This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07578362 5

C. N. Rosenkildes

Efterladte Skrifter.

Udgivne af P. Hansen.

Første Del.

Med Forfatterens Portrait efter Carl Blochs Maleri.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels og Otto B. Wroblewskys Forlag.

1877.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
730519
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1916 L

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Indhold.

C. N. Rosenkilde, en Karakteristik . . . . I.

Autobiografisk Fragment . . . . 1.

Brudstykker af en dansk Rejsendes Breve til Hjemmet . . . . 97.

Smaastykker af „Brevduen" . . . . 185.

C. N. Rosenkilde.

En Karakteristik.

Det autobiografiske Fragment, som Christen Niemann Rosenkilde begyndte at nedskrive henimod sit Livs Slutning, og hvormed nærværende Udgave af hans efterladte Skrifter indledes, naaer desværre ikke ud over hans Barndom, men giver saa til Gjengjæld et højst livligt og af Forfatterens karakteristiske Personlighed bestemt præget Billede af Barndomstiden i Fødebyen Slagelse, hvor han kom til Verden den 8. Januar 1786. Uden at han direkte stræber efter at tegne noget Portrait af sine Forældre, staa deres Skikkelser dog frem for Læserens Øje af de spredte Smaatræk, der fortælles om dem, særlig den kostelige Episode med Invitationen af Skolekammeraterne; den milde og kjærlige Moder og den noget strengere, velbegavede og for sin Stand vel oplærte Fader træde frem af disse Antydninger med ikke mindre Klarhed end det lille fredelige og tarvelige Hjem i det Hele taget, med dets daglige smaa Sorger og Glæder, med trange Tider nu og da og som Modvægt mod dem enkelte periodisk tilbagevendende Afbrydelser af den vante Ensformighed, Fornøjelser, der trods deres Beskedenhed dannede Mærkestene i den lille Families jevne Livsløb. Og over hele Skildringen hviler den Fred og Hyggelighed, den Uberørthed af Verden og den

spidsborgerlige Affondrethed, der var ejendommelig for Livet i en dansk Kjøbstad for hundrede Aar tilbage. Og dog gjorde Slagelse den Gang et forholdsvis betydeligere Indtryk end nu og modtog navnlig et Adelspræg af det smukke og anselige Antvorskov=Slot, der i Rosenkildes Barndomstid ejedes af den rige Constantin Brun, den poetiske Frederikke Bruns prosaiske, men praktisk dygtige Mand.

Paa St. Michaels Kirkegaard staaer endnu den gamle Skolebygning med de to Alen tykke Mure, og udenfor den beskygge endnu de to store Linde dens Tag som i hine Tider, da den lille Christen Niemann vandrede ind ad den lave murede Dør for at tage sin rundelige Del baade af den alvorlige Underviisning og af de kaade Løjer, der krydrede den. I den store Skolestue rummedes efter den Tids Skik to Klasser, tredie og fjerde Lektie, kun skilte fra hinanden ved en bred Flisegang paa Murstensgulvet; medens hver „Lektie" modtog Underviisning af sin egen „Hører", vare derimod Løjerne fælles Underholdning for hele Forsamlingen, ja kunde vel endog for en Del nydes af øverste Klasse, „Mesterlektien", skjøndt denne var skilt fra de to andre Lektiers Lokale ved en stor Dør med et Tralværk. Hele Skolen opvarmedes om Vinteren af en gigantisk Kakkelovn, paa hvis Forside fandtes en Afstøbning af Kong David i en eller anden bibelsk Situation; det var Disciplenes Opgave at fyre saa grundigt i Kakkelovnen, at Kong Davids Næse kom i rødglødende Tilstand, og dette af begge Klasser med en vis Spænding imødesete Tidspunkt, der maatte gjøre Tjeneste som Thermometerbestemmelse af Varmen, stod endnu i Rosenkildes høje Alderdom saa levende for hans Erindring, at et af

Hovedmotiverne til hans jevnlige Besøg i hans Fødeby var Lysten til at gjense Kong David.

Ingemann giver i sin „Levnetsbog“ en livlig og anskuelig Skildring af Livet i Slagelse Skole, denne „Drengefristat med despotiske Elementer“, der for saa vidt var „en sand Naturskole for Livet“, som det under den aldeles nedbrudte Disciplin gjaldt for hver Enkelt om at hævde sig selv og gjøre sin Ret gjældende med Magt, hvis han ikke vilde synke ned i fuldstændig Underkuelse. For Rosenkilde har det aabenbart ligget nærmere at vinde Indflydelse og Anseelse ved at stræbe efter Pladsen som Skolens erklærede Pudsenmager end ved at gjøre sine legemlige Kræfter gjældende; thi den lille spinkle Dreng var ikke skikket til at imponere ved sin Optræden paa Kirkegaardens Arena, Skolens Legeplads, hvor den stadig fornyede bellum omnium contra omnes fandt Sted. Ingemann omtaler sin den Gang fjortenaarige Skolekammerat, i hvis „runde, livlige Ansigt der allerede da fremskinnede en uudtømmelig Fylde af Skjelmeri og Lune, der syntes overvejende i enhver af hans Miner og Bevægelser, medens der dog skjulte sig en Alvor i hans Inderste og en lidenskabelig Heftighed, som siden kun ved enkelte Lejligheder kom til Udbrud“. Adskillige Sider af den Skildring, Ingemann giver af Skolelivet i Slagelse, optages af Fortællingen om Rosenkildes uendelige Løjer, særlig overfor Fjerde-Lektie-Høreren Hr. Høffding; det maa dog her bemærkes, at der er en ikke saa ringe Uoverensstemmelse mellem det Billede, Ingemann giver af den nævnte Lærer i sin „Levnetsbog“, og det man faaer af Rosenkildes Fortælling om sit Barndomsliv; der er i Rosenkildes Skildring af den gamle Pædagog og sit Forhold til

ham en Understrøm af hjertelig Deltagelse og ægte Sympathi, der trods alle Høffdings Særheder og Naragtigheder gjør ham til en ganske anderledes tiltalende Skikkelse end den imbecile Figur, Ingemann tegner.

Fra denne Skole sendtes Rosenkilde 1804 til Kjøbenhavn for at tage Artium. Om de Aar, der følge nærmest herefter, vides Intet, men det er ikke vanskeligt at tænke sig, at Rosenkildes let paavirkelige Personlighed har modtaget stærke Indtryk baade af det kraftig pulserende nationale Liv, der rørte sig i Hovedstaden mellem 1801—1807, og af de nye aandelige Impulser, der udgik fra Oehlenschlägers netop i disse Aar saa svulmende rige Digtning, Impulser, der maa have været saa meget fyldigere, som Rosenkilde kjendte Digteren personlig og mødtes daglig med ham ved Middagsmaden hos Ørsted'ernes Faster paa Vestergade, ved hvis gjæstfrie Bord to Slagelse-Studenter altid spiste frit. Men selve Rosenkildes Tilstedeværelse ved denne Bespisning er et sikkert Tegn paa, at den unge Student ikke var forsynet med Midler til Livets Ophold i nogen synderlig overflødig Grad. Det staaer uden Tvivl i Forbindelse hermed, at vi ikke ret længe efter se Rosenkilde i Egnen omkring Aarhus som Huslærer paa adskillige Herregaarde, og fra denne Periferi drages han snart ind til selve Centret og havner i Aarhus som Kantor, først ved „Klostret", senere ved Domkirken, medens han samtidig var Degn i den nærliggende Aaby Kirke. Det var en Aftale mellem ham og Stiftsprovsten, at denne, naar han selv var forhindret i at tage ud til Landsbykirken, lagde sin Prædiken i en Taske i den Vogn, som skulde hente dem begge; Prædikenen blev saa af Degnen læst op for Menigheden. En Dag glemte imidlertid

Stiftsprovsten at lægge Prædikenen i Tasken; Rosenkilde lod sig dog ikke forbløffe, men holdt paa staaende Fod en selvgjort Prædiken, og fra den Tid af var Tasken i Vognen hyppigt tom. Men skjøndt Rosenkilde endog har prædiket i Aarhus Domkirke, var dette dog kun Allotria, som laa udenfor hans egenlige Embedsvirksomhed. Denne forstod han at gjøre sig indbringende ved ret ingenieuse Arrangementer; uden at han endnu den Gang havde læst „Erasmus Montanus“ og uden at han altsaa kjendte sin udødelige Kaldsfælle Per Degn, havde han paa lignende Vis som denne Øje for sin Stillings praktiske Sider. Naar han saaledes skulde skrive det saakaldte „Testament“ over Afdøde, hvilket derefter oplæstes fra Prædikestolen, talte han saalunde til Bestilleren: „Vil Du have det med sort Kors og Dødningeben, koster det en Rigsdaler, uden Dødningeben tre Mark“, og saaledes blev det, at faae sit Testament med Dødningeben, en Hæder, som Ingen kunde være bekjendt at unddrage sine Afdøde. Kjærere var ham dog hans Stilling som Kantor; allerede som Dreng i Slagelse havde han beklædt en lignende Plads ved „Hospitalet“, en Stiftelse for Fattige, i hvis lille Kapel han holdt Aftenbøn med Lemmerne; hans ualmindelig høje og smukke Stemme havde skaffet ham denne kjærkomne Biforretning, og nu, da han alt i flere Aar havde været Akademikus, blev det atter hans usædvanlige musikalske Midler, der skaffede ham det daglige Brød og en fast Stilling i et lille Samfund, som han nu foreløbig voxede fast sammen med og hvor han blev en af Alle afholdt Personlighed, af hvis ydre Skikkelse omstaaende Konturtegning fra hin Tid giver et godt Billede, hvis Lighed med den „gamle“ Rosen-

kilde ikke er til at tage fejl af, trods den Aarrække, der ligger imellem de to Tidspunkter.

I Aarhus satte Rosenkilde Foden under eget Bord, idet han giftede sig med Maren Christensen, en Datter af den der i Byen boende Kjøbmand Christensen. Traadte Rosenkilde udenfor Hjemmets lille Kreds, der imidlertid udvidedes Aar for Aar ved ungdommelig Tilvæxt, var han paa Grund af sit livlige Væsen og sine musikalske Interesser en gjerne seet Gjæst i Byens bedste Kredse. I Elmqvist's velhavende Hus udfoldedes en rig Gjæstfrihed, der i fuldt Maal ogsaa blev Rosenkilde til Del, og hos Vennen Weis havde Musikens Guddomme

deres fredede Arne; ikke langt udenfor Aarhus, i det nu politisk berømte Viby, boede Præsten Steenberg, en grundmusikalsk Mand, hvis talrige Børneflok voxede op under daglige musikalske Paavirkninger, saa at de Smaa kunde spille et Instrument eller synge en Stemme, næsten før de kunde tale; her fandt i tarvelige Omgivelser og under højst beskedne Krav til Livets materielle Ydelser sande Musikfester Sted, naar Rosenkilde og hele Præste-familien gjennemgik Operaer som „Don Juan“ fra Ende til anden, med Stemmerne fordelte imellem sig.

Endnu i Rosenkildes gamle Alder fornyedes Minderne om denne musikalske Samvirken; da han 1857 var Gjæst hos sin Ungdomsven Weis's Søn paa Aarhus Mølle, kom Steenberg i Besøg, og nu udførte han og Rosenkilde i Forening med de to Brødre Weis „Don Juan“ for Strygekvartet. Men det var temmelig uens-artede Elementer: medens de to Yngre med den tilbør-lige Respekt, saa godt det tillodes dem, underordnede sig Komponisten, sad den gamle Præst og nikkede gemytlig og selvbehagelig over Noderne, medens han strøg Bratschen i jevn borgerlig Takt. Men hos Rosenkilde var det, som vaagnede Ungdommens hele Begejstring paany; han spillede sin Primo-Violin med stor indre Henrykkelse; men de gamle Fingre kunde ikke rigtig følge med: det gik snart med rivende Fart, snart utilbørlig langsomt. Hans to yngre Medspillende lærte snart at følge hans varierende Tempo: ikke saaledes den gamle Præst, der uden at ane, hvad der foregik, spillede saa jevnt hen og nynnede, hvad der var ham for svært at spille. Næste Morgen mødte Rosenkilde meget alvorlig stemt ved Kaffebordet. „Det gjør jeg aldrig mere“, sagde han; „Mozart har været hos mig i Nat og truet

ad mig!" Fra nu af fik kun hans nærmeste Kreds hans Violinspil at høre, og det kun ved enkelte Lejligheder, som en af de sidste Juleaftener, han oplevede, da han skulde holde Helligaften i sin Datter Julies Familiekreds og hemmelig havde taget Violinen med og lagt den fra sig i Kjælderen; da saa Børnekredsen skulde til at dandse rundt om Juletræet, fik han Violinen hentet og spillede nu lystigt op for Børnebørnene, placeret højt oppe paa Ryggen af den store Bedstefaderstol.

Men tilbage til Ungdomstiden i Aarhus. Hvad der her fængslede Rosenkilde foruden Musiken, var den Lejlighed, der var for ham i denne Klublivets og Privatkomediernes Blomstringstid til at udfolde det dramatiske Talent, der triveds frodigt hos ham ved Siden af det musikalske, og som alt i Barndommen havde staaet ham bi ved Løjerne i Skolestuen. Klubben „Polyhymnia" eller, som den ogsaa kaldtes, „Dramatiken", var, som det sidst anførte Navn jo tilstrækkelig antyder, Brændpunktet for Byens vidt forgrenede dramatiske Interesser, og Rosenkilde var Sjælen i Arrangementet af Vinterens Skuespil, som han da var den Ypperste blandt de Agerende. Komedierne spilledes hovedsagelig paa „Apothekerens Loft", det vil sige første Etage af det nuværende Løveapothek paa Storetorv; paa den Tid vare nemlig større Huse vel ofte byggede med to Etager, men den øverste Etage, „Loftet", var sjelden indrettet til daglig Beboelse, men enten kun forsynet med Luger og bestemt til Oplagssted (Kornloft etc.) eller vel indrettet som Værelse, men da kun til Brug ved overordenlige Lejligheder og udgjørende een stor Sal.

Her gaves i 1814 en Række Forestillinger i Anledning af Prinds Christians (Christian VIII's) Ophold

i Aarhus, hvor han efter Tilbagekomsten fra Norge dvælede en Tidlang for at afvente nærmere Ordres fra Frederik VI. For at faae den noget pinlige Ventetid til at gaa for Prindsen, opbød „Dramatiken“ sine bedste Kræfter, og blandt dem blev først og fremmest Rosenkilde taget i Brug. Prinds Christian, der havde baade Interesse for og Forstand paa Kunst, opdagede snart Rosenkildes usædvanlige komiske Talent og var ivrig for at faae ham overtalt til at stille det i større Opgavers Tjeneste, idet han tillige tilsagde ham Ansættelse ved det kgl. Theater i Kjøbenhavn. Hvor godt end Rosenkilde befandt sig i sine aarhusianske Omgivelser, behøvedes der dog ikke mange Overtalelser for at faae ham til at give efter for de lokkende Udsigter, der stilledes ham for Øje, og som, hvis de gik i Opfyldelse, netop vilde tilfredsstille den dybe kunstneriske Trang i hans Inderste, der hidtil havde maattet nøjes med at give sig Udtryk lejlighedsvis og som Noget, der laa ved Siden af Livets alvorlige Dont. At forvandle sin mest levende Interesse til sin egenlige Livsgjerning, var et saa herligt Maal, at det vel fortjente et Forsøg, og Rosenkilde rejste da ogsaa kort efter til Kjøbenhavn og lod sig engagere ved Theatret — men i al Hemmelighed, uden at hans Familie eller Vennekreds i Aarhus vidste Noget om dette Foretagende, før det var et fait accompli; thi for den første stod det som et meget misligt Vovestykke at opgive en sikker Livsstilling som Embedsmand for de højst usikre Udsigter som Kunstner, og Vennerne vare ikke langt fra at betragte Theaterbanen som en social Degradation af allerværste Art. Efter at Skridtet var gjort, brød Rosenkilde nogen Tid efter op til Kjøbenhavn med sin Familie, Kone, Børn og Svigermoder samt — en Tønde

røgede Aal, som han i et af de Anfald af praktisk Foretagelsesaand, der stak saa komisk af mod hele hans idealistisk og upraktisk anlagte Natur, vilde spekulere med i Hovedstaden for at grundlægge et Fond til at staa imod med i Begyndelsen af sit Ophold der.

Det var paa sit komiske Talent, at Rosenkilde haabede at grunde sin Virksomhed paa Scenen; men det var ved Theatret den Gang som ved Universitetet i en endnu ældre Tid: Holberg, som vilde være Historiker, maatte en Tid lang foredrage Filosofi, indtil en Lærestol i Historie blev ledig, og Rosenkilde, som vilde være komisk Skuespiller, maatte foreløbig optræde som lyrisk Elsker. Komikere havde Theatret nok af, men i Tenorfaget var der en Plads ledig, og da Rosenkildes Stemme havde udviklet sig til en ualmindelig høj Brysttenor med paa en Gang klare og bløde og derhos i en forunderlig Grad gribende og rørende Toner, maatte han trække i de romantiske Elskeres Hyrdedragt uden Hensyn til, at han havde et Ansigt, hvis stærkt markerede Træk og store Bevægelighed kunde antage ethvert andet end netop et sværmerisk og romantisk Udtryk, og en Figur, hvis næsten ængstelige Spinkelhed nær havde faaet Skuespillerinden Mdm. Spindler til at daane, da Rosenkilde en Aften kom ned i Foyeren, paaklædt til en af sine Operaroller. „Men Rosenkilde dog!“ udbrød hun, da hun saae ham træde ind, „De maa sandt for Dyden lade Deres Ben udstoppe!“ — „Men de er jo udstoppede!“ svarede Rosenkilde med et Udtryk af komisk Fortvivlelse i Ansigt og Stemme. — „De er udstoppede!“ udbrød saa den yppigt skabte Mdm. Spindler, idet hun slog Hænderne sammen og overvældet af denne utrolige Meddelelse lod sig falde ned i en Stol.

Paa en af Prøverne til sin Debut fik Rosenkilde Lejlighed til at forny̆e et Barndomsminde. En Gang da han fra en af sine Kjøbenhavnsrejser som Dreng skulde hjem til Slagelse, havde han til Rejsekammerat en „Musikantersvend". Undervejs gik Vognen itu i Nærheden af Ringsted, og Opholdet der i Byen blev adskillig længere, end det var paaregnet ved Fastsættelsen af Rejsens sparsomme Budget. I denne Forlegenhed slog Musikanteren og Rosenkilde sig sammen og afholdt en improviseret Instrumental- og Vokalkoncert, der indbragte dem et Beløb, som satte dem i Stand til at tilbringe det ufrivillige Ophold i Ringsted paa en meget komfortabel Maade, og som desuden sluttede dem saa nær til hinanden, at Musikeren ved Ankomsten til Slagelse tilbragte flere Dage i Bogbinderens Hus. Da Rosenkilde nu mange Aar efter prøvede sin første Rolle paa det kgl. Theater, var der et bestemt Sted i Partiet, hvor det var ham umuligt at sætte Tonen rigtig an. Efter at dette havde gjentaget sig nogle Gange, blev der ved den tredie Prøve fra Orkestret stukket en Klarinet op, som gav ham Tonen. Efter Prøvens Slutning viste det sig, at det var den fordums Rejsekammerat, nu ansat i Kapellet, Rosenkilde havde at takke for denne velvillig ydede Hjælp.

Rosenkilde debuterede Tirsdagen den 19. Marts 1816 i „De tre Galninger", et Syngestykke af Schall, der den Aften opførtes første Gang, men i det Hele kun gik tre Gange og heller ikke fortjente nogen bedre Skjæbne. Stykket var maadeligt og Rosenkildes Parti ingenlunde af Komponisten behandlet saa heldigt for hans Stemme, at dens bedste Egenskaber kunde udfolde sig; men ikke des mindre gjorde han god Fyldest i mu-

sikalsk Henseende, om han end ikke — hvad der jo heller ikke var Lejlighed til — vakte nogen synderlig Opmærksomhed ved sin øvrige Fremtræden.

Efter at Rosenkilde saaledes een Gang var kommen ind paa Skuepladsen ad en urigtig Dør, begyndte der en vanskelig Kamp for ham for efterhaanden at naa hen til det Omraade, hvor han selv følte han var hjemme, men hvor Publikum ikke havde nogen Anelse om hans Evners Brugbarhed, og hvortil Theatrets Bestyrelse med Forsæt syntes at ville spærre ham Vejen. Navnlig stod han ikke i Yndest hos Theaterchefen Holstein, der trods sin i det Hele taget elskværdige Karakter var Hofmand nok til at give de ældre Skuespillere Ret, der følte sig fornærmede i deres Standsære ved Rosenkildes frimodige Optræden og kammeratlige Uforbeholdenhed, der dog kun var en naturlig Følge af, at han som en akademisk dannet Mand og fuld af litteraire og kunstneriske Interesser var vant til et frit og venskabeligt Samkvem med Ligestillede og ogsaa allerede havde dannet sig en saadan Omgangskreds i Kjøbenhavn. Paa denne Uvillie fra Direktionens Side strandede foreløbig alle hans Forsøg paa at komme ind i sit rette Rollefag. Man vedblev udelukkende at anvende ham i Syngestykket, og hans Sang gjorde ogsaa fortjent Lykke — saaledes i Elskerpartiet i „Vinhøsten“, Naphtali i „Joseph og hans Brødre“, Orpheus i „Trylleharpen“ — medens hans med det lyriske Rollefag livet harmonerende Figur stadig forskjertsede ham det Halve af Publikums Gunst og forbitrede ham Fornøjelsen ved at optræde. Det var en for en Kunstner fortvivlet Situation, han var kommen i: han vidste med sig selv, at hans Evner kun egnede sig til at skabe Figurer, der vare omtrent Antipoder til dem,

han blev tvungen til at fremstille, og han følte med en uhyggelig Tydelighed, at Publikum med hver ny Rolle, han optraadte i, nødvendigvis maatte komme længere og længere bort fra den rette Forstaaelse af hans Kunstner-ejendommelighed og derfor Dag for Dag maatte blive vanskeligere at erobre tilbage igjen. Intet Under derfor, at han kæmpede med Fortvivlelsens Energi for at faae Lov til at vise sig i sit rette Lys og at han omsider endog tilbød at udføre et Vovestykke, som Direktionen gav sit Minde til i Haab om, at han skulde knække Halsen saa grundig, at man for Fremtiden var fri for hans Overhæng. Han tilbød nemlig at udføre Hippeldanz' store Rolle i „Epigrammet", en Komedie af Kotzebue, hvori Knudsen lige siden dens Fremkomst paa vor Scene — 1802 — med uforligneligt Lune og original Opfattelse havde fremstillet den raffinerede Fraadser, som Rosenkilde nu vilde vove sig i Lag med ikke et Aar efter Knudsens Død. Hvor den lyriske Elsker vilde faae Rollens brede Jovialitet fra, og hvorledes den næsten mere end tynde Rosenkilde vilde bære sig ad med at faae det tilforladelige Udseende af Foræthed, var en Gaade for Alle; men skjøndt Rosenkilde meget godt saae alle de Vanskeligheder, der vare at overvinde, var det ham en Livssag at komme til at tage et afgjørende Skridt henimod sin Kunsts rette Hjem, og overfor denne Betragtning maatte alle Betænkeligheder vige. Han optraadte i „Epigrammet" den 5. Maj 1817. Det var en Aften, som han mindedes hele sit Liv igjennem, saa stærk var den Spænding, han var i, saa stor den Skala af Sindsbevægelser, han gjennemgik. I Begyndelsen syntes Slaget fuldstændig tabt; Publikum var ikke med, ikke en Haand rørte sig, ikke et Latterudbrud hørtes. For at

faae sit magre, markerede Ansigt til at antage en Fraadsers runde og bløde Former, havde han maskeret det med to tykke Kinder af Vat, hvorved hans naturlige Ansigts Minespil gik tabt og een væsenlig Virkning forspildtes, og ved den stærke Udstopning, han havde maattet indhylle sit Legeme i, hindredes dettes frie Bevægelser, hvorved en anden Virkning tabtes. Fortvivlet stod Rosenkilde efter første Akt i sit Paaklædningsværelse, hvis Vinduer vendte ud mod Kanalen. „Havde Du nu ikke Kone og Børn, saa var nok det Bedste, Du kunde gjøre, at springe derned“, tænkte han i sin nedslagne Stemning. I anden Akt kom der imidlertid lidt Liv i Folk, og det skyldtes et rent Tilfælde. Rosenkilde tabte sit Lommetørklæde, og da det paa Grund af Vatteringen var ham en Umulighed at bukke sig, tog han det op med sin Stok. Denne Bevægelse klædte ham saa pudsigt og Publikum syntes saa godt om dette nye Indfald, at man lo — og nu, da Fortryllelsen var hævet, fulgte man hans Spil i Resten af Stykket med Velvillie og Bifald, saa at Aftenen var reddet. Endnu bedre gik det ved Stykkets næste Opførelse, da han renoncerede paa nogle af de stærke Forklædningsmidler og derved fik større Frihed til at give sin egen Personlighed Udtryk i Rollen.

Men det egenlige Gjennembrud af Rosenkildes Talent ligger imellem hans første og anden Optræden i „Epigrammet“. I Syngestykket „Agnes Sorel“, der opførtes første Gang den 16. Maj og kun gik faa Gange, fordi dets tynde og kjedelige Indhold ikke havde Evne til at fængsle Publikum, var Rosenkilde den Eneste, der vakte særlig Opmærksomhed, skjøndt han her spillede sammen med Frydendahl i en af dennes fineste Anstands-

roller. Man havde tildelt ham de la Ratinières Rolle, en flou Tegning af en naragtig Herremand, som der hørte meget til at „gjøre Noget ud af“. Men netop fordi Rosenkilde her for første Gang spillede ud af sin egen Natur og med sin egen Personligheds Midler gav en sand og konsekvent sammenhængende Karakter, som de komiske Effekter sprang ud af som ganske naturlige Ytringer, netop fordi man altsaa med andre Ord saae en Prøve paa den Karakterfremstilling og Komik, som var og blev Rosenkildes ejendommelige Kunstevne og Kunstart, netop derfor overraskedes man af det Nye og kunde ikke Andet end rives hen af det.

Trods disse Sejre paa sit eget Territorium maatte han imidlertid endnu længe gjøre Tjeneste i fremmede Lande, og kun Fod for Fod, ved at benytte enhver Vakance, ved at doublere og vikariere, lykkedes det ham efterhaanden at faae sin rette Plads afgrændset i Theatrets og Publikums Bevidsthed. Hvad der ikke mindst hjalp ham, var det Talent, hvormed han undertiden forvandlede sin ugunstige Position til en fordelagtig, idet han, naar der blev ham tildelt en Syngespilrolle, som indeholdt blot nogen Mulighed for komisk Karakteristik, skabte en Figur ud af den, der paa een Gang tilfredsstillede den musikalske Opgave og tvang Publikum til at anerkjende det dramatiske Talent, hvoraf den var fremgaaet; enkelte eklatante Sejre af denne Art var Baron Lucinval i „Jeannot og Colin“, Blaise i „Den nye Jordegodsejer“ og — ikke mindst — Don Bazile i „Figaros Giftermaal“. Endelig var han naaet saa vidt, at han i Saisonen 1822—23 — altsaa dog efter sex til syv Aars Kamp mod Fordomme og Misforstaaelser — fik Lejlighed til at udføre flere indbyrdes meget forskjel-

lige Karakterroller efter hinanden, hvorved den sidste Hindring for den rette Opfattelse af hans Kunstner-ejendommelighed maatte vige. I denne Saison faldt Hundredaarsfesten for Theatrets Aabning, og der frem-droges i den Anledning en Række Holbergske Komedier, hvorved Rosenkilde fik Lejlighed til at spille Stygotius i „Jacob von Thyboe“, den trojanske Bonde i „Ulysses“, Rosiflengius i „Det lykkelige Skibbrud“ og Erasmus Montanus, og i hver af disse Roller forbavsede han ved den komiske Sandhed og Kraft, hvormed han afvandt selv smaa Partier — som den trojanske Bonde — eller hidtil for kjedelige ansete Roller — som Erasmus Montanus — nye Sider og forvandlede dem til glimrende komiske Præstationer. Endelig satte han i denne Saison Kronen paa Værket ved en komplet Omskabelse, som Ingen havde troet ham i Stand til, idet han i Oehlen-schlägers „Robinson i England“ gav en næsvis, opløben Skoledreng med en saadan Sandhed i sin hele Holdning og Fremtræden, at han alene ved at vise sig vakte stor-mende Jubel.

Fra nu af er Rosenkildes Stilling som en af den komiske Scenes Hovedstøtter sikker og uantastet, og kun et Par Aar senere viste Gjenføderen af den danske Ko-medie, at han regnede netop paa ham som en af de væ-senligste Bærere af Regenerationsværket. Da J. L. Heiberg 1825 indfører Vaudevillen paa vor Scene og derved baade tilsigter og giver Impulsen til vor drama-tiske Litteraturs og den komiske Skuespilkunsts Tilbage-venden i det nationale Spor, faaer Rosenkilde allerede i den tredie Vaudeville en af de mest fremskudte Poster, idet Heiberg med fløgtigt Blik benytter en af hans Ta-lents mest iøjnefaldende Sider til at sikre sig en kraftig

Alliance i den Strid mod den ældre Skoles Fordomme, der gjorde den nye Kunstarts første Skridt saa besværlige. Ved en af de den Gang meget hyppige dramatiske Aftenunderholdninger havde Rosenkilde og den trettenaarige Johanne Louise Pätges gjort stor Lykke som Skolebørnene Hans og Trine i Poul Møllers „Scener fra Rosenborghave", og dette havde givet Heiberg den Tanke at benytte disse to Figurer i en Vaudeville; omkring denne Tanke formede sig saa lidt efter lidt „Aprilsnarrene eller Intrigen i Skolen". Til de Vanskeligheder, denne Vaudeville havde at overvinde for at trænge igjennem hos Theaterdirektionen, kom der ude i Publikum andre, som Rygterne om personlig Satire og upassende Persiflage af Skolevæsenet skabte, og paa den første Forestillingsaften var Theatret fyldt dels af en iforvejen organiseret Opposition, dels af modstræbende Indifferentister. Men baade Modstanden og Ligegyldigheden maatte vige overfor Jfr. Pätges' gratieuse og fint forstaaede Spil, især Foredraget af Sangen „Der er i Himlen en Dreng saa smuk" og Fremstillingen af Examinationsscenen, og denne Modtagelighed forvandledes til fuldstændig Underkastelse, da noget over Midten af Stykket den nye Figur Hans Mortensen traadte frem. Stormende Jubel modtog Rosenkilde, da han viste sig som den opløbne, næsvise kjøbenhavnske Skoledreng med ildrødt Haar, afstumpet Trøje og for korte Kadetlærreds Benklæder, svingende Skolebøgerne i Remmen med al den urolige Lebeløshed i Bevægelser, som er egen for et saadant Individ i Labansalderen. Stærk Latter og sympathetisk Bifald vakte naturligvis den Replik, hvor Trine bebrejder Hans, at han ikke er øm nok over hendes Rygte og næsten har bragt hende i Folkemunde, saa

at der endog i en Nytaarsgave er blevet indført et Stykke, betitlet „Hans og Trine, en Scene i Rosenborg Have“, som ydermere er blevet opført paa et Deklamatorium, og „tænk bare, at han, som forestilte Dig, er en gammel Karl, der hedder Rosenkilde; han havde majet sig saadan ud, at han saae ud som en Skoledreng“. Publikums Glæde over disse to Figurer steg med hver Replik, og det fra først af tvivlsomme Udfald blev en eklatant Sejr, der hovedsagelig maatte tilskrives Rosenkilde og hans unge Medspillende.

Som bekjendt benyttede Heiberg kort efter deres Hjælp paa lignende Maade, da han indførte det halvvoxne Kjærestepar Peter og Christine i „Et Eventyr i Rosenborg Have“. Hvad særlig Rosenkilde angaaer, da fik han netop i Heibergs nærmest følgende Vaudeviller Lejlighed til at skabe et Par af de Figurer, som han kom til at spille oftest og som derfor ere paa det Nøjeste forbundne med Erindringen om hans Personlighed og hans Kunst: Trop i „Recensenten og Dyret“ og Hummer i „De Uadskillelige“. En hel Generation er voxet op med disse sceniske Skabelser for Øje og har optaget deres Billeder i sig Aften efter Aften — Rosenkilde spillede Trop 146 Gange, Hummer 110 Gange — saa at de to til Kunstens Fantasiverden hørende Figurer staa for Bevidstheden med samme Klarhed og Tydelighed som intime Bekjendtskaber fra det virkelige Liv. Trop er en Skikkelse, der tilhører Nationens komiske Billedgalleri; vel kan den ikke beskues fra Dag til Dag som de Skikkelser, der ere bundne med Farver til Lærredet, men Enhver, der har seet den een eller flere Gange, har desuagtet en tro Erindring om denne tynde, sorte Skikkelse med den vidunderlige Hat, der i Livets

Kamp har mistet endog det svageste Spor af oprindelig Stivhed, med den langskjødede Kjole, af hvis Baglomme Bændlet paa en Flip hænger ud, med de snevre sorte Buxer og de højskaftede Støvler trukne udenpaa dem. Læser man Heibergs Vaudeville, synes man endnu at høre denne snurrige Figurs Betoning af Replikerne og at se de Gestus, der ledsage dem: hans første Entrée, da han kommer fra Koulissen tilhøjre, skrivende paa sin Hattepul, og med lange Skridt farer over Scenen og forsvinder helt inde i den modsatte Koulisse, indtil Keiser kalder ham tilbage igjen med sin latinske Salutation; den godmodige Skjemt i den Hævn, han tager over Studentens Raillerier, hvor han disputerer med ham om hans Elskedes rette Navn; den Overlegenhed, hvormed han overfor Prysing føler sin akademiske Dannelse og sin journalistiske Betydning; hans Graadighed, hvor han sidder til Bords med Ledermann og Klatterup; hans naive Forelskelse i Madam Voltisubito og den Henrykkelse, hvormed han hører paa hendes Sang, idet han snart udtrykker sin Forbavselse over hendes høje Toner ved en uvilkaarlig, Højden malende Gestus, snart i altforglemmende Betagelse lader Fingrene i hurtigt Løb op og ned ad det tynde Ben give et Billede af hendes Koloraturer, og snart synker hen i elegisk Vemod over de rørende Steder i Sangen. Alle disse Momenter — for ikke at tale om de mange Improvisationer, han netop i denne Rolle tillod sig — sprang saa naturligt og tilsyneladende ubevidst ud af Trops hele Skikkelse, at denne Fremstilling var en af de for Rosenkildes Kunstretning mest karakteristiske, en af dem, der strax gav et Billede af det Særligste og Personligste i hans Spillemaade.

Ikke mindre kraftigt karakteriseret og paa samme Tid ikke mindre rig paa improvisatoriske Smaatræk var den anden Vaudevillefigur, Hummer i „De Uadskillelige“. Skikkelsens Ydre var lige saa fastslaaet som Trops; Hummers Manchesters Benklæder og gamle Paraply vare en lige saa integrerende Bestanddel af dennes Personlighed som den sorte Kjole og den ledeløse Hat af Trops. Men det Bløde og Milde hos den gamle Student var hos Retsbetjenten forvandlet til noget irriterende Drillevornt og cynisk Paatrængende, der ikke des mindre holdt tilstrækkelig Plads aaben for det Pudsige i Figuren og den uendelige Komik i de Situationer, han føres ind i. Hans idelige Omkvæd: „ganske til Deres Tjeneste“ havde paa een Gang det Routineagtige, der er ejendommeligt for den tilvante Frase, og det Chikanerende, der fulgte med dens Anvendelse paa Steder og til Tider, hvor dens oprindelige Mening stod i grel Modsætning til de givne Forhold; det Tjenstvillige i Hummers tilsyneladende saa imødekommende ydre Fremtræden havde en Baggrund af hemmelig Glæde over de Fortrædeligheder, hans Ankomst voldte Klister, af plebejisk Tilfredsstillelse af et dybt Nag til de Bedrestillede, som det var ham en sand Fornøjelse at skræmme op af deres Tryghed ved den Magtfylde, hans Stilling gav ham. Særlig lattervækkende og frigjørende ved sin Komik var den ubetalelige Scene, hvor Hummer vinder Madam Buurmanns Hjerte og Fortrolighed i Egenskab af Præst fra Lolland og udsees af hende til at forrette Vielsen ved Malles og Klisters Bryllup. Det var ogsaa i denne Scene, hvor Rosenkilde lod Situationen udtømme al dens komiske Evne ved en næsten utøjlet Lystighed, at han en Gang ved en Improvisation stødte an mod de

ellers vide Former, der i denne Henseende indrømmedes hans Spil. Det havde vakt en Del Opmærksomhed og var blevet meget omtalt i Bladene, at en Præst havde afvist en ung Pige fra Konfirmationen, fordi hun havde deltaget i en offentlig Maskerade i Løbet af den Vinter, hun forberedtes. Hertil sigtede en improviseret Replik af Rosenkilde, da han, paa Madam Buurmanns Ønske om at hendes yngste Datter Line maatte blive konfirmeret i Hr. Pastorens Sogn, svarede, at det skulde være ham en Fornøjelse, forudsat at den unge Pige da ikke havde været paa Maskerade. Den let forstaaelige Allusion vakte stor Jubel i Huset, men Direktionen fandt den ikke saa morsom og idømte Rosenkilde en Mulkt, der sikkert var hans Kasse meget ubelejlig. Dagen efter mødte Orla Lehmann og Ernst Weis hos ham som Deputation fra Studenterforeningen og udbad sig i Studenternes Navn, at det maatte være dem tilladt at betale ikke alene denne, men enhver anden Mulkt, han i Fremtiden maatte paadrage sig, naar han med det Gode og Sande for Øje gav sit Lune frit Spil. Rosenkilde gottede sig for meget over dette Udfald af Sagen til at kunne tie stille dermed; den ene af Theaterdirekteurerne, Kirstein, blev meget indigneret over Historien, da han hørte den, og tilraabte Rosenkilde: „Du smed dem da ned af Trapperne?“ Rosenkilde traf paa Skuldrene med et polisk Smil og svarede undskyldende: „Det var to svære Karle.“

Af andre Roller i Rosenkildes omfattende Repertoire, som det selvfølgelig ikke kan være Opgaven at følge fra Trin til Trin, kan som de, der mest have udtrykt hans Spillemaades Ejendommelighed, nævnes de holbergske Figurer Peer Degn i „Erasmus Montanus“,

som han overtog efter Ryge og gav en Udførelse, der var vidt forskjellig fra, men ikke mindre kostelig end dennes, idet han i Modsætning til den trinde, velnærede Skikkelse, der er Typen for Marstrands bekjendte Maleri, fremhævede det snyltende, insinuante Træk i Degnens Karakter; Corfitz i „Barselstuen“, den skikkelige, af sin Mistanke tyranniserede Mand, hvis inderlig modløse Beregning: „December 1, Januarius 2, Februarius 3“ o. s. v. vakte paa een Gang Latter over det indbildt Fortvivlede i Situationen og Medynk med den plagede Mands Selvpinsler; Jeronimus i „Pernilles korte Frøkenstand“, den pengegridske Slyngel, hvis topmaalte Hykleri, navnlig i Frierscenen, fik et kosteligt Udtryk gjennem Rosenkildes Spil; den Stundesløse, denne glimrende Præstation, i hvilke alle Figurens fineste Nuancer kom til deres Ret: hans rastløse Uro og Travlhed i de første Scener, hans velbehagelige Dikteren af Brevet, hvor han ligesom gottende sig over sin Stil gjentog de enkelte Sætninger for sig selv, vandrende frem og tilbage i Forgrunden, medens Skriverkarlene arbejdede i Baggrunden, og endelig hans til det Højeste drevne Forvirring og Fortvivlelse, da han svinger Stolen over sit Hoved og i vanvittig Extase raaber: „Jeg er Alexander Magnus, og I Andre er alle Slyngler, som skal dø for min Haand“. Blandt hans mangfoldige andre Roller skal her blot mindes om hans pudsige Dyrlæge i „Kjøge Huskors“, hans højst originalt opfundne Grimmemann i „Alferne“, hans Geldhammer i „Capriciosa“, Grev de Miremont i „Kammeraterne“, Coquenet i „Badet i Dieppe“, Langhalm i „Debatten i Politivennen“, Assessor Svale i „Eventyr paa Fodrejsen“, Mathieu i „Ude og Hjemme“, Crabtree i „Bag-

talelsens Skole", Iversen i „Abekatten" og den ved sin komiske Udstyrelse uovertræffelige Ridder Parolles i „Kongens Læge". Allerede enkelte af de her nævnte Roller vilde fremkalde for Mindet den milde, elskværdige Natur, som hos Rosenkilde saa ofte skinnede igjennem selv hans mest komiske Skikkelser; i andre Roller kunde dette hans andet Jeg med de ædle og fine Træk træde selvstændig frem, saa at det komiske Element traadte helt i Baggrunden eller laa som et mildt, sympathetisk Skjær over den fremstillede Figur; Overgangen til dette Rollefag dannede hans Riquebourg i Scribes bekjendte Komedie, som han spillede allerede 1831, og dets højeste Ydelser betegnes ved de to Titelroller i „Michel Perrin" og „Den Ældste", der hørte til hans allerskjønneste og mest fuldendte Fremstillinger, hvor en ren og varm Følelse fik sit simpleste, naturligste og paa samme Tid mest gribende Udtryk, uden at dog Taarerne, der traadte Tilskueren i Øjnene, kunde forjage Smilet om hans Mund over den komiske Kraft, der gjennemstrømmede Fremstillingen jevnsides med dens rørende Evne.

Dette mærkelige Omfang i Rosenkildes Geni, der var lige virksomt i Fremkaldelsen af den overgivne Latter og i Skabelsen af den stille-vemodige Stemning, fik et prægnant Udtryk ved den Beneficeforestilling, Theatret indrømmede ham i Anledning af hans halvfjerdsindstyvearige Fødselsdag og ved hvilken han paa en og samme Aften optraadte i „Michel Perrin" og i „Recensenten og Dyret". Efter den stormende Fremkaldelse, der sluttede Aftenen, ytrede Rosenkilde blandt Andet følgende, med enstemmig Tilslutning modtagne Ord: „Det er Publikums Skyld, at jeg er bleven det, som jeg nu er, og ikke noget Andet, thi Publikum har viist, at netop

saaledes ønskede det, at jeg skulde være". Der er i disse Ord en Betegnelse af vort Publikums Kunstbetragtning, som gjør det Ære og er væsenlig korrekt. Det, der var Grundtrækket i hele Rosenkildes Kunst, var dens simple, ærlige, usmykkede Sandhed, og den samme Fordring til Sandhed i Kunsten, den samme Sky for det Uægte, det ikke sandt Følte, turde — hvor tidt dette Træk end kan synes skjult — dog være den Hovedegenskab ved vort Publikum, der har holdt vort Theater og vor dramatiske Litteratur paa det Trin, de indtage, og som selv i Tider, hvor begges Ydelser ere svagere, dog holder Øje med, at der ikke bødes paa Svaghederne ved Unatur og Opstyltethed eller ved altfor pikante Pirringsmidler.

Denne strenge Fordring til Sandhed i Spillet, som Rosenkilde altid havde for Øje som den øverste Lov for god Skuespilkunst, var endog kjendelig i hans ydre Fremtræden paa Scenen. Han anvendte saa lidt som muligt de mangfoldige udvortes Midler, der hjælpe Skuespilleren til den tilsigtede Illusion, og navnlig var han en afsagt Hader af al stærk Maskering, ved hvilken Ansigtets naturlige Minespil hæmmes og der fremkommer en mere eller mindre stillestaaende, død Maske, der vel kan tilvejebringe en øjeblikkelig stærk Illusion, men paa Bekostning af den naturlige Mimik, der som en villig og hurtig Følgesvend skal ledsage Replikfremsigelsen og virke selv mellem Replikerne. Det var denne Ejendommelighed hos Rosenkilde, der i Forening med hans lidet variable Talestemme skabte den populaire Betragtning, at man altid saae „gamle Rosenkilde" selv i alle hans forskjellige Roller. Der var noget Sandt heri. Naar Rosenkilde traadte ind paa Scenen, var man ikke noget Sekund i

Uvisshed om, at det var ham, og heller ikke glemte man det noget Øjeblik under hans Spil. Man saae Rosenkilde, men man saae paa samme Tid Vielgeschrey, Hummer, Assessor Svale eller hvad Rollen nu kunde hedde, thi uden at have berøvet disse Karakterer et eneste af deres Træk, havde Rosenkilde forvandlet dem til sig selv. Han gik ikke op i Rollen, saa han selv forsvandt; han lod Rollen gaa op i sig. Han var ikke en Proteus, der forvandlede sig fra den ene grundforskjellige Skikkelse til den anden; men han var Kunstneren med den altid skabende Fantasi, den alsidige Intelligens og det saa usædvanlig rige Følelsesliv, der havde den sikre og indtrængende Forstaaelse af de mest forskjellige Karakterer og af den enkelte Karakters mange Sider og derfor kunde gjengive dem uden stort ydre Apparat. Hermed staaer det i Sammenhæng, at hans Fremstilling aldrig var saa fast udarbejdet i Enkelthederne, at den stod ubevægelig fra den ene Gang til den anden; just fordi han optog Rollen i sig, forvandlede den til sig selv, modtog den fra hans egen Personligheds let vakte Stemningsliv snart en, snart en anden Ændring, udstyredes snart med et, snart med et andet Indfald, der, fordi de sprang umiddelbart ud af hans Hengivelse i Rollen, altid kom i Øjeblikket som det naturligste, med den fremstillede Individualitets Karakter fuldt stemmende Udbrud.

Rosenkildes Spil stod i det Hele taget saa direkte i Sammenhæng med hans hele Personlighed, at de enkelte Træk, der kunne bidrage til at fremmane denne, ogsaa ville yde deres Hjælp til at fastholde hans kunstneriske Individualitet. Vi skulle derfor forsøge at trække Omridset af hans aandelige Skikkelse og at udfylde det med nogle betegnende Smaatræk.

Af Temperament var han en udpræget Sangviniker, og af Sjælens Evner var Følelsen stærkest udviklet hos ham. Den var hurtig vakt og stærk i sit Frembrud, saa han var let bevæget til Graad som til Latter og heftig i sin Vrede; mildere var han i sin Glæde og i sin Sorg, for saa vidt han ikke røbede dem saa stærkt i sit Ydre. Var han opfyldt af Glæde — og det kunde han blive over Smaating: en god Bog, en smuk Dag — ytrede dette sig som den milde, harmoniske Tilfredshed med Tilværelsen, der gjorde ham saa elskværdig i hans bedste Øjeblikke; undertiden maatte saa denne Livsglæde give sig Luft i et uvilkaarligt Udbrud af Kaadhed eller Pudsighed, der undertiden kom højst overraskende for de Omgivelser, der ikke kjendte ham nøjere. Var han greben af en stor Sorg, holdt han ikke af at tale om den og ønskede heller ikke at mindes om det Sørgelige; han fjernede saa meget som muligt de ydre Omstændigheder fra sig, som stod i Forbindelse med hans Sorg. Netop fordi hans Følelsesliv var paa een Gang saa dybt og saa let bevægeligt, skyede han blufærdig de Anledninger, der paany kunde oprive Smerten og maaske give dens Udbrud til Pris for et Publikums profane Blikke. Et talende Exempel herpaa er, at han hverken efter sin Kones eller sin elskede Datter Roses Død vilde være med i Ligfølget. Skjøndt han stod kritisk overfor mange af Kristendommens Dogmer, var han en religieus Natur og taalte ingen Spøg med Forhold, der berørte dette Grundtræk i hans Karakter; tvertimod, om disse og lignende alvorlige Emner udtalte han sig kun til sine Allerfortroligste, og det var ikke Mange, der nød den Ære at henregnes til denne Kategori. Det maatte være fine Naturer som hans egen;

hvor han hørte et raat Ord — hans egen kaadeste Skjemt er alt Andet end raa, hvor groteske Former den end kan antage — eller mødte en udannet Paatrængenhed, trak han sig tilbage som en Mimose eller gjorde Vedkommende flov med en Vittighed. Det fik en Dag en nysigen kjøbenhavnsk Borgermand at føle, hvis han forøvrigt havde fin Hud nok til at mærke Snærten. En skjøn Sommermorgen, da Rosenkilde gik sin Tour ud ad Langelinie, blev han — som det saa ofte var hans Vane — tankefuld staaende for at betragte et Fænomen, der ellers hører til de meget dagligdags, men som nu den Morgenstund af en eller anden Grund havde vakt hans Interesse. En Edderkop havde spundet sit Væv fra Mundingen af en Kanon ind til Brystværnet, og det var den tynde Traad med de funklende Dugdraaber i, der optog Rosenkildes Opmærksomhed. En Kjøbenhavner af den ægte Race, for hvem intet Menneskeligt er ligegyldigt og som derfor maa vide Besked om Alt, hvad der synes at interessere Andre, stillede sig hen ved Siden af den i Tanker fordybede Rosenkilde og fulgte, saa godt han kunde, Retningen af hans Blik, men kunde naturligvis intet Mærkeligt opdage. Pint af sin Nysigenhed spurgte han omsider ligefrem Rosenkilde, hvad det var, han betragtede saa opmærksomt. „Aa", svarede Rosenkilde, hvis Ansigtsudtryk i samme Nu forvandledes fra opmærksom Beskuen til skalkagtig Forslagenhed, „jeg staaer her og undrer mig over, hvorfor man har bundet den svære Kanon, som dog Ingen kan løbe med". — „Bundet?" — „Ja, kan De ikke se, at den er bundet fast til Brystværnet", vedblev Rosenkilde, pegende med Stokken paa Spindelvævet, hvorpaa han gjorde højre om og overlod den forbløffede Spørger til hans Betragtninger.

Da Alle kjendte Rosenkilde som den store Komiker paa Scenen og da Mange havde hørt tale om hans mange pudsige Historier og hans store Evne til at fortælle dem, i det Hele taget om hans uimodstaaelige Evne til at „komme Folk til at le“, naar han var oplagt dertil, hændte det ikke saa sjeldent, at han mødte denne Paatrængenhed, som han altid var paa Vagt imod. Var han indbuden et Sted og blot fik mindste Nys om, at Folk vare „bedte paa ham“ og at man ventede, han skulde være morsom, blev han øjeblikkelig tavs og var ikke til at faae et Ord ud af; ja, der er Exempel paa, at han har mødt en saadan Overrumpling i en af vore Kjøbstæder, hvor han var i Besøg, med ganske hemmelig at snige sig bort og tage Extravogn paa Posthuset, kun efterladende den Besked til Pigen, at naar der blev spurgt efter ham, skulde hun blot svare, at „Hr. Rosenkilde var taget til Kjøbenhavn“.

Men hvor han var i Omgivelser, han kjendte nøje, og som til Gjengjæld kjendte ham og var fortrolig med hans Maade at være paa, eller hvor han næsten instinktmæssig mærkede, at han var i en Kreds af hensynsfulde Mennesker, der i alt Fald lod, som de ikke tog særlig Notits af ham, der kunde han give sit frodige Lune Tøjlen og fortælle sine selvkomponerede Historier, understøttet af sit udtryksfulde Ansigts pudsige Mimik, saa at ikke eet Øje var tørt — for Latter. Smaatræk af Gadelivet, Kombinationer, som hans altid arbejdende Hjerne havde udspekuleret paa hans Spadseretoure, Alt gav ham Stof til disse Snurrigheder, der imidlertid næsten svinde bort til Intet ved at gjenfortælles, fordi hele Virkningen beroede paa det levende Udtryk i Øje, Ansigt, Stemme og Bevægelser, hvorved de fik hele Im-

provisationens spillende Liv. Ogsaa i sin Brevstil, naar han skriver til sine nærmeste Venner, har han denne Rigdom af uventede Apropos'er og overraskende Indfald, som naar han f. Ex. ender et Brev til Ungdomsvennen Steenberg med følgende Efterskrift: „Død og Pine, Steenberg, mens jeg husker det: sidst jeg var hos Dig, lagde jeg en tændt Cigar fra mig ude i Loen, hvor jeg tog min Middagslur. Lad en af Drengene springe ud og hente den, at der ingen Ulykke skal ske. Den ligger lige til Venstre for Porten". Da vi i disse Breve have hans egen Fremstilling fastholdt, vil et lille Udtog af disse epistolariske Improvisationer være paa rette Plads her som et Supplement til det Billede af hans Personlighed, vi her prøve at skizzere.

Til Studenterforeningens Seniorat *).

Under 2den hujus har den Embedsmand, til hvem Tilsynet med Studenterforeningens Forlystelser er anbetroet — hans Navn er jeg ikke i Stand til at blive klog paa ad anden Vej end gjennem Slutningernes og Formodningernes højst empiriske Tværgader, men da jeg heldigvis befinder mig endnu paa Reflexionens Standpunkt, saa kan jeg da til Nød sjaske mig igjennem, inden jeg døer i Middelbarhedens uselige Kvælstof, ved at spørge mig for, saa at det da omsider er blevet mig saa klart for mit indre Øje, at Skrivelsen kom fra Hr. A. Simesen — tilskrevet mig saaledes; og herpaa svares: Ja saamænd, aa ja! men 1mo maa jeg bede om Rollen nu strax i Øjeblikket, helst inden denne Skrivelse er afgaaet. 2do min Kohale; og 3 ß for den forrige, som blev borte om Aftenen; det var den dejligste Hale, jeg har seet, og aldeles træffende lig Fandens egen; 3tio 8 Skilling til Sejlgarn og til Forfærdigelsen af det

*) I Anledning af en Opfordring til paany at spille Fandens Rolle i en Studenterkomedie.

Maskineri, hvorved Halen gaaer; 4to 4 sex Skillings Cigarer, naar jeg har spillet ret godt, saaledes, at hvem der har seet Fanden fornylig, maa tilstaa og sige: Aa ja, man kan nok se, hvem det skal være; 5to et Ølglas med et halvt Glas Øl i, for 2 ß hvidt Sukker, 1 ß Kognak og Resten Thevand (NB. hvilket blev mig nægtet forrige Gang, hvisformedelst jeg blev pikeret og kunde ikke bekvemme mig til at lade Haleværket gaa; 6to sær god Behandling, jeg saae helst, at et Par gode Laudabilister med Kryds, nemlig ikke Kalvekryds, men med Slanger, saakaldte, omringede mig som en Sauvegarde, for at ikke Carl Weis skal formaa noget imod mig. Jeg staaer ham i Vejen, det veed jeg ret godt, og det gjør jeg mig til af. I sin kortsynede og derfor skjævøjede Halvblindhed harmer han sig over, at jeg staaer paa Reflexions-Standpunktet; han bilder sig ind, at jeg er baghamstaaende, men det kommer af, at han her er kommen rent ud af Vejen, han veed ikke, hvor han er. Han misunder mig, haaber jeg, thi det vilde dog altid være det mindste Onde. Han seer i mig meget godt Ideen ophøjet paa det Trin, paa hvilket den er i Færd med at realisere og ganske nær ved at antage den konkrete Umiddelbarheds Form, og idet han meget tydeligt er sig bevidst, at han aldrig kommer saa vidt, at han sønderbryder Begrebets konkrete Form og saaledes bliver et Sigselv som positiv Negativitet, saa er det, at han bliver gal i Hovedet og fingerer et ham ildeklædende Railleri mit Standpunkt betræffende; det kan jeg taale som Menneske, men som Fanden paa ingen Maade. Fanden er konkret Aand; i hans Væren forbyder jeg min for den Aften. Men i denne Tilstand: Mennesket fortabt i det Diaboliske, vil det Sardoniske, der stikker i Hr. Candidatus juris Carl Weis, naar han kommer med fine Heglekræmmerier og sit Stikpilleri, gjøre samme Virkning paa mit Væsen som Brændevin i flydende Jern: det sprutter op af Masseovnen og spreder sig omkring i Atomer. Altsaa maa jeg være sikret for hans Paavirkning, thi ellers gaaer i det Mindste Fanden fra mig. 7de naar jeg ikke snart faaer Bogen (Rollen) saa gjør jeg det slet ikke. 8de der maa sørges for 3 ordentlige Prøver. 9de. Jeg maa kjøres ind, hvis mit Knæ, hvori der er ondt Vejr, paa den Tid gjør saa ondt som i Dag. 10de og Bogen vil jeg have strax, nu, i Øjeblikket, Rollen nemlig, ellers erklærer jeg rent ud, at hvis jeg ta'er Fanden, saa skal Fa'en ta'e mig! nemlig hvis jeg ikke faaer hans Rolle.

XXXIII

Hr. Lorchs og Hr. Simonsens ganske venlige Ros.

NB. Hovedsagen er Bogen: Rollen og 4 Cigarer.
Nej alvorligt! Rollen! Rollen!

Til R. C. L. Abrahams.

Min kjære Abrahams!

Seer Du — fra Prøven igaar var det min Hensigt at ville gaaet til Dig og din Kone og takket Eder særdeles for den venskabelige Indbydelse, samt bedet Eder om at give mig det udtegnede, udmærkende Bevis paa Eders store Tilgebanskab for mig, at sætte Mad af til mig, som da med stor Glæde vil — om saadant ellers gaaer an for andre Delers Skyld — komme paa Mandag og med Eders Tos Alenes Personer fortære samme, at sige den afsatte — ikke kasserede, men hensatte Mad. Men saa kom jeg saa silde fra Prøven. Igaar Eftermiddags rendte jeg mig forsvækket og forsvedet paa at se paa Værelser, saasom vi nu formedelst den menneskeligstmulige Nederbrægtighed tør være saa særlig heldige at komme til at paaligge Gaderne i Vinter.

Men korteligen: spise hos Eder, I kjære Folk, i Dag — se det kan jeg ikke godt. Ja jeg veed nok, at hvis jeg kom eller kunde komme, saa forstaaer det sig jo helt vel, at jeg kom nok til at spise godt, men Meningen er den: at jeg ikke kan spise ude i Dag. Her kommer en Madamme fra Jydland, som skal spises hos os — bespises naturlig — aa, Du veed jo nok, hvad jeg mener; hvem bespiser Nogen unaturlig? men sæt nu Mad af til mig, saa pille vi Tre Ben paa Mandag. Men en anden Sag er det, om — — Jeg veed fandt for Herren ikke, hvad jeg skal gjøre.

Min Kone siger — som er yderlig forstandig — hun siger:

Spørg Dig for — siger hun: Har Abr. Middagsselskab — eller flere kommer — saa derangerer Du intet, men: var det Meningen, Du alene skulde spise hos dem — med dem ene To —

saadan for en Plaiseer, saa gaa! med Madammen, siger hun, skal jeg saa vel nok komme paa det Rene. — Altsaa:

Spørges:

Ere I To alene — stemte for en snever Cirkel, som I ville kun udvide, til den kan omfatte en Tredie, og til denne Tredie agte I at udnævne Mig, saa

Aa Brøvl — nu har jeg snakket saalænge derom, at jeg ikke veed hverken ud eller ind mere. Jeg kommer. Er det nu værdt at gjøre alle de Ophævninger over? Jeg veed ikke engang, hvorfor jeg nu maler Alt dette op — nej s'gu om jeg veed.

Med Agtelse og Kjærlighed henleverer jeg mig da Kl. 3. Men jeg skal sove Middagssøvn — hvor? Naa, lad nu det være godt. Hils din Kone.

Din

Laokoon.

NB. Ja det veed Du ikke, Du Gode, hvorfor jeg undertegner mig Laok: det er en græsselig Historie, men den ville vi ikke rippe op i, thi for at forstaa den skulde vi først gjennemgaa et stort Kursus Mythologi, og 2do skulde jeg klæde mig nøgen af — og det! o!

Til Amtsforvalter Schiern i Nyborg.

Balle 16. Juni. — Jeg er her at træffe, naar Du skriver til den 21.—22.

Schjern!

Maa jeg tale? — Maa jeg skrive til Dig paa saa lumpent Papir? Maa jeg fortælle Dig Noget, Du bedste Forvalter af alle de Amt — nej — Du som bedst valtrer eller valter for at sige da Du som af alle de forvaltrende foran alle de Amtsforv — aa! jeg er saa plaget af alle de Myg, som kan stikke Myggestik og — uh! Den Varme! — Hils din kjære Familie, jeg kan ikke mere førend siden —

Mon der ikke skulde være svalere omme paa den anden Side?

verte.

XXXV

Phhh!

Nej!

Jeg er i Trit. Konge-Bevillingen kom saa sent, derfor begynder jeg den 21de i Kjøge. Omegnens Beboere, omtrent 3—4000000, have lovet at komme, dersom at sige de Fleste faae Tid — nemlig de Fleste have lovet at ville faae Tid, dersom — nej! ja Du veed jo nok!

Saa gaaer jeg til Roeskilde, Sorø, Slagelse, Nyborg, Odense, Svendborg osv. Til Nyborg maatte jeg efter min Regning komme i Løbet af 4de—12te Juli og en af disse Dage gjøre Kunster og i de Dage, hvori jeg ingen gjør paa Torvet, gjøre de bedste for Dig og Dine. — Lad Bud gaa til Alverden. I Odense Avisen maaske jeg turde bede Dig foreløbigen lade følgende Avertissement indføre. Vil Du faae Lov for mig, at faae Lov til at gjøre Kunster i Byens Theater-Lokale? — Vil Du? — Schön! — Vil Du arbejde for at nogle tusinde af dem i Byen og flere tusinde af dem i Omegnen indfinde sig? Vil Du sige:

Hør Børn, tro mig! I faaer Ting at se, som I aldrig havde troet at noget Menneske kunde finde paa at gjøre. Først tager han et Nøgle Spindelvæv — verfer det højt i Vejret eller hen i Vejret, og saa gaaer han paa Traaden over Tempeltinder og Skovtoppe, Sø og salten Vand og bliver borte for Eders Øjne. 2det saa spørger han en af Tilskuerne: Om Forladelse, maa jeg tage mig den Frihed at spørge Dem, har De Uhr hos dem? — Tilsk. Jo! — Maa jeg bede Dem om det. — Derpaa nok En, som atter svarer jo — eller maaske ja! — Saa tager han den Førstes Uhr og kommer i den Andens Lomme og derpaa den Andens Uhr og kommer i den Førstes — Altsammen ved bare Behændighed og saaledes, at Ingen reflekterer derpaa, undtagen med mindre at Uhrene skulde være saa forskjellige, at Vedkommende ikke skjøttede om Byttet. — 3die gjør han et Kunststykke, som Ingen skulde tro eller tænke og som først paaskjønnes af Efterslægten, dog kun da, naar Borgerdyden respekteres af samme. Det 4de skal Du ikke fortælle dem, saasom det Nr. gjerne afvexles med et andet, naar Vejret ikke begunstiger det 1ste. Tal som sagt med Salvelse! **Faae** dem **bare** til at komme i Hære! Mit Organ er som bekjendt tydeligt. De, der staaer paa **Gaden**, høre ligesaa godt som de indvendige.

XXXVI

Til Syngemester L. Zinck.

Gode L. Zinck!

Du vil af din fleraarige Livserfaring som Forretningsmand i private eller officielle Henseender og Dele, som Ven og Menneske i alleartede Forhold have bemærket, at vort Liv, eller meget mere det confluerende Begreb af Atomer, hvis planlige Condenseren baade her i sublunarisk Form og hist som producerende Praktik i Almindelighed kun til en hvilkensomhelst vis Grad har Død i sit Følge, det vil sige en Art af evig mortificerende Tendens, udviklet af selve Livsgassen. — Du vil endvidere i ovenberørte Kvaliteter have bemærket, at det er især Maanederne uden r, de samme, der begunstige Torsk-Liebhaberiet, i hvilke det Geistige i Principet Menneske ligesom hænger med Bingen, slattes og sjadsker sammen. — Indrømmende disse unægtelige, faktiske Grundtoner i Livsfilosofiens evige Harmonier, kan Du ikke nægte, at der er noget den menneskelige Natur Oprørende i at faae spidse, haarde, faste Legemer i Halsen og føle dem kun lidt efter lidt at glide, ligesom gottende sig over den Rædsel, de ved Gjennemmarchen indjage Grundejeren. Ikke vil Du nægte, at vi i Opfindelsens store Historie endnu ikke finder nogen Paragraf, der fortæller os Noget om, hvorledes det lader sig praktisere at faae Toner op og Gaaseben ned gjennem et og samme Luft-Pas paa en og samme Tid. Herfra, fra Sætninger, som Verdensmanden med sund Livsfilosofi, den sande Værkmand, maa gaa ud fra, idet han som tillige Fornuft-Væsen ikke render som en Nar efter Selvkjærlighedens boldne Næse, indbildende sig, at det er nok til Øllet, naar der er Hals i Flasken, som vor Pige forleden, der stod med en Flaske i Haanden, for at Cilia skulde hælde Olie i samme. Forsigtig holdt hun Flasken over Spyttebakken, for at det ikke skulde dryppe paa Gulvet. Cilia helder; Der kommer jo ikke Noget, siger Pigen, som seer paa sin Flaske. C. helder. Jeg saae meget godt, at hele Pot Olien løb i Bakken. Men jeg holdt mig, sagde Ingenting — muggen — som det hedder. Nu er s'gu min Flaske tom, sagde Cilia. — Da er s'gu her ikke kommet en Taar i denne, sagde Pigen. — Hvor Faen er da Olien? sagde Begge.

Jeg (tør, muggen):

I Spyttebakken. — (Peger paa den bundløse Flaske, vender mig og gaaer tavs ind i mit Kammer): Parenthesen er ude. Hvad

det nu var, jeg vilde sagt. — Jeg troer, Benet glider nu — nu kan Du for det Første læse dette. Kommer jeg Kl. 12 paa Syngeskolen, saa seer Du, hvorfor Deductionen blev afbrudt. Kommer jeg ikke, saa beder Du Alle tilgive min Udeblivelse. Den grunder sig ene og alene paa Umuligheden i det paa den anden Side opgivne Experiment.

I hvert Tilfælde — kommende eller udeblivende, kalder jeg mig — i sidste Tilfælde dog kun med halv Hals — Alles Vedkommendes
Eders
R.

Snurrighederne, de overraskende Sidespring, de elskværdige Apropos'er i disse Breve have hele Improvisationens Præg; den ene Ideassociation fører den anden med sig, og saaledes fremkommer der omsider et Hele, hvis komiske Virkning betinges af det rent umiddelbare Udtryk for Humoren og af den dermed følgende brogede Mangfoldighed, der savner enhver stilistisk Ordning. Rosenkildes Lune var imidlertid ikke altid saa uafhængigt af enhver Reflexion; som alle dygtige Komikere vidste han godt, at en komisk Pointe skal forberedes paa tilbørlig Maade for at gjøre sin rette Virkning. Han kjendte paa en Prik den forfærdelige Art af Mennesker, som N. C. L. Abrahams kaldte „Anekdotenverstopfer" og som udmærke sig ved en uhyggelig Evne til at ødelægge enhver god Historie, enten ved rent at glemme Pointen eller ved at komme for tidlig med den. Enhver, der har hørt nogen af vore bedste Skuespillere fortælle en Anekdote, vil have lagt Mærke til, at det komiske Udslag af Pointen netop betinges af en tilstrækkelig bred Indledning, en til en vis Grad minutieus Udmaling af Biomstændighederne, og Enkelte ville maaske ogsaa have

gjort den Erfaring, at Virkningen til Dels er udebleven, naar man ved Gjenfortællingen har hastet hen mod Anekdotens Pointe, uden at have Evne eller give sig Tid til at frembringe den fornødne Forberedelse hos Tilhørerne ved at dvæle ved Indledningen. Denne Kunst forstod Rosenkilde som Faa, og paa dette Stadium af Fortællingen var hans Reflexion stedse virksom, for at faae Alt bragt i den rette Orden og saa at sige opstille Lunets Tropper efter de rette taktiske Regler. Selve Pointen, selve Fortællingens Kjærnepunkt var derimod næsten altid født i hans Hjerne med Inspirationens forløsende Øjeblikkelighed, og det ydre Slag, der bragte Tanken frem for Lyset, kom i Almindelighed fra en eller anden Jagttagelse af den Virkelighed, som omgav ham. Jagttagende var han nemlig i en sjelden Grad. Lige fra Naturlivets mindste Fænomener og Dyrenes pudsige eller rørende Færd til Menneskelivets altid vexlende Situationer i den daglige Verden iagttog han dem med et altid vaagent Øje, selv naar han, døv for de Omværende, sad tilsyneladende aandelig uvirksom eller han paa sine daglige Spadseretoure kun syntes at skridte stærkt ud for at faae Ende paa den nødvendige Motion. Disse Jagttagelser formede sig da enten til smaa velordnede Episoder, „Rosenkildes Historier“, hvis Gjengivelse skaffede ham et saa velbegrundet Ry som komisk Fortæller, eller de forbandt sig med allehaande Overvejelser og Raisonnementer, der ofte førte ham til højst forbavsende Foretagender i det praktiske Liv, især hvor det gjaldt Besparelser i økonomisk Henseende. Thi som ægte Sangviniker troede han at kunne opnaa store Resultater ved smaa Skridt i denne Henseende, medens en rationel Omordning af hans ofte pinagtige økonomiske

Forhold aldrig faldt ham ind, ja endog vilde ladet ham savne det Incitament, som de daglige Smaabryderier var ham. Men med Indførelsen af Smaareformer var han altid virksom. Saaledes kom han en Gang hjem fra en Spadseretour til Charlottenlund med en Mængde grønne Blade, som han omhyggelig tørrede og anmodede sin Kone om at koge „The“ paa, for at spare den generende Udgift af 8 Mk. til et Pund The; da Drikken var færdig, maatte han selvfølgelig indrømme, at dette Surrogat for hans Yndlingsdrik var en Umulighed. En anden Gang traf en af hans Venner ham paa hans Værelse ivrig optagen af en ny Inventions Iværksættelse. I begge Vindueskarmene var der bredt Sand ud til Tørring i Solen, medens Rosenkilde var beskjæftiget paa en lignende Maade som Australiens Guldsøgere, naar de vaske Guldsandet ud for at finde det kostbare Metals fine Partikler. Det havde nemlig længe været Rosenkilde en ærgerlig Udgift, naar han skulde ud med Penge til Sand til Husholdningsbrug, og han havde derfor fundet ud, at i alt Fald Sandet i de den Gang brugelige store Spyttebakker maatte kunne gjøre Nytte mere end een Gang; denne nye Opfindelse gik han, som altid, op i med Liv og Sjæl og var derfor aldeles optaget af Arbejdet med først at vaske Sandet ud i koldt Vand og derefter henlægge det til Tørring. Til disse økonomiske Reformer maa ogsaa henregnes hans Cigarfabrikation, der imidlertid fik en betydelig større Varighed end baade The- og Sandtilvirkningen, fordi Beskjæftigelsen hermed — rent fraseet den tvivlsomme økonomiske Fordel — var ham en meget behagelig Adspredelse, som det jo i det Hele taget ikke er ualmindeligt at Skuespillere dyrke en eller anden Haand-

færdighed i deres ledige Timer. Hvor meget denne Fabrikation interesserede Rosenkilde, sees baade af mange Steder i hans Breve, navnlig til hans Søn Adolph, hvori han udførlig omtaler enkelte Forbedringer ved Tilvirkningen eller glæder sig over heldige Indkjøb af Raamateriale, og — ikke mindst — af den for hans Distraktion mærkelige Orden, hvori de herhen hørende Redskaber altid holdtes, og den Akkuratesse, der anvendtes paa Rulningen. Til at rulle om Spidsen brugte han Papir af en bestemt Art, hverken for tykt eller for tyndt, og fandt han blandt sine Bøger en med Blade af denne passende Førlighed, rev han Marginen af til denne Brug. — En ingenieus Opfindelse af en anden Art sigtede mere til hans Bekvemmelighed end til Besparelse. Han havde en afgjort Uvillie mod nyt Fodtøj; naar et Par Støvler vare rigtig godt udtraadte og formede efter Foden, kostede det ham stor Overvindelse at kassere dem, og selv paa et Stadium af Tyndsaalethed, da enhver Anden forlængst vilde have permitteret dem, fandt han endnu Midler til at holde dem i Tjenesten, idet han oversmurte de hullede Saaler med et tykt Lag Jernspaan og Tjære. Havde Christian VIII. vidst dette, havde han kunnet spare sig sin Forundring, da han en varm Sommerdag standsede Rosenkilde paa Langelinie og forbavset lagde Mærke til, at han stod og trippede foran ham under hele Samtaler; Rosenkilde maatte nemlig løfte Fødderne skiftevis fra den ophedede Jord af Frygt for, at Tjæren ellers skulde smelte og binde ham fast til Pletten, hvor han stod.

Men ogsaa uden saadanne praktiske Bagtanker var Rosenkildes spekulative Hoved altid sysselsat med Grublerier, i hvilke Spøg og Alvor blandede sig pudsigt

imellem hinanden. Saaledes var en i Amaliegade liggende Flisesten Gjenstand for hans geologiske Undersøgelser; han fandt en hel Kosmologi i dens Farver og Ridser og paastod, at han tydelig kunde se, hvorledes Jorden en Gang i Urtiden havde faaet et Knubs netop paa denne Sten. — Da der i sin Tid i grundtvigianske Kredse diskuteredes offentlig om, hvor vidt Daabens Naadevirkninger afficeredes af den døbende Præsts Tro eller Mangel paa Tro, debatterede han jevnlig med sine Omgivelser om, hvor vidt han selv monstro var døbt rettelig, da han bestemt vidste fra sin Moder, at Præsten havde havt Vælgvanter paa, da han døbte ham. — Allehaande fysiske og mekaniske Problemer havde altid interesseret Rosenkilde meget. Allerede i Aarhus havde et saadant udgjort et stadigt Diskussionsemne mellem ham og hans gode Ven Distriktslæge Weis, nemlig Spørgsmaalet om, hvor vidt det var muligt at drive et Skib frem ved fra selve Dækket at puste Vind i dets Sejl. Weis paastod, at man ved at anbringe en stor Puster bag Sejlet til enhver Tid maatte kunne frembringe Vind nok til at drive Skibet fremad, medens Rosenkilde med fysiske Grunde vilde bevise det Umulige heri. Denne Sag udgjorde Stridsemnet i deres daglige Samtaler, og hver af dem havde hver Dag nye Argumenter for sin Mening eller nye Beviser for de gamle Argumenters Rigtighed. Efter at Rosenkilde som Skuespiller havde opholdt sig en Aarrække i Kjøbenhavn og i al den Tid ikke seet sin gamle Ven og Modstander, kom han Gang paa en Rejse til Aarhus og besluttede at harcellere Weis med deres gamle Mellemværende. Han naaede useet dennes Bolig og krøb ganske sagte ind af et aabent Vindue i Stuen, hvor Weis stod og

barberede sig med Ryggen vendt imod ham. „Du maa dog give mig Ret i“, begynder Rosenkilde saa Diskussionen, hvor den var sluppen for saa mange Aar siden, „at den Vind, der kommer fra en Puster omborb paa selve Skibet, ikke kan fremme Farten, fordi kun en udvendig fra kommende Kraft o. s. v. . . . .“ — „Jo, Gu' kan den saa, for seer Du . . . .“, svarer Weis ganske roligt og optager Samtalen, som om der højst laa en Dag imellem deres Samværen. Rosenkilde, der havde forberedt sig paa at nyde Vennens Forbløffelse, saae sig saaledes overvunden af hans stoiske Ro.

Bag den Spøg, hvormed slige Problemer afhandledes, laa der imidlertid en livfuld, om end tidt Gjenstand skiftende Interesse og en ikke lidet omfattende Læsning. Hvad han læste, var han altid meget optaget af, men medens nogle enkelte Forfattere havde deres stadige høje Plads i hans Gunst — Walter Scotts „Ivanhoe“ vendte han saaledes atter og atter tilbage til — var hans Læsning forøvrigt af højst forskjellig Art: Martensens Dogmatik og Lafontaines Romaner, Homer i Oversættelse og Tacitus' „Agricola“ i Grundsproget. Latin var og blev hans Yndlingssprog; han brugte det skjemtvis i de store latinske Hyrdebreve, han udstedte til sine faste L'hombre-Medspillende, og han studerede det for Alvor i sine latinske Yndlingsforfattere, ligesom ogsaa hans betydelige, men broget sammensatte Bibliothek var særlig rigt paa gode latinske Lexika. En Gang havde han sat sig i Hovedet, at han vilde lære Mathematik; han kjøbte en Mængde mathematiske Lærebøger og læste en Tid lang med sin Svigersøn, Polyteknikeren Søbring. Rosenkilde og Mathematik! Inspirationens Ild og Deduktionens Kolighed! Det gik

da heller ikke. Hans Hjerne syntes ligefrem at mangle det Organ, hvormed den mathematiske Bevisførelse opfattes, og han rev sig tidt og mange Gange fortvivlet i Haaret over sin Mangel paa Begreb, indtil han tilsidst rent opgav Studiet.

Rosenkildes kjæreste Adspredelse, naar han ikke læste, var et Parti L'hombre med den faste Stok af svorne Venner: Professor Dorph, Overlærer Krebs og cand. jur. Rutzhorn enten hos en af disse eller, naar Overlærer Petersen havde overtaget en af Pladserne, ude hos denne paa Østerbro. Det var for Rosenkilde Indbegrebet af Velvære, naar han saaledes var placeret ved L'hombrebordet med Piben i Munden og foran sig en stor Kop Kaffe eller The eller begge Drikke blandet sammen; især kunde Tilfredsheden ret staa malet paa hans Ansigt, naar Arrangementet var, hvad han kaldte en „Sitzung", en Samværen fra om Formiddagen til om Aftenen, hvad der undertiden kunde finde Sted i Ferien. Der maatte ingen Fremmede — ingen „Globister", som han kaldte det — være tilstede, thi i saa Fald var det forbi med Rosenkildes gode Humeur; men var denne Betingelse opfyldt, kunde hans Lune sprudle frit og ubundent mellem disse fortrolige Venner, der nøje kjendte hans smaa Svagheder og derfor aldrig traadte dem for nær og mindst af Alt provocerede ham til at være morsom. Men netop derfor befandt han sig ret à son aise og sparede ikke paa lystige Indfald, og ikke mindst morede hans Medspillende sig over hans bevægelige Ansigts vexlende Udtryk, der med øjeblikkelig Korrespondance gjengav Spillets skiftende Chancer og gjennemløb hele Skalaen fra hoverende Triumf til den mest komisk-rørende Fortabthed, naar han

blidt klagende spurgte en chikaneus Medspiller, „hvor han dog kunde nænne det?“ Rosenkildes Spil var, som et tro Udtryk for hans Natur, lidenskabeligt hengivende sig i Øjeblikket, uden dyb Beregning, mere letsindigt vovende end roligt overvejende.

Rosenkildes L'hombrespil er forøvrigt en Gang blevet nævnet paa officielt Sted, nemlig fra selve det kgl. Theaters Scene. En Aften, da han spillede i „Intrigerne“, faldt det ham i et overgivent Øjeblik ind i L'hombrescenen at sige til Skolelæreren, da denne tog en Casque: „Tag Dem i Agt, at det ikke gaaer Dem, som det gik mig forleden, da jeg spillede med Krebs og den Døve, for da stak de begge mine Konger“. En af Krebs's Elever, der var paa Komedie den Aften, undlod naturligvis ikke den følgende Dag at bringe sin Lærer Meddelelse om denne hans ufrivillige Med-Ageren, og da dette var lidt generende for Krebs i hans Egenskab af Lærer og Inspekteur, bad han Rosenkilde, da han nogen Tid efter var sammen med ham, om for Fremtiden at udelade denne improviserede Replik. Rosenkilde forsikrede, at han alt havde udeladt den, men at Krebs ikke desto mindre endnu nævnedes i Stykket, eftersom Phister havde optaget Repliken og omformet den til et deltagende Spørgsmaal fra Skolelæreren om, „hvorledes det var, det gik Deres Velærværdighed, da De spillede med Krebs og den Døve“.

Rosenkildes daglige Liv var den tarvelige, jevne Tilværelse, der var ejendommelig for en Familie af Middelstanden for en Menneskealder og mere siden. Sønnen Adolph Rosenkilde har i sin fortræffelige Skildring „Carstens Skriftemaal“ givet et bag et let Slør dulgt Omrids af Livet i den gamle Gaard i Adel-

gade Nr. 272, lige for Prindsensgade, hvor Familien boede i en Række af Aar, og gjennem dette Fortællingens lette Slør se vi ogsaa Billederne af Husfaderen og Husmoderen og af den Omgangskreds, „Professoren“, „Digteren“ og „Musikeren“, ɔ: Poul Møller, Chr. Winther og Krøyer, der delte dens daglige Liv som gjerne sete Venner og Omgangsfæller, som trofaste Deltagere i de hyggelige, om end tarvelige Familiefester, der nu og da kastede deres muntre Skjær ud over Hverdagslivets Anstrengelser for ved Sparsomhed at faae det Lidet til at slaa til. Børneflokken var stor og Indtægterne knebne nok, trods Rosenkildes store Værd for Theatret; selv havde han ikke noget stort økonomisk Talent, og naar han med let Kunstnersind og sangvinske Forestillinger om et Pengebeløbs Rækkeevne brugte Pengene, saa længe han havde nogle, maatte der allehaande brydsomme Transaktioner til for at supplere Beløbet, og den redelige Opfyldelse af de indgaaede Forpligtelser, som var en Samvittighedssag for ham, gjorde saa atter et føleligt Skaar i den næste Maaneds Indtægt. En Tid fandt han sin økonomiske Stilling saa mislig, at han tænkte paa at gaa fra Theatret og i fuldt Alvor ansøgte om at blive Overgraver ved Helliggejsteskirke; han formaaede Prindsesse Wilhelmine til at gaa i Forbøn for sig hos Kongen, men Frederik VI. fandt dog, trods hendes indtrængende Anmodning, denne Tanke for grotesk og hjalp foreløbig Rosenkilde paa anden Maade.

For sit eget personlige Vedkommende var han i allerhøjeste Grad tarvelig. Han holdt mest af jevne, simple Retter, især Mælkemad, Kjød, kogt i Kaal, og Æggekage med Medisterpølse, hvilken Ret han kaldte

„Skomagertærte"; han havde en kraftig Appetit og kunde selv om Aftenen taale temmelig stærk Føde. Til Maden drak han højst et enkelt Glas Rødvin. Brændevin smagte han aldrig; han havde faaet Afsky derfor, siden en raa Karl en Gang i hans Barndom havde moret sig med at drikke ham fuld deri og han, da han var bleven bragt syg hjem, hørte Lægen advare Moderen mod at holde Lyset for tæt hen til hans Mund, for at der ikke skulde ske Antænding. Derimod holdt han meget af en besynderlig Blanding af Øl og Mælk, The og Kaffe, som især smagte ham godt til hans Cigar.

Familiens smaa Kaar var en af Drivfjedrene til Rosenkildes ikke saa lille litteraire Virksomhed; det gjaldt om at forøge Indtægterne, og for hans livlige, altid skabende Aand og grundige Dannelse laa det nær at vende sig mod Litteraturen og da særlig den dramatiske. Han har saaledes oversat en Mængde Stykker for det kongelige Theater, deriblandt H. v. Kleists „Pigen fra Heilbronn", H. Claurens „Fugleskydningen" og „Brudgommen fra Mexiko", Lessings „Nathan den Vise", Fru v. Weißenthurns „Godset Sternberg", Scribes „De to Ægtemænd" o. fl. Hans originale dramatiske Arbejder ere tre: Vaudevillen „Vennernes Fest", Lystspillet „Den dramatiske Skrædder" og den „moralsk-romantiske" Komedie „De Fortvivlede paa Rundetaarn". De to førstnævnte Stykker ere opførte paa det kgl. Theater, men kun „Vennernes Fest" holdt sig i længere Tid paa Repertoiret. Det opførtes — anonymt — første Gang paa Femogtyveaarsdagen efter Slaget paa Rheden, den Mindedag, som Stykkets spinkle lille Handling jo drejer sig om, og Hentydningerne til Dagens Heltedaad havde selvfølgelig en ikke ringe Del i

det Bifald, hvormed det modtoges, og som for Udførelsens Vedkommende i fuldeste Maal berettigedes ved Ryges udmærket skjønne og mandige Fremstilling af den gamle Sømand, Mad. Werschalls yndefulde Spil som den unge Pige og Rosenkildes snurrige, paa komiske Smaatræk rige Gjengivelse af Piberdrengen fra Slagelse. „Den dramatiske Skrædder" kom frem i Saisonen 1827—28, men i den foregaaende var Hertz's „Hr. Burchardt og hans Familie" blevet opført, og da det baade havde Emne tilfælles med Rosenkildes Lystspil og Behandlingen, ligesom i dette, bestemt mindede om holbergsk Paavirkning, om end ikke saa direkte som „Den dramatiske Skrædder", der jo er bygget som Pendant til „Den politiske Kandestøber", maatte Virkningen af det sidstopførte Stykke svækkes betydelig, selv om det ikke havde været ringere i Kvalitet end sin Konkurrent og selv om ikke Interessen for Handlingen var bleven svækket ved den minutieuse Efterligning af det altfor godt kjendte Forbilledes Scenegang. Udførelsen var god for Alles Vedkommende, undtagen for Rosenkildes egen; han spillede Peter, og skjøndt han havde lagt denne sin Yndlingsfigur til Rette for sig selv, svigtede Lunet ham dog under Udførelsen, formodenlig paa Grund af hans Uro for Stykkets Skjæbne, og da Modtagelsen i det Hele taget var mat, henlagdes Stykket efter et Par Opførelser.

En anden ret betydelig litterair Virksomhed udfoldede Rosenkilde som Udgiver af „Brevduen", hvoraf der udkom syv Aargange fra 1818—24 og som derefter smeltedes sammen med „Kjøbenhavns Morgenblad", af hvis første to Aargange han var Medudgiver. „Brevduen" nyder endnu i vor Slægt et ikke ringe Ry som

et fortræffeligt og navnlig paa Morsomheder rigt Blad, men det er et Ry, der mere beroer paa en Tradition end paa Kjendskab til Bladet, der ikke let vilde gjøre Fyldest i vor Tid. Der lever en Forestilling om, at hvert Nummer af „Brevduen" var fyldt fra Ende til anden med Humoristica, navnlig af Rosenkildes egen Produktion, og om Arten af disse morsomme Artikler har man dannet sig et gjennemgaaende Begreb ved Poul Møllers bekjendte Ytring i et Brev til Kraup: „Rosenkilde bringer mig til at prostituere mig paa offentlige Steder, hver Tirsdag, naar hans Brevdue kommer ud. Jeg slaaer nemlig en Skoggerlatter op, saa at alle Spidsborgeres Øjne vogte paa mig med Forbavselse". Det var imidlertid kun en ringe Del af Bladets Indhold, der skyldtes Rosenkildes eget Forfatterskab, medens Størstedelen bestaaer af Oversættelser af større Fortællinger, dramatiske Brudstykker og belærende, mest historiske Skizzer. I dette ikke i nogen særlig Grad interessante Indhold hævede Rosenkildes egne Smaaartikler og Indfald sig kun saa meget des mere frem ved pudsig Originalitet, især da man bestandig havde deres Forfatters fra Scenen kjendte Personlighed in mente som en levende Illustration til Bladets Text.

Udgivelsen af disse litteraire Arbejder, hvortil endnu kommer hans Rejsebreve til Heibergs „Flyvende Post" og hans Fortællinger til „Gæa" og „Folkekalender for Danmark", beskjæftigede Rosenkilde i Slutningen af hans Liv; der findes blandt hans efterladte Papirer et Udkast til en Subskriptionsindbydelse paa hans litteraire Arbejder, og det er dette Udkast, hvis Anførelse af de til Udgivelse bestemte Skrifter med enkelte Indskrænk-

ninger er bleven fulgt i nærværende Udgave. Den paatænkte Samling skulde have været indledet med hans Selvbiografi, men af denne er kun det her meddelte Brudstykke blevet færdigt.

Medens Rosenkilde beskjæftigede sig med denne Plan, var der foregaaet en stor Forandring i hans Liv og til Dels i hans Karakter. Ved hans Hustrus Død og ved Børnenes Giftermaal var Hjemmet, som naturligt er, efterhaanden blevet et helt andet, end det havde været, medens hele Kredsen var samlet, og alt som de Krav, der stilledes til ham som Forsørger, bleve mindre, voxede underlig nok hans Interesse for at faae Lidt tilovers ved at indskrænke sit eget Behov til det mindst Mulige. Kun et af Børnene, Datteren Marie, var ugift, og den Gamles Bestræbelser gik nu ud paa at efterlade hende en lille Kapital, for at sikre hendes Fremtid. For at se, hvorledes hun vilde forstaa at indrette sig, naar hun en Gang blev ene, ophævede Rosenkilde den fælles Husholdning og flyttede sammen med et Par ugifte Venner, saa at han paa en Maade levede et Ungkarleliv paa sine gamle Dage. Denne Levemaade tiltalte ham meget, ikke mindst fordi den muliggjorde ham en med streng Samvittighedsfuldhed gjennemført Økonomi, der ogsaa bragte saa gode Resultater, at han, der hele sit Liv igjennem havde levet paa Krigsfod med den materielle Side af Tilværelsen, døde som Kapitalist og efterlod sin Datter en Sum af omtrent 3000 Rdl.

Hans Aandskræfter vare usvækkede lige til det Sidste, hans Glæde over sin Kunst og hans Lune under Udførelsen af den var noget næsten Vidunderligt hos en saa gammel Mand. En Gang i den næstsidste Saison,

han oplevede, da han havde spillet „Den Stundesløse“'s anstrengende Rolle, sagde han efter Stykkets Slutning til en af sine Medspillende: „Gud bevares, hvor jeg har moret mig! Jeg var tilfreds, at jeg skulde begynde Stykket forfra, for det kunde jeg!“ Og dog var han i høj Grad aarvaagen overfor sine egne Ydelser og frygtede Intet mere, end at der skulde mærkes nogen aandelig Svækkelse hos ham, inden han selv var bleven den vaer og kunde trække sig tilbage i Tide. Han kom en Dag i sine sidste Aar op til sin Datter Julie Sødring og havde aabenbart Noget paa Hjerte at meddele hende — det var klart af hans forlegne Trippen omkring, uden at han kunde finde Ord til at begynde med. Omsider brød han igjennem og sagde: „Du maa love mig een Ting, Julie — at Du vil sige mig det, saa snart Du mærker, at Alderen begynder at lade sig føle i mit Spil.“ Han vilde ikke overleve sig selv paa Scenen, han vilde helst staa for sit Publikums Erindring som den aandsfriske Kunstner, skjøndt han forøvrigt ikke gjorde sig nogen Illusion om Varigheden af denne Erindring. Da han første Gang havde spillet Peer Degn efter Ryge, kom han saa nedslaaet hjem, at hans Familie maatte tro, at det var gaaet ham mindre godt i denne nye Rolle; men Grunden til hans Nedslagenhed var tvertimod den, at han havde faaet stort Bifald og netop derved var bleven mismodig ved Tanken om, hvor hurtig en udmærket Skuespillers ypperste Præstation kunde glemmes af Publikum, saa snart det fik noget Nyt at se.

I Aaret 1861 skrantede Rosenkilde af og til; de efterfølgende to Breve til hans kjære Præstefamilie Dorph — nogle af de sidste, han har skrevet — vidne i al deres Elskværdighed herom:

LI.

Min go'e Ven! min lille rare Christine, for jeg troer da at Du er min go'e Ven! Du kan ikke tro, hvad for et forb— Hold jeg har i min Side, for Du kjender ikke til hvad Hold er; ijær for En som i Morgen skal spille „Stundesløse". Men se, det kommer nu ikke den Sag ved, som jeg vil have i det Rene med denne nærværende Skrivelse. Vil Du sige til Andersen, hvor min Bue bliver af, og saa: vil han være saa god at sende mig den Rhodeske Kvartet, den kunde han jo have skrevet af 10 Gange. Du skal nu natyrligvis ikke mukke, men alene sige, at han maa nok sende den ind (sige det pænt) og saa Buen. Og saa (mellem os sagt) sende baade Buen og Kvartetten ufrankeret. Naturligvis maa dette ikke volde ham Udgift. Mag Du nu endelig dette saa!! paa pæneste Maade!

Jeg har nu ikke een af mine smaa velsignede Fingre: Slikpot, Langemand, Guldbrand og Lille-Peer-Spillemand med naturligt Skind paa Enderne, saadan arbejder jeg i Violin- og Bratschisteriet. Hvordan er det i Præstehuset i det Hele? Godt? Det var rart! Kan Du saa sige Fader og Moder alt det Bedste, Du kan tænke Dig at jeg vil have, at der fra Læber, der sagtens er dem de allerkjæreste her i denne Verdensdel, skal

siges dem, og Dig
ogsaa
fra Eders
X.

Du lovede mig ellers, at jeg skulde faae nogle Pærer. Du kunde jo komme ind i Morgen og se mig stundesløs, og saa have nogle Pærer med.

For Resten udbeder jeg mig din venlige Deltagelse, for jeg er rent sk— i flere Dage.

Dies veniunt, skal sige Dig; (det troer jeg næsten) de qvibus dicimus: haud placidæ sunt. Ja, seer Du, jeg kan jo Latin; det skulde Du dog vide, syntes mig. Du kunde jo nok fornøje mig, naar Du vilde. Skriv et pænt Brev til mig; et lille et bare; og lad mig se, hvor rørt Du er over at jeg, som for oven er anført, i Grunden — Du troer det maaskee ikke? — er rent s—

Buen — Kvartetten.

Seer Du, hvorfor jeg gjør saa megen Spræl over den Kvartet det er fordi den er ikke at faae her, og er saa rar traitable. Hvorledes synes Han om den Violin?

Lørdag.

Kjære gode Præste-Hus!

Siden det har været min glade Tanke, at være et Par Dage i den stille Uge i Præstehuset, saa vil jeg dog sige, hvorfor der ikke blev og ikke bliver noget af. Det er nu vel en 10—12 Dage siden, at jeg en Nat overfaldtes af et Ildebefindende, som var noget underligt-egent, saaledes at jeg ikke kunde andet end anse det for Noget, som med Hensyn paa de 75 jo slet ikke er urimeligt. Siden har det været og er besynderligt op og ned med mig. Idet jeg sidder og fornemmer mine Pulsslag — kan jeg godt mærke, min Tilstand er feberagtig. I dette Øjeblik maatte jeg erklære mig fallit til Theater-Regisseuren. Jeg maatte, det skete ikke gjerne, rent ud rykke frem med: at i de første 8 eller 14 Dage, maaske flere, kan jeg ikke gjøre Theatertjeneste. Nu plages jeg ogsaa af Selvbebrejdelser: Det forekommer mig, at dette alt er min egen Skyld; alt kommer af min egen forfængelige, dumme Stræben efter at vedligeholde det Vidunder-Renommee, der i det sidste Aar susede mig, barnagtige Tosse, om Ørene. Det forførte mig til en Overanstrengelse, som nu hævner sig.

Som sagt, mine Tanker vare glade ved Forestillingen om at være hos Eder Skjærtorsdag og maaske L.-Fredag, men det gik i Vasken.

Hør!

Hils den gode Andersen! Tak ham for de to Høns. Yderst taknemmelig Ihukommelse!!! Tak ham, men lad ham dog tillige paa bedste Maade forstaa, at han maa tro mig, naar jeg siger: at har jeg glædet og gavnet ham maaske ogsaa lidt ved den Violin, saa er den Tanke mig nok. — Snavs er jeg!

Min rare Christine!! Kan Du meget Bachsk? Begge mine dejlige Instrumenter ligge hen, døde, ikke i næsten 3 Uger rørte.

Frue L. Dorph maa hilses, naar I skrive, beder jeg. Hun maa tilgive, sig det — mit tosfede, meget flaue (er jeg bange for) — Brev. Skriv hende det til!

Glædelig Paaske alle Vigerstederne!!

Eders hengivne

R.

Ellers! naar man vidste i Vigersted, hvor meget blot eet Par venlige Ord en Gang imellem vilde glæde mig — men man veed det ikke, ellers fik jeg saadan eet Par Ord. Da N. Dorph var her og jeg havde en Dorph at gaa til —! naar man vidste, hvor meget det var for mig, saa begreb man i V. hvor stor Priis jeg sætter paa at vide, at der lever noget Dorphsk endnu, som gjør lidt af

R.

Trods den i disse Breve antydede Svagelighed og det Mismod, der fulgte med den, men som lige til det Sidste bekæmpedes af hans levende Kunstbegejstring, begyndte Rosenkilde Saisonen 1861 med tilsyneladende usvækket Kraft og uformindsket Lune, og lige i dens Begyndelse, den 7. Septbr., spillede han Sivert Posekiggers Rolle i „Den politiske Kandestøber“ med sin sædvanlige Humor, saa Ingen anede, at dette var hans sidste Betræben af de Brædder, der betyde Verden. Fra denne Dag af skrantede han imidlertid saaledes, at han maatte holde sig hjemme, og hans Svaghed gjorde saa stærke Fremskridt, at han udaandede allerede to Maaneder efter, den 12. November. Efterretningen om hans Død kom vel ikke som en Overraskelse, dertil var den bortgangne Kunstner for højt oppe i Aarene; men den kom ikke desto mindre som en Sorg, der følteS dybt af Alle, thi det vidste Enhver, at med Rosenkilde forsvandt fra vor Scene en Personlighed, saa originalt udpræget, at den

ikke let vil fødes anden Gang, en Kunstner, saa ypperlig udrustet til sin Kunst og saa sand i dens Udøvelse, at Skuepladsen længe vil tænke paa ham med Savn. „Rosenkilde efterlader en rig Arv“, skrev „Dagbladet“ ved hans Død, „men Ingen vil vove at hæve den. Og vel er det sandt, at hans Tid var omme og hans Maal fuldt, men denne Trøst, hvis det er nogen, taler kun til Forstanden, ikke til Hjertet. Men Rosenkilde elskede vi næsten endnu mere, end vi beundrede ham. Ved hans Baare fremstige uvilkaarlig for Mindet Ciceros Ord om den romerske Skuespiller Roscius: Vel døde han som Olding; men han var saa fortræffelig, saa indtagende i sin Kunst, at Enhver mente, at en saadan Mand burde aldrig dø“.

P. Hansen.

Rettelse.

Første Del S. 46 L. 6 f. o. staaer „tilgoden“, læs „tilgedan“.

Autobiografisk Fragment.

Fredag Formiddag.

Som jeg just er i Begreb med endelig i det Mindste at begynde paa Fuldbyrdelsen af mit Forsæt — som jeg dog overmaade nødig tænker mig indeholdt med i hin berygtede Forgaards-Brolægning, Du veed jo nok! — saa brøler En lige overfor mine Vinduer, næsten ind ad dem:

> Kong Christian stod ved højen Mast,
> I . . . .

ah! han havde begyndt for højt, jeg troer, det bliver derved — for den Gang.

Ja, hvad jeg udstaaer i denne Tid! Heden, som plager mit Hoved saa ubarmhjertig,

Lirekasser Fløjter Solo Violiner	} fra Nabogaarden

Violiner med Ølbas-Akkompagnement, Harpe & Violin med en Fruentimmerstemme til, der foredrager for det Meste to Gange om Ugen, som Aftenunderholdning for en Friskrædermesterfamilie — Konen er fra Trondhjem — den norske Nationalsang, som ender med de fire bekjendte mægtige Linier:

„Om Kloden rokkes end, dets Fjelde
Skal evig trodse Tidens Vælde,
Som Bautastene skal de staa
Og vise, hvor vort Norge laa."

Det er først ved at høre disse stolte Strofer foredrages af denne sjeldne Kunstnerinde, med saa sød Dirren, med en saa ægte storstilet Bæver — at jeg begriber, hvad det er, der skal ligge i de Ord. — Ja Du veed da vel, hvad det vil sige, at synge med Bæver? Det er meget i Mode endnu paa store Theatre; det bruges ogsaa, naar man raaber med levende Rejer og med „søde Kirsebær 4 Skilling!"

Eftermiddag.

Du udtømte Dig, da Du besøgte mig sidst, i Lovtaler over min Stilling, min Tilstand. Den har været meget bedre, kjære Ven! Men længere end den kan, vedvarer jo ingen Ting her paa Jorden, og — men derom er nu talt nok, saa vidt jeg mindes i forrige Brev.

Nej, min Stilling nu, den er, for Dyden! ingenlunde misundelsesværdig. Du skulde sidde her! Indeklemt mellem høje Baggaardsmure; Udsigt ned i en Have, noget større end min lille Stue. Der sidder 3 forkrøblede Pærer paa et Træ og smile op til mig, ganske undseelige, forbi de se saa daarlige ud; de troer, at jeg leer af dem, men det er langt fra.

Det er en Slags Fortvivlelseslatter netop over min Stilling, — min saa højt priste Stilling og Tilstand!

Det er værre end i Formiddags. Jeg kan slet ikke faae begyndt paa mit Brev.

Lige neden for mig synger en Tobaksspindersvend et Potpourri af „tapre Landsoldat“ og „Dannemark, Dannemark, hellige Lyd“ og flere Nummere; — En fløiter: „Jeg gjerne døer“. — Lidt nordligere prygles der paa et frygtelig forstemt Fortepiano og synges dertil af 3—4 Pigebørn, som ere i Lære hos en pensioneret Korist. Fra en Dampmaskine i et Sukkerraffinaderi hører jeg det stønne, brøle, buldre og hvæse. Hør — nu farer Dampen ud! — 2—3 Grader forøger den i det Allermindste Varmen i denne Baggaards Hulning; og saa den Sukkerlugt, jo! min Tilstand er frydelig! Nei, saa laa jeg dog heller paa Havsens Bund nær ved Klampenborg.

Saa! Derovre slog en Barnepige 2 store Ruder i Stykker ved at smække Vindnet haardt i; hun blev vist vred over at blive forstyrret af de tre Jomfruer i sin Sang for et Barn, som hun har arbejdet mere end een Time paa at faae til at sove ind under: „Hele den lange Dag jeg gaaer“, eller er det en venlig Reminiscens, hun sender Trop? — Jeg gaaer! — jeg gaaer ud i Søndermarken.

Søndag Morgen, 23 Juli.

Ganske stille. — Ja, saaledes skulde her altid være. Temperaturen 20 Grader i Skyggen om Morgenen Kl. 5. Nu, det faaer man jo at finde sig i, det er jo da Noget, Kommunal-Bestyrelsen ikke kan gjøre Noget ved.

Nu, saa vil jeg da stræbe at opfylde Eders Ønske og indfrie mit givne Løfte, saa godt jeg formaaer. Men det siger jeg Dig, Du maa forberede Dig paa at faae noget

helt Andet end det, jeg maa antage at baade Du og især dine Søstre vente.

Mine Livs-Erindringer, kjære Ven! ja seer Du, et Liv, som ikke har oplevet Noget, der kan kaldes Begivenhed, som ikke har deltaget i Noget, der hører til Tidshistorien, saadant et Livs Erindringer — mit Livs Erindringer, de ere kun — saaledes som jeg for nogle Aar siden undertiden kunde more mig selv med at leve mig ind i, kun saaledes som jeg da og endnu opfatter dem, kun saaledes ere de at betragte; som et tarveligt Stof for nogle skjemtsomme Skizzer, snurrige Fantasifostre, maaske gode nok til at hænge paa særdeles velstemte Hjerters Kroge, men venter Du og din Krebs mere af dem — det har jeg jo ogsaa tidt nok sagt baade Dig, din Kone og din Søster — saa finde I Jer skuffede.

Jeg vil afskrive et Par Ord af Noget, jeg begyndte paa for tre, fire Aar siden, saa kan Du sige mig, hvad Du synes om det. Forlanger I saa mere, saa kan vi jo se til.

Hele Resten er i samme Maneer.

Men læg nu vel Mærke til, hvad jeg siger Dig. Det bliver mellem os! Dog, din Kone, hendes Søster, dine Søstre, dine to Svogre og den Enes Kone. Lader det sig undgaa, saa var det bedst, troer jeg, at den Anden, den Ældstes, ikke læser det. Det er for let for hende. Og een Ting endnu: Skulde I finde Behag i at læse dette Skriveri, denne Brevfyldning, som det, i en vis Forstand, passende, mellem os, kunde kaldes, saa at det maaske kunde falde din yngste Svoger ind at benytte det, enten det Hele eller Brudstykker deraf, til sit Blad f. Ex.,

da maa dette ikke ske, før jeg ganske er død; — faaer jeg det at læse før, saa erklærer jeg højt til Alle og Enhver, at jeg frasiger mig al Andel i Forfatterskabet.

Vil Du nu huske paa det!

Dersom Jordskjælvet, hvori Lissabon ødelagdes d. 3. November 1755, om Eftermiddagen Kl. 3, havde fundet Sted Kl. 2, saa havde jeg ikke kunnet sidde her nu.

Min Bedstefader, det vil sige den Person, som senere blev Fader til ham, der senere blev Fader til mig, han hed Christen Engelhardt; han var Tøjmagersvend og rejste paa sin Profession.

Han havde i et halvt Aars Tid havt Arbejde hos en Mester i Lissabon, men paa Opfordring fra hans Moder i Odense havde han besluttet at vende hjem, havde gjort Afregning med sin Mester, pakket sit Tøj sammen og lagt sig til at sove et Par Timers Tid, indtil en Rejsekammerat efter Aftale skulde komme Kl. 3 og afhente ham.

Idet Klokken slog To, kom Kammeraten løbende i stor Hast og vækkede ham. De skulde strax afsted. En Æselbriver, som havde paataget sig at befordre deres Tøj, og til Dels ogsaa dem selv, til Cintra, kunde ikke bie til den aftalte Tid. Der var En, der havde stjaalet et Lommeuhr fra ham, men da han havde faaet at vide, hvad Vej Tyven var tagen, mente han at kunne hente ham ind. Det var hans egen Broder; han boede netop i Cintra. Da Klokken slog To, sad de to unge Haandværkssvende hver paa sit Æsel, ganske veltilmode, og travede afsted et

godt Stykke udenfor Lissabon. Da begyndte Jorden at bæve under dem, just som de red over en temmelig høj Bakke, forbi et stort Huus, hvis Beboere alle kom styrtende ud og rendte op paa det Højeste af Bakken, hvor ogsaa de to Rejsende holdt, og hvorfra de saae den forfærdelige Begivenhed gaa for sig; saae Huse, Taarne, Kirker vælte omkring som Korthuse, Børn bygge paa et Bord og selv blæse omkuld; saae Ildsluer fare op af Afgrunden; saae og hørte al denne Jammer og Rædsel og mente da, at det var bedst, at de skyndte sig afsted.

Det gjorde de da ogsaa og takkede Gud for deres vidunderlige Frelse. Maaske takkede de ogsaa Tyven, som havde stjaalet Lommeuhret; om Broderen hentede ham ind og fik sin Ejendom igjen, det havde C. Engelhardt ikke fortalt Noget om til min Moder. Af hendes Mund har jeg disse Efterretninger.

Den 3. November er for Resten en ganske mærkværdig Dag nok imellem mine Levedage.

3. Novbr. 1791 da var jeg noget over fem Aar gammel. Jeg stod ved Siden af en Pige, paa et Loft. Der var en Karl, der fjasede med Pigen, hun kom til at støde til mig, saa jeg faldt ud af Lugen og vilde vel neppe være kommen levende derfra, da der var Stenbro nedenfor paa Fortouget, hvis en Brødkone ikke var gaaet der forbi, i hvis Kurv jeg faldt mellem Boller og Tvebakker.

3. Novbr. 1804 skulde jeg med nogle Andre, hvoriblandt en ung Parykmager-Madame, ud til en Ostindiefarer. — Jeg kom for silde. Baaden var gaaet. Det var blevet en frygtelig Storm. Baaden kæntrede; Ma-

vamen druknede. Hun kunde ikke svømme; det kunde jeg heller ikke.

3. Novbr. 1809 var jeg paa en eventyrlig Fart ud til en Herregaard, hvor der var en ung Pige, som jeg havde et særdeles godt Øje til, og som da ogsaa siden ganske rigtig blev min Hustru. Jeg var ridende paa en vel ung Hest. Den gjorde sig balstyrig og foer med mig lige lukt ud i Randers-Fjord, hvor det saa stærkt ud til, at det vilde være forbi med mine Farter herneden, hvis ikke en Pram var kommen i det Samme, fra hvilken Folkene tilkastede mig et Toug og frelste mig. Hesten kom dog til sig selv og svømmede tilbage.

Men det var nu videre om Rejsekammeraterne paa Vejen til Cintra. De kom i god Beholb dertil, og næste Dag til Mafra. De gik med Skibslejlighed til Bremen.

Christen Engelhardt vandrede paa sin Fod fra Bremen til Odense, hvor hans Forældre boede. Der kom han i Bekjendtskab med en Klædefabrikant ved Odense Tugthus, hos hvem han fik Arbejde som Overskjærer.

Et Aar efter rendte han en Mand overende i en Port; dette gav Anledning til Bekjendtskab; dette til et andet med Mandens Broder, der mæglede Fred imellem dem ved at traktere dem Begge med Æblegrød og Faaremælk, og dette Traktement gav saa Anledning til et tredie Bekjendtskab, nemlig med en kjøn ung Pige, som hed Birthe. Birthe Marie Gronov, Datter af en Enkemadame, der boede tæt ved St. Knuds Kirke og handlede med Snustobak. Faderen havde været Murpolerer.

De giftede dem siden sammen og havde ni Maaneder

efter en Søn, som hed Lars. Denne samme Lars blev fem og tyve Aar derefter, ganske imod sin Forventning, og lige saa stik imod, hvad der lod til at have været først bestemt, Aarsagen til at jeg fik denne Verdens Lys at se i Slagelse, Anno 1786, d. 8. Januar om Morgenen Kl. 4.

Det er nu for Resten meget muligt, at dette ikke er ganske overensstemmende med streng Sandhed, for jeg kan meget godt huske, at Madam Frank, Jordemoderen, hun sagde en Gang i Anledning af at jeg var kommen til at slaa Konrektor, Magister Gottschalk, paa Maven med en Snebold, som var tiltænkt Daniel, min første Ven her i Verden, at det var Synd at give mig Bank for det — hvilket formodenlig har været paatænkt — thi „han er født med det, Mester", sagde hun til min Fader; „kan han ikke huske det forfærdelige Snevejr, det var den Nat, han blev født. Jeg kunde ikke komme frem; maatte de ikke skovle for mig hele Gaden igjennem, og da jeg saa endelig kom, saa kunde jeg gjerne blevet borte; Fyren der var kommen før jeg og laa og brølede noget fyrgterligt! Nej, at han er saa gal efter at slaaes med Snebolde, det er Noget, han slet ikke kan gjøre for, det er jo Synd og Skam at banke Drengen for Noget, som han slet ikke kan gjøre for."

Af Madam Franks Ord maa jeg altsaa slutte, at det Lys, jeg har først seet her i Verden, det kan ikke have været Verdenslyset. — Jeg bemærker dette kun for at Ingen skal siden komme og rive mig det i Næsen som Snak hen i Vejret.

Det var ellers ingenlunde fra først af bestemt, det syntes

i det Mindste ikke at have været Meningen, at jeg skulde fødes til Verden i Slagelse.

Det var en rent tilfældig lille Omstændighed, der foranledigede denne første Vending i Skjæbnens Førelse med mig. Jeg skulde egenlig være født i Skjelskøer, saadan omtrent i Juli eller August Maaned 1779.

De vil allerede, allerhøjstærede Hr. Læser eller min allerelskeligste Læserinde! have bemærket, hvorledes Tilfældigheden tumlede med mig endnu længe før, nemlig 1755, da Lissabon sank i Afgrunden; hvor nær var det ikke, at det kunde have seet mislig nok ud med min Tilblivelse?

Havde den Æselbriver ikke havt den tvivagtige Broder, og havde han ikke stjaalet hans Uhr, saa var jo min Bedstefader gaaet i Vassen, som man siger; og jeg, som her sidder, jeg havde jo saa aldrig faaet at vide, hvad Klokken var, da Lissabon gik under.

Tilfældighederne have deres Spil og Tummel med os Mennesker allesammen, men er der nogen Dødelig, som dette kan siges om i Særdeleshed, saa skulde jeg tro, det er mig.

Maaske, min velvillige Læser! maaske trækker Du paa Smilebaandet, ja gjør maaske, hvad der vilde være endnu mere krænkende for mig: lægger min stakkels lille Bog fra Dig og siger: ah! hvad er det for Passiar! det er jo noget Vr..., naar jeg fortæller Dig, at var det gaaet, som det først var bestemt og forberedt med de Begivenheder, hvis Forhæng, (at jeg skal tale poetisk), jeg er i Begreb med at oprulle for Dig, saa havde jeg været enten General og Kommandant paa en stor Fæstning i Tydskland, saa vidt jeg troer, var det Glogau, eller ogsaa

Erkebiskop, men katholsk, til Salzburg, men saa, det forstaaer sig, havde jeg været død nu allerede for 10 à 14 Aar siden og havde heddet v. Birnbaum. — Ja, det er sandt! Det er i det Mindste saa sandsynligt og rimeligt, at der er Ingen, der vil fortænke mig i, at jeg giver det ud for ren og skjær Sandhed.

Nu skal jeg fortælle Alting, saaledes som det er gaaet for sig, saa kan De selv dømme.

Som sagt er: Christen Engelhardts og Birthe Maries første Søn hed Lars. Han kom i Bogbinderlære, og i attende Aar blev han Svend, 1775. Derpaa kom han til Kjøbenhavn, til en Morbroder, Bogbinder Gronov, som den Gang boede i og ejede det røde Hus i Løvstræde, som ligger tæt op til Blindeinstitutet.

Jeg siger: det røde Huus, for det var da rødt endnu igaar; men skulde det nu være blevet grønt- eller graatmalet siden — det er Noget, der ikke bør regnes mig til Onde som Upaalidelighed.

Lars var i sin Morbroders Hus i to Aar, og havde han ikke gjort den gamle Pebersvend vred, vilde han rimeligvis være bleven der og havde vist arvet hans ikke ubetydelige Formue, med Hus, Værksted og det Hele, hvilket han senere testamenterede til Herrnhuter-Menigheden i Stormgaden, saa nær som 10 Rd.; dem fik Lars, som det hed i Testamentet, til to Par Buxer, som Erstatning for det Par, den Gamle en Gang havde spoleret for ham, da han i Vrede havde kastet en Limpensel paa ham.

Jeg mindes endnu meget godt den Dag, det Brev kom med Arven i. Min Fader blev temmelig forstemt og ytrede sig just ikke saa særdeles kjærmindelig om den

Afdøde. Han kaldte ham ikke salig Morbroder en Gang; tvertimod faldt der Ord, Talemaader og Benævnelser, som jeg, der ikke havde Forstand paa det Dybtfaarende, der jo kan have været i Arveladerens testamentariske Bestemmelse med de 10 Rd., slet ikke syntes om.

Moder fortalte senere, hvad den egenlige Aarsag havde været til gamle Gronovs uforsonlige Brede.

Lars havde egenlig fra først af været i høj Gunst hos sin gamle Morbroder; denne havde endog temmelig tydelig givet Lars's Forælbre Haab om, at naar han vilde blive ved, som han havde begyndt, saa skulde de ikke have nødig at sørge for hans Fremtid. Han gav ham endogsaa saa stort et Bevis paa sin Yndest, at han hver Aften maatte læse op af Brockmanns Huspostil for Gronov, Svendene og Pigen. Men den unge Lars forstod ikke at sætte den tilbørlige Pris paa dette Vidnesbyrd om hans Morbroders gode Mening.

Det er vel med Bogbindersvende, naar de ere unge, som med andre unge Svende og i det Hele med unge Fyre; mange kan være grumme uskjønsomme og ubetænksomme — nok, Lars fik en Slags Lede til Bogen; maaske just for den Læsens Skyld.

Morbroderen forærede ham et nyt Exemplar i raa Materie, som han selv skulde binde ind i Pragtbind, og gav ham alle dertil fornødne Materialer. Og saa en Gang saa kommer den Gamle op paa hans Kammer, og nu kan man forestille sig, hvorledes en Mand som han, — thi Gronov var af de saakaldte „Hellige“ — maatte blive tilmode ved at se Bogen staa der i Pragtbind, rødt

Saffian med mange Guldstrater og forgyldt Snit, med den Titel paa Ryggen i store Guldbogstaver:

Huusmanns-Brock-Pistol
eller
den kristelige Knivtang til at trække Vantroens Som ud af Hjertet med.

Den gamle Gronov fik saadan en Rystelse i hele sin Krop, da han læste dette, at han ikke kunde komme ret til sig selv i flere Uger, og fra det Øjeblik af var Lars for Mester Gronov ikke Andet end Lars Odense.

Jeg kan naturligvis ikke glæde mig over eller i nogen særdeles Grad føle mig smigret ved at have havt en vittig Fader, eftersom jeg kun veed det af dette eneste Træk, der kostede Familien det gode røde Huus; forskjellige komplette, aldeles brune solide Klædninger; fem trekantede fine Harehaars-Hatte; Masser af godt Uldent og Linned; 12—14 Sengs Klæder og 15,000 Rd. i rede Penge, (i den Tid, 1791, en ret kjøn Stilling), som nu ganske gik i Brødrene i Stormgaden.

Som sagt, Gronov var bleven gruelig opbragt, holdt et forfærdeligt Hus, og ved denne samme Leilighed har det vel været, at Limpenselen udslyngedes mod de forovet omtalte Knæbuxer, som Testator spottende betalte med de 10 Rd.

Omtrent en Maanedstid efter at Gronov havde maattet bøje denne Forsmædelighed mod den saa højt æstimerede Brockmann, kom der et Brev til ham fra Skjelskøer, hvori han anmodedes om at skaffe eller give Anvisning

paa en flink Bogbindersvend, en skikkelig ung Person, som kunde have Lyst til at sætte sig ned der i Byen.

Der var jo nu en god Lejlighed til at blive Lars, som den gamle uforsonlige Mand næsten ikke kunde taale at se mere, kvit paa en nem Maade.

Lars havde forgjæves gjort, hvad der stod i hans Magt, for at udsone sin Brøde. Postillen havde faaet sin rette Titel paa Ryggen; Morbroderen havde seet det. — Det kunde ikke hjælpe! — Lars blev siden ikke mere funden værdig til at læse om Aftenen for ham og Tyendet. Der var aldeles ikke mere at haabe for ham i det Hus. Hvor solid og godt og flittig han arbejdede fra Morgen til Aften, det blev der neppe lagt Mærke til.

Ugelønnen betaltes nu ham, som de Andre, om Løverdagen, og Lars fandt sin liggende paa sin Plads paa Værkstedsbordet; før havde han altid faaet den af den Gamle selv, Søndag Formiddag, og Gronov tog selv en Trediedel af den og lagde i Sparebøssen.

Det var forbi.

Den første Gang Gronov, efter den ulykkelige Historie, talte igjen til sin Søstersøn, det var for at foreslaa ham at tage imod Tilbudet i Skjelskøer. — Lars maatte naturligvis føle, at det var bedst at komme ud af Morbroders Øjesyn jo før jo heller, og otte Dage efter, saa stod han ogsaa udenfor Vesterport, om Morgenen d. 5. Juli 1778, med en Dreng, som bar hans Felleisen, og saae efter en Kalvevogn fra Borrebye, med den skulde han nemlig til Skjelskøer.

Efter at have ventet, som Aftalen var, en halv Time, og derpaa en hel, fik Lars da at høre af en Karl fra

„Tre Hjorter", at Kalvekudsken var kjørt. — Det er aldrig siden blevet opklaret, hvad der havde været Anledning til, at han brød sit Ord; vel havde man en dunkel Formodning om, at en slebsk Skriverkarl fra Antvorskov havde ved forføreriske Løfter om god Levemaade paa Vejen faaet Kudsken forlokket til at overlade ham den Plads, der var den unge Bogbinder tiltænkt og tilakkorderet; men nogen Vished har der aldrig været at opnaa angaaende dette, i min Livshistorie saa skjæbnesvangre Faktum.

Lars Odense, saaledes kaldtes min Fader altid, medens han var Svend, stod nu der og vidste hverken ud eller ind. Der er vist Ingen, der vil fortænke ham i, om han har smaaknurret, maaskee endog bandet en Smule og indvendig skjældt Kalvekudsken ud for Et og Andet.

I dette Moment af hans fortrædelige Stemning kaster en Vogn, som vælter lige bagved ham, en Mand ud. — En Mand, som vælter, griber jo naturligvis efter det Første det Bedste, han kan faae fat paa, for at holde sig ved, og da den unge Bogbindersvend er ham nærmest, saa slaaer han sin store Klo i hans Kjolekrave og undgik ogsaa derved at falde og slaa sig.

Denne Mand var fra Slagelse, han var paa Hjemrejsen, da der lige udenfor Bomhuset løber et Hjul af hans Vogn, saa Vognen lægger sig og kaster som sagt Manden ud.

Det pludselige Tag i Lars traf ham, som vi vide, ikke i bedste Humeur; og da den svære Mand, idet han selv blev staaende paa sine Been, derimod ikke alene nær havde revet Bogbinderen omkuld, men bragte hans Halsklud og Vest og Kjolekrave i uanstændigt Ulave, saa kan man ikke

undre sig saa meget over, at hans ærgerlige Sindsforfatning gav sig Luft i nogle knubbede Ord mod Brændevinsbrænderen. Manden hed Jespersen og var Brændevinsbrænder i Slagelse. Imidlertid vidste han saaledes at tale med Lars, at hans Vrede snart gik over. De kom i Passiar sammen, og da Vognen var bragt i Orden, saa var det blevet afgjort mellem de nye Bekjendte, at Lars jo kunde kjøre med Brændevinsmanden til Slagelse, saa fandtes der jo let en Lejlighed til Skjelskør.

Paa Vejen overfaldtes de af et forfærdeligt Torden- og Regnvejr, der nødte dem til at overnatte i Krebshuset. — Bogbinderen fik sit Nattelogi i et Kammer til Gaarden.

Om Natten fandt han sig foranlediget (det har ikke senere været til at opklare hvorved) til at gaa ud i Gaarden. -- Der faaer en Hund en vrang Forestilling om Øjemedet af hans Nærværelse i Gaarden paa den Tid; den farer i hans ene Ben og vilde just i Færd med det andet, saa det kunde have blevet slemt nok for Lars Odense, hvis han ikke havde havt Aandsnærværelse nok til at give sig til at skrige af alle Livsens Kræfter, saa at der kom en Karl ud, som fik Hunden til at gaa i sig selv, eller i det Mindste til at gaa ind i sit eget Hus.

Dagen efter ankom Brændevinsmanden med Lars til Slagelse.

Der var flere end een Lejlighed til Skjelskør, men det Ben, Hunden havde behandlet, det gjorde temmelig ondt, og saa blev Lars hos Brændevinsbrænderen i nogle Dage, indtil det var i Stand. En Dag kom han og en gammel Bogbinder der i Byen til at tale sammen i Skjænkestuen, og denne Samtale havde til Følge, at Lars Odense blev

i Slagelse og paatog sig at forestaa Mester Mørks Værksted.

Faa Aar efter var han med at følge en Skomager til Graven. Om Aftenen gik han og spadserede i en temmelig sværmerisk Stemning inde i det Tykkeste af Antvorskovs Skov; det var ikke saa meget af Sorg over Skomagerens Død, men han havde seet den unge Enke. Han kom ikke til Rolighed i Sindet før næsten halvandet Aar efter; da var han gift med samme Enke, og i Forening med hende var det, at han blev Aarsag til den omtalte Begivenhed, der indtraf den 8. Januar 1786, Kl. 4 om Morgenen.

Naar man nu med Alvorlighed eftertænker denne Sammenkjædning af tilfældige Omstændigheder: Lissabons Undergang, hvori Christen Engelhardt paa et hængende Haar nær var bleven impliceret, saa at han jo siden aldrig kunde være bleven Bedstefader til mig eller til Nogen som helst; saa Kalvekudsken, der kjørte sin Vej fra Lars; saa Hunden, der bed Lars i hans ene Ben — Omstændigheder, der forvoldte ene og alene, at Lars Odense ikke blev Bogbindermester i Skjelskør — har jeg ikke saa største Ret til at tabe mig i sære Grublerier over Skjæbnens underlige Førelse med os Mennesker? Men — nu skal jeg tillade mig at forklare, hvorfor jeg med lige saa stor Ret før sagde, at hvis jeg, som det jo tydeligen lod til at have været Meningen, var bleven født i Skjelskør, saa vilde jeg enten have været General eller Erkebiskop, men død for flere Aar siden. Se, den Bogbindersvend, som Lars Odense skaffede til Skjelskør i sit Sted, han kom til at logere paa selvsamme Sted, hvor der ogsaa var

bestilt Logis for min Fader, nemlig hos en formuende Bager, som hed Birnbaum; han var en Tydsker. Denne Bager havde en meget kjøn Datter. Svenden kunde spille noget paa Flauto-douce — min Fader trakterede den Gang Klarinet med temmelig Færdighed. Svenden blæste om Aftenen, og naar han formodede, at Jomfru Birnbaum var nede i Haven, saa lukkede han Vinduet op. Det vilde min Fader naturligvis ogsaa have gjort.

Jomfruen hørte paa Flauto-doucens Fantasier og Sange, saa længe til hun fantaserede med; ja, hun nynnede endog af og til, naar hun gik forbi Bogbinderens Værksted, Brudstykker af de Melodier, der havde tiltalt hende bedst.

Dette forraadte nogen Sympathi, det maatte den unge Bogbinder let kunne forstaa. Min Fader vilde jo nok ogsaa have kunnet forstaa det.

Kort, de sædvanlige sympathetiske Virkninger, de være nu frembragte ved Flauto-douce eller Klarinet, udebleve ikke. Jomfruen og Bogbinderen kom snart i Snak sammen, først om Ingenting, siden om Smaating, derpaa om vigtigere Ting og tilsidst om meget vigtige Ting; og sa en Aften lidt før Sengetid, saa kommer Hr. Birnbaum ned i Haven, gaaer i største Troskyldighed hen mod Lysthuset, og der træffer han sin Datter og Bogbinderen aldeles forlovede.

Hvad er nu rimeligere, ja højst sandsynligere, end at alt dette kunde være passeret paa selvsamme Maade, naar min salig Fader havde været den ene af de handlende Hovedpersoner i Stedet for Amundin — saa hed nemlig Bogbinderen, Bagerdatterens Kjæreste — saa havde det

jo været min salig Fader, der var bleven greben i Forlovelses-Affairer.

Nu, som sagt, Birnbaum, Bageren, var en rimelig Mand, praktisk Livsfilosof; han har vel givet lidt Ondt af sig, maaske skjældt Hr. Amundin ud for Hallunk, fort Skurk eller deslige, og det havde han jo saa under lignende Omstændigheder ogsaa skjældt sal. Fader ud for; men det var jo Noget, han, ligesom Hr. Amundin, maatte have seet at finde sig i, og det vilde da heller ikke have været saa vanskeligt; thi Enden paa Sagen blev den, at Jomfruen og Bogbinderen vare Mand og Kone ganske kort efter Forlovelsen. Havde nu min salig Fader været der, og Klarinet været det sympathetiske Bindemiddel i Stedet for Flauto-douce, ja, saa vilde de jo ogsaa have været Kone og Mand.

Bogbinderen maatte nu lære og derpaa siden overtage Bageriet, og saa maatte han antage Navnet Birnbaum. Dette forholder sig virkelig saaledes og vil være at læse i Skjelskørs Raadstueprotokol fra den Tid.

De unge Folk levede det lykkeligste Liv sammen, som tænkes kunde. Det er meget muligt, de kunde have levet endnu, naar ikke en Omstændighed havde indtruffet, som foranledigede den Begivenhed, der paa en høist fatal og mystisk Maade med Et klippede deres Lyksaligheds Traad over, just som den bedst lod til at ville blive baade stærk og brav lang. Da den unge Bagerkone var bleven med Livsfrugt, fik hun en saa uimodstaaelig Lyst til Rejer, at Hr. Amundin ingen Ro havde for hende hele den Dag, paa hvilken han ikke kunde skaffe hende denne med Et saa kjær blevne Lækkerbidsken.

I Skjelskør var Rejefangeriet paa den Tid endnu i sin Barndom; Faa gav sig af dermed, forbi kun Faa brød sig om Rejer den Gang. I Skjelskør havde man paa den Tid — eller ganske kort iforvejen — første Gang seet en Reje. Hr. Amundin maatte selv lægge sig efter Rejefangerkunsten; der var ikke Andet for. Det lykkedes ham ogsaa ret vel, og de kjærligste Kys og Omfavnelser lønnede ham, hver Gang han ved sine ikke altid ganske behagelige Morgenspadseretoure i Noret havde seet sig i Stand til at fylde sin søde lille Regines Natkappe med en god Slump rigtig store og levende, spillende Rejer. Hun græd tidt, stakkels Kone, over sit urimelige Lysthaveri; men fik hun i to Dage ingen Rejer, saa saae hun ud af Sorg, som hun skulde til at gaa i Jorden. Hun sagde ikke Noget, men Amundin vidste, hvad der var i Vejen, og gjorde altid sit Bedste for at se sin Kone med et glad Ansigt igjen.

Bager Birnbaum fik efterhaanden en saadan Lyst til Rejefangeriet, at han tilsidst blev aldeles borte deri.

En Morgen i Maj Maaned gik han glad og fornøjet sin vante Vandring, fløjtende en af sine Yndlingsmelodier; han kom aldrig mere tilbage. Nogle Makrel, som paa samme Tid viste sig i Noret, bleve med Grund mistænkte for at have spist ham rent op, men Indicie-Beviserne, som desuden vare svage, ansaaes ikke efter den Tids Retspraxis for tilstrækkelige; egen Tilstaaelse var ikke til at pine ud af Maleficanterne, saa de slap med at kjendes fri for videre Tiltale.

Det forstaaer sig, lige saa sandsynligt, som jeg har viist, at alle andre Begivenheder med Amundin-Birnbaum

maatte under lignende Omstændigheder være trufne ind for sal. Fa'er ogsaa, lige saa rimeligt er det jo, at han ogsaa vilde være bleven et Offer for Rejefangeriet og for Makrelens Graadighed; dette er jo Noget, som aldeles ikke lader sig tænke anderledes; og, som sagt, saa havde ogsaa alt det Øvrige, det jeg i det Foregaaende har bevist som højst rimelig Følge for mig, nemlig at jeg saa havde været død for en 12—14 Aar siden enten som General eller som katholsk Erkebiskop, alt det maatte jo ogsaa have fulgt af sig selv. Thi da nu den unge Enke havde sørget sig ganske mager over sin Mands totale Udeblivelse henved et helt Aar, begyndte hun at blive lidt føer igjen, og saa fik hun et Besøg af en Farbroder, en rig Mand, som boede i Heilbronn. Han raadede hende til at tage med ham til Tydskland; der blev hun gift med en Fætter og gik over til den katholske Religion. Børnene, hun havde to Drenge, bleve godt opdragne og lærte. Den Ældste blev, som sagt, General og døde som Kommandant 1840 i Glogau, troer jeg det var, og den Anden døde 1844 som Erkebiskop i Salzburg, om jeg ikke fejler. En af dem maatte jeg jo have været, dersom man ikke aldeles forkaster min hele Konjektur som noget tomt Pasfiar og siger: Ja, man kan jo sige saa Meget. — Man kan jo som bekjendt stille Indvendinger op imod de soleklareste Sandsynligheder og Rimeligheder; men jeg finder ikke ringeste Grund til at gaa ind paa den fortvivlede Konsekvens, som maaske En og Anden kan være hjerteløs nok til at ville paastaa, at der rimeligere bør udledes af hele Historien, hvis Bogbinder Lars Odense var kommen til Skjelskør og var bleven gift med Birnbaums Datter.

Hvorom Alting er, jeg er dog til; det er saa temmelig vist, saa vist som Noget her i Verden er vist.

Hvem min Fader var, det veed man af Ovenstaaende. Om min Bedstefader paa Sværdsiden har jeg ogsaa meddelt det Fornødne. Højere op i Stamtræet har jeg forsøgt at komme flere Gange, men jeg maatte ned igjen, der var saa mørkt imellem Grenene deroppe, at jeg ikke var i Stand til at famle mig frem. Højt, langt oppe skimtede jeg nok Noget, som var meget smigrende for mig, ja endogsaa trøstende, thi det vil jeg slet ikke fragaa: jeg har, rent ud sagt, tidt følt mig lidt underlig ved den forfærdelige Plebejiskhed, som omgav mine nærmeste Forfædre. — Fader Bogbinder; hans Fader Overskjærer; hans Fader Barber; hans Fader Skræder og Landsbyskolemester; hans Fader Handskemager eller Børstenbinder eller saadan Noget.

Jeg gad ikke længere forske i denne obskure Slægtfølge — jeg risikerede jo tilsidst at træffe Forfædre mellem — nej! jeg kan sværge paa, at det bliver sort for mine Øjne, bare ved at tænke derpaa. Derfor nægter jeg ikke, at da jeg en Gang traf i Holbergs Danmarkshistorie En af mit Navn — men det var oversat paa Latin, og den, som bar det, var en lærd Adelsmand og levede i Kong Hans's Tid — det fornøjede mig!

Hvorfor skal jeg skamme mig ved, hvad der før vores nærværende glorværdige Tid blev kaldet for og anprist som honnet Ambition?

Jeg tilstaaer, jeg har gransket siden og søgt efter paa alle mulige Veje og Maader, for at faae Visshed om hin

gamle Adelsherres Slægtregister opad og nedad, men desværre, jeg har aldeles ikke været heldig.

Det tør jeg dog trøste mig til at tro, i det Mindste bæres det mig tidt for, at der ruller et Par Draaber godt gammelt Blod i mine Aarer, og jeg kunde jo saa antage, at det var fra hin højvelbaarne Herre; men det er sikrere, at det er fra min Moder, for det var en rar, velsignet Kone!

Hun var en Datter af en Maler i Slagelse, som hed Jens Lund. Hans Fader var Degn i Vemmeløv. Længere har jeg ikke kunnet komme paa den Kant. — Hendes Moder var Datter af en Smed fra Vesterhavs-Kanten. Hendes Fødegn maa den Gang have havt et slemt Rygte paa sig, thi jeg mindes endnu, at jeg en Gang som lille Barn stod i hendes Kjøkken, hvor hun skar et Stykke Mad til en fattig Kone; denne spurgte hende, hvor hun var fra i Jylland? „Jeg er barnefødt i Hansted“, sagde Bedstemoder. „Ih fy for en Ulykke,“ sagde Tiggerkonen, „saa er I jo en Havgasse! vor Herre bevare mig saa for Jer Almisse!“ og dermed gik hun og lod baade Skillingen ligge og Mad og Drikke staa. — Dette er da, hvad jeg veed om min Herkomst. Det Hus er ikke mere til, hvori jeg blev født. Det laa paa Hjørnet af Slottensgade og Stræbet lige over for Rytterstalden. Der stod et dejligt Valnøddetræ udenfor vore Storstuevinduer. Det er borte; Huset brændte for nogle Aar siden. Det, som nu staaer paa dets Plads, ligner ikke det i mindste Maade. Da jeg var i Slagelse for to Aar siden, var der ikke det Allerminbste tilovers der af Noget som helst, som jeg kunde gjenkjende, Andet end et gammelt Pæretræ i

Haven; af den var der Noget taget ind til at bygge et Pakhus paa; og saa Havegjærdet, det kunde jeg huske af de store Kampesten deri. Det var det Hele.

Altsaa d. 8. Januar 1786, om Morgenen Kl. 4, kom jeg til Verden i et stærkt Snevejr; det har jeg nok fortalt.

En Maanedstid derefter blev jeg døbt i St. Michaels Kirke. En Vagtmestermadame Hansen holdt mig over Daaben, og en hæderlig og sjelden fortræffelig Jomfru, Ingeborg Møller, holdt min Hue. En Stabsmusikant Krebs, en Melankolikus, som siden vil blive omtalt, Apotheker Zeise, Postmester Flemmer, Eskadronsskriver Skrøder, Maler Thornam, Bedstefader Jens Lund vare mine Faddere.

Min Daabsakt var der ogsaa noget Galt paa Færde med. Provst Top, som var baade distrait og tunghør, kaldte mig Abraham Fedderholdt og havde døbt mig med dette Navn, naar ikke Jomfru Møller havde raabt højt og lydelig: Christen Niemann!! hvorpaa Provsten sagde: „Om Forladelse!“ og døbte mig — med Vanter paa — saa jeg er døbt daarlig nok! Ja, det er nu alligevel ikke det Mærkeligste ved den Dags Historie!

Det er en Sandhed — hver Gang jeg kommer til at tænke paa den hele Affaire, saa løber det koldt ned af Ryggen paa mig, af en vis uhyggelig Angst, en —

Den forfærdelige eller fatale Tanke, den vil ikke slippe mig! Ja, for jeg veed virkelig ikke med fuldkommen Sikkerhed, hvem jeg er. Om jeg ogsaa virkelig er en Søn af en skikkelig Bogbinder, nedstammende fra Plebejer-Folk, men fra en god gammel dansk, ærlig Haandværker-Slægt;

eller om jeg ikke maaske er en halv Russer og kvart Kineser, Søn af en Parykmager og Dandsemester. —

Jeg vil fortælle Dig, venlige Læser, hvordan det Hele hænger sammen, og hvorfor det saa tidt er underlig fat med mig, saa at jeg endnu i mit 69. Aar tidt seer i mig selv et Rov for de sorteste Forestillinger, som kan plage et Menneske.

Min Moders Søster var gift med en Russer; hans Fader var en uægte Søn af en russisk Fyrste og en Kineserinde; han var Parykmager og Dandsemester i Slagelse og hed Lachs. —

Det var unge Folk, og de boede hos mine Forældre. Min Moster fødte sin første Søn Dagen efter min Ankomst. Vi bleve holdte over Daaben paa en og samme Dag og Time. Alle Omstændighederne, Alt hvad der gik for sig ved den Lejlighed, har jeg saa ofte hørt omtale hjemme, hørt baade Fa'er og Mo'er og Gudmødrene gjøre Spas dermed, at jeg har godt ved at kjende hele den løjerlige Sag. Jeg kalder den nu løjerlig, men undertiden, som sagt, — hu! det gyser i mig! — Om jeg nu —? — Men videre.

Der var syet Tøj til mig, Barnedaabs-Stads; det var blevet noget for stort, og saa forærede Moder det til sin Søster; hendes Dreng passede det bedre. Da nu Mo'er syntes, det saae saa rart ud, at de to Søsterbørn fik aldeles ens Tøj paa til saa festlig en Lejlighed, saa blev der valgt ganske samme Slags Farver og Baand og øvrige Stads som til den først syede Dragt.

Vor første Kirkegangsdag kom, og da der var kun een Kareth i Byen — gamle Gehejmeraadinde Berregaards;

den har kjørt mange Slagelse Børn til Daabs! — saa skulde begge Gudmødrene med samt Jomfruerne, der stod Fadder, kjøre til Kirke sammen. Stadsen samlede sig inde hos mine Forældre. Nu var min sal. Fader, efter hvad der fortaltes om ham, den Gang en meget gemytlig ung Mand; og Russerens Moder, som var Mosters Barn, hun havde, sagde man om hende, en Slags Liebhaberi for godt gammel Øl med Sirup og lidt Brændevin i og Mjød. Naar hun var lidt anfugtet, saa skal hun have været et særdeles oprømt og behageligt gammelt Fruentimmer. Hun skal endogsaa være seet paa saadan en Højde af livlig Stemning, at hun tyggede Glas. — Medens de og alle Fadderne ventede paa Karethen, var det, at min Fader fik Madame Lachs til at nyde lidt af hendes Yndlingsdrik. Dette gefaldt hende ogsaa ret vel, saa at hun proponerede min Gudmoder, Vagtmestermadame Hansen, da begge vi Drenge sov som to smaa Murmeldyr, at lægge os ind paa Sengen. Det varede noget, inden Vognen kom. Madame Lachs var allerede begyndt at blive ganske livlig stemt. Da saa Vognen holdt for Døren, saa snappede Madamerne Drengene, og først i Karethen bleve de vaer, at de havde forbyttet Børnene. De holdt saadan en Støj, fortalte Jomfru Møller, og havde saa mange Løjer med den Forvexling, sammenlignede Børnene med hinanden, lo og stillede sig an, som om de selv vare uvisse, at hun tilsidst blev ganske underlig tilmode og af Frygt for, at der endnu, inden de naaede Kirken, skulde ske en Ombytning, søgte Lejlighed til at faae bundet mig et smalt Silkebaand om Livet. Dette var meget kjærligt

og snildt betænkt af Jomfru Møller; men hvad om hun nu ogsaa har været en lille Smule anfugtet?

Man vil sige: Moderen maa vel nok have kunnet kjende sit Barn. Ja vel, men min Moder var den Dag slet ikke rask, hun maatte gaa til Sengs. Da Barnet raktes hende ind i Alkoven, saa lagde hun det til sit Bryst, og hvad brød saadan en flegmatisk, raa Unge sig vel om, hvis Bryst det var? Vi to Drenge skal have lignet hinanden meget. Hvad om nu Moder har ligget i den skumle Alkove en tre, fire Dage, saa kan hun jo meget let have vænnet sig til at overse en og anden lille Uoverensstemmelse mellem Drengene.

Saa Meget er vist — det sagde de da — hun blev selv en Gang saa uvis, at hun forlangte at se Russerens Dreng.

Jeg gider ikke tænke derpaa! — Halv Russer, kvart Kineser! Jeg, den som her sidder, — om det nu dog er Parykmager, Dandsemester Lachs's Søn?! — saa var jo Carl Lachsewitz, mit Sødskendebarn, som boede i Rønne, døde for et Par Aar siden og ligger samme Sted begravet, saa var det jo mig! — Det er dog, — som min gamle Vært siger — det er, Herren ta'e mig, tungsindig!

Det kan da Ingen nægte, at jeg ikke endnu egenlig tør sige, at jeg har stort Mere end en Slags moralsk Garanti for, at jeg er Søn af Lars Bogbinder i Slagelse og ikke af Russeren, Parykmager og Dandsemester Lachs.

Hvad der gik for sig med mig de tre første Aar af min Levetid, det har jeg kun ringe Kundskab om. Jeg skal have sovet mere end de syv Tiendedele bort af den Tid. —

Da jeg var fire Aar gammel, lærte min Moder mig at kjende Bogstaver og stave, og snart efter kom jeg i Klokker Lunds Skole, hvor jeg underviistes ganske godt i Læsning og i at regne og skrive. I tre à fire Aar nød jeg denne brave og hæderlige Mands Undervisning. Der ytrede sig i den Tid første Gang den Drift til Uafhængighed, som altid har været Syndepælen i mit Kjød. Den tilkjendegav sig allerførst i Skikkelse af en uovervindelig Modbydelighed for at læse og især for at lære et Stykke udenad i Pontoppidans Forklaring om Arvesynd. Dette Stykke bragte min unge Frihedstrang i egenlig Forstand til at gjøre sig i den Grad ud til Bens, at jeg deserterede ud af Byen i Skoletiden og sad under Vejen, mellem Slagelse og Sandegrav, i en Stenkiste en hel For- og Eftermiddag, hvor jeg imidlertid lærte ommeldte Stykke og overmaade vel tilmode om Aftenen gik til den gode gamle Lund og sagde rent ud, hvorban det var fat, hvor jeg havde været, og bad ham at høre mig i min Lektie. Det gjorde han, og den Sag blev saa imellem os; mine Forældre fik aldrig Noget at vide derom.

I denne samme Periode af mit Liv vaktes første Gang min store Lyst og jeg tør nok sige dybe Interesse for Musik; den allerførste Følelse af Glæde over denne himmelske Guds-Aabenbaring greb mig for Resten i en meget lavt stillet Tilstand. Jeg var sendt af min Moder op til Kjøbmand Rauters efter Snustobak. Ved Kirkegaardsmuren overfor Rauters Boutik saae jeg en Fugleunge, der var falden ned fra en Rede. Den interesserede det mig særdeles at faae fat paa; men med Et standsedes jeg i min Virksomhed for den Sag, ved at jeg

hørte en ganske forunderlig dejlig Lyd med mange, mange Toner i, langt nede i Jorden. Jeg lyttede; saa syntes det mig ogsaa, som om det var højt oppe fra Himlen den kom. Jeg blev liggende, lige til jeg ikke hørte Noget mere.

Da jeg kom hjem uden Snustobak og fortalte Moder om, hvad jeg havde hørt, saa sagde Fader, at jeg var bleven tosset; men min Moder sagde, det havde været Orgelværket i Kirken; og det var det ogsaa. Fra den Dag kom det mig virkelig for, som om der var Noget i mig, Noget, jeg ikke før havde mærket til, men som — som var Noget.

Det har vel været i dette Tidspunkt, at der atter viste sig at være en Skjæbnevexling i Værk med mig paa min Livsvandring. Dette mærkede jeg ikke selv Noget til, før den Skjæbne var gaaet mig forbi. Havde det gaaet for sig, som var i Gjærde, saa — ja, saa vilde jeg jo maaske nu have været Ejer af Antvorskov Slot — hvorfor ikke? og saa havde det ikke været revet ned, det er nu vist.

Som jeg har omtalt, boede der i Slagelse en rig gammel fornem Dame, en Enke-Gehejmeraadinde, født Grevinde Reuss, af Grevehuset Reuss den XXIV. Hun boede i den store Gaard lige for Apotheket, og hendes Havevænge vendte ud til min Faders Have. Hun havde en Gang en Ko staaende tøjret i Vænget; samme Ko kom vort Havegjærde for nær og skubbede sig derpaa, saa Stenene faldt ned, hvorved Gjærdet hørte op at være Gjærde paa det Sted. Om nu Koen ved den Indsigt, den vandt ind i vor Have, fik en større Interesse for den, end den kunde styre, det kan Ingen vide, men den trak Tøjrepælen op og

gik ind i Haven. Der spadserede den omkring i Faders Blomsterkvarter i største Gemytlighed, saae sig om alle Vegne, og da den blev noget fint Grønt vaer i et lille Bed, som egenlig var et Navn til Minde om en lille Søster, der var død en Maanedstid iforvejen, saa aad Koen det hele Navn uden videre. Ligesom den var vel færdig dermed, kom min Moder ned i Haven. Til Lykke var Fader ude i Marken. Han var noget ilter af Sind og ingenlunde Ven af Aristokratiet.

Det var lige i Hjertet af den franske Revolution.

Som næsten alle Bogbindere, og vel ogsaa de fleste Børstenbindere paa den Tid, var han gjennemgløbet af det fyrigste Had til alle Fyrste- og Adelsslægter; de vare i hans Øjne Verdens Græshoppeskare, som burde udryddes med Baal og Brand, med Sværd eller med Øxer, eller druknes i Sække, hvordan det nu nemmest kunde lade sig gjøre. Fader var meget glubsk stemt i denne Henseende, skjøndt denne Stemning dog havde undergaaet nogen Modifikation, da Ludvig den Sextende blev guillotineret; han havde kjendt ham personlig, havde seet ham en Gang i Tuileriernes Have og taget Hatten af for ham. — Det har jeg rent glemt at fortælle: Gamle Gronov lod ham i den Tid, han var i hans Kridthus, gjøre en kort Sommerrejse paa Professionen til Paris. — Han havde siden den Tid megen Godhed for den ulykkelige Fyrste — holdt ikke af, at Franskmændene havde gjort det.

Han paastod altid, at de maatte være skeet ved en politisk Kabale. Men, som sagt, en Fjende af Alt, hvad der hørte til Aristokratiet, det var han. Moder var derfor overmaade glad ved, at han denne Gang ikke var

hjemme. Hun indsaa, hvad de skrækkelige Følger af den aristokratiske, sede Kos Ødelæggelser vilde være blevne. Og vissselig var der heller ingen Tvivl derom; havde Fader været hjemme, saa — om han end ikke kunde bære sit ødelagte Blomsterbed op paa Torvet i Slagelse, saaledes som Tarquinius Collatinus gjorde ved Lucretia, saa havde han taget Koen ved Hornene, forevist den for Borgerskabet og krævet frygtelig Hævn og Bod. Hvo veed, om det saa ikke kunde kommet til at gaa slemt nok ud over den gamle, gode Gehejmeraadinde.

Min Moder skyndte sig derfor med at tage sine Forholdsregler. Hun var nu en af Fredsenglene her paa Jorden, al sin Tid; — hun søgte, saa godt hun kunde, at afgjøre det med det Gode, som der ikke kunde faaes noget Godt ud af med det Onde.

Jeg maatte derfor i al Hast trække Koen om i Gehejmeraadindens Gaard; Moder og Pigen fik Stenene nogenledes lagt sammen op i Gjærdet igjen; Blomsterkvarteret blev høget og saa vidt muligt bragt i Orden; og da Fader saa kom hjem, blev en stor Hund beskyldt for at have afstedkommet Ødelæggelsen. Ingen kjendte den; det var en fæl, stor, sort, arrig Djævel, som man med Nød og neppe havde faaet jaget ud af Haven. Det faldt jo vel min Fader noget underligt, at en Hund saaledes kunde have gnavet Marianes Navn saa rent af, men det var jo ogsaa Noget, som baade Moder og Pigen selv højligen havde undret sig over, saa Fader jo indsaa, at han jo naturligvis ikke havde nogen Grund til at undre sig.

Imidlertid, forinden min Fader var kommen hjem, havde jeg fuldført mit Ærinde og afleveret Koen i Ge-

hejmeraadindens Gaard til Karlen, og, som Moder havde paalagt mig, sagde jeg, at Fader ikke skulde have Noget at vide om Sagen.

Jeg vilde nu gaa, da jeg i Porten saae en forfærdelig stor Krokodille svæve lige over Hovedet paa mig og bøje sig ned over mig, som om den vilde sluge mig med Hud og Haar. Derover blev jeg saa forskrækket, at jeg gav et gyseligt Skrig fra mig, for jeg vidste ikke, at den var af Træ, og turde paa ingen Maade gaa igjennem Porten. Da jeg før var kommen der igjennem med Koen, havde jeg slet ikke lagt Mærke til det rædsomme Uhyre, hvormed Gehejmeraadindens gamle Portner havde den Spas, ved Hjælp af en Snor, som han sad og trak i inde i sit Lukaf, at gjøre Folk og Børn bange, især Tiggerne, som han aldeles ikke maatte lade komme ind i Gaarden. Under al den Staahej, der blev med at faae mig stillet tilfreds, kom den gamle Gehejmeraadinde ind fra Haven. Derved fik hun nu hele Historien med Koen at vide og har vel syntes godt om Moders Maade at tage den Sag paa. Hun tog mig selv ved Haanden og førte mig hen i Porten, hvor Krokodillen blev hidset ned, saa at jeg saae, at den var af Træ; jeg maatte med op i hendes Kabinet og fik Kage. Da jeg gik, sagde hun, at jeg skulde hilse min Moder og takke hende og sige, at naar hun en Gang gik forbi, saa kunde hun nok se ind til hende; — det lovede jeg og gik. Saa nogle Dage derefter kom Jomfru Møller og sagde, at jeg kunde gaa med hende op til Gehejmeraadinden; hun havde sagt, at jeg saae ud til at være en ganske god lille Dreng, hun havde nok Lyst til at høre, om jeg kunde Noget, om jeg kunde

læse godt og hvor vidt jeg var i Regning og Skrivning. Dette fortalte Jomfru Møller mig paa Gaden. Fader fortalte hun, at Gehejmeraadinden havde seet mig paa Gaden; og at hun holdt meget af Børn, det var bekjendt nok, saa han saae sagtens ikke noget videre Paafaldende deri.

Jeg var længe alene i Gehejmeraadindens Stue, inden jeg blev kaldt ind til hende. — Der stod en Dør lidt aaben ind til en større Sal; jeg saae derind, der stod en Mand oppe i Enden af Salen med rød Fløjelskjole paa, ganske hvidpudret Parhk, med Stjerne paa Brystet og et bredt hvidt Baand tvers over Maven. Han stod inde i et stort Glasskab. — O! jeg blev saa forbavset! Jeg bukkede lige saa dybt, som jeg kunde, traadte tilbage og lukkede Døren. Da Gehejmeraadinden saa kom ind med Jomfru Møller, saa var der en høj Officer med dem. De talede sagte sammen, og derefter maatte jeg læse højt for Gehejmeraadinden og vise hende min Skrivebog og selv skrive Noget paa et Papir; jeg maatte ogsaa regne lidt for hende.

Saa talte de sagte sammen igjen, medens jeg bestandig holdt Øje med Salsdøren; jeg ventede bestandig, at Herren derinde i Skabet dog vist vilde komme ind og snakke med.

Saa gik vi; jeg med en ny Sølv-Rigsort i Lommen og et vældigt Stykke Kage, som jeg skulde levere af til Moder med flittig Hilsen, at Rebekka, min lille Søster, skulde komme op til Gehejmeraadinden paa Søndag Eftermiddag. Fader lod dog til at synes meget godt om denne Udsigt, der her viste sig et Glimt af, til venskabelig For-

staaelse med det højeste Aristokratiske, der fandtes ikke alene i Slagelse By, men i hele Sorø Amt. Da jeg fortalte om den høje Officer, saa sagde Fader, at det var en Oberst fra Rendsborg, en Svigersøn af Gehejmeraadinden. Det blev mig nu meget mere indtrængende paalagt at gjøre mig utrolig Umage i Skolen, især med Skrivningen og med at regne. Jomfru Møller fortalte, at Manden i Salen, det var Billedet af salig afdøde Gehejmeraaden; Ansigtet var Vox og lignede saa overordenlig, saa man kunde blive ganske benauet, sagde hun, ved at se længe paa ham. Gehejmeraadinden havde med stor Bekostning ladet en Italiener komme i de Dage, salig Gehejmeraaden stod paa Parade, for at tage ham af. Det havde kostet mange Penge. — Familien kunde ellers ikke lide, at hun havde det, og kom af den Grund saa sjelden til Byen; besøgte hende ikke oftere end netop paa hendes Geburtsdag.

En fjorten Dage eller tre Uger efter dette sidste Besøg kom atter Jomfru Møller efter mig. Om Formiddagen var jeg allerede averteret. Med størst mulig Omhu blev jeg pudset pænt og ført ind. Der var foruden Obersten tilstede en kjøn, føer og høj Dame med rødt Haar og mangfoldige Blomster deri. Jeg syntes, hun var overmaade kjøn; men senere, da Jomfru Møller fortalte til Skrøder, at jeg var saa indtaget af Fru v. Wolffscheel — det hed Damen — saa lo Skrøder, saa Øjnene løb i Vand derved; heraf drog jeg den Slutning, at Fruen nok ellers ikke var anseet for at være nogen særdeles Skjønhed. Jeg hørte ikke, hvad de talte om, den gamle Gehejmeraadinde, Fruen og Jomfru Møller; men jeg var ganske stolt over den venlige Maade, jeg blev behandlet paa af Fru

v. Wolffscheel. Hun trak mig tæt op til sig og havde hele Tiden sin store fede Haand om min Hage og Kind. Siden kom Obersten, han var ogsaa meget godlidende imod mig og spurgte mig, om jeg kunde sidde godt fast paa en Hest; jeg maatte ogsaa lade mig prøve i min ringe Færdighed i at læse Skrift.

Derefter sagde Geheimeraadinden Noget til Jomfru Møller, som saa gik ind med mig i Salen og sagde, at jeg skulde blive der; jeg kunde gaa og se paa Skilderierne, der hang paa Væggen, og paa Geheimeraaden i Skabet, indtil hun kom efter mig, og saa endelig være kjønt stille. — Jeg var i Førstningen ikke saa vel tilmode ved at være alene med alle de mange fornemme Herrer og Damer; de saae ned paa mig, syntes mig, allesammen, som om de havde Noget imod, at jeg gik der og saae paa dem. Dog var det især Geheimeraaden, kom det mig for, som med sine Glasøjne plirrede saa underlig skjævt ned mod mig, der gjorde mig lidt benauet, især da jeg ikke hørte det Allerringeste mere til dem i den anden Stue. Men der var et Skilderi paa Væggen med en ung Junker og tre smaa Hunde, der legede med en stor gammel Hund og havde væltet et Fad med Jordbær; det syntes jeg saa overmaade godt om, at jeg ikke længe kunde blive kjed af at se paa det og tilsidst ikke kunde bare mig for at le højt. Jeg vandt ogsaa derved fornøden Kourage til at tage Geheimeraaden nøjere i Øjesyn. Det var en gruelig fed og tyk Herre med nedhængende Kjæver, svær dobbelt Hage og forskrækkelig buskede Øjenbryn, men derimod en ganske lille afstumpet Næse, saa at man kunde se ham helt op i Næsen igjennem de store Næseboer. Han havde

den højre Haand stukken ind under Vesten og holdt den venstre i Siden, lidt under det blanke Kaardegreb. De røde Fløjels Knæbuxer sad paa ham saa stramme, saa at de vare revnede lidt over det ene Knæ. Han stod ved et sort Bord, hvorpaa laa et Par Sporer, hvilket maa have havt noget Særegent at betyde, eftersom han havde Sko og hvide Silkestrømper paa Benene. Som jeg stod og nu ikke mere saa bange betragtede Gehejmeraaden, saa kom det mig livagtig for, at der var Noget, der kom frem ud af det ene Næseboer; men saa var der strax igjen ikke Noget at se. — Lidt efter kom det igjen og blev atter igjen borte. Det gjentog sig flere Gange; det var lige som Snuden af en lille Mus. — Med Et kommer der en frem, lyslevende, under Gehejmeraadens højre Haand og bliver borte som et Lyn i den venstre Vestelomme. — Saa kom der nok en. Saa en fra hans Halsbind; den faldt lige ned paa Gulvet og laa noget, inden den kom til sig selv, humpede afsted og løb ind igjen i Gehejmeraaden.

Mus var jeg aldeles ikke bange for. Dette morede mig tvertimod meget. Nu stod der hændelsesvis i Krogen en stor Urtepotte med en udgaaet vissen Væxt i og ved den en lang tynd Stok. Jeg tog Stokken og begyndte en lille munter Skjærmydsel med Musene igjennem det Hul, den, som faldt ned, var løbet ind af; men det kom jeg uheldig fra, jeg stødte Stokken ind i Gehejmeraadens ene Ben, saa at der blev nogen Hulning ind i Læggen.

I samme Øjeblik gaaer Døren op, de kom Allesammen — og endnu flere fornemme Fremmede ind i Salen, i det Samme jeg vender mig om og raaber af fuld Hals:

„Gud! der er saa mange Mus i Geheimeraaden, saa det er forskrækkeligt!"

Geheimeraadinden, som seer mig med Stokken i Haanden, — som seer Bulen i Geheimeraadens ene Læg, vender sig strax om og gaaer ind i sit Kabinet igjen. Hvad der videre blev talt, veed jeg ikke. Jeg blev ført ud af Salen gjennem en anden Dør; Jomfru Møller var vred og talte næsten slet ikke til mig paa Hjemvejen Andet, end at hun sagde, at jeg var nu ogsaa altid paa Spil. Hjemme fortalte jeg baade til Fader og Moder og til min Søster og til Skrøder om Geheimeraaden og om de mange Mus, der var i ham, og om Maleriet med Junkeren og Hundene og Jordbærrene; og ogsaa om hvor naadig Fru v. Wolffscheel havde holdt mig under Hagen og saa længe! Men jeg kom aldrig mere derop med Jomfru Møller, saae heller aldrig Geheimeraadinden mere førend en tre, fire Aar efter, da hun var død og laa paa Ligparade; da var det mig endnu ubekjendt, hvor vred hun havde været paa mig, og hvad jeg havde forspildt baade ved det at have stødt Bule i salig Geheimeraadens ene Læg og ved den drengeagtige, respektstridige Jubel, hvormed jeg skal have skreget det ud i saa mange fornemme Folks Nærværelse, at der var Mus i Geheimeraaden. Det havde nemlig været saa godt som afgjort den Dag, at hvis mine Forældre vilde, saa havde Fru v. Wolffscheel havt i Sinde at tage mig til sig; og saa havde hun og en Søster, som nok den Gang boede paa Antvorskov hos Finansraad Koes, villet tage sig af mig og sørge for min Fremtid. Det blev der nu ikke Noget af. De turde ikke tale om den Ting mere, naar Geheimeraadinden hørte paa det.

Siden døde den ene af Søstrene, og Interessen for den fattige Bogbinderbreng kølnedes vel ogsaa saa meget hurtigere, som den Kilde, hvorfra den havde sin Oprindelse, blev stærkt udtørret ved hin uheldige Begivenhed. — Den gamle Gehejmeraadinde var ellers en mærkelig Personlighed i flere Maader. Min Moder spurgte en Gang Jomfru Møller, som var i megen Anseelse hos den gamle Dame, om det var sandt med den Rok, der stod i det tilmurede Lysthus i Haven, og saa fortalte Jomfru Møller, at Gehejmeraadindens Sekretair, som havde været hos hende, lige siden hun kom med sin Mand fra Tydskland som nygift Kone, han havde fortalt hendes Moder en Gang kort før han døde, at i de to første Aar efter hendes Formæling havde de unge Folk maattet blive boende hos Komtessens Moder, en Enkegrevinde Reuss i Culmbach. Hendes Gemal var ogsaa traadt i storhertugelig hessisk Tjeneste. I Paris, hvor han en Gang i den Tid opholdt sig i et Statsærinde, var han kommen i et Selskab til at tale om sin Kone, sine Familieforhold, sit huslige Liv, og der havde en ung engelsk Herre skjemtet Noget med ham om den Henrykkelse og Inderlighed, hvormed han talte om sin Kone og hendes Skjønhed og oprigtige, trofaste Karakter, og havde sagt iblandt Andet, at saa dejlig en Dame som hun var, hvis Portraitet, som den unge Baron viste frem, lignede hende, det var for det Meste skrøbeligt Gods, og han var ikke bange for at indgaa et Væddemaal hvorom det skulde være, at hvis han kunde faae Tid og Lejlighed dertil, saa skulde han nok kunne bevise ham, at Fru Baronessen vist ikke gjorde en Undtagelse fra det, hans Erfaring havde overtydet ham om. Baronen,

som var en fornuftig ung Mand, og som agtede sin Gemalinde højt, han slog det hen og afbrød en Konversation, der her i Manges Paahør havde taget en Vending, der kun var lidet værdig for en saa værdig Dame som Komtessen. Men medens nu Baronen var i Frankrige, faaer Enkegrevinden og hendes Datter et Besøg i Culmbach af en fornem engelsk Herre. Det var nemlig den Samme, som i Paris havde ladet de fornærmelige Ord falde om den unge Baronesse. Han bragte endogsaa Hilsener fra Gemalen, hvem han ogsaa siden havde søgt at komme i et ret venligt og fortroligt Forhold til i Paris. — Kort at fortælle: Han havde nu brugt alle de Kunster, han kunde finde paa; men Fruen var snart bleven han slette Absichter vaer, og da hun mærkede, at han ikke vilde opgive Haabet om at gjøre hende til en utro Kone, saa besluttede hun at skaffe sin Mand og sig en passende Fyldestgjørelse for den Fornærmelse, den slettænkende unge Herre agtede at tilføje dem Begge. Hun lod nu, som hun begyndte at lytte mere til hans forføreriske Tale, og gav ham tilsidst et Stævnemøde i en gammel Borg udenfor Byen, der tilhørte Familien. Der havde hun faaet Alt indrettet overensstemmende med sin Plan.

Engelskmanden mødte; han forefandt Stedet til Sammenkomsten ganske som Aftalen var, kun at det Værelse, han kom ind i, var saa øde; det var omsluttet af forfærdelig tykke Mure, med et ganske lille Vindue, der var anbragt meget højt i Vejret. Han ventede længe, inden Baronessen lod Noget høre fra sig. Ved at se sig om i Værelset blev han en Rok vaer, der stod i et Hjørne, og ved Siden af den en stor Bunke Hamp. Baronessen

svigtede imidlertid ikke aldeles sit givne Ord. Efter nogen Tids Forløb aabnede der sig en lille Luge i Muren, og i den viste den unge Frue sig for den ventende Hr. Engelskmand og sagde til ham, at han var en stor Skjelm, det var Noget, hun længe havde mærket, og en falsk, troløs Ven var han ogsaa, hun havde nu besluttet at vise ham, at en adelig Dame med godt gammel Blod endnu var af samme Tænkemaade som i gamle Dage. Hun troede om ham, sagde hun, at han behøvede Beskjæftigelse og Ro for at komme til sig selv, han vilde finde en Rok i Taarnværelset og et fornødent Kvantum Hamp, om han nu vilde være saa god at spinde. Det maatte han endelig bekvemme sig til, thi ellers fik han ingen Mad. Derpaa gik hun og lukkede Lugen. Man kan nu forestille sig Engelskmanden der, indesluttet alene, uden at det kunde hjælpe det Allerringeste, enten han skreg om Hjælp, gjorde Alarm eller hvad han gjorde. Da han havde fastet der saa længe, at han ikke kunde holde det ud længere, og der ingen Mad kom, saa at han saae, det var virkelig Alvor, at man vilde lade ham sulte, indtil han spandt, saa maatte han til det, saa lidt han forstod sig paa den Ting. Og Hampebunken maatte han levere ud, spunden.

Man forlangte naturligvis ikke, at Garnet skulde være saa særdeles fint; nok at det var spundet, og at Bunken virkelig var spunden op. Det maa dog ellers have været en egen Fyr, den samme Engelskmand, thi da Baronen kom hjem og hans unge Frue fortalte ham om den Gjæst, der var i Familien, hvor han var, og hvorfor han var indlogeret der, og han saa formodenlig lidt harmslagen red ud til Borgen og kom ind, hvor den unge Herre sad og

spandt, fandt han ham aldeles rolig og flittig beskjæftiget, hørende med det godmodigste Jevnsind paa Ægtemandens vrede Tale, hvortil han ganske rolig svarede: „I maa undskylde, Hr. Baron! Hampen er maaske spunden noget for grovt, men Sagen er, at det er mit første Forsøg.“ Hvorefter de saa skiltes ad i al Venlighed.

Det var Aarsagen til at den Rok, der som et Minde om den Historie blev ført med fra Tydskland, gjemtes der i Lysthuset, der var bygget i Smag og Stil som det Taarn, hvori Engelskmanden havde lært at spinde.

Jeg har vist oftere til Adskillige i min Omgangskreds omtalt gamle Hr. Høffding. Han var Fjerdelektie-Hører ved Slagelse latinske Skole. Gamle, underlige Mand! men en sjelden kjærlig Ven af Fattigfolk og Børn. Naar jeg kommer til at tænke paa Dig, hvor god Du var mod mig, da jeg var en lille lystig Dreng paa syv Aar og gik Ærinder for Dig; paa dine morsomme Straffeprækener paa Latin og Græsk, baade til min Fader, der var noget langsom af sig som Bogbinder, og til Andre, som Du vilde skjænde paa, og hvor let Du saa var at forsone; din fantastiske Sværmen for din Harpe, som Du slet ikke spillede saa daarlig, syntes mig; paa den godlidende og fordringsløse Maade, paa hvilken Du delte dine Gaver ud, Du, med det Lidet, Du selv havde at raade over; paa den saa uendelig morsomme Maade, Du underviste og docerede paa! Ja vel, man sagde jo nok om Dig, maaske med Rette, at din filologiske Lærdom, den var svedt ud — med den var det forlængst forbi — at Du egenlig var, som Skolemand, en Karrikatur. Ja, ja, jeg hørte

det; det sagde de nok om Dig, men jeg ikke, jeg syntes, Du var en rar gammel Fyr, jeg holdt meget af Dig. — Jeg mindes Dig saa tydelig! — saa klart staaer Du hel og holden for mig! — I mine Øjne var Du den Gang saa velsignet, Du gamle Høffding! — Jeg føler det venlige Klap endnu paa min Kind. Jeg seer dit forunderlig henrykte, rullende Øje, det glade Smil, saa luneſtraalende hen over det hele Aasyn, naar jeg sang dine to Livviser: „Nys fyldte skjøn Sigrid sit attende Aar“ og „Jeg fremmed her til Stedet kom“, mens Du i en Begejstring, der var til at le sig fordærvet over, slog Harpen dertil, som Du kaldte det. — Jeg havde tidlig en sjelden Diskant-Stemme.

Hvor klart mindes jeg ikke, at jeg en Gang saae gamle Høffding staa udenfor min Faders Vindue paa en Kjævle, der om Sommeren laa under vore Stuevinduer paa Gaden og var bestemt til at hugges op henimod Vinteren til Brænde. Han stod lige for et aabent Vindue og saae ind paa Fader, der arbejdede ved sit Værkstedbord og ikke strax lagde Mærke til Høffding. Støttet bagtil paa sin lange Stok, med en stor blank Messingknap paa, stod han der med streng Alvor i sit Blik og saae tavs ind paa Fader. Jeg husker det endnu, jeg blev ganske bange og hviskede til min Fader: „Fader! der staaer en Mand — der!“ Min Fader saae op. Da begyndte Hr. Høffding med hævet Pegefinger og lavstemt Røst at lade nogle bebrejdende Ytringer falde om Faders Sendrægtighed, hvorpaa Fader med Huen i Haanden svarede: „I Morgen, Hr. Høffding! ganske vist i Morgen!“ — „Mester, Mester!“ blev saa Høffding ved, „han er ikke

den Mand, om hvem Epiktet siger . . . . men han kjender ikke Epiktet, det er Hovedsagen! — Hør nu, faaer jeg min Bog i Morgen? bare Folianten, lille Mester, saa kan det være med Forklaringerne til Mandag!“ — „Ganske vist, gode Hr. Høffding!“ Saa gik Hr. Høffding ganske mild og venlig hilsende op ad Gaden.

Det var en høj og lidt føer gammel Mand, klædt sædvanligen i en lang Frakke, Knæbuxer og Støvler, der gik lidt over Knæerne. Jeg mindes ikke, at jeg nogensinde har seet dem børstede, de faldt altid lidt i det Rødlige. Noget Cyniskt var der i det Hele over gamle Hr. Høffdings Person. Halsklædet var ikke altid, hvad det nok skulde være, hvidt, og Sløjfen sad for det Meste lidt om til Siden. Han bar Parykt med Pidsk i; men den var næsten altid om Søgnedagene noget forpjusket, thi hans lille Hund, som egenlig var dresseret til, naar han kom fra Skolen, at tage mod den og bære den hen i Parykæsken, den gjorde det ogsaa, men saa tog den den tidt igjen selv uden Opfordring og legede med den, eftersom den var mer eller mindre lystig stemt, og som oftest lagde Hr. Høffding ikke Mærke dertil; men naar han skulde paa Skolen igjen og ikke fandt sin Paryk i Æsken, saa behøvede han blot at sige: „Hvad er nu det for Noget, Partout! kom kjønt med min Paryk!“ — saa kom ogsaa Partout strax med den. Den sad skjævt paa hans Hoved, næsten altid om Hverdagene, men om Søndagen derimod næsten ganske lige og var da gjerne temmelig pudret; da var ogsaa Hr. Høffding i sorte Klæder; men de klædte ham ikke saa uendelig morsomt som hans Hverdags-Habitus. Dog, det godlidende Humeur, den underlige, ligesom

sig bevidste sarkastiske Skalkagtighed, der laa i det fortræffelige gamle Aasyn, det var alligevel det Egenlige, det Kosteligste ved hele denne for min Erindring saa yndig staaende Personlighed. — Som han saae paa En, naar han sagde Noget! der var altid noget Venligt, næsten altid laa der et skjemtsomt Træk i hans ene Øje, der saae ned fra Siden af paa En, mens han med lidt tilbagebøjet Hoved stod og knappede sin Frakke til eller ogsaa op. Hans Stemme var temmelig lav, hultlydende, og en halv docerende Tone løb altid igjennem den, selv naar han sagde: „Gaa hen til Hjortebergs, lille Christen, og faae mig en Fjerding Liverpool.“ Han talte altid i Afsætninger, med Pauser. En Dag kom han ganske bedrøvet ned til os, satte sig indenfor Døren og sagde længe ikke saa meget som „Goddag.“ Efter en god Pause sagde han omsider til Moder: „Jeg er ganske ilde deran, lille Madam. Min Gangerpilt, min Amanuensis er bleven mig frarøvet!“ — „Hvorledes det?“ — „Ak, Lustre har slaget ham, Madam! — paa Panden har han slaget mig ham, Madam! Han sad paa Taget og saae paa Veriderne, lille Madam! Og tænk saa over det vilde, udlændiske Menneske, saa grusomt med sine vilde Kunster, at han staaende paa sin usadlede Hest paa Diskus-Kasternes Vis hugger op efter den paa Frue Tag siddende unge Proletariat og rammer mig min rare Nicolai lige paa Panden med et haardt Guldæble, lille Madam! — Drengen kommer ganske ud af al Balance og falder ned i Lybrichsens Gaard i et Kar, fyldt med ganske varm Spøl, ja han gjorde, lille Madam! han kunde have druknet, men det gjorde han dog ikke. Derimod har han slaaet sig et

Sideben itu, og Feldtskjæren siger, han vil nok komme til at halte, Madam, saa længe han lever! — Ak, min Amanuensis! — Hvad gjør jeg?“ — Moder spurgte: „Kan Christen ikke være Hr. Høffding lidt til Hjælp i hans Sted en Gang imellem?“ — „Ak, Madam! Nicolai var mig saa tilgoden og veldresseret og kunde alle mine daglige Byærinder udenad. — Ak, det vil være mig et svært Savn! — Ja Tak, Madam, vi kunne prøve Tingen, om den kan lade sig gjøre.“

Om Eftermiddagen var jeg paa Pletten og udførte adskillige Ærinder til Hr. Høffdings fuldkomne Tilfredshed. Det gik ret godt; og da Nicolai kom sig og Forældrene flyttede til Korsør, saa var jeg Hr. Høffdings Amanuensis i tre, fire Aar, endogsaa efter at jeg kom i Latinskolen. At dette skete, dertil gav Høffding egenlig mine Forældre den første Ide. Det var den Gang (1794) aldeles ikke almindeligt, at fattige Haandværksfolk satte deres Børn til Bogen. Det, der vandt Høffdings Interesse for mig, var vistnok det, at jeg holdt af at være meget hos ham og spurgte ham, naar der var Noget, jeg gjerne vilde vide; vel ofte ogsaa blot af barnagtig Snakkelyst. — Han vilde ogsaa gjerne passiare, og saa vidt jeg troede den Gang, helst med Børn. Hans Evne til at gjøre sig forstaaelig var ikke stor, men det Pudserlige i hans Maade at docere paa, den var kostelig og uforglemmelig!

„Ja, seer Du, Dreng! (naar han begyndte at docere eller besvare de Spørgsmaal, vi gjorde, saa gik han frem og tilbage paa Gulvet med Hænderne paa Ryggen, saae i Vejret, lukkede ogsaa af og til Øjnene i og rev saa tidt

en Stol eller Et og Andet omkuld) seer Du, — Astronomi, siger Du, — ja, Astronomi, det er en Videnskab. Veed Du, hvad Videnskab er? det er det, at man veed Noget. — Seer Du! — der er nu mange Videnskaber, Dreng; — der er nu Historien, som er den Videnskab, der lærer os om Alt det, der er gaaet for sig lige fra Verdens første Begyndelse af, med Konger og Fyrster og med Krigsaffairer og alt saadan Noget, Dreng, baade det Ene og det Andet. Saa er der nu det, som Du spurgte om — hvad var nu det? — Astronomi, naa, Astronomi, ja, det er det, som han giver sig af med, Kapellanen. Ja, seer Du, min rare Dreng! Vor Herre veed, om det ogsaa er noget Reelt, for jeg har nu mine egne Tanker om den Ting; naar jeg raisonnerer med mig selv, Dreng, og jeg saa seer op i Vejret en Aften, naar det er klart, og jeg seer de utallige, mangfoldige Stjerner der oppe ovenover os, saa siger jeg alletider til mig selv: ja, Gud hjælpe os med at finde Rede i alt det. Og Kapellanen, min Dreng, han kan nu sige, hvad han vil, saa siger jeg, det er ikke noget Sikkert med den Videnskab. — Men se saa er der nu ogsaa flere Videnskaber. — Der er nu Medicin, den Videnskab om Maven og de indvendige Dele i os — ha, ha, ha, ha! — som Doktorerne ikke kan se møjed mere af end jeg eller Du, min lille Dreng; ja, naar vi ere døde — ja saa forstaaer sig, — men saa er det møjed for silde! — Naa — saa er der ogsaa Mathematik, Dreng; — ja, se, det er nu en stor Videnskab, og saa er det ogsaa en nyttig Videnskab. Mathematik, seer Du, min lille Dreng, vil jeg nu for Exempels Skyld vide, vil jeg nu sige, at jeg vil vide, hvad der kan gaa i saadan

en Krukke, som den der staaer, hvad gjør jeg saa? — se, saa er det, min rare Dreng, at Mathematiken kommer mig til Nytte, forstaaer Du? — seer Du nu Krukken, min Dreng — hør, tag Krukken med det Samme, Du, og hent en Drik Øl i den, saa tales vi siden ved om, hvad egenlig Mathematiken er for Noget." Dermed var gjerne Doceringen til Ende for den Gang.

Men det var især paa Skolen, at Høffding var glimrende; naar han der gik op og ned ad Gulvet og læste op af Ovidius, Brevene ex Ponto, og vi spurgte, hvad Gederne var for Noget? — „Getherne, Du tossede Dreng, ikke Gederne. Getherne, det var et Folk, som boede langt borte, der over ad mod det Russiske, nogle vilde og slemme Folk maa det vel have været, for Ovidius, han var møjed ilde ved at være imellem dem. Getherne beskrives af en græsk Autor etsteds som store, svære Folk med gyselige Ansigter og Hugtænder, og saa skal de have havt et Øje midt i Panden, men det var sagtens noget overtroisk Noget. Videre! læs op, Dreng! videre; hvad er det: „og besmøre deres Pile med Øgle-Galde." Deraf kan man se, at det maa have været nogle slemme, grumme Mennesker! Øglegalde, Drenge! kan I begribe, hvad det vil sige at besmøre sine Pile med Øglegalde? Saadant noget forgiftigt Tøjeri at smøre paa Pilene! var det ikke grueligt? Saadant et Skydevaaben var allerede græsseligt nok at faae ind i sig, og saa oven i Kjøbet at smøre saadan noget Dævels Tøj paa som Øglegalde! Øgler, Dreng, veed Du hvad en Øgle er for En? — Det er en fæl En, fuld af Edder og Forgift! — Vi har ingen af dem her i disse Lænder!" — Vilde vi saa ikke have

mere af Ovidius den Gang, saa enten sagde En: „Tør jeg ikke spørge, Hr. Høffding, jeg læste forleden i en Bog, det var en Komedie af Holberg, der stod i, at Ovidius det var en Skræbder i Aalborg, det kan da vel ikke have været af den Familie?“ Saa saae Hr. Høffding paa Spørgeren, saa bistert som han kunde, og sagde derpaa: „Seer Du, Dreng, Holberg, det var en stor Mand, og en møjed vittig Mand, og kunde vel drive en Smule Skjemt med den Ting, at kalde en Skræbder i Aalborg Ovidius; men Du er ikke vittig, naar Du kommer med saadan Noget; saa er Du en uartig Dreng, og nu gi'er jeg Dig nok strax En paa Øret og det er nok muligt, at Du faaer To. — Føj!“ Saa kom der for det Meste en Anden og var heldigere; han spurgte f. Ex. om Hr. Høffding ikke vilde være saa artig at sige ham, hvad egenlig Filosofi var. „Ja, Filosofi! ja, se, det er nu saadan en Videnskab, en vidtløftig Videnskab — om Alting. En Filosof, se det er En, som kan en forfærdelig Hoben om Alleslags, og som veed Besked om baade det Ene og det Andet og om saa godt som alle Videnskaber. Det forstaaer sig, de græske Filosofer, se det var nu igjen en anden Sag med dem. Der er nu den, som jeg holder mest af, se det var nu Epiktet, han var saadan jevn, ligefrem, og har nok været en møjed honnet Mand, efter hans Ord at dømme. Saa er der ogsaa Diogenes; ja, han var nu møjed berømt, men hvorfor, det veed jeg ikke; for at han laa i en Tønde, det seer jeg nu ikke at der var noget Kart ved; og at han drak Vand af et Træbæger, indtil han saae En benytte sig af den hule Haand og saa kastede Bægeret bort, det synes mig ikke der var saa

meget Stort ved; at han ikke kunde falde paa det selv, det synes mig ikke var saa meget filosofisk! Nej! saa Epiktet og Solon og Plato, det lader til at have været brave Folk. Der er Vindbeutleri med møjed saadan af hvad der fortælles om de Folk."

„Maa jeg ikke være saa bristig at spørge Hr. Høffding", — begyndte saa en Anden, da det lod til at se misligt ud med at opnaa Hensigten paa den Maade, — „hvad var det for en af de græske Filosofer, der lo sig ihjel ved at se et Æsel æde Figener?" — „Det var — ja, det var ingen Filosof, Dreng, det var en Poet; han hed — Kan Du gaa over til Ernsts og faae mig en frisk Toskillings-Kringle, og lad det saa være godt for i Dag!"

Det var ved gamle Høffdings Intercession hos Professor Wøldike, at jeg kom ind i Latinskolen i Sommeren 1795. Da var jeg ni Aar gammel. Aaret før var der gjort Aftale med en Fætter til min Fader, som var Malermester i Bergen, at jeg skulde i Malerlære hos ham. Der var allerede talt med en Mand fra Korsør om at akkordere med den norske Skipper om hvad det skulde koste at komme med ham til Bergen, men saa fik jeg Kopperne og derved kom der saa siden Forandring i den Plan. — Var jeg kommen med Skipperen, saa var jeg rimeligvis gaaet neden om og hjem, thi det fortaltes siden, at Skibet var blevet borte, at man aldrig hørte Noget til det siden. Min Koppesygdoms Historie var fornemmelig mærkelig for mig derved, at min eneste Søster, Maren Rebekka, som paa samme Tid som jeg laa af denne græsselige Sygdom, døde. En ældre, Johanne Marie, mistede jeg tre Aar iforvejen.

Maren Rebekka og jeg troer jeg vist vilde have blevet et Par kjærlige Søbskende. Det husker jeg godt, at min Sorg over hendes Bortgang var stor, saa stor endogsaa, at man var bange for, at jeg snart vilde følge efter hende. Min Fader tog sig ogsaa hendes Død meget nær, saa nær, at jeg derved fik at vide, ham ubevidst, at jeg ikke var ham saa kjær som min Søster. — Den Nat hun døde, da laa jeg og var heller ikke langt fra at bukke under for Sygdommen i en anden Stue. Min Fader kom derind, trøstesløs over at have seet sin Yndling i Dødskampen. Han gik op og ned ad Gulvet og vred sine Hænder. Jeg hørte ham — det er mig, som jeg saae ham endnu i den halvmørke Stue gaa heftig frem og tilbage; han sagde: „Hun døer! — O, hun døer! — Ham der! ham kan jeg beholde, hun døer!"

Aaret derefter, 1795, om Sommeren kom jeg, som sagt, i Latinskolen i tredie Lektie. Hvor mon nu alle de femten ere, der den Gang vare paa første, mellemste og med mig paa nederste Part i samme Lektie, hvor mon de nu færdes? Mon der er mange af dem endnu paa nogen som helst Part i nogen Slags Lektie herneden? Ikke en Enestes Opholdssted veed jeg Noget om.

Nogle husker jeg meget godt: Duxen det var Søren Lund (Getol, som de kaldte ham); Michael Rafk; Bertel Hansen, Mads Grejsen (Gigas), Niels Blommer (Pæren), Daniel Brinck (Pilen), Anker Hammer, Knud Bøssemager, Rasmus Bagger (Svup) — flere mindes jeg ikke — jo, Fritz Berre.

Nogle Dage efter kom Knud Bøsse, Søren Lund og Fritz Berre hjem til Vores og spurgte Moder efter mig;

hun vidste ikke, hvor jeg var. Da bemærkede Knud Bøsse, at det var slemt, for de havde Noget, de skulde tale med mig om fra „alle de Andre."

„Hvad for Andre?" spurgte saa Moder.

„Fra alle Disciplene i Lektien!"

„Saa — hvad er da det?"

„Ja, det er Noget, som — mon Christen ikke snart kommer hjem? troer De ikke, Madam?"

„Han er vel nede i Haven; I kan jo gaa ned og se, om han er der."

Deputationen kom ned i vor Have og fandt mig også; jeg gøs, da jeg saae dem, jeg vidste jo nok, hvad de vilde.

„Naa Du," begyndte Frits Berre, „hvad bliver det saa til? Naar skal det være?

Jeg (skjælvende): „Jeg tænker nok paa Søndag otte Dage."

„Paa Søndag otte Dage? Hvorfor ikke lige saa godt nu paa Søndag?"

„Nej, for mine Forældre vil have, at det skal være paa Søndag otte Dage."

De gik derpaa igjen, delibererende, og Fritz vendte sig ved Havedøren om til mig; jeg stod og lænede mig til det gamle Pæretræ og bed paa min Tommelfinger, temmelig forknyt. Fritz var den Gang en slem Dreng, som jeg allerede var kommen i nogen Angst for, han raabte hen over Blomsterkvarteret til mig: „Du maa ikke tro, at Du skal holde os for Nar, Du Skindbuxe!" Jeg havde allerede faaet mit Skolenavn. Sagen var denne — jeg vil aabenhjertig skrifte og bekjende min første Feil,

mit første Syndefald, der blev Udsæden til saa meget Daarligt, Kejtet, Jammerligt, Taktløst og Usikkert hos mig, der har været en aldrig overvunden Hindring for Udviklingen af det, der duede Noget, og noget Saadant har der dog vel været i mig. Mine Forældre mente det jo godt, da de fik mig sat i Latinskolen, men for det Første glemte de, at de vare for fattige til at holde mig der i udvortes Henseende, saaledes at jeg ikke stak af imod de Andre i Skolen, hvis Kammerat jeg nu skulde være. Da jeg jo kun havde en maadelig Opdragelse, den sædvanlige som simple Haandværksfolk var i Stand til at give deres Børn, og jeg nu med Et kom ind i en lærd Skole, i Samfund med velhavende og til Dels fornemme Folks Børn, Præstesønner, Embedsmænds Børn, som i den Tid ikke vidste bedre, end at de stod betydelig højere end Haandværksfolks Børn, hvilket de jo ogsaa gjorde baade i Børnelærdom og Opdragelse, saa maatte man i det Mindste have kunnet give mig saadanne Klæder paa, at jeg dog nogenlunde kunde have seet ud som en Latinskole-Discipel, men det var unægtelig langt fra, at jeg var saaledes kostumeret, da jeg kom ind i Skolen; og saa ung jeg var, saa mindes jeg godt, hvor jammerlig jeg tog mig ud mellem de mange galante Folks Børn. Der var saagar Kammerherresønner, Majorbørn, Provste- og mange Præstebørn. Jeg var aldeles ubekjendt med dem. Jeg saae op til dem som til højere staaende Væsener, og idet jeg følte, at jeg stod langt under dem, blev det mig til en uendelig vigtig Sag at vinde en Smule Gunst hos dem; men dermed, mærkede jeg nok, havde det lange Udsigter.

Jeg blev strax leet ud den første Gang jeg kom ind paa Skolen. — Notarius, det kaldtes den Discipel, der stod i Skoledøren og passede paa, naar Høreren kom, han tog mig i Nakken og satte mig indenfor med de Ord: „Der er en Karl, det er Bogbinderens Dreng; der skal I se en Fyr!“ Jeg blev omringet af en stor Del, baade Mesterlektianere og Andre, og brejet og vendt og sat op paa et Bord, for ret at kunne tages i Øjesyn — og saa lo de! — Ak, jeg blev ret gudsjammerlig tilmode, det husker jeg, som det var i Dag!

Jeg saae vist ogsaa morsom nok ud: korte, sorte Skindbuxer med Tinspænder i — dette skaffede mig da strax mit Øgenavn — Uldstrømper og noget for store Sko; en stumpet Trøje, der havde været grøn i forrige Tider; den var hel, men ikke allevegne af samme Stof; endelig en Hat, lav, rundpullet med en stor Skygge, kantet med brede Baretsbaand, — og under alt dette en lille forknyt Dreng med ganske snehvidt Haar. Ja vist har jeg maattet se kostelig ud for den muntre Forsamling, i hvilken der ikke var en Eneste, som jo var net og ordenlig paaklædt. — Jeg græd, som jeg var pidsket, da jeg kom hjem fra min første Skolegang, men det gad jeg dog ikke fortælle mine Forældre, at jeg havde været til Nar. Der maa dog have været Noget, som oprørte sig i mig imod at gjøre en saa ydmygende Tilstaaelse. Jeg lod et Par Ord falde om Navnet „Skindbuxe“, jeg allerede havde erhvervet mig, men det blev der ikke taget nogen Notice af. Jeg haabede formodenlig at kunne vinde En eller Andens Gunst med Tiden og bed saa, med saa tilfreds Mine som muligt, i det sure Æble, at være lidt til Bedste,

imod en enkelt Gang imellem at kunne faae en af de Store og Ansete, som Fritz f. Ex. eller Knud Bøsse eller Pilen eller Majoren eller Tykkerten, til at trække en lille Smule paa Smilebaandet ved et eller andet lystigt Indfald, en god Grimasse — jeg havde ikke Raad til at forsmaa noget Middel, jeg syndige, stakkels Dreng! — Hvor stolt var jeg ikke af, at jeg en Gang i de allerførste Dage fik en af de Allerstørste i Mesterlektien, en Islænder — „Tamberskjelver" kaldtes han — til at erklære højt, saa Mange hørte det: „Det er en rask Dreng, den Skindbuxe!" ved at jeg kom bag paa Majoren, som stod paa en Grav, og trak Benene fra ham, saa han faldt paa Næsen. Han vilde have fat paa mig og banke mig, men Tamberskjelver stillede sig foran mig og beskyttede mig. Senere maatte jeg jo kjøbe mig frit Lejde af Majoren ved at gjøre en eller anden Hokuspokus, hvad han nu fandt paa at paalægge mig. Det begyndte saaledes at gaa lidt bedre, og nu var der bare Eet at faae tilvejebragt, saa haabede jeg det Bedste af Fremtiden.

Det var endnu en Skik fra umindelige Tider, at naar En kom ind i Skolen eller ind i en højere Lektie, saa maatte han give et pænt lille Gilde for de nye Lektie-Kammerater. Meget kostbart var det vel ikke, men for mine smaa Omstændigheder vidste jeg jo nok det vilde blive besværligt nok. Der blev gjerne tракteret med Chokolade og Tvebakker om Formiddagen og saa derpaa om Aftenen med Smørrebrød, Kage og svagelig Punsch, og saa Lov den hele Dag. Jeg havde saa smaat rørt ved den Stræng hjemme og havde dog lagt Mærke til en Gang, at Moder saae spørgende paa Fader, som den

Gang ikke sagde Noget, men dog heller ikke ytrede sig ved noget ganske bestemt Tegn imod den Ting, andet end derved, at han krabsede sig i Nakken og tog Huen i Haanden, lidt gnaven, og sagde: „Ja, ja! hvor skal vi tage de 3—4 Daler fra, det kan koste?“ — Det gav mig dog Haab. Saa, vel en otte Dages Tid efter at jeg var kommen ind i Skolen, saa kom der snart En, snart en Anden og lod Ord falde „om der var tænkt hjemme paa den Ting?“ Jeg begyndte jo, som sagt, at faae lidt fastere Fod mellem mine Kammerater. To af dem fulgte mig en Gang hjem og underholdt sig meget med mig i vores Gadedør om den Sag; og da undslap der mig i min sangvinske Forhaabningstilstand og i min Mangel paa Kourage til strax at tilstaa, at mine Forældre nok krympede sig ved at besvære deres daglige Budget med saa overordenlig en Udgift, som saadant et Gilde udkræved, som sagt, der undslap mig de ulykkalige Ord: at det vilde nok ikke vare længe, før det skulde gaa for sig.

Jomfru Møller og Moder talte sammen derom en Gang; der delibereredes; Skrøder paastod, at det kunde ikke være anderledes for Christens Skyld. Fader erklærede sig endnu ikke decisivt derimod. Med de bedste Forhaabninger tænkte jeg som saa: „naar det kommer til Stykket, saa giver Fader sig jo nok“, og saaledes gik det da til, at jeg en Gang, stærkt bestormet og venlig snakket for, omringet af hele Lektien, sjæleglad over et saa kjærligt og godt Kammeratskab, ikke kunde modstaa den forførerske Stemme, der hviskede indeni mig: „det gaaer nok! det gaaer jo nok! sig kun ja!“ og saa sagde jeg: „ja, ja vist, Gilde skal der være! — jo!“

Nu gik der ingen Dag uden Spørgen fra flere Munde: „naar mener Du?“ „Nu maa Du ikke lade det vare for længe!“ Saa gled der vel en fjorten Dage med løse Løfter, og saa omsider var det da, som sagt, at den ovenomtalte Deputation kom og afpressede mig de Ord: „Paa Søndag otte Dage.“ De Dage, indtil Søndag kom, indeholdt mange haarde, pinlige og angstfulde Timer, men ogsaa igjen nogle, oplyste af et lille Haabsglimt. Der var en Mulighed for, at Fader lod sig bevæge. Der var en Handel paa Tapetet om hele Ribshøsten i vor Have. Blev den afsluttet efter Ønske, saa havde Fader lovet, at han vilde rykke ud med Omkostningerne. Hvordan det gik med den Ribshandel, det veed jeg ikke; men en Aften kom Fader ind i Stuen og var vred. Han talte om en gammel Vandhund, om at holdes for Nar af saadan en norsk Tamp, som havde nok i Kjæften altid, og naar det saa kom til Stykket — hvad saa? Bitterhed var der i Faders Sind, det kunde Enhver mærke, og et uheldigere Øjeblik kunde Moder ikke have valgt til det Spørgsmaal, som hun rigtignok maatte have besvaret: „hvad det saa skulde blive til? — om Disciplene saa skulde inviteres eller ikke?“ Da tog Fader sin Nathue af og slog den ned mellem nogle Duer, der gik paa Gulvet, og de for mig saa grufulde Ord løb fra hans Læber: „Aa, S . . . ., jeg vil blæse Disciplene Noget; Gilde! jo vist! — vist ikke nej!! — det bliver der ikke Noget af!“ — Saa! En sortere Fortvivlelse end min herskede der ikke i nogen Sjæl i hele Slagelse By den Aften og den Nat. Det var Fredagen før den Søndag, Gilbet var bestemt. Jeg aabenbarede min Kvide for Moder, uden dog

ganske at gaa til Bekjendelse om, hvor dybt jeg havde forplumret mig ind i Affairen ved det bedrageriske Haab, der i disse Dage havde slebsket for mig. Jeg bad Moder, jeg forestillede hende, hvor det dog var en stor Tort, om jeg — jeg — skulde være den Eneste, som i flere Aarhundreder ingen Sektiegilde havde givet! Moder vidste ikke Raad; hun indrømmede gjerne Sandheden af min historiske Bemærkning, hun trøstede mig det Bedste hun kunde, men bestandig kom hun tilbage til de nøgne Sandhedsord: „Jeg har jo ingen Penge, Dreng! — hvor skal vi tage de 4—5 Daler fra?“

Haabløs var min Sindstilstand; mørk og angstfuld laa den forfærdelige Overmorgen der og stirrede hen paa mig. Det kom mig ordenlig for, som den rejste sit truende Aasyn op bagved Løverdagen og spurgte: Naa?! Moder vidste ikke, hvad Gjæld var, og jeg kjendte den Gang endnu heller ikke Noget til det ypperlige Frelsende, som Laanesystemet frembyder. Havde jeg været lidt bevandret i det! ja —

Nogle Aar efter gjorde jeg Erfaringer, som lærte mig, hvor let vi kunde have faaet den Sag klaret, naar Moder og jeg havde havt mere Verdenskundskab.

Hvad skulde jeg gribe til? Jeg besluttede med eet Hug at hugge den gordiske Knude over, som jeg selv havde snoet om min Hals. Jeg rendte om lige med det Samme til Knud Bøsse. — O! der vàr syv à otte Stykker henne hos ham. De sprang omkring i Haven som glade Kid; Majoren var der ogsaa og Pilen; og de omringede mig. De vare ellevilde af Lystighed og talte ikke om Andet end „Søndagen“, „Overmorgen“. De vilde alle saa gjerne

bede mig, om de maatte faae Chokoladen om Morgenen i Haven i det store kjønne Lysthus! — „O! lad det endelig blive saadan! — Hører Du, Christen!“ O — de kaldte mig ikke Skindbuxe, saa velstemte vare de! — Hvor skulde jeg kunne faae de gruelige, al denne Glæde forspildende Ord ud af min Mund: „Der bliver ikke noget Gilde af!“ Nej, nej, det var ikke muligt! — Jeg gik under varme Kjærtegn bort og var selv bedre tilmode.

Ved at have seet saa megen gemytlig Lystighed var der igjen faret en Haabets Straale ind igjennem mig. — Mon ikke Jomfru Møller eller Skrøder kunde alligevel endnu gjøre Fader saa kraftige Forestillinger i Morgen, at han lod sig bøje? — Hvor urolig sov jeg ikke den Nat! Men Løverdagen bragte ingen lysere Udsigt for Søndagens Frembrud. Jeg hørte min ubarmhjertige Faders Svar — han lo, han ytrede endogsaa Forundring over, at Nogen vilde overtale ham til at klatte 4—5 Daler hen til saadan noget dumt Noget! For mig var der nu ikke noget Andet at gjøre end at overgive det Hele i den blinde Skjæbnes Haand — mig selv med. Jeg vilde have skrevet en Seddel til Duxen; men hvem skulde gaa med den? maaske var han nu ikke en Gang hjemme.

Løverdag Nat kom der ingen Søvn i mine Øjne. Tidlig var jeg paa Benene Søndag Morgen; jeg gik ud paa Marken for at se til vore to Køer. Det var snart gjort; saa var jeg lidt inde hos Møllerens, og saa drev jeg saaledes omkring, ganske fortabt og forstyrret; vidste neppe, hvor jeg gik eller hvor jeg skulde fly hen. Klokken halv Ni var jeg allerede ved Kirkedøren; der mente jeg

for en Tid at kunne finde sikkert Ly paa Orgelværket; jeg kunde hjælpe Graveren at træde Bælgene. Hvad der imidlertid gik for sig hjemme, det fortalte Jens Brinck (Pilen) mig siden; min Moder kunde ogsaa ret more sig kostelig ved at tale derom. Det gjorde hun hele fjorten Dage derefter.

„Pilen“ var den Første, som indfandt sig, henimod Kl. 10. Fader var i Haven, Moder sad i Stuen og læste i en Psalmebog.

Pilen

(træder ind med Kasketten i Haanden; han er pæn søndagsklædt. Han bukker fint høflig for Moder, — jeg seer ham lyslevende for mig — en rank, meget kjøn Dreng, og saa god! — Han blev mig siden en Ven, og han var det, lige indtil han døde — det er nu allerede 20 Aar siden — som Præst paa Fyen).

God Dag, Madam!

Moder

(seer op fra Bogen).

God Dag, lille Jens.

Pilen

(seer sig om. — Pavse).

Er Christen maaske inde i sit Kammer?

Moder.

Det troer jeg ikke, — han er vel nede i Haven.

Pilen.

Kanske de Andre — er der kommen nogen af de Andre?

Moder.

Hvad for Andre?

Pilen.

Jeg mener om —

(Døren gaaer op. Majoren og Stampen (Duxen) træde ind. Majoren bukker meget skjødesløst.)

Begge.

God Dag, Madam!

(Moder besvarer Hilsenen og er temmelig forundret.

De Tre stille sig foran en stor Dragkiste og se paa to smaa Kobberstykker: General Fairfax og Ludvig XVI's Henrettelse. De snakke af og til indbyrdes. Lidt efter gaaer Døren igjen op, fire, fem Stykker komme ind, mellem dem Knud Bøsse og Tykke. De ere alle pyntede.)

Knud.

God Dag, Madam!

(Pavse).

Moder

(seer mere og mere forbavset ud).

Men — hvad — hvad vil —

Tykke

(som har smaahvisket lidt med de tre Første og seet paa Kobberstykkerne over Dragkisten).

Skal vi gaa ned i Haven — der er vel Christen?

Moder.

Ja, vær saa god, det kan I jo!

Stampen.

Ja, for her bliver saa varmt, naar de Andre komme.

Majoren.

Der er —

(Døren gaaer op, og sex, syv Stykker komme; imellem dem Kammerherren.)

Alle Syv
(søndagspyntede og saa glade).

God Dag, Madam! god Dag! god Dag!

(Pavse).

Getol.

Men Gud, hvor er dog Christen?

Majoren.

Han er vist nede i Haven. Ja, skulle vi saa —

Fritz.

Ja, ned i Haven! — og Madam — ikke sandt, kan vi saa snart faae —

(Faber kommer ind fra Kjøkkenet).

Fritz (Kammerherren).

God Dag, Bogbinder!

(Faber bliver staaende i Døren).

Alle Femten.

God Dag! god Dag! god Dag!

Faber.

Hvad den slemme, sorte Syge — hvad —

Stampen
(venlig konversabel).

Hør Mester, det kan De sige os, — er det nu ikke sandt, at det Kobberstykke der, det er Ludvig den Sextende, som skal —

Faber.

Ah! — hvad skal det sige — at — hvad vil I her saa mandstærke og saa tidlig paa Formiddagen — hvad?

Kammerherren.

Hvad vi vil?

Majoren (og Flere).

Det var da — hvad vi vil? —

Alle de Andre.

Det var net!

(Stor Pavse.)

(Pilen gaaer stille sin Vej. Stampen vil med og søger at faae Flere med sig.)

Fader.

Ja, jeg vil vide, hvad der er paa Færde med Jer, siden I kommer her Allesammen og saadan ganske pyntede —

Kammerherren.

Er det da ikke i Dag, at vi skal —

Majoren.

Christen har jo sagt, at Lektie-Gildet skulde være i Dag —

Fader.

Naa saaledes! ja, det er en anden Sag. Ja saa maa I se at faae fat paa ham, for saa har han vel Gildet i Stand til Jer. Men det maa være Noget, han har lavet til paa egen Haand, hvor han saa har rettet an for Jer. (Pavse.) Ja, se lille Børn! her er ikke Noget for Jer at bie efter. —

Alle

(se først noget forbavsede ud; Nogle le højt og løbe ud. Andre ere ærgerlige. Kammerherren og Majoren se paa hinanden, nikke med truende Miner og sige, idet de uden at sige Farvel gaa hen imod Døren):

Naa, ja, ja!

(De gaa og lade Døren staa aaben.)

Fader
(ud i Forstuen til dem).

Ja, hør nu, lille Fritz og Carl! — det vil jeg sige Jer, rør ham ikke! — forstaaer I! for ellers kan I tro, jeg skal snakke med Jer! (Slaaer Døren i).

Majoren, Kammerherren, Tykke og Getol
(staa paa Fortovet og raabe ind af det aabne Vindu).

Skindbuxe skal faae lige saa mange Bank —

Fader
(vil ud efter dem).

Ja, jeg skal min S—

(De løbe).

Jeg traadte imidlertid Bælgene, eller vilde dog hjælpe Niels Graver dermed. Bagved Orgelet syntes mig, der var jeg saa temmelig in salvo. Jeg traadte alt hvad jeg kunde, selv efter at Psalmen var ude og Præsten var paa Prædikestolen. I denne Mellemtid havde en Del af de Ivrigste, med Kammerherren og Majoren i Spidsen, været ude paa alle Veje og Kanter, for at faae mig fat. Endelig kom Tykke i Hu, at jeg som oftest var om Søndagen i Kirken. De maatte da altsaa forsøge, om de maaskee kunde finde mig der. — Jo, det lykkedes kun altfor godt! — Jeg vovede mig lidt frem fra mit Skjul bag Orgelet og saae ned i Kirken gjennem Pulpitur-Gitteret. Der stod de i Koret, fem Stykker, og spejdede. Organisten kom til at støde lidt til mig, saa at jeg kom udenfor Pulpituret, der dækkede mig, og geraadede saaledes ind i deres Synslinie. Strax foer Kammerherrens Arm i Vejret, vinkende og truselsfuld! Alle de Andre pegede opad, nikkede, ilede om i Sidegangene og ud af

Kirken, for at passe mig op ved Taarndøren, naar jeg kom ned fra Orgelet. Krebs, Organisten, som mærkede, at der var Noget i Vejen med mig, lokkede hele Historien ud af mig og foreholdt mig derpaa, hvor langt bedre og fornuftigere det havde været, at jeg havde sagt rent ud, at mine Forældre ikke havde Raad dertil; han skammede mig svært ud for min jammerlige, usandfærdige og tossede Opførsel, men til min store Beroligelse og Trøst saa sagde han: „Naa, naa, Dreng! vær nu ikke saa forknyt, tag dine Bank, dem har Du jo fortjent; jeg skal ellers nok tale med dem først, saa det skal ikke blive saa forfærdeligt, tænker jeg."

Han gik ned paa Kirkegaarden til dem, men da han kom op igjen, sagde han ikke Noget. Prædikenen var ude. Han satte sig og spillede Orgelet, til Gudstjenesten var endt. Han tog mig ved Haanden, og saa gik jeg da, skjælvende og bævende — for han sagde ikke et Ord — Exekutionen i Møde. Kammerherren og Majoren var jeg saa gyselig bange for. En for En kan jeg ikke sige at de Andre ængstede mig meget. Da vi kom ned og ud af Taarnet, var der ingen af dem at se. Organisten sagde Ingenting. Han fulgte med hjem, og idet vi kom ind i Stuen til mine Forældre, jeg foran, lagde jeg Mærke til en forunderlig Forvandling, der gik for sig i min Faders Ansigt, som, lige idet han saae mig, spaaede et forfærdeligt Uvejr; Moders lovede heller ikke meget Godt. Men paa een Gang blev det klart Vejr. Krebs lod mig gaa et Ærinde for sig; da jeg kom tilbage, saa var han med mine Forældre nede i Haven — Alt ganske gemytligt mellem dem. Fader saae nok af og til lidt alvorlig paa mig,

Moder ogsaa, men uden nogen Haardhed eller Strenghed, naar de talte til mig. Krebs gik. Hele Eftermiddagen blev der ikke talt et Ord om den hele Affaire. Om Aftenen sagde Skrøder til mig i Gadedøren, ligesom han vilde til at gaa: „I Morgen er jeg bange for at det bliver en streng Dag for Dig, min Dreng!“ Jeg vidste ikke, om jeg var kjøbt eller solgt. Mandag Morgen var jeg paa Skolen før nogen Anden. Den Første efter mig, der kom, var Stampen. Det var ikke til at spore, hverken i hans Ansigt eller i hele hans Væsen, at han havde noget Ondt i Sinde. Kammerherren og Majoren kom siden og vare begge nok saa venlige og artige, saa jeg troede tilsidst, at de havde udtænkt noget forfærdeligt Noget, som kom siden, naar jeg mindst anede det. Naar En af dem bare lettede Armen i Vejret, saa dækkede jeg mig med min strax, thi jeg ventede en Lussing. Der kom ingen. Saaledes var det med dem alle Femten. Der vistes mig en Forekommenhed, ja en Opmærksomhed fra alle Sider, som jeg ikke kunde blive klog paa. Saa blev Fader, Moder og jeg budne ned til Krebs til Middag og Aften om Onsdagen.

Onsdag fik vi Lov hele Dagen. Da vi kom om til Organistens, fandt jeg alle femten Lektie-Kammerater der, alle budne til Middag og Aften. Der blev dandset, og Krebs spillede for os. Sagen var, han havde sagt til dem, at naar de holdt dem aldeles tavse og lod, som der slet ingen Ting var, ikke talede et eneste Ord om det, som var passeret, men blot viste sig rigtig venlige og artige mod mig, saa skulde han gjøre et Gilde for dem, og det skulde blive ganske anderledes end de sædvanlige Gilder.

Da vi skiltes ad om Aftenen, holdt Krebs en meget kjøn Formaningstale til mine Kammerater om at være kjærlige mod hverandre, enten de saa havde Skindbuxer eller hvad for Slags Buxer paa, og ihvor fattige og ringe end Forældrene vare o. s. v., og til mig om at være aabenhjertig og frimodig i alt mit Væsen og bestandig vogte mig for den Jammerlighed at ville undgaa en Ubehagelighed, lille eller stor, ved at være usand. Jeg hørte kun ganske lidt af Talen — Krebs's Punsch havde været lidt for stærk — men min Moder talte tidt om den saa vel som om den fornøjelige Dag og Traktementet; hvor munter og rar Organisten havde været hele Dagen. Hun bad endogsaa Krebs om, at han dog endelig vilde lade hende faae Talen skreven, og fik den ogsaa omsider. Men med den Afskrift havde det en særegen Beskaffenhed. Krebs havde sagt, da han leverede den til Moder, at hun ikke skulde bekymre sig om, at det Blæk, den var skrevet med, endnu ikke kunde sees; naar han en Gang var død og borte, vilde Skriften kunne læses Aarsdagen efter, det kunde hun stole paa. Et Par Aar derefter tog den gamle Organist bort fra Byen, og vi hørte aldrig siden Noget til ham. Saa længe min Moder levede, kom Skriften ikke frem. Om den nu er til at læse, veed jeg ikke; thi det net sammenheftede Manuskript fandtes ikke i Moders efterladte Papirer; men dersom det er til og Talen endnu ikke er kommen til Syne, saa maa Krebs, hvor han saa er i Verden, nu være lidt over 130 Aar gammel.

Denne samme gamle Krebs var ellers i hele Byen anseet for en underlig Grillefænger og stor Melankolikus; Mange vare bange for ham, troede der var Uheld ved at

møde ham først om Dagen. Han kom ikke til Nogen, undtagen en sjelden Gang imellem hjem til mine Forældre. Min Fader havde han en særegen Godhed for. Mange mente, at han ofte under knibende Omstændigheder havde været mine Forældre en Støtte og trofast Ven. Mig gav han sig, efter den ovenomtalte Begivenhed, mere og mere af med; han lærte mig at kjende Noder og lovede, at naar jeg vilde være en god Dreng, saa skulde han bedre hen lære mig at forstaa Generalbassen. Der var dem, der sagde, at han var en stor Musikus, at han undertiden kunde blive siddende ved Orgelet og spille, længe efter at Tjenesten var forbi; det var der Mange, der havde hørt. Om Natten endogsaa kunde han sidde hele Timer og spille paa Orgelet, hvor da hans gamle Tjenestepige maatte træde Bælgene for ham.

Jeg maa dog ikke glemme at omtale her, hvad gamle Krebs en Gang skal have sagt til min Moder, i en fantastisk Stemning formodenlig: „Den Dreng ejer en Ædelsten, en stor Diamant, Madam! den sidder der, derinde, Madam!“ — og saa pegede han paa min Hals — „bliver den sleben rigtig til, saa kan han faae Meget for den!“ Det var sagtens min Syngestemme, han mente.

I Hundedags-Ferien gjorde jeg min første store Tour ud i Verden. Det var formedelst min udviste gode Konduite ved at lede et bortrømt Faar op, at jeg fik Lov til at følge min Moder til Kjøbenhavn, for at besøge en Moster, som var Forstanderske for en stor Militair-Spindeskole bag Sølvgadens Kaserne. Vi skulde kjøre med en Kalvekudsk fra Falkensten. Jeg har endnu tydelig Fornemmelsen af den i flere Dage skuffede Forventning, inden

den endelig kom. Jeg stod hele Timer i Strædet bag vor Have og saae efter den høje, svære Vogn. Hvad Vej den maatte komme, det vidste jeg. Tre Dage blev den borte over den aftalte Tid. Jeg mindes ingen Begivenhed, der har opfyldt mit Sind med en lyksaligere Fryd end den, da jeg saae den Vogn komme! Jeg seer endnu aldrig en Fragtvogn kjøre ind ad Vesterport, uden at Hjertet hopper i Livet paa mig ved at tænke paa hin Rejse. Højt paa det forfærdelige Læs sad min Moder blødt og godt nede i en Bunke Hø bag Kudsken. Jeg ved Siden af hende, men noget højere i Vejret, oven paa en hel Stabel Oste. O, den Glæde, da Kudsken viste mig Roeskilde Domkirke-spir! da de tre forgyldte Kroner paa Fruetaarn glimtede os i Møde! — det var dog først efter en Kjørsel paa 27 Timer, Dag og Nat. Mild Sommernat! hvad var det for mig? Moder brød sig heller ikke derom. Mad nok havde vi med, og Mælk bragte den gode, skikkelige Kalve-kudsk. Han var saa god mod os Begge, som man kunde ønske sig.

Det var Sommeren 1795, kort efter Kjøbenhavns Ildebrand. Da vi kjørte ind ad Vesterport, da al den Forvirring, al den Tummel mellem de mangfoldige hus-vilde Mennesker, der myldrede mellem hverandre allevegne, hvor man kom hen; al den Elendighed, der saaes i Filo-sofgangen, hvor der var lavet store og smaa Telte for fattige Brandlidte; al den Jammer der var! og saa den gruelige Lugt! — den bæres mig for Erindringen endnu med al den Rædsel, som fyldte mig, da Moder sagde, at det var af Mennesker, Dyr og Lig, som vare brændte.

Jeg maa have været saa forvirret, deels af de mange

Mennesker og de store Huse og dels af al den Larm og Skrig, som i de Dage især vel ikke har havt saa meget Muntert ved sig, at jeg ikke kunde sandse eller samle Noget. Jeg mindes slet intet Videre om det hele Besøg, ikke heller Noget om Tilbagerejsen. — Men en senere Kjøbenhavnsrejse og Besøg hos Moster, som foretoges 1797, der husker jeg især een Omstændighed meget tydelig. Det var med min Fader, jeg gjorde den Rejse; den var ikke nær saa yndig som min første med min søde, kjære Moder. (Hvor mon Du er, Moder? Mon vi ikke snart mødes?!) Da Fader kom til Mosters Bolig og gik med mig op ad Trappen, lukkede en Dør op, for at gaa igjennem en Spindeskolestue ind til Moster, og jeg saae den store Række af Rokke og Hasper, saa foer jeg af Forfærdelse tilbage og var nær falden ned igjen af alle Trapperne. Jeg skreg i Et væk: „hvad har jeg da gjort, hvad har jeg da gjort?" Fader vidste ikke, hvad der var i Vejen med mig; han tyssede paa mig og fik mig da med Møje saa vidt beroliget, at han kom indenfor Døren med mig; og han og Moster morede sig begge meget over Aarsagen til min Skræk, som jeg da maatte fortælle.

Tingen var, at min Fader hjemme havde mellem sine Opdragelses-Midler et, som han anvendte ved særegne vigtige Lejligheder, og som var mig frygteligere end den allerværste legemlige Tugtelse, af hvilken sidste der, i Forbigaaende sagt, blev gjort hyppigere Brug, end billigt var — troer jeg — og end det var godt for Vedligeholdelsen af det rette Forhold mellem Forældre og Børn. Paa mig har det aldrig et Øjeblik virket noget egenlig Godt. Samme Middel var — Trusler, og mellem dem

var den skrækkelige: „Nej! det Retteste er, at han kommer i Spindehuset!" Denne han var naturligvis mig ment. Det var, forstaaer sig selv, kun Kapital-Forbrydelser, som foranledigede dette gyselige Ord. Naar f. Ex. min Ravn — ja, her maa jeg først fortælle: jeg havde en tam Ravn, som Fader slet ikke kunde lide, men som var foræret mig af en Skolekammerat, en Søn af en Enke, en velstaaende Husholderske paa Antvorskov, som mine Forældre vare i et venskabeligt Forhold til, og et fordelagtigt tillige, troer jeg nok, saa det var nok dem lidt overordnet. Hun havde udvirket Tilladelse til, at jeg maatte have Ravnen, derfor blev den taalt. Denne samme Ravn var, som jeg selv, noget spasagtig af Sindelag. Naar den foer i Benene paa min Gudfader, Magisteren, og jeg kunde overbevises om at have leet deraf, men ikke betimeligen faaet Ravnen ind, da var det det Eneste, der var at gjøre, hvis der nogensinde skulde blive Noget af mig, at jeg kom i Spindehuset. Jeg bør nu dog til nogenlunde Undskyldning for min uforglemmelige Ravn, som for alle Andre var den godmodigste Legekammerat, anføre, at Magisteren, Konrektor Gottschalck, var mest selv Skyld i den Spvaarskrig, der rasede mellem min Ravn og ham. 1mo gik han gjerne klædt til Hverdagsbrug i Gult fra Top til Taa. Og dernæst 2do var han bange for Ravnen. Naar han kom gaaende sin sædvanlige Spadseretour og Ravnen stod paa Gaden eller paa Hjørnestenen eller sad i Valnøddetræet, saa gik han ikke rolig sin Vej, men studsede og blev staaende lidt og stillede sig strax op som til Kamp. Selv enhver almindelig Hverdags-Ravn kunde ikke have ladet være at more sig kostelig over Magisterens Positur i et

saadan Øjeblik, end sige den udmærkede Komiker Klavs. Han har nu tænkt, at Magisteren forbrede ham ud, og bange var Klavs ikke. Saa mødte da den kulsorte Ravn paa Pletten. Nu hævede den citrongule Magister sin Stok og sin underlige, højtskrattende, paa „r“ stærkt snurrende Røst og sagde: „Naa, Kré'tur! naa!“ — Saa begyndte Lystigheden. Ravnen kjendte Magisteren; han vidste, han brugte Stokken kun til at fægte med i Luften; den foer dristig ind mellem Magisterens Ben, for at faae fat i hans Støvlestropper, der hang meget langt ned, saa sprang Magisteren tilbage, og saa var hans Gebærder og hele hans Maner saa morsom, saa Ravnen maaske har troet, at det Hele var en Spas, Magisteren gjorde, dels for sin egen, dels for dens Plaiser eller for min, naar jeg var tilstede. Jeg maa nu virkelig sige, jeg selv vidste ofte ikke, hvad jeg skulde tro, og saa var det vel, at jeg ikke kunde bare mig for at le — og le højt. Det var nu en af Kapital-Forbrydelserne. En anden var: hvis jeg vovede med begjærlige Blik at se opad til nogle store sorte, spanske Kirsebær i et Træ, som Ingen maatte formaste sig til blot at tænke paa at stige op i, saa kom der et Lynglimt fra Faders Øjne, som — O!! — Men havde jeg en Gang faaet en lille Krogkjæp fat, bøjet en lille tynd Gren sagte, forsigtig ned til mig og blot ved at række Haanden mod et Bær forraadt saa Meget som en ganske svag Lyst og Fader saa ulykkeligvis kom bag paa mig, saa var der ikke Noget at gjøre ved mig — jeg maatte i Spindehuset.

Kort før den sidste Kjøbenhavnsreise til Moster sagde Fader en Aften til mig: „Kan Du løbe over og hente

mig for to Skilling Cerevisia." Jeg studsede lidt, men svarede dog taalelig resolut: „Jo!" og tog Tinkanden. Fader blinkede til Moder med en vis Stolthed. Jeg løb over til Holms efter den sædvanlige Kande Godtøl. Men paa Tilbagevejen uheldigvis stod der en Mand og spillede udenfor Birkedommerens paa en Knurrekiste med Dukker. Han var i de Dage nylig kommen til Byen. Jeg maatte jo høre lidt paa ham, kun et eneste Stykke. Saa et til, et lille et endnu, og maaske et endnu. Saa kom der En og tog mig bag i Nakken, tog Kanden fra mig og gik.

Det var Fader! Da jeg kom hjem, fik jeg Skjænd af Moder; Fader sagde ikke Andet end: „Nej, som jeg har sagt, han skal i Spindehuset, den slemme Dreng! Der faaer de nok Skik paa ham." Det hele gode Indtryk, det havde gjort paa Faders Sind, at jeg forstod lidt Latin allerede, det var slettet ud. Se, det var derfor, at den overvældende Skræk foer i mig, da jeg saae de mange Rotte og Hasper. Ved det første Besøg hos Moster, som vel har været ganske kort, maa jeg formodenlig ikke have været oppe i Skolestuerne. — Meget er der gaaet for sig i disse mine første Skolegangsaar, som vel har havt Indvirkning nok paa min Fremtids Skjæbne og paa den Gang hen i Verden, jeg havde nær sagt hen i Vejret, jeg saaes, til Manges Forundring maaske, at sætte i med. At fortælle alt det, kan ikke lade sig gjøre. Jeg sidder jo ikke her som En, der vil skrive en Barne- og Ungdomshistorie til Vejledning for Psykologer. Det kan jeg nu ikke; men om jeg ogsaa kunde, saa gjorde jeg det dog ikke. Jeg skal sige Dig, Kjære — nej, jeg skal slet ikke sige Noget, det er bedre.

Hvad var det nu? Ja, saa kom jeg i Fjerdelektie under Hr. Høffding. Det var en meget behagelig Forandring; thi som Dux i Tredielektie, Øverstsiddende, var jeg meget udsat for Snitkjers Lyst til at lade Tykenden af sit Ris være i stadig Kommunikation med mine tynde Laar, som Bordet nu ikke bedækkede. I de 2—3 Aar efter Skolegildet passerede altsaa af mindeværdige Begivenheder — (lad dem nu hedde Begivenheder da!) — I. Mine Kjøbenhavnsrejser, hvoraf en gik for sig om Vinteren; det var den Gang jeg efter Hjemkomsten sattes i en saa sørgelig Forlegenhed, da jeg skulde svare paa, hvad Moster havde sagt om Gaasen. Hun havde ikke sagt Noget, thi Moster havde ingen Gaas faaet. NB. den var bleven liggende i „Skibet“ paa Vestergade.

Jeg har en Mistanke til en vis Person, som er levende endnu, som boer i en kjøn Gaard paa —gade, som er en rig Mand, som er en føer Mand, nu meget gammel. Han var en ung Gaardskarl den Gang i „Skibet“; han tog mod min Gaas; han gik ind i Skjænkestuen med Gaasen og kom ikke ud i Gaarden mere, skjøndt han dog havde lovet at hjælpe mig ned af Vognen. Jeg siger ikke, at han i det Øjeblik har havt onde Tanker i sit Sind med Gaasen, men at han har været med at gjøre sig tilgode med den, da den blev glemt der, det er der megen Grund for mig til at antage. Jeg erindrer mig ogsaa meget tydelig, at jeg en Gang 1817 fortalte en vis Mand, den Gang Spekhøker, som jeg ret godt kjendte fra ældre Dage paa hans røde, krøllede Haar, om min glemte Gaas i „Skibet“, Vinteren 1799. Da saae jeg, at Samvittigheden vaagnede i samme Mand; han slikkede sig om

Munden; truffen var han; men han løb som Ingenting, og jeg inkvirerede jo heller ikke videre i Sagen. Jeg taler nu ikke her om den Historie for at foranledige nogen kriminel Forfølgelse mod Nogen. En Ungdomsforseelse, som lidenskabeligt Liebhaberi for en ung, smuk, havrefedet Gaas kan have forledet til, være det langt fra mig at kræve Nogen til Regnskab for. Manden er en honnet og med Rette anseet Mand nu. Det undrer mig kun, at han ikke sender mig en god Gaas en Gang imellem.

Ved et af mine Besøg hos min gamle brave Moster — Madam Hylle hed hun — passerede der Noget med mig, som længe stod for mig som noget Drømt og først siden, mange Aar efter, blev opklaret som virkelig Oplevet. En Kandidatus, som hed Flor, ansat som Religionslærer ved den samme Militairskole som Moster, han kom meget til hende, og derved foranledigedes han til at befatte sig af og til med mig i de Dage, jeg var i Besøg der. Han tog mig tidt med, naar han gik ud at spadsere eller naar han besøgte sine Venner i Byen.

En Gang, en Søndag Formiddag, var jeg med ham ude. Først hentede vi To paa Frederiksberg; derpaa kjørte vi alle Fire et Sted hen efter nogle Andre, og saa kom vi ud paa et Sted, hvor vi blev trakterede meget. Hvad der videre passerede med mig, det kan jeg ikke mindes. Om Eftermiddagen, hen paa Aftenen, befandt jeg mig hjemme igjen, og jeg kan godt huske, at Moster var vred og skjændte paa Flor over Noget, som angik mig. Da jeg var kommen fuldkommen til mig selv, var det mig, som om jeg havde været paa et eller andet mørkt Sted og hørt Noget, Noget, som jeg ikke selv kunde gjøre mig

Rede for. Tidt løb det for mine Øren som en forunderlig Mængde Violiner i hundredevis, og tidt som om Nogen raabte, og saa holdt Alting op med Et. Det varede længe efter at jeg var kommen hjem, at det saaledes af og til gjenløb i Ørene paa mig som Bulder af Musik og som Sang af mange Mennesker og Instrumenter, og at jeg saae mange Lys; men saa tabte det Hele sig dog omsider aldeles.

Først 1815, Efteraaret — faa Maaneder efter at jeg var ansat som kongelig Skuespiller — da jeg en Gang sad en Formiddag i en Loge for at høre paa Prøven af et Syngestykke — det var „Peters Bryllup“ — da kom det frem Altsammen, Alt, hvad der for lang Tid siden havde opfyldt mig som en Drøm. Mørket rundt om mig, Lamperne nede i Orkestret, alle de mange Musici, den Mængde Mennesker paa Theatret, den stærke Sang af Koret, de Raab af Anføreren Schall i Orkestret, den Banken med Taktstokken — Alt dette vakte Mindet om noget Lignende, som jeg havde hørt og seet en Gang før. Det var det, som saa længe havde tumlet sig om i mit Hoved for en halv Snes Aar siden og saa siden i flere Aar var sovet hen igjen. Og som jeg sad og grublede derpaa, faaer jeg Øje paa en høj gammel Kontrabasspiller med Briller paa; han hed Haskerl. Ham kunde jeg huske — nu vidste jeg det bestemt — at jeg en Gang før havde seet og havt Noget med at gjøre. Da Prøven var ude, gik jeg til ham og spurgte ham, om han ikke en Gang for 16—17 Aar siden havde kjendt og omgaaedes en Kandidat Flor, en Bornholmer. Hvortil han svarede, at ham havde han havt Omgang med lige til for en Maaned

siden; da var han med til at ledsage ham til hans sidste Hvilested paa Assistens-Kirkegaarden. Og da jeg videre spurgte ham, om han ikke kunde erindre, at denne Flor en Gang var kommen til ham en Søndag paa Frederiksberg Slot og hentet ham paa Orgelet, hvor han, Haskerl, havde den Dag spillet Orgel? „Ja! ja! — rigtig, ja, ja, ganske godt husker jeg det,“ svarede han. Og at han havde en lille Dreng med sig? „Ja! med ganske hvidt Haar! en Bogbinder sin Søn, fra Slagelse! Ja, meget godt kan jeg erindre mig det! ja, ja wohl!“ (Haskerl var en Tydsker) „ja, ja! min Kone er jo født i Slagelse paa et Apothek! Jeg kan se den Dreng staa for mig, som han gik her i Verden! jeg bar ham selv den Dag om til hans Moster, som var en gammel Madam, — bi lidt, hvad var nu det for en gammel Madam? — Hylle, Gu' straff' mig! Hylle, Hylle! ja hun hed Madam Hylle, ja!“ Og nu fik jeg Besked. Efter en munter Frokost hos En ved Navn Andreas Schall, hvis Geburtsdag det den Søndag var, havde de fem, sex Kapelmusici, som Selskabet til Dels og mest bestod af, taget Flor med og faaet ham ind paa Theatret til en Prøve paa Syngestykket „Høstgildet“. De havde faaet ham og mig placerede oppe i en Loge. Der var jeg, som ved Frokosten var bleven trakteret med mere Vin, end jeg kunde taale, snart bleven tung i Hovedet og var saa omsider falden i Søvn. Flor, som havde havt en særlig Interesse for Prøven, formedelst en ung Sangerinde, som skulde debutere i Stykket, og som han var noget beslægtet med, han glemte mig aldeles. Da Prøven var ude, gik han ned paa Theatret, for tilligemed Andre at ønske Debutantinden til Lykke,

og først ude paa Torvet kom han mig i Hu. Hasserl gik for at hente mig ned fra Logen, hvor jeg fandtes endnu sovende trygt, og han bar mig lige ud i Sølvgaden til Moster.

Jeg kan ikke beskrive den underlige Fornemmelse, der greb mig ved Prøven den Dag. Det var, husker jeg godt, en Mandag Formiddag i September Maaned 1815, netop første Gang jeg skulde gjøre Theatertjeneste i Koret — det havde jeg nemlig glemt at betinge mig udtrykkelig fritaget for — men var ved den Lejlighed, af hvad Aarsag det mindes jeg ikke mere, bleven fri. Jeg havde aldrig været ved saadan Musikprøve endnu; tilfældigvis — hvad der nu var Anledning dertil — saa gik jeg med En op i en Loge og hørte Prøven der. Da jeg sad der og havde seet mig lidt om, saa var det, at hele den gamle og indslumrede Erindring kom til Live.

Det var strax efter at jeg var kommen i Fjerdelektie under min gamle rare Hr. Høffdings venlige Skolescepter, at den Affaire passerede, som skaffede mig stor Yndest og et Sæt nye Klæder af den gamle Gehejmeraad Brandt, som boede paa lille Antvorskov ved Slagelse. Han var Broder til den ulykkelige Grev Brandt, som 1772 maatte dø tilligemed Struensee, uden at han selv eller nogen Dødelig vidste anden Grund dertil, end at Juliane Marie havde syntes, det saae saa fattigt ud med Een ved saadan en stor Haupt- und Staats-Action.

Da det var den første sorte Klædning, jeg fik paa i mine Dage, og samme gamle Gehejmeraad ved mange Ytringer om, hvad jeg „„vistnok“ var af Naturen bestemt til“, maaske ogsaa var med til at saae de Frøkorn, hvoraf

Høsten, saa rig og saa mager den nu blev, nu snart er tilendebragt, bør jeg vel ikke undlade at omtale, hvorledes det gik til dermed, især da denne Del af min Skolehistorie ogsaa er værd at lægge Mærke til, for saa vidt som den hører med ind imellem de Tilfældigheder, jeg nu synes at mit Liv og Levnet har i Ungdomstiden været saa rigt paa.

Kjender Du Calepinus?

Hvem var da Calepinus? Naa?

Det veed Du ikke?

En gammelagtig Sognepræst og kjender ikke Calepinus? Naa!

Calepinus var en Augustiner-Munk. Han blev født til Verden 1531 i Calepio, ikke langt fra Bergamo (i Italien — jeg faaer vel at sige Dig, at Bergamo ligger i Italien — naar man ikke kjender Calepinus, saa —)

Altsaa Calepinus var en lærd Augustiner-Munk; han skrev et stort latinsk Lexikon, en Foliant, saa stor omtrent som en dygtig stor Bibel af de ældste, man kjender, de med Billeder i; den var i brunt Læderbind med røde Saffians-Spænder.

Hvorledes den var kommen til Slagelse, kommen til at staa paa en Hylde i gamle Gehejmeraad Brandts Bibliothek, det kan jeg ikke give nogen sikker Oplysning om, men den stod der; og en Dag faaer Gehejmeraadens Søstersøn Fritz (Kammerherren, som han hed i Skolen) Øje paa den, og hvad enten han nu har villet gjøre sig lidt til af sin store Interesse for Latinen, som hans Onkel skal have været meget stiv i, eller hvad hans Grund har været, saa fik han det Indfald at bede Gehejmeraaden om Tilladelse til at laane Calepinus, som vilde være ham

til stor Lettelse nu — vi havde just nylig begyndt med Justinus under Hr. Høffding. Han fik ogsaa Lexikonet hjem med imellem sine Skolebøger i god Ro, indtil en Dag, der var Nogle samlede paa Fritz's Kammer og der opstod en Disput om Noget — lærde Sager troer jeg ikke det var — men Kammerherren, som var Aristokrat i Sind og Skind og ilter af Temperament, han slog Majoren, Tamberskjælver, først Løg-Æbler, siden den ene Bog i Hovedet efter den anden og endte med at kaste Calepinus efter Jens Brinck (Pilen), som flygtede ned af Trappen.

Calepinus var den Gang gammel og svagelig, han kunde ikke taale saadan Medfart. Et Sidebind gik rent itu paa ham, foruden at den ærværdige Augustiner læderedes paa sin Ryg slemt nok, og meget af hans Indvolde blev revet, skrabet og sølet til af nogle sorte Kirsebær, som laa paa Trappen. Aftenen efter kom en Tjener med den lemlæstede Calepinus til Fader, som endelig maatte se til at faae ham restitueret snarest mulig. Magisteren saae Folianten der, saae Geheimeraadens forgyldte Vaaben paa Bindet og gøs over den Vandalisme, som havde mishandlet en stor filologisk Raritet saa frækt.

I samme Tidspunkt maatte det nu hænde sig, at en Degnesøn, som logerede hos en Enkefru Bøssemager, havde faaet en fed Gaas fra sine Forældre. Fru Bøssemager havde allerede spekuleret i samme Gaas og ikke utydelig ladet sig forstaa med, at en Madam Zeize paa Apotheket og hendes Søster og Kapellanens Madame skulde inviteres paa Gaasen og paa Punsch en af Aftenerne. Det syntes nu Jonas Lund (Getol), Degnesønnen, Gaaseejeren, ikke om. Hans Plan var den, at tre, fire Stykker

af hans udvalgteste Venner skulde gjøres til Gode med Gaasen, og at saa Fru Bøssemager maatte ansees ret anstændig honoreret for den Ulejlighed, at besørge Gaasen stegt, ved at hun beholdt Fedtet.

Det var nu Stoffet for en Samtale en Eftermiddag hos Majoren, hvor jeg var tilstede. Der delibereredes fornemmelig om, hvorledes Gaasen, som hang pillet og færdig i Fru Bøssemagers Spisekammer (hun hed Büchsemacher, men blev altid, saa længe jeg kan huske, kaldet Fru Bøssemager. Hendes Søn løb, mens han gik i Skole, Navnet Knud Bøsse), skulde kunne knibes ud. Det maatte ske paa saadan en Maade, at Jonas aldeles ikke udsattes for Mistanke om i fjerneste Maade at have nogen Del i Ranet.

Jeg var fra først af slet ikke designeret til at være med mellem de Udvalgte, men Sagen interesserede mig meget. Lund (Getol) var en Kammerat, jeg nok holdt af at vinde Gunst hos, og da han ytrede stor Betænkelighed ved alle de gjorte Forslag, saa tilbød jeg mig, naar jeg maatte være med ved Gaasegildet, at gjøre et Forsøg paa at fraliste Fruen Stegen, som jo slet ikke var hende tiltænkt. Lidt Hævngjerrighed var for Resten ogsaa med imellem Motiverne til den Daad, hvortil jeg gik med saa stor Lyst. Fru Bøssemager havde nogen Tid før sladret til min Fader og fortalt, at hun havde seet mig med imellem Andre, som havde været inde i Apothekerens Have for at stjæle Pærer; det var aldeles ikke sandt. Efter at jeg havde faaet en ret anseelig Rekognition paa sædvanlig Vis, blev det paa det Evidenteste bevist, at hint Attentat havde fundet Sted just den samme Løverdag Aften, da jeg

var til Hest med Musikantersvenden Ibsen paa Kongevejen for at ride til Roeskilde, hvor han vilde besøge sine Forældre. Nu — mit Tilbud blev da modtaget, og Getol og jeg aftalte, at mens han var inde hos Fruen og holdt hende vel vedlige med Snak, saa skulde jeg fra Haven se til at overrumple Gaasen i Spisekammeret. Det lykkedes over Forventning godt Altsammen lige indtil det Punkt i Sagen, da jeg stod paa Gjærdet med Gaasen under Getols lange Frakke, som han efter Aftale havde maattet kaste ud af sit Kammervindue til mig i Haven.

I det Øjeblik jeg gjorde Springet fra Gjærdet ned i Stræbet paa en — salva venia Mødd—, saa kom Magisteren spankulerende lige der forbi. Han standsede, saae op: „Ih, se, plager D— hvad — hvad Spiloper har han nu for igjen?" Gaasen var gledet fra mig; jeg maatte bukke mig ned for at faae den ind under Frakken, saa at han ikke fik den at se, uagtet Gaasebenene hang langt nedenfor. — Jeg havde en Timestid før været omme med den restituerede Foliant hos Kammerherrens, — i min Forvirring — jeg veed nu ikke hvorledes — faldt det mig i Munden at svare: „Aa, det er bare Calepini Lexikon, Hr. Magister, jeg skulde om med, og saa var jeg inde hos —." „Naa! — og saa ligger han og slæber Spænderne i Skarnet — det er en forskrækkelig Dreng!! hu! —" Men han gik dog strax igjen. Gaasen blev frelst fra at falde i Fruernes og Madamernes Maver. Den afleveredes til „Pilen", hvis Værtinde, den gode Madam Baltzar, stegte den, og saa blev den da fortæret af de Udvalgte, som foruden mig var bleven til syv, otte Stykker. Agurkesalat dertil skaffede jeg.

Hvorledes nu den hele Historie kom omkring i Byen og flere Dage efter kom Gehejmeraaden for Øren, det veed jeg ikke. Til mine Forældres og min allerstørste Forbavselse kom der en fjorten Dages Tid efter den Affaire Bud fra Gehejmeraaden, han vilde tale med mig. Jeg blev da pudset og heget saa godt som muligt, kom derom, og af en Sekretair, han havde, som hed Top, blev jeg ført ind til Herren. Da jeg stod foran den fornemme Mands Lænestol, saae han først længe paa mig og saa paa Sekretairen, men sagde ikke Noget. Top sagde til ham, hvem jeg var. „Naa, saa!" begyndte nu Gehejmeraaden og søgte at lægge størst mulig Strenghed i sin Røst, „saa Du gaaer og slæber omkring med min rare gamle Calepinus? Du Krabat!" Sekretairen havde sagt mig, at den gamle Mand holdt meget af unge Mennesker og Børn, som svarede ham ligefrem og tydelig paa hvad han spurgte om, saa at min Frygt for det Meste var overstaaet; desuden her havde jeg jo en god Samvittighed, hvad Calepinus var anbelangende. Jeg sagde derfor: „Nej! det har jeg aldeles ikke."

„Hvad siger han?"

„Han siger, at han har ikke slæbt om med Calepinus."

„Hvad for Noget! har ikke Konrektoren selv seet det?"

Paa Tops Opfordring nærmede jeg mig mere til Gehejmeraaden og sagde højt: „Nej, det var en Gaas, Deres Naade! — eller Deres Excellence!"

„Hvad for Noget? En Gaas?"

Nu maatte jeg fortælle den hele Historie fra først til

sidst, og min Lykke var gjort, for saa vidt. Den gamle gode Mand lod til at more sig kostelig over den.

Nogle Dage efter blev der taget Maal af mig, efter Ordre fra Gehejmeraaden, til et helt nyt Sæt Hverdagsklæder og en sort Klædning til om Søndagen. Jeg blev nu buden til at spise tillige med tre Andre, blandt hvilke Pilen ogsaa var, hver Onsdag Middag og maatte ogsaa paa andre Dage om Aftenen være inde hos ham. Jeg var godt lidt af den venlige Gamle, lige indtil han flyttede fra Byen, saa fik jeg ham aldrig mere at se; men da jeg blev Student, kom der 20 Rd. til min Morbro'er paa Kristianshavn til mig fra gamle Gehejmeraad Brandt, og i det Brev blev „Alle, som mente mig det vel“ anmodede om at drage Omsorg for

„At det unge Menneskes Evner og
„Anlæg udvikledes og anvendtes
„Paa den rette Maade. Til Studeringen
„er det ikke saa afgjort vist
„at han er skikket.“

Jeg mindes, at jeg allerede den Gang fandt, at der var ogsaa gode Anlæg hos den gode gamle Gehejmeraad til Adskilligt; blandt Andet til nogen Satire; det kunde jeg, saa ung jeg var, en Gang især mærke. Der var en Gang indrykket i den Berlingske Avis, at Magister Gottschalck var død. Den Bekjendtgjørelse voldte megen Opsigt og skal have gjort den stakkels Konrektor megen Fortræd, og Ulejlighed ogsaa, idet han derved fandt sig nødtvungen til at gjøre flere Rejser ind til Kjøbenhavn saa vel som til Folk i Omegnen, ja maatte endogsaa indrykke Avertissementer i mange Aviser, hvori dette Foregivende

erklæredes for falskt. Geheimeraad Brandt foreholdt os i den Anledning — der var nemlig En, der læste Annoncen op, hvorover der blev leet — at det var højst upassende, usømmeligt, hvem der saa havde gjort det; at Disciplene i Mesterlektien, det vidste han meget godt, vare slemme mod Magisteren, som var en meget brav Mand, en lærd Filolog, talte Latin med stor Færdighed, da han forsvarede sin Magister-Disputats, som havde gjort ualmindelig Opsigt den Gang. En spurgte nu Geheimeraaden, om hvad den Disputats havde handlet? „Ja", svarede han, „den handlede om et Punkt i Naturhistorien, som vel endnu ikke er opklaret, men som den Disputats med stor Skarpsindighed udbreder sig over; den giver den første Impuls til at faae dette vanskelige Punkt grundigen undersøgt. Den handler nemlig om Aarsagen til den Surren, Fluerne lade høre, naar de flyve, om den kommer fra Maven eller fra Vingerne." — Mit Bekjendtskab med den gamle Geheimeraad Brandt havde vist en stor Indflydelse paa min Skjæbne. Det var i Værk, at jeg skulde være taget ud af Skolen; just i de Dage det passerede med Calepinus, blev der underhandlet med en Møllebygger om mig; og Moder fortalte mig siden, at da det kunde have lange Udsigter for mig med Studeringerne — denne Betragtning burde maaske dog have været anstillet noget før — saa syntes min Fader, at det var rettest i Tide at gjøre en Forandring; og saasom benævnte Møllebygger fra en fattig Skomagerdreng havde bragt det til nu at være en velhavende Mand, Ejer af en stor Gaard m. m., skjøndt han neppe kunde skrive sit Navn eller læse i en Bog, hvad maatte ikke jeg kunne bringe det til ved Mølle-

byggeriet, jeg, som allerede nu kunde skrive en tydelig Haand, læse flinkt i hvad for en Bog det skulde være, som kunde konjugere og deklinere, var i Færd med Grammatica græca, m. m. m. Men, som sagt, det Hele røg i Lyset, da jeg kom i en saa intim, venskabelig Forbindelse med en Excellence, og fornemmelig da der var taget Maal af mig til to Sæt nye Klæder paa Excellencens Regning, og min Fader da maatte aflægge sin Tak herfor, hvorved jeg var til Stede, ved hvilken Lejlighed han vel maa have følt sig smigret ved den nedladende Maade, hvorpaa den gamle fornemme Mand tiltalede og behandlede mig.

Det var nu ellers her igjen nær ved, at Tilfældighedsguden havde givet min Vandring en hel anden Retning. Dersom jeg var kommen i Lære hos den Møllebygger, saa havde jeg sandsynligvis for en 25 Aar siden

1) bygget 17 Vejrmøller og 21 Vandmøller, dels her i Sjælland og dels paa Falster,
2) havde jeg nu allerede i flere Aar ejet to gode Gaarde paa Lolland,
3) saa havde jeg havt tre Døtre gifte, to med en Provst, naturligvis den ene først, saa siden den anden; den tredie, løbet bort og gift med en Tyroler, blev aldeles borte; — men var saa maaske nu død af Fedme.

Det gik nemlig saaledes med den Dreng, som Møllebyggeren antog i Stedet for mig, da Fader underrettede ham om, at jeg, i trettende Aar decideret Yndling af en Excellence, vel nok nu turde regne paa at gjøre en Karriere i Verden uden at give mig af med Møllebyggeri.

Det var en Søn af en Prokurator, som kom i mit Sted. Han hed Just. Det var en god Dreng, men han havde kun eet Øje, han var forfærdelig rødhaaret og skjæv i den ene Skulder. Jeg var ogsaa en god Dreng; men jeg havde to Øjne, havde snehvidt Haar som var den Tid en overordenlig Sjeldenhed; og det er endnu at se paa mine Skuldre, at de aldrig har været det allermindste skjæve, aldrig! — Just kunde læse og skrive godt; det kunde jeg ogsaa. Regne kunde han bedre, men jeg kunde en Del Latin, og Latinen var en aldeles lukket Bog for Just. Jeg kunde allerede den Gang spille en hel Del Dandse paa Violin; havde spillet to Gange til Bondebryllupper med min gamle Ven og Lærer i Musik, Musikantersvend Ibsen. Just havde nogen Færdighed i at blæse Redekam og havde begyndt lidt med Mundharpe, men det var det Hele. Han kunde nok synge lidt og sang ogsaa med for Lig paa Kirkegaarden for sin Fornøjelse, naar vi Disciple vilde tillade ham at staa bag ved os, men han sang altid galt, altid for lavt, og saa sang han stygt. — Jeg var allerede den Gang i Slagelse bekjendt for min Sang. Naar jeg sang for Lig paa St. Michaels Kirkegaard, saa sagde Folk, at det var en Glæde at høre derpaa.

Naar man sammenregner Just's og mine Kapaciteter, holdende dem upartisk mod hinanden, saa skulde jeg tro, at Sammenligningen ikke faldt ud til min Skade, og nu skal Du høre, hvorban det saa dog gik ham. Hvad skulde der vel altsaa have kunnet være i Vejen for, at den Lod, der tilfaldt Just formedelst hans Komplex med Møllebyggerens Hus, den maatte ogsaa kunnet blevet min? Just var akku- rat i min Alder; Møllebyggeren havde to Børn, en Søn,

som døde af Kopper, og en Datter af samme Alder som Just. Just var ikke nitten Aar gammel, før han var Kjæreste med Møllebyggerens Datter; — det var han saa deltagende at fortælle mig selv i Aarhus, hvor vi mødtes 1805 i November. Det stod han saamænd ganske rolig og trohjertig, som om det var Noget, der slet ikke kom mig ved, og meddelte mig ret i sin Sjæls Glæde. Hun var med og Faderen ogsaa; de var der i Besøg hos en Søster til Møllebyggeren. Just kunde ikke noksom beskrive, hvad det var for en sød Pige; han vilde saa gjerne have viist mig hende strax, men jeg ønskede det helst udsat til Dagen efter. (Saa var jeg rejst).

Kort at fortælle: Just med eet Øje, ildrødt Haar og en skjæv Skulder, lidt skjæv, men dog skjæv, fik Møllebyggerens eneste Datter, alle hans Penge, blev en rig Mand, fik tre Døtre som sagt, o. s. v. Jeg med mine to — skulde jeg ikke — det er aldeles ikke forbi jeg misunder min kjære gamle Legekammerat Just! — Herre Gud, hvad var saa Enden paa den hele Herlighed? Stakkels Mand, han blev saa fed og svær, saa hans Ben neppe formaaede at bære ham, og saa døde han for faa Aar siden paa Fyen. Jeg maa ikke omtale min Ven Just, uden at vidne om ham, at han døde som en agtet og brav Mand. Han vilde saa gjerne være Ridder af Dannebroge, det blev han ogsaa to Aar før sin Død.

Det var i Foraaret 1798, strax efter at jeg var kommen i Fjerde-Lektie, at jeg var saa heldig at finde paa at kvadrere Cirkelen.

Jeg har tidligere flere Gange omtalt min Barndoms ældste Ven, min Beskjærmer under mange mislige, tidt

næsten haabløse Omstændigheder, Kvartermester Gummigut Skrøder. Han stod ved Rytterne og havde ogsaa staaet Fadder til mig, som jeg nok har bemærket en Gang.

Det er mig ubekjendt, om han ogsaa en Gang, i det Mindste for en Tid, har spekuleret paa bemeldte Kvadrering, men saa maa han have opgivet det igjen; thi da han døde, som Toldbetjent i Odense, fandtes mellem hans efterladte Manuskripter ikke Noget, som hentydede derpaa, Andet end en Tegning paa et Stykke af en Tobakskarduus, som Byens Historieforskere ikke have seet sig i Stand til at danne sig noget klart Begreb om, efter hvad jeg paa Forespørgsel derom for en 35 Aar siden erfarede. Tegningen forestillede en saa stor Mængde Cirkler og nogle Firkanter, men af meget mindre Indhold, saa at jeg dog ikke kan antage, at Skrøder er slaaet ind paa samme interessante Opgaves Løsning, som i mange lykkelige Dage beskjæftigede hans Gudsøn. Men denne samme Skrøder, min Gudfader, han oplæste en Gang for min Fa'er og Mo'er — og jeg var da inde i Stuen — et langt Stykke ud af en Avis, hvori der stod, at der i England var sat en meget stor Præmie ud for den, der kunde finde paa at kvadrere Cirkelen. Jeg lagde Mærke til, at denne Sag gav min Fader og Skrøder meget at tænke paa. De talte i flere Dage ivrigt sammen derom og efterregnede nøje, hvor meget et hundrede tusinde Pund Sterling var i danske Penge. Da jeg hørte, at dette beløb sig til en fem, sex Tønder Guld, saa begyndte ogsaa Sagen at interessere mig. Jeg havde endnu aldrig været Ejer af en hel Rigsdaler den Gang, det var jo altsaa ikke saa underligt, at jeg ogsaa kunde finde mig fristet af en Gevinst, som Enhver, efter hvad

jeg havde forstaaet, havde Lov til at gjøre sig Haab om. Det var kun det om at gjøre, at finde paa at kvadrere Cirkelen.

Hvad nu det var?

Det Spørgsmaal hørte jeg flere Gange fremsat, og en Dag kom en Lysestøber, som hørte til Husets Venner, en gammel Lollike, som hed Sundt, og sagde til Fader, at han havde spurgt sig for hos Kapellan Hammond, og han havde sagt, at det bestod i: at udfinde det Rum, som en Cirkel indeholdt, men akkurat, notabene.

Min Fader og Skrøder mente, at det var da vel ingen Umulighed; men Lysestøberen paastod, at Kapellanen havde forsikret, at det var Noget, som ingen menneskelig Forstand nogensinde vilde kunne regne ud. Da hørte jeg Skrøder, som sjelden bandede, sige: „Det er min S— og S— ikke noget Andet end Vrøvl af Kapellanen, for hvor kan han sige, hvad Menneskeforstand kan og hvad den ikke kan finde paa? Han er altid saa sikker i sin Sag. Paastod han ikke ogsaa for tre Aar siden, at Solformørkelsen var regnet galt ud i Almanaken? Stod han ikke som en Nar oppe i Taarnet med sin store Kikkert, og blev det saa ikke med Et saa mørkt, at han nær var falden ned af alle Trapperne? og det paa det selv samme Minut som Almanaken havde sagt!“

Se, det var nu virkelig Noget, hele Slagelse By vidste; det kunde ikke modsiges. Siden havde Hr. Hammond forkyndt, at i hele August og September Maaned vilde der falde en forfærdelig Mængde Regn. Men hvad saa? Saa jagede mange Mennesker paa med Høsten og kjørte Sæden meget for tidlig ind; men de, som endnu

hufkede paa Solformørkelse-Historien, de gav sig Tid; og i August og September Maaneder var det det dejligste Sommervejr og Høstvejr, som Nogen kunde ønske sig. Hr. Hammonds Paastand havde altsaa kun lidt at betyde, og det var mig til stor Trøst og Opmuntring, da Skrøder beviste det; thi jeg vil rent ud tilstaa, jeg havde i et Par Dage begyndt at spekulere alvorlig paa den Sag; men jeg var nær ved at lade mig skræmme bort af den Tanke, at eftersom Englænderne satte en saa stor Pris ud for Opløsningen af Gaaden, saa maatte den vel være overordenlig vanskelig. Ingen anede for Resten, at Opgaven beskjæftigede mig. Jeg gik, om jeg selv skal sige det, meget snildt og forsigtig til Værks dermed. Jeg indlod mig ej i Samtale med Andre derom end med den gamle Snedker Perse, som jeg vidste, jeg turde stole paa. I Førstningen lod det til, som Perse ogsaa ansaa Sagen for at være vanskelig nok; men hans Tanker fik en hel anden Retning, da jeg kom en Søndag Morgen og viste ham Syn for Sagen. Natten mellem Løverdag og den Søndag var det nemlig med Et gaaet op for mig. Jeg kunde neppe oppebie Morgenen. Mester Perse var til min store Glæde dog oppe og paa Værkstedet, skjøndt det var Søndag, og saa var han alene. Det var med Nød og neppe jeg kunde faae Ordene frem:

„Perse! O, Perse!“

„Naa, hvad er det, lille Christen?“

„Nu har jeg det!“

„Hvad for Noget? Hvad er det, han har?“

„Bare der Ingen hører det!“

„Nej vist ikke, der er Ingen derinde.“

„Jeg har fundet paa det! — det med Cirkelen!“

„Saa? Ih se, det var jo rart!“

„Ja, nu leer han, men lad mig bare faae —“

Og kort at fortælle, jeg tog naturligvis først gamle Perses højtideligste Løfte paa, at han ikke vilde til noget eneste Menneske, hvem det saa var, fortælle det Allermindste af hvad jeg betroede ham; — og derpaa maatte han gjøre mig en ganske cirkelrund Brikke og saa en firkantet Blok, hvorpaa jeg nu tydelig viste ham, at naar den Traad, som jeg lagde om Blokken, passede aldeles nøje om den runde Brik — O! — Jeg husker endnu godt, hvor det gøs i mig, da jeg lige i det samme Øjeblik jeg stod og (maaske noget uforsigtig og altfor højrøstet — af Glæde naturligvis!) indviede den gamle Perse i Hemmeligheden, blev vaer, at der stod En og saae ind af Værkstedsvinduerne! — Det var en falleret Smaahandler; han boede lige overfor Perse. Om han nu havde hørt det Hele! Nej! — Perse snakkede lidt med ham, mens jeg stak Cirkel-Kvadrerings-Remedierne i Lommen. Han gik strax igjen. Perse fik nu, ved selv at gjøre Udmaalings-Experimentet baade paa Brikken og paa Blokken, Troen i Hænderne, saa fast, at han blev aldeles overbevist. Jeg kunde godt mærke, at han var overbevist, for han talte endogsaa om, at naar jeg saa fik Præmien, saa haabede han da, at jeg ikke glemte gamle Perse. „For“, sagde han, „Christen veed jo, jeg har aldrig forlangt Noget for, hvad jeg saadan har gjort, Pusterør, Flitsbuer, Boltetræer og andre Smaating; men naar han nu faaer alle de mange Penge, ikke sandt, saa betænker han mig nok?“ Det lovede jeg, og det var virkelig ogsaa mit alvorlige Forsæt, at gamle

Perse skulde være En af dem, som jeg især vilde gjøre vel imod. Jeg havde allerede udseet et kjønt Hus ved Siden af, hvor vi boede, det skulde Perse have kvit og frit. Mester Perse paatog sig at formaa Skriverkarlen paa Posthuset til at besørge det Hele sendt til England, saa snart Brikken og Blokken var smukt arbejdet ud i Mahogni, da Perse mente, at det Hele jo maatte se anstændigt ud. Min Stemning og Tilstand i de Dage, medens det Hele blev bragt i Orden, kan maaske tænkes; beskrives kan den ikke.

Saa en Aften mellem disse indholdsrige Dage mødte jeg Skolekonen; det var en gammel vever Kone, som vi kaldte Ringe-Lisbeth. Hun holdt Skolen og Kirken med Renlighed og ringede med Taarnklokkerne. Hun skulde ind i Kirken og feje. Vi vare meget gode Venner, Lisbeth og jeg. At gaa med hende ind i Kirken, det stemmede meget godt med den indre Tilstand, hvori jeg var; jeg fulgte hende altsaa. Medens hun nu gik og passede sin Dont, saa gik jeg op i Koret og nynnede; jeg stod ved Alteret og morede mig med at høre, hvorban min Stemme tog sig ud i Kirken; men saa syntes mig, at jeg ikke hørte Noget til Lisbeth; og ved det, at Skumringen nu begyndte, saa vilde jeg skynde mig ned i Kirken og søge hende op. Der stod den Gang paa Alteret to store Lys med malede Skjolde, behængte med Flor. Enden af dette Flor hang ned over Alteret, og idet jeg vilde skynde mig bort, saa snoede det sig om min Fod; jeg faldt, saa lang jeg var, og det svære Alterlys med Skjold og Flor styrtede bag efter mig ned paa Gulvet med et forfærdeligt Bulder og gik rent itu; det var knækket midt over. Det var jo nu

en gruelig Historie! Lisbeth, som kom til, hun holdt et forskrækkeligt Hus med mig, og jeg var som ude af mig selv af Sorg og Elendighed. Hvad skulde jeg gribe til? Klokkeren! Lysene, naar de havde brændt en Tidlang, saa tilhørte de ham. Hvad vilde han ikke gjøre for en Allarm! Han var jo i Stand til —! Han vilde jo forlange af min Fader, at han skulde bekoste et nyt Lys! — Hvorban vilde det gaa mig, naar Klokkeren forklagede mig hos min Fader?! Forgrædt og aldeles fortvivlet kom jeg paa Hjemvejen forbi, hvor Professor Wølbike boede; der stod gamle Perse ved Porten og var beskjæftiget med at slaa en Liste fast paa den. Da han seer mig saa jammerlig tilmode, saa maatte jeg fortælle, hvad der var passeret, og gamle Perse var som altid til Rede med Trøst og Raad. „Lad os gaa ind til Professoren!“ sagde han, „han er i Haven; lad os fortælle ham, hvad der er skeet, han snakker nok godt for Klokkeren, saa at han ikke gaaer ned og gjør Allarm videre om den Ting.“ Saa tog han mig da med ned i Haven; der maatte jeg nu frem med hele Jammerhistorien, og gamle Perse bad da Professoren, om han ikke nok kunde se at jævne den Sag med Klokkeren. Professor Wølbike havde nok megen Medynk med min store Kvide, men han sagde, som sandt var: „Det er jo et Tab for Klokkeren; hvad skal man gjøre ved det?“ — „Ja“, svarede Perse, „men bare Klokkeren vil give os Tid, Hr. Professor! saa troer jeg nok — fortæl kun det med Cirkelen, lille Christen — kom kun ud med det!“

Jeg havde ikke Kourage til at sige Noget derom; — denne store Ulykke, der stod lige for Døren, den havde jo

aldeles formørket alle den fjernere Fremtids glimrende Udsigter. Men Perse talte for mig. Han fortalte Professor Wølbike Alting. Jeg maatte naturligvis frem med min Brik og min lille Blok. „Der kan jo Professoren selv se," sagde Perse, da jeg maalte begge Dele, „slaaer det ikke akkurat til? Jo, om en tre, fire Uger, saa have vi vore 100,000 Pund Sterling, og se saa!" — „Ja, ja, ja," sagde gamle Wølbike, „saa kan jo Klokkeren nok faae Lyset betalt. Men jeg vil dog se at bilægge Sagen, lille Christen! for man kan jo ikke vide, om Englænderne kunde gjøre Vanskeligheder." Det var den første Gang jeg saae den herlige Mand — sjeldne Skolemand! — nær ved og talte med ham.

Brudstykker

af

en dansk Rejsendes Breve til Hjemmet.

Første Brev.

Til min Kone.

Berlin den 15. Juni 1826.

— — — Du skal, efter min Mening, for rigtig at være med, føle min Jammer, høre min Henrykkelse, og derfor snakkede jeg saa meget om de Søsyges Kvalmer — den eneste Maade, hvorpaa jeg kan vente at vække din Medfølelse for mine unævnelige Lidelser! — men nu videre.

Middagsmad ombord begyndte jeg paa, men neppe fik jeg arme Mand Suppen i mig, før en underlig Stemme i mit Indre sagde: Lad Stegen staa! gaa hen og læg Dig! — Jeg gjorde saa. Altsaa den Middagssuppe kostede en Rbl. — Jeg laa og hørte med sand menneskelig Deltagelse Grevinden sukke og stønne, Tydskeren tale om Smaakvalmer, dem han idelig stræbte at bekæmpe ved Kortkunster og Hundeglam. Natten nærmede sig. Alt listede sig lidt efter lidt ned i Kahytten. Den gamle Amtmand sad og fortalte mig meget Morsomt om det interessante Færø. Jeg kunde gjerne hørt paa ham hele

7305

Natten igjennem. Omsider tøflede jeg ogsaa ned og lagde mig op, som et stort Husbagerbrød sættes op paa en Hylde, i mit sig i anden Etage befindende Sove-Lukaf. Jeg laa her, ikke synderlig sovende, og anstillede mange mærkværdige Betragtninger over Menneskets forskjellige Maader at gaa i Seng paa og at snorke. Krigsraaden steg to Gange til Sengs, og hver Gang gav han en sær Lyd fra sig, sigende derhos: Av! Derpaa snorkede han ind. Hans Snorkemaade var der Intet at sige om. Justitsraaden foldede sine Hænder og sagde: „Ak ja! Ak ja! ja! ja! ja! ja!" omtrent i en resignerende Tone, ligesom han vilde sige: „Der gik den Dag! — Meget har Du ikke tjent i Dag! — aa! — der kommer en anden!" — Tydskeren lagde sig paa Gulvet, strakte sig for langt og rev derved en Andens Hovedgjærde ned. Den Fornærmede var en russisk Digter, som gik til Badet for sin Sundheds Skyld. Han bad ham om at genere sig lidt; Tydskeren brød ud: „Ein freies Leben führen wir!" — men et almindeligt Kor: „Stille!" bød ham at indstille sit lystige Frischlebens-Væsen til næste Dag, hvorpaa han lagde sig ned paa Siden og snorkede øjeblikkelig saa infamt, at man godt kunde mærke, at det var Løgn. Selv da han virkelig sov ind, blæste han sin Sidemand i Nakken. Denne, en engelsk Maler, vendte sig om og satte sin Kasket for hans Mund. Nu blev Alt roligt. Jeg gjorde mange smukke Reflexioner over Livet, Mennesket og Naturen, men kunde ikke falde i Søvn. Maaske det har været i Drømme, thi glemte ere de. Var jeg altsaa falden i lidt Søvn, længe har den ikke varet. Kl. 2 gik jeg ned af min Hylde. Jeg følte nemlig i det Hele, at jeg ikke

var paa min rette Hylde — slet ikke. Idet jeg traadte ned, satte jeg min Fod i Ansigtet paa Russeren. Han vaagnede og blev uhyre vred; — alt hvad jeg bad og undskyldte, det hjalp ikke. Vred var Poeten og skjændte; paa Tydsk var der imidlertid intet Ærekrænkende i hans Vredes Udtryk, men det, han var værst med, var hans Russiske, som han, knurrende stille, blandede ind imellem, Det maa have været yderst fornærmende, men da jeg ikke kan forpligtes til at maatte have forstaaet ham, saa blev jeg rolig, sindig og — vittig. Jeg sagde nemlig til ham: „Min Herre! det er umuligt, at det kan have forvoldt Dem nogen stor Smerte, at jeg satte min Fod paa deres Næse! — Se, saa tynd, saa sylfelet som jeg er! — o, det er en Drøm, der maa i samme Øjeblik have oprørt deres Fantasi! Naar jeg sætter selv denne min jernskoede Wellington paa en Næse, da betyder det kun lidt mere end Alfedandsen paa Aladdins Næse, da han laa og sov i det lykkelige Arabien." Russeren lo og vendte imod mig en Del af sit Legeme, som jeg vist gjerne kunde have sat min Fod paa, uden at riskere at vække ham. Du store, forunderlige Skaber! hvorfor skal dog Somme have saa meget for meget og Andre have saa meget for lidt!

Jeg gik op paa Dækket; hvilken Morgen! Veed Du, hvad jeg tænkte paa? Jeg tænkte: Naar nu Du kunde have været med, og Marie, saa havde jeg nu vækket Dig. Saa havde vi to gamle Mennesker paa firsindstyve Aar (per additionem) taget hinanden om Livet, staaet her sammen og seet mod Øst, hvor Solens Guld alt begyndte at tindre friere! — Vi maatte da absolut have glemt, at vi vare begge midt paa Livsvejen, troet, at vi begyndte

den sammen. Jeg veed bestemt, vi havde smægtet som lykkelige Turtel- eller i det Mindste som Kropduer! — O, denne Morgen! — og Marie! — ja vist og sandt er det, det gad jeg — havt Jer med en Gang paa saadan en Rejse! Ja, Du maa vide, at den Morgen var nu ogsaa saa overordenlig dejlig! — Søen var saa skjøn og rolig, blev lidt bevæget ved Vognens Fart igjennem den, men det var nu bag os; foran var den stille. Jevnt hen, rask, skred det herlige Triumf-Kjøretøj — Menneskeforstandens Triumfvogn, kunde man kalde den — hen over Havfladen. Mod Nordost den meklenborgske Kyst — Wismars Taarne strakte sig som tre hvidklædte Piger i Vejret for at se, hvem der kjørte forbi. Mod Vest Holsten; foran os begyndte Travemündes Taarn at rejse sig. Hele det store skjønne Hav omkring os saa roligt! Hvilken Fart! Det kan man kalde en Vej, ikke Strandvejen, hvor et Menneske bliver slaaet med hele Tønder Sand i Øjnene, bare forbi han vil se foran sig, naar han sidder i en Vogn for at kjøre til Slottenlund! — Her — ingen Støv, ingen gale Heste, ingen drukne Kulsviere, ingen mødende Hyrekudske, som kjøre deres Vognstænger ind i Ryggene paa Folk! — og hvor rulle de Hjul! — hvor stadig kraftige! Med Næver, hvori befinder sig 60 Hestes Kræfter, griber Dampens Genius om Pumpcylinderen, og de svære Hjul pidske afsted som Spindekoner, en Dreng sætter i Bevægelse paa et Bord ved at rulle dem i Fingrene — hu! hvor det gaaer! Hvor det morede mig her at gaa alene paa Dækket og se mig omkring og betragte Maskineriet! Hør — Du gøs ved at se paa dets Arbejden — og se! — der kommer en sort, lang Mand frem med en

Jernnøgle. Han titter ned i Værket — han fæster sine Øjne alvorligt paa et Punkt; — det farer mig koldt ned over Ryggen, da han hurtig flyver hen, griber en Hævert og letter, inde i Maskineriet, Noget i Vejret. Det hvæser i Pumpen — Dampen ligesom fnyser frem — den vil ud — men den maa blive i det Rum, den er indesluttet i. Kanaillen vilde hellere fuse udenfor, for at tumle sig i den friske Morgenluft! — Det troer jeg! — Nej, vær saa artig, siger Manden, og bi lidt, endnu maa Du arbejde i syv Timer, saa ere vi ved Maalet! — Han slaaer et lille Slag paa Cylinderaxen, en lille Kile er mindre fast; Jevnheden i Bevægelsen bliver endnu bestemtere — og mægtigere endnu gaa Pumperne op og ned og spille med Hjulene. Hvilket herligt Værk! — Se der, hvor mørk en Skygge der lægger sig hen over Havet! Det er en uhyre Røgmasse, der vælter ud af Røret. Den er vor Vimpel; den driver over ad Pommern til! — Se — der staaer alt en Sky højt oppe over ad mod Wismars tre Jomfruer — den har vor Skibsmave udaandet! — Hvor nydeligt! der! se den lille Sky hen over Holsten! — hvor den skinner, som om den var indfattet i Guld! Der nedenfor Horisonten er Solen, omtrent en god dansk Alen under Vandet! — O! nu kommer den! og hvor velsignet artig den dog altid er! den veed nu, at jeg staaer her med henrykte Blikke for at hilse paa den. Hvor betænksom! — den veed nok, at jeg har kun sovet lidt i Nat, at Øjnene nu især due kun lidt paa mig, og at jeg altsaa ikke kan taale at se den Ansigt til Ansigt! Er det nu dog ikke meget honnet af den? Den har et dejligt Stykke klart Petinet med Guldstriber over sig. O! der kommer den

hel frem — hvor prægtig — se — se hvor alle de smaa Engle der, i Skikkelse af Skyer, i dejlige Grupper paa alle Kanter ere oppe for at modtage den, se hvor dens Straaler kjærtegne dem! — Seer Du? Siger Du: gamle Nar! hvor han skaber sig?! — Saa? — Altsaa for det jeg var søsyg i visse Maader, omendskjøndt det dog ikke brød løs, saa maa jeg slet Intet have følt paa den dejlige Søreise, som nu bagefter taler mig til? — Jo den Morgenstund glemmer jeg aldrig; at jeg hos mig selv vil opbevare Mindet om den i Fremtiden, især forbi Smaakvalmerne virkelig ikke tillod mig at nyde den med den høje Henrykkelse paa Stedet, det skulde jeg ikke tro Nogen gjorde Nar ad. Og vil jeg i Fremtiden, naar jeg i Vinter sidder hjemme som en fornuftig og elskværdig Ægtemand hos min gode Hustru, ret fornøje mig over denne Sommer, maa jeg saa ikke nu især søge at male med varige Farver, hvad der selv under Kvalmer har fortryllet mig? — Derfor — jeg gjør det til en Lov: Ingen maa læse ovenstaaende Side, undtagen Folk, der veed, hvad det vil sige at se Solen staa op en skjøn Sommermorgen paa Havet.

Libt efter libt kom da Reisefelskabet krybende ud af Sovehullerne, gnikkende sig i Øjnene, strækkende sig, raabende paa Vand, Kaffe, Skaaler, varmt Vand, skjældende over Langsomhed og gebærdende sig ynkeligt. Vildtydskeren kom nu ogsaa frem, og neppe stod han med Foden udenfor Kahytsdøren, før han begyndte at gø: vav vavvav vav! vav rrrrrrr! men Ingen hørte efter ham, hvorudover han fortrædelig stillede sig hen ved Rælingen og spyttede bister ud i Vandet. Thedrikken, Kaffeskjænken, mere og mere Liv ombord. Den fløjelsbeskoede Grevinde kommer

frem og seer raskere ud. Etatsraaderne A. og B. komplimenterende hinanden uden Kvalmer. Den Sidstes Frisur er ruineret, han undskylder det galant, erholder Alles Tilgivelse, vækker almen Deltagelse ved Fortællingen om, hvor ilde han befandt sig igaar, seer Glæden i alle Ansigter over, at han har sovet „meget, meget fast og vel" — kysser sin Søn paa Panden, Døtrene paa Munden. De skylle derpaa samtligen Mundene, vaske sig og ere som gjenfødte. En Officer med et Kors kommer til mig, indlader sig yderst vennehuld og charmant i Snak med mig. Han har hidtil ikke bemærket mig, det gjør ham inderlig ondt. Han ytrer en levende Glæde over den skjønne Morgen, beklager at have sovet saa længe, spørger mig om min Rejseplan, taler inderlig deltagende om min Kunst, om mine Fortjenester — er sød — ret inderlig fortryllende aimable! Jeg faaer paa een Gang det bjævleblændte Indfald at sige til ham: Jeg har maaske den Fornøjelse at tale med Leutenant Z. (en Officer, som rejser udenlands paa Kongens Bekostning, jeg tænkte det var ham, som nu tiltraadte Rejsen). Paa Øjeblikket er Ridderen forvandlet. Alle Artigheds Smilemuskler synke sammen. Kulde, Tørhed træder i alle Træk i den venlige Nedladenheds Sted. Stikkende begge Hænders Tommelfingre ind i Vestegabet under Armene, med halvt fravendt Aasyn, svarer den Riddersmand kjer, tør og stille: „Nej — jeg er Kaptajn X." — og er i to lette Satser ude af min Atmosfære. Jeg blev ham ikke kvit saa snart, thi han lugtede gyseligt af Pebermyntekager. Heraf kan nu læres, at man aldrig maa titulere en Ubekjendt; thi træffer man en lille Grad neden for, saa griner Samiel sin Helvedlatter

— thi man rammer da næsten altid Forfængeligheds-Centrummet, og ikke den ydmygste Erkjendelse kan siden læge Saaret. Denne Kaptajn saae fra den Stund ikke mere til den Side, jeg stod, og forstummede i Øjeblikket, naar jeg gav den allermindste Skilling med i Laget. Jeg usalige Menneske! — Længe kunde jeg næsten ikke trøste mig over den grumme Skjæbnes Haardhed imod mig ved denne Lejlighed. Jeg tog min Cigar og min Kop The, satte mig i Forstavnen og saae kummerfuld hen over Havfladen. Morgenens Skjønhed havde tabt sin Skjønhed for mig. Skygrupperne vare ikke Engle mere. Wismars Jomfruer vare tre hvidkalkede Murstens-Taarne. Solens Guld og Skyens Kant var afslidt; for mig var det nu Solen ligefrem, som bedre kunde sees i det Tynde af Skyen end gjennem Midten, da samme igjennem samme ikke kunde sees det allermindste; Alt var mig nu saare simpelt hverdags. Der sad jeg alvorlig og skuede hen over Havets Flade. Da sagde vor flinke, rare Kaptajn: „Der har vi Lodserne."

Lidt efter standsedes Maskinen. Vi holdt. Lodserne kom ombord, og nu gik det ind ad Travemünde. Hør! den Indsejling! — Tænk Dig! — den herlige Morgenstund, stille — mild! Den herlige holstenske og meklenborgske Kyst! — Udenfor Indsejlingen ligger der en dejlig stor Fregat, en Russer! Den havde et hertugeligt russisk Lig ombord. I alle Tove og Master hang Noget i Guirlandeform, der saae ud som smudsige Matros-skjorter: det forestillede Sorg. Nu kom vi det dejlige Travemünde Bad forbi. Hvilket herligt Anlæg! Smaa Huse for Badegjæster, anlagte inde i Skoven, det store

Hus, Søbadene, Altsammen meget fortræffeligt. Opad i Traven stod Stænger med Tønder paa, som Kaptajnen bildte L. ind vare Mærker for en Mængde Penge, som vare forliste der med et Skib. Opsejlingen ad Traven er saa dejlig, at jeg ikke kan sige Dig, hvilken glad Sindsstemning jeg var i under den. Paa begge Sider af Floden rullede Hjulene os forbi Plantager, nydelige Landsbyer, Byen Travemünde selv, som er ret venlig og net. Vi kom forbi en lille Landsby, Godmund, som fører et eget Slags Selvregjering. De have aldrig nogensinde det Allermindste med Proces at gjøre. Alt jevnes mellem dem selv. Afgifter til Staten samles Alt under een Sum sammen; dertil skyde Alle til efter bedste Evne, og den Fattige gaaer fri. De se aldrig Øvrighedspersoner hos dem. Forbrydelser kjende de ikke. Skulde nogen af Byens Indvaanere gjøre sig skyldig i Noget, der kvalificerede sig til Forbryder-Straf, saa er han, fra det Øjeblik af, udslettet af Byens Samfund, ansees som død. Vi kom forbi det Sted, hvor Lübeckerne havde havt deres Flaade liggende, da de vovede at føre Krig med Danmark; og det Hus, hvor de lübeckske Borgemestre samledes for at raadslaa om Krigen, staaer der endnu. Indsejlingen var himmelsk, det er nu vist! At Traven er fiskerig, kunde jeg gjerne paastaa her ligefrem, thi foran en Landsby, vi sejlede forbi, hang en betydelig Mængde Garn, over 50 lige ned mod Floden. Men da jeg ikke kan paastaa, at have seet Fiskene, saa slutter jeg, at der er Fisk, af den Mængde Garn, som jeg nemlig antager tilhørte Fiskere, Folk, som fiske, ikke for Løjer, men leve deraf, leve af at fange Fisk med de Garn, som her i stor Mængde saas opstillede paa Flod-

bredden. Du mærker dog vel min Omstændelighed; følger Du med mig? er Du ved Haanden? Thi jeg skriver ikke disse lange Breve for Løjer; jo, vel nok for Løjer, men for at bibringe Dig med det Samme landøkonomiske og flere Kundskaber til at leve af i Fremtiden, samt for dog at vise, med hvilken Aandsnærværelse jeg rejser. Se, det kan man kalde Breve paa en Rejse til mit Hjem — eller hvad var det nu?

Klokken 10 Løverdag Formiddag vare vi ved Lübecker-Broen. At over Millioner Mennesker stode paa denne Bro og saae vor Ankomst, det er overdrevet; men en Pige stod paa en Side af Broen og skyllede Tøj, det er bestemt. Amtmanden, L., en sygelig Lieutenant, som gik til Oldesloe, og jeg gik sammen i Land. Vi kom over en Del af Lübecks forhum stærke Volde. Det saae fast ud som et nydeligt Have-Anlæg. Vi kom gjennem Porten, gammel var den. Den saae ogsaa ud saa myndig og mørk som en gammel afskediget Bramarbas af en Vagtmester, ret ligesom den vilde sige: „Hvad! — gaaer I igjennem her og tager ikke Hatten af? saa skal ogsaa Satan komme efter Jer! — O hør, Hr. Wullenweber, Hr. Borgemester Buchbinder! behag at komme ud lidt, det Pak der drister sig til at marschere rask ind og saluterer ikke den Hvælving, under hvilken I have gaaet ind og ud saa mange Millioner Gange!“ — Men Borgemestrene høre ikke. De ere gangne til Hvile, og vi kunne roligt og ugenert træde ind i Rigsstaden. Allevegne samme sikre, solide Miner. — Selv det stakkels Hus der med sin revnede Gavl, hvor alvorlig mørkt seer det ikke paa mig; det synes at sige til mig: „Glo ikke paa mig! — Hvad

er der at se paa mig nu?" Alle Husene se ud i det Hele, som om de vare gale i Hovederne over, at man nu begloer dem, ligesom en gammel, forhen dejlig Dame, der i sin Tid har gjort Opsigt, naar hun bliver rynket og gusten ærgrer sig over at blive seet paa som en Kuriositet. Vi fandt iøvrigt, som Skik og Brug er, Byens antike Udseende interessant. Uhyre gothisk er det, det er vist, og det første Skue deraf morer. Nu kom vi omsider ind i Værtshuset „Fünf Thürme". Der tog vi lidt Frokost og fik vasket os. — Jeg tog mig en Lur, blev vækket af L., som udenfor Døren bankede paa og forespurgte sig, om jeg sov. — Derpaa spiste jeg til Middag og gik saa for Skams Skyld med A.s Familie til et Par Kirker, hvor han vilde bese Malerier og Mærkværdigheder. Jeg fandt intet Rart ved det Hele, undtagen de 12 Apostles Marsch. Naar Klokken slaaer — der er nemlig et Uhr inde i Kirken — komme Apostlene ud af en Dør, marschere i Gaasegang forbi vor Herre Jesus, vende sig mod ham og gjøre Reverens. Deres Nakkekniks var dejligt! Jeg var iøvrigt inderlig kjed af den Driven om. I Besynderlighed blev det mig byrdefuldt, da jeg, paa Grund af at jeg dels ved Bordet, dels under Spadseringen havde drevet lidt lystig Snak, tilsidst mærkede, at jeg havde sat Lattermusklerne saaledes i Bevægelse paa de gamle Herrer og den skrantne Lieutenant, at jeg ikke behøvede mere end blot at lukke Munden op, før Alle skogrede. Jeg begav mig derfor bort, da den mandlige Del af Selskabet siden drev ned i den mig som saa imponerende beskrevne Rathskeller, hvor jeg kun saae Skummelhed, lugtede Muggenhed, følte dygtig Kulde og

ikke blev en eneste virkelig interessant Gjenstand vaer. Men da de Andre kom hjem, saa erfarede jeg, at jeg hændelsesvis havde handlet meget viseligen. De havde drukket gammel Rhinskvin og maattet betale 5 Rd. 2 ß derfor. Ha! ha! ha!

Jeg veed nu for Resten intet mere Nyt eller Mærkeligt at fortælle om Lübeck. Jeg kunde ikke faae at vide, hvor den Port var, Franskmændene stormede 1806. Det ærgrede Lübeckerne, at jeg spurgte derom. — Jeg sov Løverdag Nat temmelig slet, forbi det tordnede. Jeg havde nemlig begaaet en taabelig Dumhed: alle mine Penge havde jeg givet til Værten i Huset om Aftenen, for at faae dem vexlet i Louisdorer. Først i Sengen tænkte jeg efter denne dumme Streg. Om nu Manden døer i Nat? Tordenen kan jo slaa ham ihjel! — saa sidder Du net i det! — Aldrig har jeg været saa angst i Torden som den Nat. Om Morgenen kom den brave unge Mand med mine Guldpenge; Alt var i Orden.

Kl. 6 satte L. og jeg os i en Chaise for at gaa til Schwerin. Her besaa vi paa en Spadseretour Slotshaven, temmelig gammel i Stil, men net. — Paa Schweriner Slot har Wallenstein boet. Kjender Du ham? — Nej. Det var den i Bibelen meget omtalte Holofernes! At sige i Bibelen kaldtes han Holofernes, i 30-Aars Krigen Wallenstein og var her en Tydsker, som havde 50 Pager i sin Tjeneste og var i sin Tid en mægtig Herre; men saa tænkte Kejseren: Nej, det bliver for galt! Den Karl seer mig over Skuldrene. Og saa — som sagt, saa gjort. En Morgen ligger samme Wallenstein i sin Seng og tænker paa ingen Ting, da kommer Posten

fra Wien med en Vexel fra Kejseren paa Wallensteins Hoved, at betale à vista. Der var Intet at indvende. Budet ventede, skulde have det med strax. Wallenstein maatte skjære det af og give ham det. Fra det Øjeblik af faldt han i Tungsindighed og hævede sin hele store Hofstat, gav Pagerne Afsked og begav sig bort. Ingen vidste længere, hvor han var; omsider fandt man ham i et lidet firkantet Brædbehus, hvor han ensom tilbragte sin Tid med at opklække Orme. En Mand ved Navn Schiller har søgt at gjengive ham til Livet og Menneskene, men det er kun til Dels lykkedes. Overalt, naar Hovedet først er borte af et Menneske, lad saa kun det Andet have Helligaften! Som sagt, Wallenstein har — at sige før Kejseren sendte Bud efter hans Hovedtøj — bygget en Fløj af Schweriner Slot, har altsaa gaaet her højst egenhænig og maaske her staaet og spekuleret paa, hvad han skulde gjøre for at faae Has paa Kong Gustav Adolf, hans Modstander.

Da vi havde drevet om en lang Stund med vor Vejviser, ladet os fortælle af ham om de uendelig mange Fisk, den store Sø indeholdt, om at Meklenburg havde fire Millioner Indbyggere, at der var svær Jagt i Landet, besonders Ræve og vilde Gæs — at der iøvrigt ikke var giftigt Ungeziefer eller Sligt i Landet, at Byen var meget stor og folkerig, at han stod sig i Folkemængdens Øjne som en anseet Mand formedelst sine Vexel-Dueligheder, at der var kun eet eneste Fyrretræ i Landet nu tilovers, og at det havde Torbenen slaaet ned i for tre Aar siden og ganske opbrændt, at Pigerne i Schwerin alle vare slemt tykbenede, paa en nær, som var en Berlinerinde og

rejst for en Uges Tid siden, at der var dejlige Heste, tappert Militair, smukke Vogne, meget Hovl og fint Flæsk, at Borgerne vare meget søde i Taalmodighed ved Hoffets Artighed mod deres Kvinder, at Vandet var ferskt næsten overalt i hele Staten, undtagen udenfor samme, nemlig ved Dobberan, at han nu førte os ind af et andet Hul paa Byen end det, vi kom ud af o. s. v., kom vi da hjem, erfarede, at vor Cicerone var en meget dülig Marqueur, sov til Kl. 4 og rejste af i en ny Chaise til Grabau. Fra Grabau fik vi, for de øvrige 23 Mil til Berlin, een Kudsk.

Paa denne Tour, nemlig da vi efter en fem Miles Kjørsel havde naaet en lille By, Perleberg, og om Aftenen Kl. 8 kjørte derfra, oplevede vi, formedelst Kudskens Dumhed eller private Forbindelse med Vedkommende, et rædsomt Modstykke af Nat til den nylig beskrevne Morgen paa Søen. Altsaa, Mandag Aften Kl. 8½ kjørte vi ud af Byen Perleberg. Jeg mente, at det vilde været bedre at blive Natten over i Byen, da Himlen saae saa mørk ud og enkelte Regndraaber, svære, halv lunkne, tydede paa Uvejr. Men Kudsken mente, de halvanden Mil vare værd at tage med i Aften; saa skulde vi overnatte hos en Mand i en Kro, han holdt meget af, og kjøre tidlig videre, det var meget bedre. Jeg tav.

En god halv Time efter var det næsten mørkt. Regnen pidskede ned. Vi lukkede Chaisen, saa gik det endda an. Men nu begyndte det at smaalyne, først lige for os, en brummende Drønen længe efter gjorde, at vi ikke ændsede det. Lidt efter lynede det paa een Gang fra tre Kanter. Drønet kom tættere paa Glimtene, ingen halv

Time saa var det mørkt og et ordenlig reelt Tordenvejr, med Lynild fra alle mulige Kanter. Men det skulde blive bedre. En lille Dreng mødte vi; han gik med sammenfoldede Hænder og græd; han havde langt hjem, sagde han. Regnen blev nu stærkere. Uvejret stod os næsten lige over Hovederne, men endnu kun næsten. Kudsken var lystig: naar der kom et Skrald, saa sagde han paa sit mecklenburgske Plattydsk: „Ja ja! Herre Gud! vi høre Dig nok! vi veed nok, Du er der! lad kun det Spektakel fare!" o. s. v. Men nu kom der et Lyn, som lyste Himmel og Jord op som en Middag! — Saa flovnede Mecklenburgeren: „Almächtiger Gott!" sagde han stille og sukkende, drejede Hestene hen under to store Træer og holdt.

Det var saa mørkt, at man ikke kunde se for sig, uden naar Lynstraalerne lyste. Nu fulgte paa hver Straale et umiddelbart Skrald, saa frygteligt, saa 10,000 Kanoner kunde være knaldede af i stor Stilhed, uden at man vilde kunne have hørt dem. Det var saa frygteligt, saa man kunde have bildt sig ind, at vor Herre sprængte Klober i Luften med fint poleret Jagtkrudt. Blæst, ja Storm havde rejst sig. Regnen — Regn kan man ikke kalde det — Vande fra Himmel-Egnene styrtede sig ned, opfangedes af Stormen for at smides lige direkte ind i Øjnene paa vore Heste og os selv. Men Hestene taalte kun den Salnt een Gang. De rejste sig pilrette i Vejret, men sank som ituslagne strax ned i Knæerne over Lynglimtene, som under de uhyre Skrald i samme Øjeblik flammede om Ørerne paa dem og os. Nu maatte Mecklenburgeren vende om og vilde nu med stor Villighed have kjørt tilbage, om vi vilde have tilladt det, men da derved kun var lidt at vinde, siden

fremad ikke var værre end tilbage — thi Regnen og Uvejret var overalt udbredt — saa holdt vi med Ryggen mod Vinden. Jeg lukkede mine Øjne. Lynilden gjorde saa ondt i dem. L. var stille. Kudsken stod i Vand næsten til Knæerne, saa gyselig regnede det, og holdt Hestene, som, i hvor gamle de vare og saa udasede, saa de kun vare ved idelige Smeld og Smæk at sætte i Gang, nu ved det højtidelige Naturoptrin vare saa exalterede hvert Øjeblik, som deres Bagbens Længde vilde tillade det. Naar Lynilden spillede, saa sank de ned, og naar Skraldene bragede, saa fore de i Vejret, som om Kuller og Spedalskhed sad dem i Hovederne. Koldt var det. Jeg var ærgerlig over Kudskens Æselsagtighed, som for sit Kneipe-Bekjendtskabs Skyld havde sat os i denne Elendighed. Her holdt vi midt i en Sø, omgiven af store hule Træer. Fra alle mulige Kanter flammede Ilden ned paa os og over os. Skrald i Skrald — Himlen fnøs ret. — Hvad den nu er bleven saa vred over! — Stormen hylede ikke — den syntes vel ikke, at den kunde være bekjendt at komme med Hyl, naar de andre Elementer saaledes brillerede — den brølede — ja, den brølhylhvinede — den hvinhylbrølede! o Sproget er jammerligt indrettet for saadant et Vejr! Under denne frygtelige Natur-Oprørthed, som først oprørte mig, men siden stemte mig til Eftertanke, indsaa jeg, at det var Tid at tænke paa Efterslægten.

Ligesom Søreisende gjøre Testament i en Flaske, overladende samme i Bølgernes Vold, saa besluttede jeg at tilkjendegive min sidste Villie ved at skrive den op med Blyant paa Blade af min Notitsbog, give dem i Vindenes

Vold og lade dem og Tilfældet sørge for deres Ihændekommen til Vedkommende. — Jeg gjorde mange meget fornuftige Dispositioner, at sige i saadan en Skynding, i saadant et Vejr, siddende her i en Chaise, som Vinden hvert Øjeblik lettede i, ligesom sigende: skal jeg? skal jeg smide Dig saa højt i Vejret, at Du skal høre Profeterne profitere? Jeg fortalte nu først, at jeg var ihjelslagen af Lynild Natten mellem den 11. og 12. Juni 1826. Mit Navn var ***, jeg var født i Slagelse paa Sjælland, var lutherſk af Religion, tynd af Figur, men lykkelig Ægtemand og Fader til sex Børn; at jeg var Skuespiller, men ikke desto mindre ønskede mine smaa tynde Ben begravede i kristen Jord, da jeg paa ingen Maade godvilligen tillod, at Hunde og Svin, og nu aldeles ikke mecklenburgske, skulde gnave den Smule Kjød i sig, som befandt sig paa samme. De Penge, som fandtes i min Kuffert, skulde ufortøvet afleveres i Adelgade 272 i Stuen, tillige med et smukt Vers, som Du og Børnene skulde synge over mig i Tordenvejr. Min fine blaa Kjole skulde Hertugen af Mecklenburg have for min Begravelses-Jord. Mine uldne Strømper i Kufferten skulde, uden at tages fra hinanden, opbrændes paa Marken under en douce Musik, da jeg ikke skjøttede om, at Mecklenburgerne skulde have mine Læggeſ Beskaffenhed at raillere over, til hvilken de let kunde slutte sig ved Synet af Strømperne. I mine Buxers Lommer fandtes 5 Markstykker i Kobber, dem skulde de have i Drikkepenge, som uopholdeligen bare mig, paa en anstændig Maade, til nærmeste Landsby. Min ene Frakke skulde gjøres i Penge, derfor skulde der bygges et Marmor-Gravmæle paa Stedet, hvor jeg fæl-

dedes, det skulde have latinsk Inskription. Min nye Kasket skulde deles i tre Parter og hver Part ophænges i Hovedkirkerne, Nr. 1 i Wien, Nr. 2 i Berlin og Nr. 3 i Dresden, for at dog Noget af mig kunde naa Bestemmelsen. Min Gravskrift begyndte jeg netop saaledes: Fulminaria coactus necessitate, da L. her udstødte et rædsomt Skrig, og Hestene fore saa højt i Vejret, at jeg ikke kunde tro Andet, end at de i dette Elementair-Oprør vare blevne forvandlede til Hippogryfer. Kudsken skreg højt: „Allmächtiger Gott!“ og jeg rejste nu Panden i Vejret, tænkende: der kommer vel din Døds-Pil — men det stod ikke endnu i den store Bog — dette var derimod Uvejrets Centralpunkt. Nu bleve Skraldene efterhaanden mere adskilte fra Lynene. Vi vendte og kjørte ad Natteherberget til. Hvilken Vej! een Sø var Alt! Broerne var det Livsfare at kjøre over, Brædderne laa løse, et rent Underværk at Hestene ikke brækkede Benene ved at gaa over dem. Vognen gik mangen Gang i Vand lige til Axlerne. Langsomt gik det og kjedeligt, og Uvejret hørte langt fra ikke op. Regnen især blev endnu stærkere. Al den Regn, jeg hidtil har kjendt, er mod denne at ligne, hvad et Barn er mod Rundetaarn. Endelig kom vi da Kl. 12 for et Hus. Det var omsider den længselsfuldt forventede Kro. Alt var i Søvn. Et elendigt Hul, da vi endelig kom ind i Stuen. Et kvalmt stinkende Værelse modtog de saa højlig til Hvile og Vederkvægelse trængende Eventyrere. — Hu! — tre Senge stod der med smudsige Lagener paa. Smuds i alle Kroge! Ak! Du store Naturens Herre! Nu havde Du skyllet hele 30 til 40 Mile af Jorden saa skrækkelig over, intet Træ var blevet tørt, intet Blad, intet Straa paa Marken, ingen

Fjer paa nogen Fugl under Himlen var der til, som ikke var lige saa vaad som den fornemste Fisk udi Havet og lige saa rent skyllet — og dette Værelse stod endnu tørt her — stinkende og ækelt! — I Kjole, Buxer, Vest, hele Mundering, paa Støvler nær, lagde jeg mig, gysende for den Kniv, som maaske udi denne Nat skulde i Søvne paaføre mig den dødelige Afgang, jeg nys befrygtede af Tordenen. Men — vi rejste os dog om Morgenen, om ikke styrkede, saa dog temmelig hele paa Lemmer, drak snavset, halvlunken Mælk, gav meget for den, rejste af og glædede os inderlig over at slippe med 2 ℛ og 8 ß danske, hvor vi havde ventet at maatte lade vort Liv. NB. Det er sandt, jeg slap ikke: mit fjerde Silketørklæde hængte jeg saa net til Tørre i Gaarden. — Der hænger det endnu? — Jo — nej, om Værtindens graabrune Hals hænger det vel i denne Stund, en glimrende Belønning for hendes Renlighed. — Nu er der ikke mere Mærkværdigt ved min hele øvrige Rejse hertil. Jeg kom rigtignok igjennem en Skov med Røvere i, men de ere hængte og senere nedgravede i Jorden. Paa Vejen i samme Skov løb jeg efter en stor dejlig Firben, som ikke kunde finde sit Hul. I en By, som hedder Fehrbellin, laa vi Natten mellem Tirsdag og Onsdag. Alt ikke værdt at tænke videre paa. — Paa Grændsestedet, hvor Preussen begynder, kom jeg i Snak med en preussisk Kriger fra Waterloo, Leipzig etc. Han morede mig. Vejen til Berlin bar helt igjennem Spor af, at Uvejret havde strakt sig overordenlig langt. Den er sandig, men vi slap saaledes for Støv. Kun en Mil udenfor Staden paa een Side er en fast slagen Vej. — Herre Jemini! Hvilken ussel Omegn her om Hoved-

staden imod Kjøbenhavn! — Kl. 4 kjørte vi ind i Berlin om Onsdag Eftermiddag. — Berlin! det kalder jeg en Residens! — Nu derom i næste Brev.

Andet Brev.

Til Ludvig * og Ludvig **.

Berlin den 23. Juni 1826.

Gode Ludvig!

Ved at benævne Dig, hvem jeg her tilskriver nærværende Epistel, Ludvig, har jeg den store Fordel endnu, at jeg har frie Hænder — jeg kan nemlig mene Ludvig * eller Ludvig **, ligesom jeg vil. Det er mig umuligt at beskrive Jer, hvor denne Ide fornøjer mig. Det er nu atter en Frugt af min Udenlandsrejsen! Nye Ideer vækkes op af Sjælens Indsø. Universalsolen har nu kunnet komme til at bestraale den overalt, den er kommen i Gjæring og Bevægelse. Som Døgnfluer Mil-Tril-Kvadrillionsvis myldre ud af en længe stillestaaende Pøl, naar Vaarsolens Skaberaande kysser den, saaledes — altsaa ikke det allermindste anderledes — gaaer det med Sjælekræfterne, naar et livligere Liv en Gang puster ind imellem dem, naar den højere Organismus, dædalisk vakt, svinger sit aandelige Maskineri kraftigere og sikrere.

Du vil med en temmelig Grad af Sandsynlighed kunne anse det for afgjort af Overskriften, at jeg er i

Berlin, Du vil af min Kones Breve, hvem jeg udtrykkeligen havde gjort det til en Samvittighedssag at lade Dig højt oplæse disse Mesterstykker af Rejsebeskriverstil, erfare, hvad vidcværdigt der er passeret med mig paa min vidtløftige Rejse hertil, betragtet land- og søværts, altsaa maa jeg nu kun beflitte mig paa at give Dig et Begreb om: Berlin im Sommer 1826 in artistischen und mehreren Rücksichten. Du seer da vel nok, min gode Ven, at her ingenlunde bliver Tale om Brøvl, fantastisk Passiar ud af en Pølseende og ind af et Naaleøje; venter Du det, saa læg Brevet fra Dig, for Dig er det ikke skrevet. Solid taler her — en Enthousiast, men en dyb Gransker — som Enthousiast! Her bliver ved Gud ikke spildt meget godt sort Blæk, firgroschens Papir og zweigroschens Penneslid paa Grinebider-Sludder, som siden koster 8 Groschen Kourant for at faae slængt til Hamburg alene, ikke at regne hvad Du kommer til at betale, naar Roth-Käppchen bringer Dig det i Hænde. Nej, seer Du, jeg er altfor klog til, at jeg ikke skulde lægge mig efter Soliditet — om jeg saa ingen anden Grund havde dertil end min Ængstelighed for høje Vedkommendes Paapasselighed; men en anden, langt ind[illegible]ligere liggende, din og Menneskelighedens Agtelse langt værdigere Grund byder mig at forsage Brøvlebjævlen, alt hans Uvæsen, alle hans Gjerninger. Jeg mener det aandelige Princip, det Princip hos mig, som jeg allerførst af alt mit Rejsetøj pakkede dybt ned i min Sjæls Kuffert, hvor det ligger tørt og godt, hvorfra det, hver Gang jeg aabner den, udbreder sig som en oplivende, kvægende Duft over mit Væsens Gjøren og Laden.

Kjørt i Sand fra Lübeck lige til Berlin, paa en Mil nær, maatte denne sidste Mil-Chaussee naturligvis gjøre et behageligt Indtryk paa mig og vække den villigste Modtagelighed for Berlins nærmeste Omgivelsers Skjønheder. Jeg var ogsaa virkelig vakt og sad med mit venstre Øje vendt til højre, det højre til venstre for ret at opfange Alt i Forbifarten, men paa de Sandgrave nær, som omgave Chausseen paa begge Sider, nogle gamle Træer, der syntes at ville bilde mig ind, at de vare Bøge, prægtige Veteraner, Ruiner af en pragtfuld Skov, Løgn og Sludder — intet Andet end det senest henvisnede af en stakkels Plantage, som den gamle Kurfyrste — der, som man seer Prøver paa overalt, absolut vilde bilde Efterverdenen ud, at Paradiset havde ligget i det Brandenburgske — havde anlagt, men som i hans levende Liv allerede drillede ham paa det Næsvisestе ved at gaa sin Vej Træ for Træ, saa længe indtil han omsider efter 11 forskjellige Forsøg opgav det Hele; en Kjedelflikker-Familie, der baltrede sig i Grøften; 13 Huse, adsplittede hist og her langs med Vejen, forestillende Landhuse og Filial-Trakteursteder — saae jeg Intet, der var en Kongestads Omgivelser endogsaa blot anstændigt, førend jeg kom til Byens Port, Oranienburger-Thor kaldet. Dette er nu ellers ikke den brillante Indkjørselskant, men mig, kommende lige fra en Sandørk, maatte den dog nødvendig frappere. Nu — jeg var da omsider i Berlin og fik strax Lejlighed til at se mig lidt omkring; vi kjørte til 7 forskjellige Herberger; forgjæves, Alt var optaget. Jeg saae et Lejebræt, foer strax ud af Vognen og akkorderede — og en Time efter vare vi her hjemme. Jeg frygter for at kjede Dig ved

at fortælle med Omstændelighed, hvor godt det gjorde min sandbesudlede Krop at faae den vasket, faae en ren, hvid, kølende Skjorte paa, blive barberet, redt, thi se, min gode Ludvig — Formaalet for min Stræben er Soliditet, Nøjagtighed, Udførlighed. Se dog paa dette Brev — hvad siger Du? Alene Synet deraf udenpaa! — Læg det f. Ex. paa Kongens Nytorv med Seglet opad, sig saa: det er fra ***, og Verden, at sige Fortiden, den Slægt, som kjendte mig fordum, vil sige: det er ikke muligt. Altsaa Soliditet! — men der er Maade med Alting! Nu — jeg forbigaaer da alt Uvæsenligt. I Forbigaaende sagt, jeg logerer i Kronenstraße Nr. 54 paa anden Sal hos en Tapetzier, som hedder Werner, en Mand af Middelhøjde, kan omtrent være 44 Aar. Han har været Soldat i den engelske Legion, er en meget godmodig Mand, gaaer med langt Skjæg, bare Ben i Tøfler om Hverdagene, da han har den Maade at banke Børnene med samme. Konen er lavbenet, lidt tykmavet og siger juten Morjen indtil henimod To, da siger hun Intet, thi saa sover hun.

Jeg er ellers i Beraad med mig selv, efter hvilken Methode jeg nu skal udbrede mig for Dig angaaende mit Ophold her i Staden med Hensyn til det Sidevoerdige, her forefindes, om jeg skal indrette mig paa Afdelinger eller i broget Rad lade Alt skride forbi dine Blikke, efterhaanden som jeg selv har seet, hørt, nydt. Ja, det vil jeg.

Efter at jeg altsaa var klædt paa, foer jeg øjeblikkelig hen i Skuespilhuset. Da der var begyndt, vidste nu L. meget bestemt, som berejst Mand, at vi ikke kom til at betale den fulde Pris. Ved Kassen tiltaler han altsaa en

anseelig Mand med tre Ringe paa Fingrene, en Diamants Brystnaal, Pudder i Haaret, med et Ansigt, hvori hele Preussens Glorie, Belle Alliance og mere var afbildet i kort Begreb, saaledes: „Der volle Preis wird doch ja nicht bezahlt?“ — „Was b'liebt?“ — „Ich sage, der volle Preis wird ja wohl nicht bezahlt?“ — „So! — sagen Sie das nicht, ich bitt' Sie.“ — „Aber es hat ja schon angefangen!“ — „Ja, wir dachten wahrhaftig, Sie würden nicht kommen, so haben wir uns daran gewagt! Der Preis ist übrigens voll! B'lieben Sie Parquett, Gallerie oder — vielleicht — ein Bischen Spatzierengehen, weil es schon angefangen hat? — Ha! ha! ha!“ — — Jeg lod, som den Ting ikke kom mig ved, tog mine tolv Groschen frem og fik min Billet. „Kjøbmanden i Venedig“. Devrient stod just paa Scenen som Shylock. Men, tænkte jeg, det er Fanden ikke Devrient! — det er jo daarligt! — Hvad er det for Pauser — Mumlen, Hvisken, Haandgebærder? Jeg tilstaaer, Devrient behagede mig ikke i nogen stor Grad. Men Kjære! Stykket! Hvilket Stykke! og det gives ikke hos os!! — Jeg saae Gern jun. Det var en Komiker! — Du havde nu bestemt leet højt strax. Jeg var saa gyselig træt, min Latter kom først siden og især Morgenen efter. Han spillede Jødens Tjener Lancelot! — Den reneste Natur, man nogensinde kan tænke sig! Det var en komisk Rolle. Iøvrigt var der just ikke meget Mærkværdigt ved Forestillingen. Vi kunde saamænd give det Stykke lige saa godt. Men Sceneriet — Dekorationer! Jo strax her fik jeg Øjne at se med. Hvilken Theatermaler her maa være! tænkte jeg ved mig selv. Een Situation bare: Broen ved Ri-

alto! Skibene laa ikke stille, de sejlede omkring paa Rheden, forekom det En. Og saa Værelser! — Dog, det skulde vise sig langt anderledes for mig! — Skuespilleren Hr. Stümer satte mig i et behageligt Forhold til en Rüthling Weiß, et Directeur-Faktotum Esperstedt, Komponisten Blume! ak, jeg glemmer jo næsten den Bedste: Theatermaler Gropius!

Med alle disse omgaaes jeg paa det Venligste. De vise mig Alt, hvad Byen ejer af Herligheder og Kunst — og Du maa tro mig, det er en uhyre Mængde. Hvad Berlin er for en By i arkitektonisk Henseende, et Athen, en Skole for alle Kunstens Dyrkere! — Hør Du, det er overordenligt. Du kan nok altsaa forestille Dig, hvor et Menneske gloer, naar han kommer lige fra Frue Skorsten og for Exempel seer Gensd'armes-Pladsen her med de to dejlige Kuppel-Kirker og lige imellem dem — o, det guddommelige Skuespilhus! — Det kalder jeg et Theater; og nu Indretningen, det Indvendige, Højden! — Alle Dekorationer gaa op i Vejret! — en Plads for Scenen! Paa Malersalen var jeg ogsaa hos den prægtige Gropius — en dejlig Dreng, jovial, munter, godmodig og glad ved sin herlige Kunst. Jeg har seet der nogle Bagtæpper med Lofter, som synes at dække hele Overdelen af en Sal, saa man staaer og gloer derpaa og spekulerer: hvordan er det nu med den Stue, den har jo helt Loft! indtil man da omsider betænker sig, det er Bagtæppet — saaledes malet, at Pokker selv ikke troer Andet, end at det gaaer ud over hele Stuen! — I dette Skuespilhus befinder sig ogsaa en Koncert-Sal med tilhørende Forsale! — Jeg

stod som henrykket ved at se den! Det er lige saa meget et Kunstmusæum som en Sal!

Madam Neumann saae jeg da! — Hvilket Kjælebæggebarn fra Naturens Haand har ikke her Modesmag, kvindelig Glimresyge, Behagelyst, Publikums Raseri forsukket! Her er Alt: Skjønhed, livsfulde Øjne, Rejsning, Skabning, Stemme for Romancen, Skuespiller-Talent! — Hun spillede undertiden, saa man paa een Gang gjerne kunde baade le og græde.

Jeg har seet Meget her, men i alt dette Meget endnu ikke truffet Devrient, som jeg har seet ham afbildet i Bladene. Denne store Skuespiller — thi han har været stor, det kan man se og høre — lever nu i Erindringen hos sine Beundrere her. Det, der endnu er levende i ham selv, forbyder hans slette, hæse, utydelige Organ mig at blive ret klog paa.

Skuespil er overalt Stedbarn her for Operaen. Men den behandles her med sand kunstnerisk Sands og Omhu! Altsaa det er dog Noget. Det er Meget. Tre Operaer har jeg seet opførte, alle af Spontini: „Nurmarrhall", „Vestalinn", „Alcidor". — — Den fjerde, „Offerfesten", som jeg ogsaa har seet, vil jeg kun for saa vidt berøre, som jeg deri har hørt Wild, Tenoristen (*κατ' εξοχην*) og Mad. Seidler, Sangerinden, Skuespillerinden, Fruentimmeret, Mennesket, Skabningen. O Herre Jemini! — Af de ovennævnte Operaer maa jeg løseligen berøre „Nurmarrhall", for at faae Tid til at snakke en Smule om „Alcidor", og lidt ordenlig om „Westalinn." — Seer Du, kjære Ludvig, disse Sager, som de her fremstilles! Det kalder jeg at give Operaer.

„Nurmarrhall" var den første, jeg saae. Musikken trættede mig; uvant til Personerne kunde jeg ikke blive klog paa nogen Ting i Sammenhæng. Hvad Handlingen var, veed jeg tilforladelig ikke mere af end de Børn, som udi denne Stund komme til Verden. En Mad. Schulze slog mig saaledes paa Torsken med en uhyre Arie, som varede saadan en 30 Minuter — kom det mig for — hvori hun brød en Slump saadanne Triller og saadan en Kvalster af Rullader af sig, at jeg tænkte: nu ligger hun der! hun staaer det ikke ud! Men hun stod det ud. Hun har en uhyre stor Næse, som naar hun kom ret i Fart med Rulladerne, rystede paa hende som min lange Dirrefinger, naar jeg slaaer Triller, og saa løb den libt rødlig an med det Samme. Du forbarmende Skaber! tænkte jeg ved mig selv, da Arien var ude og Huset rystede af Bifalds-Ytringer. — Men uagtet nu dette Hovedpersonens Parti forekom mig saa skjærende, Sangeren Bader aldeles ikke vilde smage mig heller, saa gav to Gjenstande mig Fyldestgjørelse, nemlig Orkestret, som jeg her hørte i dets hele Magnificence, og den velsignede Gropiusses Dekorationer — jo een Ting til: Optogene og alt hvad Sceneriet betræffer. Spontini førte an; han fører nu an som en Skarnager, der med en lam Arm slidder og banker et Par halvt ihjelslæbte Heste. Men Orkestret var Pokker ikke at sammenligne med de sidste. Det viste, at det kunde finde Vejen, om der saa aldrig havde slddet Nogen og ageret Kudsk. 90 Personer stærkt, vant til en Sammengriben, som aldrig savnedes, lod det mig ganske glemme Anføreren. Men dog kunde jeg ikke bare mig for at tænke: O! hille en Ulykke, Jer skulde Schall være i

Spidsen for! — Hør, kjære Ludvig, vort Orkester er dog ellers et stolt Orkester! Vistnok er jo dette stærkere, sommetider træder ogsaa dets større Kraft med stor Virkning frem, men det maa jeg nu sige rent ud, det er min Tro, at man maaske ikke træffer et Orkester af lige Størrelse, Mage til vort. (NB. under Schalls Anførsel). Det kan jeg gjerne være beføjet til at sige, naar jeg af alle underrettede Folk hører her, at Berliner-Orkestret excellerer mellem alle i hele Verden. Nu — det er ogsaa prægtigt, men anført af Schall! — Død og Plage! hvor saa Berlinerne vilde faae Øjnene i Vejret; og Næserne! — Dog de staa saamænd svært nok opad! — Ouverturen til „Nurmarrhall" er prægtig, ildsfuld og original, men saa kom der med eet en Rossini-Bremse om Ørene, og det gjorde saa ondt! — Hvad Dekorationerne angaaer, vil jeg kun nævne een: Et Landskab. Omtrent en fire Mils Vej borte saae man en svær Indsø, venlig belyst af Middagssolen. Omkring denne Sø pragtfulde indianske Landhuse, Templer, Gravmæler, Træer — seer Du, ingen Bøgetræer eller Pæretræer eller Nøddebuske saae man i dette indianske Landskab, ikke eet! — sært nok! men lutter saadanne Træer, som Øjet maatte dvæle med Opmærksomhed ved, fordi det, om det endog ej vidste at give dem Navn, dog umulig kunde miskjende, at de hørte hjemme her. Den hele Natur var indiansk! Planter, Søvæxter, Dyr! Og saa — en Ø ude i Søen! — nu, derom snakkes vi vidtløftigere ved. — Jeg mærker paa mig selv Forsmagen af den Morskab, det skal være mig, naar jeg kommer hjem at snakke mig ud over Alt — Alt, hvad jeg her seer og nyder stum som en Fi! thi hvem har jeg her at snakke

med? — nej denne Pine, at se saadanne Sager og maatte kvæle sin Glædes Raseri! Naa — jeg skal snakke! — Jeg skal holde mig skadesløs! Og ville I ikke høre paa mig — smile I nederdrægtig lumsk ad min Enthousiasmus, saa veed jeg nok, hvad jeg gjør. NB. Paa Theatret skal Ingen faae et Ord af mig — Ingen! — men hjemme i 272 — o, hvad vil ikke Adelgade blive for en Gade! — Jeg seer det! Man vil strømme derned! Man vil bo der for Nemhedens Skyld — Huslejen vil stige i Prisen — Kunster og Haandværker vil komme op igjen. En højere Grad af Liv vil bevæge sig, især henimod Prindsensgade, og — dog — hvorhen river mig mit profetiske Blik? — Seer Du — det er nu bare ved Tanken om den daarligste Oper, jeg saae her! — O! — men det er min nydelsesrige Tilstand i det Hele, der gjør mig saa fornøjet ved at tænke mig Atter-Nydelsen med Jer. Og nu Rejsen videre — Dresden — Wien! Nu Naturen! hvad vil den ikke smide af sig? — Ja, vist og sandt er det — havde jeg dog bare faaet En med mig. — Dog, maaske snakkede jeg saa min glade Stemning bort strax og beholdt ikke Livlighed nok tilbage for Jer siden. — Den anden Oper, jeg saae, var „Westalinn"! Den indtog en høj Plads hos mig mellem mine Yndlings-Syngestykker. Handlingen smuk, ædel, fornuftig og Musiken fortryllende. Det er Spontinis bedste, sige ogsaa Alle. Deri optraadte Wild som Gjæst. Jeg fik ham da omsider at høre; det er den gehaltrigeste Tenorist, jeg endnu har hørt: der er Kraft, Klokkeklarhed og Renhed, jeg kunde forstaa hvert et Ord i hans Recitativer.

Gode Kone! — at sige nu tiltale Læseren, Ludvig *

eller Ludvig **, hende — vendende sig specialiter til Forhøjningen ved Vinduet.

Synes Du det er Ret? — Du skulde nu probere, hvordan min Sindsstemning er. Kunde Du ikke da skrevet under Adresse til *Stümer*, om Du havde glemt min Anvisning: Poste restante? — Troer Du, jeg vil gaa mere her i Dyrehaven og tænke paa Dig? — eller drive om i det sachsiske Schweiz og se efter Huset Nr. 272 i Adelgaden højt oppe fra en Klippespids nu paa næste Søndag? og staa der med lang Hals og tænke paa Dig? — Nej ingenlunde! — ikke mere i denne Verden! — Du har gjort mig megen Sorg! — Du skal aldrig faae mig at se mere, troer jeg, hvis jeg ikke nu snart faaer Brev. Aldrig mere! Jeg har hver Morgen en Berliner-Slobrok og grønne Saffians Tøfler paa, ren hvid Skjorte og lugter af Esprit de Portugal, saa det er fælt, men Du faaer mig aldrig at se i denne min Herlighed. Jeg flyer ind ad Ungarn til, lejer mig paa nogen Tid ind hos en Eremitinde i en behagelig Skovegn, driver Jagt, Fiskeri og Fuglefangst, forbedrer hendes Aands indvortes Kultur og søger paa flere Maader at glemme, at der en Gang har været et Fruentimmer Nr. 272, som fik mig narret til at rejse ud, langt ind i Tydskland, for at hun imidlertid hjemme kunde slaa mig af Tankerne med stor Ligegyldighed. Nu, saa stræb da at berolige mit Sind! Tænk paa, naar jeg i Slutningen af August en Morgenstund kommer Dig i Møde med Slobrok og grønne Tøfler, tænk paa denne store Time, hvorledes dit Legeme vil dirre, hvorledes Du vil trippe og flagre med Vingerne som en ung kjælen Due, skrige, gispe og sige: „O Du Herrens Velsignede! est Du

— Du der i Slobroken — est Du min Ceder fra Libanon, min Rose fra Zions Dale, min Myrrha fra Askalon? — saa kom, se — se hvor jeg aabner mine Armes vide Porte for at tage imod Dig." Ja, det vil Du sige, og Du vil synke om, vanmægtig som en Bogfinke — og forgaa i overvættes Fortryllelse og Beruselse! — Nu, skynd Dig og skriv, ellers forbliver jeg i Ungarn, og Du skal aldrig se mig mere undtagen om Natten, saa skal jeg per duplicationem animalem omsvæve dit Leje og forskrække Dig, idet jeg paatager mig Mus- og Rotteskikkelse. Nu — saa skriv da! — — —

Den 28. Kl. $^{3}/_{4}$ til 6 om Morgenen.

Gode Ludvig!

Jeg kommer til at lukke Brevet, som nu er yderst fortræffelig forseglet, op igjen.

Siden Skjæbnen saa vilde det, saaledes har villet det, nemlig at vor Vært ingen Tid fik til at bringe mit Brev paa Huset, saa tænker jeg nu som saa: dette Brev vil jeg nu skrive paa, lige til jeg omtrent sætter mig paa Vognen, hvilket skeer enten i Overmorgen Aften — thi mit Rejseselskab mener, at det vilde være bedst at kjøre om Natten herfra — eller paa Løverdag Morgen, saa tidlig som Lærker tage Sko paa. Altsaa vil jeg fortsætte Skrivelsen. — Jeg har nu, ved at besinde mig siden igaar Middags, i hvilket Mellemrum et Pund dejlige Kirsebær og Operaen „Iphigenia in Tauris" have bidraget deres til at stemme mig bedre, besluttet at udbrede mig over Resten af mit Ophold, saaledes som jeg har gjort det angaaende den første Halvdel.

Jeg slap ved Operaen „Vestalinn“. Som sagt, det er Spontinis bedste Musik, sige Alle. Jeg kan kun sige, det er den bedste af de af hans Værker, jeg her har hørt. Saa ildfuld som den, ligesom hans andre Musiker, er, saa ædel er den hølt igjennem, dejlig holdt i en Stil, som Sujettet fordrer. Her var Orkestret især værdt at høre. Men Wild! Det er en Tenorist! Ham har Naturen skjænket Malm, Klarhed, Skjønhed og Styrke, saa at han kan høres midt igjennem alle Instrumenternes Brusen; herligt lyder denne dejlige, mandige, rene og veltalende Stemme igjennem Alt, gjennem Korister, fægtende Soldater, Trommer og Piber, Torden og Lynild! — Det kalder jeg en Tenorstemme, og saa ren — Regnbraaben, idet den fødes i Ætherens Skjød, er ikke renere. — Det var ikke ilde sagt! — hvad? — Nej, kjære Ludvig, den Karl, det er en Sanger! — Hvor jeg var glad ved at høre ham. Han var Licinius. — Ovenmeldte Madam Schulzes fürchterlige Røst hylede sig ogsaa igjennem denne Oper. Her rystede hendes Næse dog ikke slet saa unheimlich, eller løb an — Komponisten har i denne Oper betænkt Sangeren sparsomt med Rullader. Denne Oper burde vi dog forlængst have havt; thi det kalder jeg en Oper! — Jeg beder Dig for Guds Skyld, Kjære, Bedste! le dog ikke, men se først! — Naar Du har seet Magen til Elegance, ren, ædel Stil i Dekorationer, og Magen til sand Kunst, saa — Vestas Tempel for Exempel! Aa aa aa aa! sagde jeg, da Tæppet rullede op. Man saae Scenen anlagt i Templets Midte, lige under en uhyre Kuppel, hvorfra den yndigste Belysning kom ned fra oven. Lige under Lyset fra oven den evige Ilds Alter, omgivet

af Præstinder, en Kolonnade i ædel Stil omgivende det Hele. — Ak, jeg seer det endnu for mig! — Saa Dekorationen i sidste Akt: Julias tilberedte Grav udenfor Rom. Hør, kjære Ven! i dette Øjeblik staaer endnu dette klassiske Kunstværk af en Theater-Dekoration saa skuffende for mine Øjne, at jeg først nu huskede paa: det er et lige nedhængende Tæppe! — Murene om Rom, Staden i sin karakteristiske, maleriske Beliggenhed omkring paa Højene, Kapitoliet, Triumf-Støtterne, Mausoleerne, Templerne, Træer, Planter, Buske paa Mure og Huse. — O! man kunde ikke se sig mæt paa den Dekoration! Dagen efter maatte Gropius lade den gaa ned for mig; og det gjorde han — ikke det alene, men han førgede for, at den blev saa godt belyst, som Tid og Omstændigheder vilde tillade. Denne Oper er det Bedste, jeg har nydt af Scenens Gaver her! Det er en Oper; naar saaledes Alt forener sig, alle Kunster arbejde sammen, arbejde med Evne og Lyst, vejledes af virkelig Kunstneraand, saa kommer der noget Stort ud. Optogene! — hvor ædle, værdige, grandieuse vare de ikke. Det Par hundrede Mennesker, som omgave Licinius's Triumftog, bevægede sig paa det snevre Rum — en Scene bliver dog aldrig et Forum — med en Frihed og Raskhed, som viste, at Sagen var tænkt ud i et virkeligt Instrukteur-Hoved. Dandsene, Kampene, Legene, Alt, hvor var det ikke gjennemtænkt nøje! — Korene fuldstændige, rige! fornemmeligen Fruentimmer-Korene dejlige. Men En stod foran, med en Arm som paa en Fugleskræmmer, en lang, spids opadløbende Pande, to Øren som et Par flade Dessert-Tallerkener og et Skjæg, som jeg rigtignok ikke kunde se, førend jeg gik op paa Theatret

og tog det i Øjesyn. Hun slog med Nakken, da jeg begloede hende, og sagde indvendig paa Tydsk: „Was jucken Sie nach?“ — Præstinderne vare alle kostumerede og, som det Hele, rigtigt: Alle med glatte Pander, Alle som sig burde, men hun, Julia, med det store Snudehorn, havde uhyre Krøller. Hu! skreg det inde i mig: Ja Gu' skulde Du krølles! — En Scene i Stykket selv ikke at forglemme: der hvor Julia, efter Sammenkomsten i Templet med Licinius, gribes i den Brøde, at have ladet Ilden gaa ud. Hendes Dom fældes af de forsamlede Præster og Præstinder, og ved Slutningen af det prægtige Kor, kastes det sorte Klæde pludselig over hende. Hun styrter til Jorden. Det er en yderst gribende Scene. Saa herligt, men derhos velgjørende i sit Indtryk, er Stedet, hvor Ilden fra Himlen i et stærkt Tordenskrald falder ned og antænder Flammen, som hun lod gaa ud! — Det er virkelig skjønt! Denne Opløsning af Knuden er saa poetisk dejlig — og virksom, betragtet som Theater-Koup. Nu intet Mere om denne min Yndlings-Oper, ellers bliver jeg ikke færdig.

„Alcidor“, Oper i tre Akter af Spontini. Gud ske Lov, at den i indvortes Gehalt, baade i Henseende til Musik og fornemmelig til Text, staaer langt under „Vestalinn“! — Jeg siger: Gud ske Lov! Thi ellers maatte det vel saa have hændet sig, at jeg havde maattet drive to, tre Svin ud i Skoven ved den Lejlighed. Hvad Højde dette Værk for Resten staaer paa i Henseende til det Udvendige, behage I at slutte Jer til af denne besynderlige Omstændighed: Jeg havde forsømt at forsyne mig med Textbog, og — forstod jeg et eneste Ord i samme

respektive Oper, veed jeg mere af Gangen i Handlingen end denne nærværende Gaasefjer, hvormed jeg giver Jer Tilstaaelsen om min Uvidenhed, saa gid jeg maa blive skabt om til saa dum en Gase, at man ikke en Gang kan finde en Pennefjer paa samme til at vaase med, end sige skrive vittige og fornuftige Breve! Ikke et Bogstav, som sagt — og dog har jeg med fængslet Opmærksomhed kunnet se hele Operaen ud; hvorfor? forbi det var en Oper mest til at se paa! — Nej, nu har jeg dog en dejlig Indbildningskraft; jeg har seet Elysium; jeg har seet Afgrunds-Svælgene i Underverdenen, Vorherre i Stads-Uniform, Fanden i Negligé, Engle-Grupper, Djævle-Bander, Havbund, Søgrund, Sky-Grupper og gjort Kameler, Leoparder, Tigre, Katte, smaa Piger, store tykke Fruer med Briller paa af dem; kort, jeg har en Indbildningskraft, hvormed der kan udrettes en Del, men hvad jeg her saae af Forvandlinger, Dekorationer, Grupperinger, Engle- og Djævle-Optog, Kampe, Dandse — nej! nej! nej! det er for galt! — Stykket aabnes med en uhyre Mængde vulkanske Væsners Færdsel i en Afgrunds Svælg, der saae ud som en Grube dybt i Jorden, midt i et gedigent Jernleje. Og Ilden fra Vulkan-Værkstederne oplyste denne Grube! — Ertsen hang ned som Drue-Klaser i krystalliseret Skikkelse, ligesom glødende, dryppende ned! — Gange ind til Afgrundene! — Svælgene gaaende ligesom ned i Dybet! — Nu Dæmonernes Arbejden, Hamren i Takt med Orkestret, deres frygtelige Udseende. — Det var rigtigt Kostume! bestemt! Thi se vulkanske Dæmoner ikke saaledes ud — og det skal først bevises — saa er det højst rimeligt, at de kan se saaledes ud. — Jeg skal

være en Kanaille, om jeg ikke fløj i Vejret, da de Sataner slog med Hamrene i Amboltene! De arbejdede, saa jeg svedte ved det! — Og — Koret hertil! — Spontini er en genial Karl! Det er han bestemt!

Saa kom der siden en Guldhal til Syne. — Man kunde — her maa jeg bande! Jeg kan ikke bare mig! — Gid jeg maa — — — om jeg kunde holde ud at se paa den Dekoration, saa straalede den i Guldglands. I Baggrunden Altertrappen, paa hvilken en stor Mængde Krigere laa dejligt grupperede! — Saa fremkom — ak, Herre Gud! Tænk Jer ogsaa bare den Theater-Maler! er han ikke rent forbandet? Vover paa at fremstille Sylfidernes Rige. Paa Havets Bund fører han sine Tilskuere ned, og det saa naturligt, at man giver sig til at svømme for at komme op. Ligesom et Menneske, der paa Gammelholm faaer en, to eller tre Gamle, saaledes gav flere ethousiastiske Gemytter sig til at arbejde; — og det Menneske, denne Gropius, han veed at gjøre en saadan Søbund saa tillokkende, at man faaer Lyst til at gaa til Bunds igjen, man ræddes ikke! — O hvilken Kunst, den Malerkunst, naar den er paa den Højde! Sivrør grupperede, ligefra deres Rødder af, saa herligt! Bunden med sit hvide Sand, Muslingskaller etc., Fiskene i Søen, de dejligste Aborrer, at sige Guldfisk — Allesammen lige til Aal og Brasen, Alt af Guld, spillende omkring i Vandet! En Gjedde paa den Længde, saa naturlig og appetitlig! — Nej! dette Sylfidernes Hjem! O! Og altid denne forstandige, korrekte Sandhed i Alt, hvad der hører til, angaaer Sted og Tid! — Nu Sylfekoret paa denne Søbund. — Tænk Dig, naar denne Scene kommer,

saa er Theatret i Førstningen omhyllet med et blaaligt Flor. — Det er nu Fanden ikke Flor, det er midt i Søen, man seer ind i den. Fiskene, Søbyrene — Alt i den venligste Karakter! — Saa Sylfedronningens Yndling, Mad. Seidler, paa sin Trone! — (Sylfedronningens Yndling!! — Snak! jeg veed Pokker ikke, hvad hun var. — En Prindsesse, som Havnymferne tog i deres Beskyttelse! — synge gjorde hun som en Guds Engel!) — I tredie Akt. Gud hjælpe mig, om jeg veed, hvorban jeg skal begynde! ja, for I troer, jeg er allerede for længe siden halvsjantet. Jeg skriver min gode, sunde Menneskeforstand rent bort. — Der forekommer i tredie Akt et Sted, hvor det er, veed jeg ikke nøje at angive, og det kan være Jer det Samme — Sylfekongens Residens skal det nok forestille, eller maaske hans Landsted. Kort, en Mur af Staalskjolde omgiver det. Sylfekongen siger til Helten i Stykket, som Bader spillede: Hør, Du raisonnerer ikke — hører Du! ikke et Muk, eller jeg fører Dig paa Øjeblikket op i mit kongelige Residensslot, som ligger paa Hjørnet af Elysium og Ætherien! — Hvad behager? spørger saa Mennesket, boer Du da ikke her? — Nej tilforladelig gjør jeg ikke nej; jeg ligger her bare om Sommeren! — Ah! saaledes! da gad jeg saa vist dog seet din Bopæl. — Det kan Du let faae at se. Den er strax herved, neppe 35000 danske Mil. Du behøver bare med det Sværd, Du bærer ved din Lænd, at røre ved Staalskjoldsmuren, saa forsvinder nærværende Landsted, og mit elyseiske Rige favner os. — Hr. Bader betænker sig ikke længe, trækker ud, pirrer ved Staalmuren, den gaaer fra hinanden. Skjolde blive til Skygrupper, Blomsterkrandse

med svævende Engle omguirlandere hele Scenen, som med Et er forvandlet til en nydelig Sommernats Himmel, besaaet med Stjerner. Et magisk Tryllelys bestraaler det Hele, et Seraffor, rent, yndigt, omtoner det Hele, og den Henrykkelse, som beruser Tilskuerens Øje, Øren, alle, alle Sandser, er saa himmelsk sød, at man ikke kan beskrive den. Denne Forvandling overgaaer Alt, hvad Menneske-Fantasi kan skabe sig; Ovidius har ikke kunnet anordne den brillantere. Den Gropius! — Det er et Helvedes Menneske! — Hans Kunst tager mig virkelig min Skuelyst saaledes fangen, at mine andre Sandser blive noget stedbørnlig behandlede. — Men det er ogsaa en dejlig Kunst, den Theater-Malerkunst, at sige bragt til det, han viser ved den! — For Resten er det en kunstig Karl; han gaaer, naar han er paa Malersalen, og skyder til Maals efter Klatter, han har sat paa et Træ eller sligt, med en Bøsse, han har ladet sig gjøre i Wien, men som ikke er nogen Bøsse, men et Slags Pusterør! og saa leger han med sine Papegøjer! — En prægtig Fyr!

Jeg havde nær begaaet en Majestæts-Forbrydelse mod Tonekunstens Helligdom. Glemt Operaen „Iphigenia in Tauris"! — Men det kom nu af min Misfornøjelse over, at Offerpræstinden, Mad. Milder-Hauptmann, var saa gyselig halt! — Nylig kommen med Nød og neppe levende fra en uhyre Sygdom, kan Mennesket ikke taale at savne Bifalds-Viraken længer. Hun maa heran, hun slæber sig ynkeligt frem ved en Stav! — men Enthousiasmens Flamme brænder endnu skikkelig klar i erkjendtlige Hjerter, de tage imod hende, det læger, trøster, og nu ofrer hun Kunst, Smag, Sands, Menneskeforstand op!

Hvorfor? For en Virak, hun snart vil se formindsket betydeligt, naar hendes Beundrere faae Ro til at se nøjere paa det Ravgale i at betræde Scenen som Heltinde i en græsk, alvorlig, ædel Handling — haltende, ynkelig slæbende sig frem! Men Toner er der i den Hals — himmelske! — Dog, seer man paa det lidende Ansigts Træk, saa hører man dem ikke som søde Toner, man troer det er Klagetoner over legemlige Smerter. Dette gjorde mig led af det Hele. Men det hørte jeg, det er en ynbig Musik! — og var Milder-Hauptmann frisk om 14 Dage, og kunde som før udføre Partiet, saa troer jeg — — nej, rent ud med Sproget! — nej, nu staaer min Hu til videre Fart! til det herlige Wien, hvor jeg — siges der — skal se Skuespil, som her Operaer. Det er meget sagt!

Sørgeligt, at den skjønne Skuespilkunst her er et meget forknyt Stedbarn! — Ikke en Snus har jeg seet, som ret har interesseret mig af Skuespil; ikke truffet en Rolle, som ret har vakt mig. Mine Lunger vil jeg ikke tale om, de ligge ved Gud saa stille, saa rolige, saa det gyser i dem. De ere ikke vante til den lange Hvile! Hvad har jeg nu seet af Skuespil? Kjøbmanden af Venedig, Røverne — ah! jeg giver ikke ramse op, hvad jeg ikke vilde gaa nok en Gang efter.

Fransk Komedie saae jeg i Mandags paa Charlottenburg: Kokken og Sekretairen; det blev godt spillet. Det var et vakkert Selskab, unægtelig i mange Henseender stikkende Skuespilselskabet her. — Sammenspil, Simplicitet, Naturlighed, Alt, hvad godt er, kunde jeg ret vel, selv i min Sprogukyndighed, blive klog paa. Paa Königsstädter-Theater har jeg seet et Schau- Spektakel-

Zauber- og Ritter-Melodrama kaldet: „Ein Uhr“. Det nedrigste Kunstkomsnust, som man kan tænke sig. — Her viste sig en Komiker, Schmelka, han er Berlinernes Yndling.

Ak Herre Gud! Altsaa indtil Dato — to Dage før min Rejse — har jeg endnu ikke seet det Allermindste af Skuespilkunst, som har ret fornøjet mig. Rüthling, Weiß ere gode Skuespillere, Devrients Levninger ere værdt at tage med, en Hr. Krüger, ung Helt — aa ja! Men — en Ryge, en Frydendahl, Lindgreen, er her i Sandhed ikke, NB. at dømme efter det Dusin Skuespil, jeg omtrent endnu har seet. — En Nielsen sandelig ikke heller — langt fra! Og skal jeg dømme efter, hvad jeg har seet, og som man kalder einzig, charmant, wunderschön! etc! etc! saa kan jeg ikke slutte mig til, at de Sager, som formedelst Sygdom ikke kunne gives, i nogen høj Grad vil interessere mig. Komikerne har jeg dog seet. Uden Anmasselse kan jeg bestemt sige: dem viger ingen af vore Pladsen for. Al Respekt for Operaen — men Resten! — Dog, Alt kan ikke være til højeste Fuldendthed herligt. Kongen yndet mest Operaen. Og nu — — nu faaer jeg dog snart holde op. — L. staaer i dette Øjeblik og seer paa mit Skriveri, seer ned i Sofaen paa det Færdige, gyser og siger: „Og det er et Brev? Ih Du store Gud!“ — — —

Berlinerne ere højnæsede Folk, man seer strax Løveribberen i den usleste, mest tyndbenede Spækhøkerdreng eller Posamentier-Dito. Jeg kjender nu temmelig godt disse Folk; i 14 Dage har jeg allerede, fra i Dag af, studeret dem, seet dem i alle Stillinger og Situationer.

Man kan i ingen Henseende miskjende den Nation, som overvandt den store Kæmpe Roland for nogen Tid siden, ligesom og at der ikke lever det Allermindste i noget Individs Erindring, der tyder paa Tanken om 1806. Ih vor Herre bevares! — Hvor de komme frem, ere de højmælede, vil absolut føre Ordet. Paa Gaden seer man iligemaade lutter Tegn til, at Berlin er Verdens-Betvingernes Hjem. — Kommer en Fremmed f. Ex. en ung Berliner Skoledreng i Vejen, han render paa ham — og siger maaske i det Højeste: „sagt Nichts!“ — Men jeg har mine store Løjer med denne Nation. En lille Napoleon af støbt Jern, som jeg har faaet for 12 Gr. (en Brystnaal), med den driller jeg ret Berlinerne. I Hvidt stikker denne lille Sorte — Afbildningen af den Mand, der jog dem Allesammen saa mangen Gang, krængede dem, som man krænger en Strømpe, helt og holdent omkring i deres egne Buxer — som sagt, i Hvidt stikker den af, og hvor de glo! Men saa underlig er dog Vanens Magt, de glo paa Manden med de korslagte Arme, men tie eller smaahviske imellem sig selv. Vist og sandt er det, at Berlinerne forekomme mig som et brutalt Folk, og snyderske. — Kommer man i Theatret paa Kant af En og vil frem om man siger nok saa høfligt: „Erlauben Sie?“ — klemmer sig nok saa artig og forsigtig frem — han viger lidt eller intet. Sin Bagdel sætter han rask og frejdig frem og tager den først til sig, naar man giver ham et net lille ligefrem Puf, hvoraf han kan drage den Slutning, at han kan faae mere. I Theatret er han sød: han dasker i sin Næve ved Endestederne, thi her have Nummerne deres visse Stationer, hvori Skuespilleren lægger

Hovedet ned paa den Medspillendes Bryst eller paa sit eget, om han er alene. I disse Stationer, ikke egenlig indrettede saaledes af Komponisten, men valgte til at være Punkter, i hvilke Kjenderen lader sin længe indeklemte Beundrings Storm bryde løs, arbejder nu den unge Berliner med ufortrøden Kjækhed og siger derhos: „Ach, das ist wunderschön, o Jott!“ — At jeg ikke en Gang hørte et Bifaldsraab eller Tegn dertil ved det næsten Frappanteste ved Operaen — Gropiusses Arbejder — det er vel i sin Orden. — Et dejligt Folk er Berlinerne! — I Søndags kjørte jeg ud til Charlottenborg og var selv trettende paa en Vogn med een Hest for — ja, selv trettende, og Hesten var endda nær ved at styrte, da Farten begyndte. Fra Begyndelsen til Enden — jeg sad ved Siden af en Farversvend (kunde jeg se paa de blaa Striber i hans Næver) — faldt der ikke paa hele Vognen mere end denne følgende Smule Konversats. Jeg (efter længe at have pint mig — thi snakke lidt maa man dog): „Erlauben Sie: Wie viel bezahlt man dem Kutscher?“ — Farversvenden (gloer paa mig): „O ja!“ — Jeg (som nu ikke giver gjentage et Spørgsmaal længe efter): „Kann man“ — Han: „Was b'liebt?“ — Jeg: „Ich meine . . . .“ — Han: „O ja!“ — Nu ere vi komne til Charlottenborg. — En Madame (stiger af Vognen og træder hen til mig): „Ach! verzeihen Sie, mein Herr! mein Sohn ist ein wenig taub, darum kann er ja nichts hören.“ — Jeg bukkede. Dermed var den konversationsrige Rejse til Ende. Men hjemad! — Jeg kommer løbende henimod en Vogn, som netop manglede to Personer. Jeg sætter mig op. Ved den Slags Vogne, jeg her traf paa, er den Indret-

ning: Man sidder som paa to Sofaer langs i Vognen, vis-à-vis. Jeg sad lige overfor en høj, temmelig gammel og yderst sentimental paaklædt Jomfru (saae det ud til at være). Hun oplivede allerede det forsamlede Selskab meget ved sin muntre, aandsfulde Talelystenhed, havde faaet smaa Karader i Gang og sad med stor Selvtilfredshed og gottede sig over Selskabets Anstrengelse med at faae de indputtede Nødder knækkede. — Hun løste dem altid alle selv. — Samtalen faldt nu mere generelt. En tydsk Mand paastod blandt Andet højt med en ægte Preusser-Stemme, at man i de allerfleste Tilfælde kunde slutte sig til Menneskets Indre af hans Manerer og Vaner. Jomfruen fandt denne Bemærkning skarpsindig og billigede den, efter at have meget kjælent anmodet mig om at tage mig i Agt for at trykke hendes højre Knæ, paa hvilket hun (hviskede hun) bar en Fontenelle. — Jeg syntes ved denne Lejlighed ogsaa at spore Lyst til at give en liden Skilling med i Laget, om den saa var aldrig saa lille. Jeg stadfæstede Mandens Paastand, sigende med megen Dybsindighed, om han vel havde lagt Mærke til den synderlige Omstændighed: at Mennesker, der bed sig i Underlæben, ufejlbarligen skulde befindes at være kløgtige, lyse Hoveder? — Manden gav sig strax, uden at genere sig det Allermindste, i Færd med Underlæben, hvor svær det end holdt, thi den var ikke indrettet til Andet end til at hænge ned udenpaa henover Hagen, og sagde: „Ja, da haben Sie völlig Recht, janz Recht!" — Den gamle Jomfru forlangte at vide, hvad det var, han „beistimmte". — Og neppe havde han gjentaget min Ytring, før hun sad der som født med sammenbidte Læber. Selskabet fik Bemærkningen efter-

haanden meddelt, og da jeg forlod Vognen, veed jeg vist — om min Paastand ellers holder Stik — at der vandrede fem fløgtige, lyse Hoveder ind ad Brandenburger-Thor.

Fruentimmerne i Berlin synes at være et elendigt, styget Folkefærd. I Skuespilhuset f. Ex. tæller jeg hver Aften: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 — endnu ikke et taaleligt Ansigt — 11, 12, 13 — der sidder da eet — ja saamænd! Øjnene, men altfor tykke Kinder! — Nu kan jeg godt se hele Logeraden rundt, det bliver derved. — Nej, Kjøbenhavn har Piger og Koner! Nej — Naturen i Berlin duer ikke; Kunsten priser jeg. — Børneopdragelsen staaer paa et højt Trin her. Det er vel ogsaa en Virkning af Kunstsandsen. Hver Onsdag og Løverdag kommer en Flok dejlig svinske Drenge med sorte Kapper over deres lurvede Trøjer og med trekantede Hatte paa, som, naar de blive satte paa Enden, ere højere end Drengene. Toget holder i Nærheden af mit Logis udenfor en Brændevinsmands Dør. En Koral istemmes, som er indøvet ligesom halv firstemmig. To Drenge er der især, som hvine, saa det klinger igjen i Vinduerne. De to Gamle vræle svært i med, og det gaaer nu grumt til. Ja, endog en Slags Mottetto hørte jeg forgangen! Saadan en Sang kunde selv ikke være Fanden anstændig, det jeg troer. Naar de saa ere færdige, styrte de af hen mod Døren, faae hver sit friske runde Brød, rive det sommetider fra hverandre ned i den med dejligt grønt Skimmel belagte Rendesten, og fare saa afsted hen mod Anstalten, hvor Berliner-Ungdommen aandelig og legemlig udvikles. Det maa være derfra, at den Tone gaaer ud, hvori de

Preussere, jeg seer paa Restaurationen, tale, svare, se paa Fremmede o. s. v. Ellers maa jeg sige, det er det Allersletteste, man kan gjøre, naar man er artig mod Berlinerne. Det le de ad, tage imod det som en Tribut og vise ikke det mindste Artige igjen. — NB. Jeg siger, saaledes finder jeg dem, jeg støder paa; men at leve 14 Dage i en By og ikke støde paa eet Menneske, som man kan frakjende Storsnudethed — Skuespillerne undtager jeg aldeles — det er dog sælt! — Rigtignok sandt, at jeg, som ikke kan omgaaes med Nogen undtagen gode Folk, som jeg liber godt og kjender godt, jeg duer ikke til at bedømme Folk. Men jeg kan ikke lide Preusserne, for saa vidt jeg nu kjender dem, det maa jeg sige Jer, for at give Jer en Ide om, hvor fortrinligt mit Ophold maa have været i andre Henseender, siden jeg saa godt har kunnet taale Savnet af god Omgang; thi Rüthling, Weiß og Stümer ere idelig beskjæftigede, deres ledige Timer have de ærligen ofret mig til at føre mig om i. — Nu troer jeg da nok, at Du saa omtrent kan være fornøjet! — Jeg seer efter — har Du i dine Dage faaet Magen til Brev? — Nu giver jeg ikke mere, min Haand gjør ondt! — Jeg spiser til Middag hos Stümer!

Den 29.

Efter Maaltidet kjørte jeg med Stümers ud for at bese Berlinernes Bellevue, et Sted, som Magistraten har anlagt til Berlinernes Fornøjelse — en god halv Mil fra Berlin. Jeg kom med det Samme igjennem en Del af Byen, der saae ud præcis som Roeskildes Indkjørsel. Jeg mente, det var en ussel Udkjørsel, Byen her havde.

En Svoger af Stümer, som var med og meddelte mig allehaande Oplysninger, svarede: „Nej, vi ere ikke ude af Berlin endnu; se hist Ringmuren! — Deroppe komme vi først til Porten Strahlauer-Thor.“ Vi befandt os netop i en Sandvej, det gik Hestene til Bugen, Vognen til Axlerne i rødbrunt Sand, fint malet som Aske. Paa begge Sider den usleste Kornmark; jeg vilde ikke give en Mark dansk for hele Høsten i sin Tid — og det var Berlin endnu! „Fy for Fanden!“ sagde jeg (at sige paa Tydsk), „hvor det seer ilde ud! Das ist ja buten blank, binnen krank!“ — „Ja bi nu bare,“ sagde Manden, „kan De ikke forlænge deres Ophold i Berlin en 50 til 60 Aar, saa skal De se Løjer. Her skal nu anlægges Gader, bygges Huse, Palais o. s. v.“ — „Ja saa!“ — Igjennem Sandbakke slæbte Hestene os en elendig Vej, gjennem en Rad jammerlige Spinkler af henvisnede Birketræer, omsider til et Lyststed, „Treptau“ ved Spree, som her danner ligesom en Slags Indsø med ret maleriske Øer, o. s. v. Oppe fra Altanen paa Huset saae det net nok ud.

I Spree drukne Berlinerne sig, naar Støv, Røg og Snavs samt deres egen Storsnudethed og Brautelyst blive dem for svære. Ak Herre Jemini! Dette er Alt, hvad vor Herre undte et Folk af Natur-Skjønhed; og Berlin selv, seet fra dette Punkt! — Det saae ud, som om der nylig havde været en uhyre Ildebrand, med hvilken man netop havde faaet Bugt; saadan var hele Herligheden indhyllet i Skyer af Røg og Sand! — En firstemmig Hornmusik hørtes ude paa Vandfladen, hvor vi lod os ro ud. Hillemænd, hvor blæste de Karle! hvilket Foredrag! og

saa paa Søen! De ledsagede en Baad fuld af Mennesker, som havde engageret dem for det Samme.

Nu god Morgen, mine gode Venner! — Tager nu til Takke med min Passiar. Eet kunne I ikke tage fejl af: at jeg har havt Jer i Tankerne, at jeg har det venligste Ønske, at dele Alt med Jer, hvad jeg har nydt, seet og hørt. Vrøvl er jo en Del af dette, men I maa ikke rive det itu. Nej, saa giv mig det hellere tilbage. Det indeholder dog Erindringer fra en Sommer, der tegner behagelig, siden den nu alt kan give mig munter Stemning nok til at skrive et saadant Mesterstykke af et Brev — i Længde. I Aften skal jeg formodenlig se det sidste Skuespil her, thi i Morgen Aften rejser jeg formodenlig til Dresden. Om tre Dage haaber jeg at tænke paa Alle, som tænker paa mig, højt oppe paa Spidsen af et Bjerg i Sachsen, over hvilket Vejen skal gaa til Töplitz.

Spørg endelig min Kone, om hun fik Bud til Dampskibs-Kaptainen efter min Stok. Jeg haaber dog at mine Blomster passes, at Maria spiller, at Rosa gaaer i Skole, at Kongen er kommen hjem, at W. ligger paa Landet, at Sofie S. er der, at min Bratsch ikke kommer til Skade, at min Kones Humeur, som naturligvis ikke kan være couleur de rose i denne Tid, formedelst at hun nok saa omtrent er gift med den af Danmarks tvende Millioner Mennesker, som var det Mandfolk, der ene og alene ikke blot i flere Henseender baade med Hensyn til det, hvori vi leve og røres, jeg mener herved naturligvis det i vor Organismus, som gaaer væsenligere ud paa det Højeste og Renligste, passede for hendes lyriske Magnetiskhed, men ogsaa ligesom den Fisk, den Stjerne, efter hvilken

vi gaaer, naar vi følge Central-Instinktet af vor Princi-pal-Dualisme — naa, det er nu det Samme! Min Kone er nok, vilde jeg sige, den heldigste Kone her i dette nordlige Klima med mere, ikke at tale om meget Andet. — Thi jeg vil nu bare henholde mig til min Moralitet. Lever jeg ikke kristeligt og nærer mig i denne Tid uden Rov? Er min Skabning maaske ikke i denne Tid — naar jeg ligger om Morgenen og strækker mig — seer jeg da ikke tydelig, at min Skabning er meget anstændig for en Mand i min Stilling? Hvad min Kultur angaaer, da kan jeg staa ved Siden af Flere, som langt fra ikke ere saa kultiverede, som jeg kunde have været, det tør jeg nok paastaa uden at lyve mere, end antagen Koutume tillader, her i Preussen i det Mindste, hvor sligt behandles med Liberalitet og Intention. — Men at min Kones Humeur er godt, det skulde jeg ikke tro eller haabe! At sige: hun gaaer da vel ikke over min Fraværelse barbenet under Loftet som en Flue og skaber sig? — Det beder jeg om maa lades være, da Beskedenhed og $^3/_4$ Takt for det Sømmelige vil lære hende, at hvad en Flue kan være bekjendt i sin Stilling, det frabedes.

Tredie Brev.

Til ***.

Berlin den 26. Juni 1826.

— — — Imorges tidlig var jeg med min Vært ude for at se Valpladsen ved Groß Görschen, hvorhen Berlinerne gjøre Valfarter som til det nærmeste Punkt af de mange, ved hvilke de dvæle i sejerdrukken Erindring om deres nyere Heltetid. Preusserne ere nu et Folk af bare Kæmper; naar man taler med dem om Krigsbegivenheder, saa skulde man fast tro, at 1806 og 7 var 617 og 18; at Jena- og Eilau-Affairerne henhørte i den brandenburgske Hedenold, saa rent ere de svundne af deres Hukommelse. Naar man bare nævner Ord som Slag, Bataille, Kanoner, Sværd, saa gnistre Øjnene paa dem; komme de saa i Gang med at fortælle om Fægtning, Indhug, Massakre, saa gestikulere de gyseligen med Arme og Ben, og man synes ordenlig at se dem lige op til midt paa Laarene at blive dyngvaade af Blodbækkene, de endnu i deres modige Tanker ligesom vade omkring i.

Min Værts Brodersøn, en Sabelmager, en Sachser, fortalte mig i Aftes, at han ganske uforvarende ogsaa kom med i Bataillen ved Groß Görschen. Han var kommen til Berlin kort iforvejen for at besøge sin Kjæreste. Da Rygtet om Franskmændenes Fremrykken imod Berlin meddelte sig, blev alt stridbart Mandskab opfordret

til at samle sig, modtage Vaaben og under Anførsel af en Oberst (hans Navn har jeg nu glemt) at forstærke Armeekorpset ved Groß Görschen.

„Jeg vilde nødig med," fortalte Sachseren; „som de Franskes Ven og trofaste Bundsforvandte var ingen Sachser forpligtet til at gribe til Vaaben for Preussens Sag, og det forekom mig underligt, at mit Besøg i Berlin, som kun var for at se min Kjæreste, førend jeg tog til Wien, hvor jeg skulde forestaa et stort Bomskjærer-Værksted, kunde forpligte mig til at gaa i Krig for at frelse Berlinerne. Jeg var just hos min Kjæreste, som tjente hos en Murmester her omme i Frederiksgaden, da Proklamationen blev trommet ud. — Den gik ikke mig an, mente jeg. Men min Kjæreste var af en hel anden Mening. Da jeg hørte de Ord i Opfordringen, som lød paa, at Enhver, af hvad tydsk Nation han end var, maatte nu kun se i Franzosen Tydsklands Blodfjende og gribe Lejligheden til at aftvætte i fransk Blod den tydske Friheds Skam o. s. v., og vilde han ikke dette, saa maatte han, som mistænkelig Person, finde sig i at blive sat i Forvaring o. s. v., saae jeg paa min Kjæreste, og hun saae paa mig. Jeg var overbevist om, at hun vilde ligesom jeg være betænkt paa et Middel for mig til at ungaa saa vel Andel i Kampen som det at lade mig indespærre som mistænkelig Person, og begyndte derfor at tale om, hvor vidt det skulde være muligt, at hun kunde i nogle Dage for det Første beholde mig hos sig. Herskabet var i Breslau, hun stod ene for hele Huset; jeg kunde ganske fortrinligt være hos hende i Skjul i en 14 Dages Tid; det vilde heller ingen Skade være for os, som unge nylig

Forlovede, at lære hinanden nøjere at kjende i daglig Omgang, og hvad mere jeg kunde anføre for min Mening. Jeg saae mig med det Samme allerede om efter Lejligheden, da hun til min største Forundring begyndte: Du vil blive her? Du vil undslaa Dig for at tage Del i Kampen for Fødelandet? — Jeg erklærede mig strax imod dette Udtryk, men hun blev ved: Saa er det mit Fødeland, mit, og den skal aldrig blive min, som skjuler sig, naar Mod og Mandshjerte kunde frelse det. — Hold Munden! sagde hun (thi jeg vilde indvende Adskilligt): Du siger, at Du ikke skylder Preussen dit Liv og dit Blod. Velan, mig skylder Du een Ting, det er: at bevise mig, hvor oprigtigt Du elsker mig. Komme de Franske atter ind i Berlin, saa bliver jeg aldrig din. Her kan saa ingen taalelig Pige nære sig. Jeg veed nok, hvor nær de vare ved at faae Kløer i mig, da de vare her sidst. Mine to Søstre skilte de rigtig begge to ved deres Kjærester. Min Moder tog sin Død af Sorg over deres Skjændsel. Du har her intet Fødeland, siger Du? Du har jo tusinde Gange sagt til mig, at her var dit Alt. Hør nu Jakob! Du maa ikke tro, at jeg gjerne jager Dig i Døden, men Franskmændene have forstyrret mine Forældres Lykke her paa Jorden, jeg hader dem, og alle skikkelige Piger gyse ved at tænke paa dem. For mig skal Du gaa i Kampen i Morgen. Mit Sødskendebarn hos Apothekerens roser sig af, at en Elsasser for hendes Skyld blev Preusser og gik med, endog mod sine Landsmænd. Han bærer nu et Kors paa sit Bryst og er Øltapper og i god Vej for sit Mods Skyld. Du skal ikke gjøre mindre for mig, om Du vil tænke paa at giftes

med mig. Gaa og faae Gevær og Sabel paa. Kom saa i Aften igjen, saa blive vi sammen hele Natten til Kl. 3, da Alt skal rykke ud. Er jeg ikke værd at vove et Liv for, Jakob? Det er jo for mig, for mig. Paa mig skal Du ene og alene tænke. Slaa I Franskmændene tilbage, saa frelse I Berlin og Berlins Piger. Du frelser din! — Du græder? sagde hun og holdt op i sin Tale. — Jakob! Du græder! — Og det er ganske sandt, jeg græd. De skulde seet det Syn, hvor den dejlige Pige stod der og talte for mig. — Jeg græd bare over den Forestilling, at Franskmændene skulde faae fat i dette velsignede Barn! — Hun forstod at give En Kourage, det er vist! Havde hver femte Soldat i Preussen havt en saadan Pige til at sætte Mod i sig, saa havde Jena nu sikkert sit Sejersmonument som saa mange andre Valpladse fra den Krig af. Jeg var fra det Øjeblik af ikke Andet end Soffis Kjæreste. Jeg tænkte paa intet Andet i hele Verden end paa at slaa Franskmændene fordærvede, saa de maatte lade Berliner-Pigerne være den Gang. Jeg tav og tog min Hat. Jakob! sagde hun, og ikke et Ord svarer Du mig? — Jeg tog hende om Livet og trykkede hende tæt op til mig. — Du skal ikke tro, jeg er bange for Trøjen, Soffi, sagde jeg, det er mig kun om en gyldig Raison at gjøre, og den har Du givet mig. Jeg gaaer til Tøjhuset og faaer Gevær og Sabel, Krudt og Kugler. Ingen Pige skal rose sig af at have en kjækkere Kjæreste end Du. Men lad saa heller ingen Karl kunne rose sig af at have en troere Pige end jeg! Naar jeg nu kommer hjem lemlæstet, hvad saa? — Nu græd hun, holdt mig fra sig, betragtede mig venligt, trykkede mig heftig i sine

Arme, som om jeg aldrig mere skulde faae Lov til at slippe ud igjen. Jakob! — Det var gyseligt af Dig at komme med det nu. — Lemlæstet! — dog, det er mig det Samme, bare ikke død! — Slaaes I ikke, saa — nej Franskmændene! Franskmændene! — Gaa Jakob! her kan Du ikke blive! Jeg kan ikke taale at se Dig mere, dersom Du ikke skulde have været med, og Franskmændene bleve slaaede tilbage; og tage de Berlin igjen, og Du ligger skjult her hos mig, saa vil jeg bestandig tænke: er han værd at holde Tro og Love, han, som ikke vovede sig for sin Kjæreste? — Gaa Jakob! — Saa smuk som Du er, saa vil Du blive styg fra nu af i mine Øjne, om Du ikke marscherer med, men kjønnere dersom Du slaaer Franskmændene, om Du saa ogsaa kommer noget lemlæstet hjem, men det gjør Du ikke! — Du maa bare passe, at de ikke komme Dig ind paa Livet, det, siger min Farbroder, er det Vigtigste i Bataillen. — Jakob! gaa! Jeg kan ikke taale at tænke derpaa. Men blive maa Du ikke, naar Du vil have mig til din Kone. — Gaa!

Jeg gik ogsaa lidt efter. Jeg meldte mig, fik Sabel og Mundering, Riffel, Krudt og Kugler, da jeg var en øvet Skytte. — Jeg blev optagen i Jæger-Kompagniet. For Resten var der ikke Een, der sagde et venligt Ord til mig, fordi jeg, som en Fremmed, gik med i Krig for Preussens Sag. Jeg var en Sachser, sagde jeg; — det lod slet ikke til, at jeg var velkommen. Men jeg tænkte kun paa at holde Franskmændene ude af Berlin for Soffis Skyld; alt Andet var mig Nul og Intet. Vi fik Ordre til at samles Kl. tre om Morgenen tidlig, naar Allarmtrommen gik. Jeg sagde min Vært Farvel og kom

Kl. otte til Soffi. Hun var ikke paa sit Kammer da jeg kom. Jeg saae efter, om Laasen paa mit Gevær duede. Jeg rettede paa Stenen. Fire nye havde jeg i min Patrontaske. Jeg talte Kuglerne. Patroner havde vi ikke faaet. Kuglerne vare alle for store. Jeg gav mig møjsommeligen til at skjære dem mindre til, og under denne Beskjæftigelse havde jeg ikke lagt Mærke til Soffi. Hun var kommen ind, stod bag ved Stolen, og da jeg siden kastede mit Øje i Spejlet lige overfor, blev jeg hendes Haand vaer, som hun holdt over mit Hoved, ligesom om hun velsignede mig.

„Saa rolig som Du er, Jakob!“ sagde hun, „Gud fri og bevare mig! Du sidder der og passer Kuglerne i Riffelen, ligesom det var en Jagt, Du skulde ud paa! — Herregud, den afskyelige Krig! — Hvad vilde Du ogsaa her i Berlin paa denne Tid?!“ — Nu græd hun, og jeg maatte sætte Mod i hende. Ligesom hun havde faaet al min Rædsel overvunden bare ved Forestillingen om, at Franskmændene vilde gjøre Pigerne Fortræd, om de kom ind i Berlin, saaledes maatte jeg nu paa samme Maade opmuntre hende. Klokken var bleven 11, Spise og Drikke blev der ikke tænkt paa. Paa Ingenting blev der tænkt — andet end: om vi saaledes skulde sidde hos hinanden Aftenen efter. — Jeg veed nok dette: Som Soffi der sad paa mit Skjød og havde sine Arme om min Hals, maatte jeg hvert Øjeblik med Magt tænke mig Franskmændene storme ind i Berlin og fare om mellem de unge raske Piger som Høge i en Dueflok; ellers kunde jeg ikke med Ro betragte min Riffel, der laa paa Bordet og mindede mig om, hvad der forestod nogle faa Timer efter. Jeg har tidt og mangen

Gang siden spurgt hende, hvad hun den Nat tænkte paa. Hun siger, det kom hende for, som vi vare endnu inderligere Kjærester, der aldrig mere kunde skilles ad. Og at hun dog en eneste Gang havde havt i Sinde at foreslaa mig, om det ikke dog maaske kunde være bedre, at jeg blev fra Franskmændene i Morgen. Men saa havde hun skammet sig og tænkt mig komme tilbage, mig som en Sachser, fremmed mellem Berlins Forsvarere; tænkt sig, hvorledes Alle nu vilde sige til hende: nu har Du en Preusser, en kjæk Mand til Kjæreste, og at Ingen skulde kunne rose sig af en bedre Kjæreste i hele Verden end hun; saa var hun bleven rolig. Hvad vi den Aften talte om, veed jeg ikke. Men da vi længe havde siddet sammen og det dagedes, stod vi op. Hun saae ud af Kvistkammervinduet, som vendte ud mod den Side, ad hvilken vi skulde marschere. Soffi sagde: „Naar Du nu er borte, saa bliver jeg staaende tilbage." Imens havde jeg taget min Riffel, hængt min Sabel om mig og sagde til hende, idet hun saae ud over Omegnen: „Soffi! hør nu — nu slaaer Klokken tre Kvarter. Vær nu rolig og hør mig. Vi ville skilles ad, før Allarmtrommen gaaer. Vi have nu intet Mere at sige hinanden. Skal jeg være rolig, saa giv mig et Kys, og fra det Øjeblik af skal min Mund være lukket, indtil vi enten sees igjen i Aften eller aldrig mere." Saaledes tog vi Afsked med hinanden. — Hun lod rigtignok, som om hun aldrig vilde lade det sidste Kys faae Ende, men hun sagde ikke et Ord. Jeg ikke heller. Vi vidste nok, hvad vi tænkte. Jeg gik.

Da jeg kom paa Allarmpladsen, var der fire Berlinere der. De saae, det var Sachseren, der kom. De talte ikke

til mig, jeg ikke til dem. Deres ligegyldige Væsen brød jeg mig lidet om. Thi om hele Preussen havde spyttet paa mig og belønnet min Beslutning, at kæmpe med for dets Sag, med Haan og Mistanke og skjældt mig hundrede Gange for en sachsisk Overløber, jeg havde kun Soffi at stride for. For hendes Skyld var jeg ene og alene væbnet til at gaa i Krig. Franskmændene holdt jeg af som Soldater og Sachsens Venner, men at de vare slemme efter Fruentimmer, naar de kom ind i en erobret By, det var unægteligt. Jeg gik blot med for at holde dem fra Soffi. Tanken om hende gav mig lige saa meget Mod som den bedste Preusser, det følte jeg, og Andet følte jeg ikke til. Jeg talte ikke eet Ord til noget Menneske. Da vi ordnedes, vidste jeg min Plads, den søgte jeg; der var en Affkedsstagen og en Hylen, saa det var fælt. Jeg saae bare henad, hvor Soffi boede, og talte ikke et Ord. En spurgte mig studs, om jeg havde lagt Mærke til, at Kuglerne, vi havde faaet i Aftes, vare for store. Jeg tog en fem Stykker op og viste ham, at de vare skaarne til, og indlod mig for Resten ikke i Snak.

Vi marscherede af. Vi Jægere bleve øjeblikkeligen posterede i en Slags Vedetkjæde, da vi nærmede os Groß-Görschen. Strax faldt der Noget for, saa at jeg ikke fik megen Tid til at tænke. Der kom en fransk ridende Jæger og vilde igjennem. Jeg tænkte: kommer han ind i Berlin og faaer fat i Soffi, saa — Jeg holdt paa ham, hvor ondt det gjorde mig, at jeg skulde skyde en Franskmand, men jeg traf ham godt, ladede roligt igjen og var betids nok færdig til at standse nok En. Men en halv Time efter lagde jeg Mærke til, at jeg stod ene. Kjæden var

truffet længere frem. Jeg skyndte mig afsted, kom ind i en fremstormende Infanteri-Linie og stormede med. Imod et Batteri gik det. Jeg skjød min Riffel af mod en Artillerist, traf en Officer, og nu var der ikke Tid til at lade igjen. Jeg vendte ligesom de Andre Kolben til, og det gik skrækkeligt! Jeg tænkte bestandig blot paa at stoppe Franskmændene, og derfor var hver Fremrykkende min Fjende. Gud maa vide, hvorledes jeg bar mig ad, men en stærk Prygl var jeg; hvor jeg slog med min tunge Riffel, der faldt stedse Noget, enten en Mand eller en Hest. Men saa maa de nok have lagt Mærke til mig, for paa een Gang kommer der en Kanonkugle, slaaer ned i Jordbanken ved Siden af mig og begraver mig mellem Sten og Jord. Da jeg kom op og fandt mig, paa et Hul nær i Hovedet, hvoraf Blodet strømmede ned over mine Skuldre, uskadt, var der stille i Nærheden om mig, men der laa saa skrækkelig mange Mennesker og Heste imellem hverandre. Jeg maatte tænke paa Soffi, førend jeg kunde faae Mod til at se paa de mange kjække Franskmænd, som her laa døde. Langt paa højre Haand var Bataillen i fuld Gang. Nedenfor ved en Høj gik flere herreløse Heste. Jeg listede mig hen til en fransk Dragonhest, den stod taalig, lod sig tømme op, jeg satte mig paa den og gav mig rolig til at overskue Terrainet. Da hører jeg længere udenfor mod Venstre: Vive L'Empereur! og et Kavalleri-Korps stormer frem, hen ad Højre til. Jeg vidste nu, hvorledes jeg var faren. Hesten var knap til at holde, den vilde med sine Landsmænd. Men jeg fik den drejet af, og i flyvende Galop holder jeg henad, hvor jeg maatte formode at træffe Soffis Landsmænd — saaledes maatte

jeg altid tænke mig dem, ellers kunde jeg ikke beholde Kontenance. — Jeg kom til dem, just som et Korps regulaire ridende Jægere satte sig i Anmarsch. Men paa een Gang tager Fanden ved min Franskmand med mig hen imod et fransk Regiments venstre Flanke. Jægerne fulgte. Vi huggede ind, og en Massakre begyndte, af hvilken jeg kun veed saa Meget, at jeg med den svære Sabel hug dygtig omkring mig til alle Sider. Nogen Tid gik det godt. Og det lod, som om man skyede at komme mig nær. Men just idet vi efter halvanden Times Myrden og Slagten hørte et almindeligt Sejersskrig og saae Franskmændene at være betænkte paa at trække sig tilbage, langt fra ikke at kaste Geværer og fly, som det hed sig, saa kommer en lang svær Karl flyvende imod mig, skyder sin Pistol af og rider mig og min Hest formelig ned under sig. Da sagde jeg stille: Soffi, Farvel! — og sank bevistløs ned. Gud veed, hvor længe jeg laa der. Men da jeg slog mine Øjne op, saae jeg kun den maaneløse Himmel, hørte langt borte en Klokke ringe og følte, næst en stor Smerte i mit Hoved og over min højre Haand, kun en svær Hunger og Tørst. Jeg laa fri paa Skrænten af en lille Banke. Den var rundtom oversaaet med faldne Franskmænd og Preussere. Jeg kunde mod min Formodning rejse mig, røre baade Ben og Arme, og ransagede de Omkringliggendes Lommer for at finde Noget at spise. Mad fandt jeg ikke, men kun et Lommeuhr, som gik. Klokken var tre Kvarter til Tolv. — Jeg tog Uhret til mig, men jeg græd ved at tænke mig, at jeg stod her som Fjende og plyndrede en Franskmand. Endelig fandt jeg i en død Hests Sadelposer et Stykke Brød og i en

falden Preussers udstrakte Haand en Flaske fyldt med fransk Vin. Mættet og læbsket vandrede jeg over den frygtelige Blodmark hen imod Groß Görschen til. Som jeg her gik alene mellem denne Mængde Slagne, paakom mig først Rædsel og Frygt. Jeg faldt hvert Øjeblik, for min Fod gled paa den blodvædede Jord. Hvert Øjeblik greb jeg i et Ansigt, hørte enkelte Døendes sidste Stønnen og blev tilsidst saa ynkelig tilmode over de Gyseligheder, jeg selv havde deltaget i, men som jeg aldrig før havde kjendt til eller forestillet mig saa græsselige, at jeg endogsaa en Gang tænkte: Var Du ikke bleven Kjæreste med en berlinsk Pige, saa gik Du nu ikke her mellem slagne Franske, som Du har været med at myrde.

Jeg var vist ikke den her paa Valpladsen, som var i bedst Humeur. Naar jeg tænker paa, hvorledes jeg var tilmode, da jeg gik her mellem de mange Døde, som Maanen saa gyseligen skinnede ned paa, saa begriber jeg ikke, hvor jeg fik Ro og Kourage fra til at gaa med og holde mig brav. — Jeg sad længe paa en død Hest og kunde ikke gaa længer, saa jammerlig var jeg tilmode. Det var især Synet af to Franskmænd, som laa i hinandens Arme og vare døde, begge af svære Sabelhug i Hovedet, der gjorde mig saa bitterlig ondt. Men saa hørte jeg med Et Jægerhorn langt borte. Jeg lyttede. De kom nærmere. Et lidet Jægerkorps kom marscherende ud af Groß Görschen langs ad Vejen, der, som jeg nu blev vaer, gik lige ved Siden af mig. Jeg blev siddende paa den døde Hest. Da de marscherede syngende og jublende hen ad Vejen til Berlin, saa hørte jeg nok, at det var Preussere. Ligesom de vare forbi mig, rejste jeg mig

stille og sluttede mig ganske ubemærket til dem. Nu erfarede jeg da Udfaldet af Bataillen. Franskmændene vare huggede sammen, vare henvejrede som Avner for Vinden, skulde huske det, til de kom igjen o. s. v. o. s. v. Klokken var eet da vi marscherede ind i Berlin. Vi bleve, som de faa Levninger af tre frivillige Jægerkompagnier, der, uagtet den oprindelige Bestemmelse, havde været med fra først til sidst, tagne imod ved Porten med Jubel og Glæde. Paa Pladsen kom Obersten til os og takkede Alle og Enhver med største Ros for vor udviiste Bravour. Det var nu blevet Dag. Jeg ventede paa, at vi snart kunde gaa hver til Sit. Da skreg En af bagerste Geled: Hr. Oberst! Der er Sachseren, som holdt sig saa kjæk! Der staaer han! — Hvor? raabte Obersten og mange Andre. Jeg saae mig ogsaa uvilkaarlig om. Tre pegede hen paa mig: Der staaer han! — Obersten kom hen til mig: Træd frem min Søn! Du har viist Dig som en Preusser fremfor Nogen. Her hefter jeg Dig min egen Medaille paa Brystet. Naar det atter gjøres fornødent, at vi Alle møde, saa venter jeg, Du svigter ikke. — Jeg bukkede og tav. Jeg tænkte paa Soffi, som nu stod og ventede i Kammervinduet paa mig; det var jo kun af hende jeg brød mig om at høre Roes. — Alle omringede mig og kaldte mig en ærlig Preusser. — En var især rørende, han bad mig at tilgive ham; han havde ikke i Morges troet, jeg mente det saa oprigtigt. — Jeg brød mig lige saa lidt om deres Roes nu som om deres Haan i Morges. Vi fik Lov til at skilles ad.

Jeg kom til Stedet, hvor Soffi boede. Kjældermanden var oppe; da han kjendte mig, lukkede han mig op, og

stille listede jeg mig op ad Trappen til Soffis Kammer. Døren stod paa Klem. Hun stod i det aabne Vindu og saae ud over Egnen, hvor den varme Dag havde været. — Nu er Klokken snart tre Kvarter til Tre, saa er det fire og tyve Timer siden, tænkte jeg, da Uhret slog paa Væggen; hun vendte sig om for at se paa Uhret, da seer hun mig staa i den aabne Dør. — Jeg fløj til for at gribe hende, da hun vist ellers var falden om af Skræk, thi hun troede, sagde hun, at det var mit Gjenfærd, der stod. Ligesom Soffi og Jakob var vort sidste Ord Natten iforvejen, saa var det nu vort første. Jeg veed vist, at jeg i det hele Døgn ikke har lukket min Mund op til noget eneste Menneske. Hun var ene i Huset. Hun havde heller ikke talt med Nogen, men for det Meste staaet i Vinduet og seet ud over Egnen, hvor hun vidste vi havde vor varme Dag. Da vi nu kom lidt til os selv, besaae hun mig nøje, om jeg ingen Skade havde faaet, blev da yderst forskrækket over Hullet i mit Hoved, som nu vel gjorde noget ondt, men ikke havde videre at betyde, da det blev vasket ud med Vand. Hugget over min højre Haand var værre, det forbandt hun og lagde noget Balsam paa, siden har jeg heller aldrig videre tænkt paa det. Men da Alt saa var i Stand, saa kan De tænke Dem, hvilke Dage jeg havde! Saa skjønne faaer jeg dem aldrig mere! Hun førte mig om i Familien, ligesom for at gjøre sig til af mig, og allerede Dagen efter var hendes lille Kammer vort Brudekammer.

Siden da en Gang Talen igjen var om, at et Korps Frivillige skulde samles og rykke ud, hørte jeg hende ikke med et eneste Ord ytre nogen Lyst til, at jeg skulde være

med. Hun har endogsaa nogle Gange slaaet paa, at hun ikke kan begribe, hvor hun fik det Mod fra at opmuntre mig til at gaa med til Groß Görschen. Det maa virkelig have været derfor, siger hun saa igjen, forbi mit Søskendebarn altid roste sig af sin Kjæreste; jeg hørte ogsaa baade hende og Flere kalde Dig den galante Sachser, og en Gang, da der blev talt om at oprette et Frikorps, da sagde hendes Søster, den gifte, at der bød den galante Sachser sig nok neppe til. Det ærgrede mig, og for de Franske var jeg ogsaa grumme bange.

Der seer De nu, hvorledes jeg kom til at blive Helt. Her er min Medaille, jeg har den aldrig paa, uden naar jeg gaaer til Alters. Deels synes mig, jeg dog der end mere levende føler mig opvakt til at takke vor Herre, som sparede mit Liv den Dag ved Groß Görschen, og deels hjælper det mig tidligere til Guds Bord, thi De har nok mærket, naar Preusserne se et Kors eller en Medaille paa et Bryst, saa faae de Respekt; det har nu ellers tabt sig meget, da der i de senere Aar er saa gyselig Mange, der bære deslige Tegn."

Her er nu bleven en Art af Fortælling frit uddragen af den vakre Sachsers Passiar med mig om sit lykkelige Liv og sin Krigs- og Kjærlighedshistorie. Du kan da sagtens tage til Takke med den for een Gangs Skyld. Nu maa jeg ellers sige Dig, at hvorfor jeg interesserer mig for denne Bravour af Preussernes Heltehistorie, det er naturligvis forbi Sachseren ene og alene blev Kriger for Pigens Skyld. Jeg maa tilstaa, at jeg er ikke ganske sikker paa, om nogen Pige i Verden skulde kunne have faaet mig til at gaa mod Franskmændene for Preussernes Skyld.

Men hvem kan vide det? I fik to og tyvende Aar Kjæreste med saadant et Barn, som denne Soffi efter hans Beskrivelse maa have været — hvem kan vide det?

Imens jeg her fortalte Dig nærværende Kriger-Affaire, kom vor Stedsøn ind og var gyselig oprørt over et græsseligt Slagsmaal, der skal have fundet Sted ved Strahlauer Fischzug (et Slags Folkefest ved Treptau, som Berlinerne sætte megen Pris paa). Han fortæller, at et Par afskyelige bekjendte Udhalere, som ideligen ere paa Færde med at afstedkomme Pøbel-Spektakler og ofte overfalde Folk uden mindste Anledning, blot — om for Exempel det falder dem ind, at den eller den Person der med Briller paa seer fornem eller — som Folk af samme Surdejg hos os kalde det — hoven ud, saa ere de ikke bange for at rive slig en Person ned af Hesten, om det er en Ridende, og prygle ham fordærvet uden videre — at disse, siger jeg, skal nylig have gjort dette ved En af Berlins Elegants. En ung rask Slagter, som en Gang siden bebrejdede dem denne afskyelige Adfærd, mente: „det er Skade, at I aldrig en Gang rigtig træffe Jeres Mand.“ Karl med Briller paa! ytrede saa En af dem, jo han barer sig nok! — Ved dette Strahlauer Fischzug kommer nu fire Stykker af disse Mennesker i Møde med to Herrer, begge med Briller. Disse holde og betragte Personerne. Det er nok for dem til at begynde Spektakler. De nærme sig, og En af dem hugger den ene Herres Hest med sin blyknappede Stok lige ind i Øjet, saa den stejler og styrter bagover med sin Rytter. Men denne glider ned af Hestens Side, og skjøndt han i det Samme faaer et Hug i Hovedet, saa Blodet strømmer ham over Ansigtet, rejser han

sig dog rask, tørrer Blodet og Brillerne væk; Slagsbroderen seer den unge Slagter og har i det Samme en saadan Lugsing af dennes knyttede Næve, at han falder om og bliver liggende. Den anden Rytter var stegen af strax og havde ikke biet, til han blev overfalden, men da han vidste, hvorledes han var faren, ved at se Anfaldet paa sin Kammerat, saa greb han to af Udhalerne og slog dem sammen med Hovederne, saa de løb i Et og de faldt. Den Fjerde grebe Slagterne og bragte ham paa Politikammeret. — Til hele Berlins Glæde skal Slaget, som den Ene først fik, rent have gjort det af med ham. — De tre Andre, hedder det, skulle være visse nok paa først at komme til at staa i en Slags Gabestok ved Treptau, hvor Mængden af de Lysterende, mellem hvilke til Dels det gemene Optrin er forefaldet, gjør denne Slags Straf meget passende, og derpaa at behandles som Stratenrøvere. — Saaledes skal de have.

I Morgen gaaer jeg til Charlottenburg for at se Dronning Louises Monument. Det skal være særdeles skjønt. En Berliner faldt i dette Øjeblik ned af vor Trappe og brak Halsen paa et nyt Merskums Pibehoved, han gik med i Haanden. — En Blytækker faldt iforgaars ned fra den øverste Spids af Friederichskirkens Spir, men da han faldt i sin egen Stol, som hang lige under ham, kun een Alen fra Spiret, hvor han stod over, saa tog han ingen Skade. — En hel Familie fra Landet, en Præstefamilie, væltede i Aftes ned i Spreen, men der var ikke saa meget Vand, at en Flue kunde drukne deri, end sige en talrig Præstefamilie. — En Brolægger har brudt sit Ben fornylig, en Aften han kom hjem; han faldt i et slemt

Hul, hvoraf der er mange i den Gade, han nylig har besørget brolagt. — En Jomfru, som en Politibetjent greb, idet hun stak en kostbar Brystnaal til sig i en Juvelerboutik, besvimede paa Gaden af Ømfindtlighed over, at En af Mængden sagde: hun var desuden et uanstændigt Fruentimmer. — En Smørhandler blev forleden kaldt op paa Politikammeret, fordi han var bleven anklaget for at have solgt Smør med Orm i. Han forsvarede sig saaledes: Som Anfænger mente han i sin Enfoldighed, at siden Folk immer spurgte saa flittig efter de Oste, hvori de fleste Orme vare, saa maatte maaske Smørret og Kjødet ogsaa især faae Affætning, naar Varmen havde forsat det i saadan Tilstand. Politiet agtede ikke Uskyldighedens naive Detailkned, men hensatte ham i 6 Uger paa Vand og Brød med hans eget Smør paa. — En gammel Præst hørte jeg i Onsdags holde en Tale fuld af megen Salvelse til fire unge Gejstlige, som skulde paa Bibelselskabets Regning gaa til Afrika og omvende Morerne. Han sammenlignede dem med Skorstensfejersvende. 1. Del: Hvorledes de skulde fare ind i Morernes Hjerter. 2. Del: Hos hvem de skulde bestille Skrabere, Koste og Pudsere. 3. Del: Hvorledes de skulde bruge Skraberne, Kostene og Pudserne. 4. Del: Hvorledes de skulde raabe ud af Morerne: Abba, Abba, kjære Fader! — En for Tyveri afstraffet Litteratus har skrevet et Carmen med sit Navn under, hvor han brugte Udtrykket: Vort elskede dyrebare Kongehus! Han har faaet den strengeste Ordre til at afholde sig fra alle deslige familiaire Udtryk, da Kongen mener, at ingen infam Person bør tilegne sig Del i ham. — Man har truffet en gammel

Jøde, der lever af Kludehandel og i lang Tid var bekjendt for at være en fattig Mand, i en Ædelmodighedshandling af et sjeldent Slags. Han har for flere Aar siden mistet sin eneste Datter, hvis Tab skal have gaaet ham nær. Siden den Tid har han anvendt, hvad han ejede og erhvervede, paa at kjøbe fattige tre- til fireaars Pigebørn rent ud af Forældrenes Hus og paa sin Bekostning lade dem opdrage hos anstændige Familier paa Landet. Naar han fik et saadant Barn fat, gav han det sin afdøde Datters Navn, lod det fuldstændig forsyne med Klæder og satte det da i Pension, uden at Forældrene siden erfarede det Allermindste herom. Det blev opdraget som hans, og naar et godt Parti var at gjøre for det, fik det 500 Daler af Jøden som et Laan, han kunde forlange tilbage, naar det faldt ham ind. De vidste ikke, at de havde ham at takke for Noget. Det hedder, at den gamle ædle Jøde i en Række af 40 Aar skal have opdraget, forsørget og udstyret 80 Pigebørn; han har bestandig havt hemmeligt Opsyn med dem, og det skal have været Sorgen over eet af disse Plejebørns slette Opførsel, som har foranlediget en Ytring til en gammel Søster, som han har hos sig, hvorved den brave Oldings hemmelige Anvendelse af sin Formue er kommen ud. Søsteren, som syntes, at hendes saa ringe ansete Broders Højmodighed ikke burde staa som Lyset under Skjæppen, har bragt en gammel Kassabog, hvori Alt, hvad der angik denne Artikel, hvilken Jøden havde behandlet som en Handelsaffaire, stod optegnet. Rebekka hed alle Plejebørnene med Tilnavn af Byen, hvori de opdroges, eller af Kredsen, Distriktet o. s. v. Det opdagedes derved, at flere af Rebekkaerne havde været ansete

Mænds Koner. En lever her i Berlin som hædret Ægtefælle af Forstanderen for et af Hovedstadens betydeligste Handelshuse, med hvilket den gamle Jøde ofte stod i et Slags Forbindelse ved sin Kludehandel, da Huset havde flere Papirfabriker. Hvilken Resignation, aldrig at tilkjendegive eller ved en eneste Ytring forraade til Nogen, hvad Forhold han stod i til Husets Frue, som maaske ofte saae den gamle uanseelige Mand komme og gaa, uden at hun drømte om, hvad hun var ham skyldig. Saaledes skal han have havt sin Gang i flere Huse, hvor hans Plejebørn boede som agtede Husmødre og Koner. Det er efter hans Død, som især forvoldtes ved Sorg over at et af hans Børn udartede i saa høj en Grad, at han traf hende, efter at hun forgjæves i tre Aar havde været efterspurgt og søgt om af Plejeforældrene, paa en af Berlins Gader som en af Hovedstadens gemeneste Skjøger, at hele denne ædle Jødes Vandel er kommen for Lyset.

Fjerde Brev.

Til L.

Berlin den sidste Juni Kl. 4. Heden 27 Grader. Vinden næsten ingen; den Smule, der er, lige i Ryggen paa Apollo, der staaer paa det nye Opera-Hus.

Min gode Ven L.!

Disse Linier, mine sidste fra Berlin for denne Gang, være Dig helligede. Jeg haaber, Du forsmaaer dem ikke. Naar Du annammer dem og giver 7 til 8 Mk. dansk for Brevet og staaer vejende det i Haanden, saa lover Du Dig jo, og har alt i Forestillingen megen Fornøjelse deraf. Naar Du saa aabner det og seer en Pakke paa 32 Oktav-Postpapirsblade tæt beskrevne, saa siger Du til din Kone: „Se bare — se!" — Din hele godmodige Sjæl er da saa forudindtagen for mig og mit Skriveri, at jeg slet ikke frygter for, at mit Forehavende, det at skaffe Dig og dine et Par Timers taalelig Underholdning, skal mislykkes. Ja, skulde jeg ikke tilskrive min oprigtige Ven — ikke blot mangeaarige — et ordenligt og af Omfang solidt Brev? Til Dig kan jeg jo af Hjertenslyst fremkramme Alt, hvad der nu efterhaanden har samlet sig i min Hukommelses Ax-Pose. Du skal faae det. Men apropos, inden jeg glemmer det — hils den signede Mand — Du veed jo, hvem jeg mener? spørg om jeg skal tale med Raupach om hans Arbejder eller ej. Mig interes-

ſerer Sagen ikke ſtort ellers. Hans ſidſte russiſke Tragoedie er, efter min Mening, altfor russiſk-lafontaineſk. Hans Komedie har en Prolog, ſom er ſaa velſignet og vittig lunefuld, at det er ordenlig Synd for den — at ſpille eller læſe Stykket. Hils nu Manden, ſom jeg elſker — at ſige naar han bliver mig fra Livet med Urimeligheder, dem er han da juſt ikke altid fri for. Dog — derfor er han mig juſt ſaa kjær; thi ellers var der jo ſlet ikke det Mindſte at udſætte paa ham, og lidt maa der være. Hils ham og ſig ham, at derſom jeg ikke ſom en honnet Kavaler hugger mig igjennem, ſom min Plan er, til Wien og tilbage med hvad jeg har, ſaa giver jeg Kongen Lov til at lade mig hente hjem med fire Mand og en Gefreiter; den Snak, hvorom S—s Brev mumler, at der ſkal være indgaaet Væddemaal om, at jeg ikke kommer hjem uden Hjælpe-Tropper, erklæres herved for nedrigt Skumleri, og udlover jeg endda en Specie at udrede af min Rejſepung i Belønning til den, ſom beviſligen opdager og opbringer Bagvaſkeren. Han ſkal ikke undgaa ſin Straf — Andre til Skræk og Varſel. Hils mine Børn, naar Du kommer til Byen. Min Kone har jeg med forrige Poſt hilſt paa ſaaledes, at ſaa dødelige Rejſende, enten nærværende, fraværende eller tilkommende, kunne overgaa mig. Skrivelſen vejede paa det kongelige preusſiſke Poſthus til 1 Thl. 8 Groſchen — tolv Mark danſk. Du er maaſke ogſaa af dem, der af Fornuft-Overfylde haanligen rynke Næſen ad den Selvtilfredshed, hvormed jeg berører mit Brevſkriveri — efter Vægt? — Det ſkulde Du ikke, Kjære! Den, ſom fra ſin rejſende Ven faaer med Poſten en Kvart-Bog Poſtpapir tæt be-

skrevet, har dog Noget, som han kan vise frem paa offentlige Steder. — At tage et saadant Brev, en Bog Manuskript frem, lade den spadsere omkring (i Konvoluten alene) — hvad behager? — Og hvad Snak giver det ikke Anledning til paa Posthuset? „Hr. L. har i Dag fra Udlandet faaet et Brev, der vejede 12 Mark!" — Hvad? Hvad Soliditet det tyder paa hos Rejseren, det vil jeg nu slet ikke omtale.

Dette Brev faaer Du ikke, før jeg er kommen til Wien. Det bliver forfattet som en Art Dagbog, kommer til at udgjøre min eneste Morskab paa den kjedelige Rejse, det vist vil blive herfra til Wien, idet jeg agter at experimentere paa Dig, hvor vidt det vil kunne lade sig gjøre at more ved en Rejses Beskrivelse, som gaaer saa rask som muligt, saa økonomisk som muligt, mellem Berlin og Wien. Egenlig — det falder mig for sent ind nu — er Du ikke i den Stilling, min gode L., at en rejsende Broder burde tænke paa at fornøje Dig. (Jeg vil aldrig tale om, at Du ikke en Gang skrev mig saa stort et Brev til, som jeg kan sætte op paa Neglen af min Tommeltot, da Du var i Berlin — fy!) — I denne usigelige Hede, som det er i Dag (jeg troer endog mit Smule Fedt er i Begreb med at smelte), falder det mig just ind, at jeg skriver til og tænker paa at more en Mand, der nu gaaer hver Morgen i den dejlige Have, maaske endogsaa med Tøfler paa bare Ben, i grøn Frakke, med Kaskjet eller gul Straahat paa Hovedet, kan tage Medestænger i Hænder, staa, om han vil, fra Sol op til Sol ned og lade Aborrer og Skaller æde Orme af Krog (det forstaaer sig, fordi hans godmodige Sind ved Gud ikke

nænner at trække op og forstyrre den pæne lille Fisk i dens uskyldige Moro, især da det virkelig ikke gjør godt at faae Ondt af en spids Fiskekrog), staa ved den store blaa, kølige Sø, se sig om og sige: O dejligt, dejligt! hvilken Morgen! — Jo vist, at skrive Breve fra Berlin til saadant et Menneske, er det sandt kristeligt? — Men nu er der begyndt, det er besluttet, altsaa — det Første jeg da melder er, at jeg med denne Dag ender min sidste i Berlin — for denne Gang. I Morgen gaaer jeg med to Theater-Personer, en Dandser og en Musiker, til Töplitz, at sige: ikke til Töplitz i Morgen, men ad Töplitz til. Der til følges vi ad. — Mit Ophold i Berlin er i Kunsthenseende temmelig udførlig beskrevet i Brevene til min Kone, til Ludvig * og til Ludvig ** og til ***. At jeg ikke har kunnet udtømme mig i Lovtaler over Devrient her, forundrer Alle, hører jeg, undtagen C., tages mig vel endog ilde op af Nogle, af C. ikke. Den Lovtale giver mit Hjerte ham, han er den sunde uforudindtagne Menneskeforstand. Han siger: „Ja, Devrient staaer ikke R. synderlig an. R. har læst hele Bøger fulde af panegyriske Kritiker over Devrient. Hans hele Sjæl har været i mange Aar fuld af de herligste Forventninger angaaende denne Kunst-Heros; nu kommer han for selv at se, forlanger Fuldkommenhed af en som et studereværdigt Mønster priist Kunstner, forlanger Sandhed og Natur i deres reneste Kunstbetydning, og finder — finder hverken Sandhed eller Natur. Basta!" Gern jun. er en prægtig Mand for mig, den bedste Komiker, jeg her har seet. De paa Königsstädter Theatret ere vel fortræffelige alle. Publikum lo og klappede i Hænderne, hver Gang baade

Schmelka og den Anden (hvad det var han hed, jeg skal se efter paa Plakaten siden) kom frem. Jeg lo ogsaa, men indvendig — og af Latteren. — Hvad mærkværdigt der siden mit sidste Brevs Afgang er mødt mig i Berlin, skal Du nu in nuce faae meddelt. Jeg er til din Tjeneste til Kl. 7, saa maa jeg hen at høre Ouverturen til „Ferdinand Cortez" og se lidt af første Akt; saa hjem at pakke ind. Skuespillet har, som Du mærker, ikke skjænket mig stort. Sandt er det, Scenens fortrinligste Kunstnere i det alvorlige Skuespil ere deels syge, deels borte. Wolff, f. Ex. og flere. Operaen har fornøjet mig overordenlig. Gropius har jeg fortalt om. Madamerne Seidler og Wild — altsaa er jeg saa at sige færdig, naar jeg endnu en Gang i mit stille Sind gjentager: Tak, Tak, Tak! for de fem Aftener! For „Vestalinden", „Alcidor", Nurmarrhal", „Iphigenia paa Tauris", Winthers afbrudte „Offerfest", og nu i Aften „Ferdinand Cortez"; thi at det vil være herligt, det er jeg forud viis paa. Skulde mod min Forhaabning dette ikke slaa ind, saa skal det ikke blive glemt.

Mødt er der mig Intet af stor Betydenhed i Berlin. Jeg har beseet og roligen betragtet de mange Marmor-Statuer af virkelige og andre Helte, som Berlin er forskjønnet med. De gamle Syvaars-Krigere paa Pladsen deromme, (hvad den hedder, veed jeg ikke), Schwerin især og den gamle Dessauer, lade til at have været ildfaste Karle. Blüchers Statue mangler Noget. Han staaer i en fremstormende Stilling. Der burde være en Haand, som greb ham i Kappen. Man vil mene, at naar Gneisenau, som nu gaaer her halvt ubemærket omkring, ikke havde mangen Gang holdt lidt igjen og derpaa sagt: „Nu af-

sted!" saa var det gaaet skjævt. Del minder mig om de danske Sømænd, Niels og Christen Juul. Det hedder jo hos Malling, at Christen sagde: „Slaa nu, Niels!" — Da slog Niels og vandt. Jeg har dog havt den Fornøjelse en Gang for et Par skikkelige Mennesker, en Musiker Weigl, en Maler og en Hallenser-Student ved Navn Aber, paa en Spadseretour at fortælle Noget om Danskens gamle Dage, om Slaget ved Kjøge f. Ex., — at sige: det i Kjøgebugt — om Svarteraa, om 1801. Jeg havde en Gang nær taget fejl og talt om Slaget ved Gadebusch. Preusserne ansaa det dog nok for muligt, at der i hin Tid var krigerisk Blod nok i Danskens Aarer. Nu derimod findes det ene og alene, mene de, i Brandenburgerne! — De vilde Hedninge, fra hvilke disse stamme, kunne neppe med større Fanatiskhed have ofret deres Gudbomme Menneskeblod, end deres Efterkommere synes at længes efter en ny Lejlighed til at ofre mere til deres. — Kriger-Æren er Ny-Brandenburgernes Afgud. Hvilke Hedninge ere nu de værste, de gamle eller de nye? — Jeg skjændtes med samme Preusser om Fodstykket til Blüchers Statue. Jeg paastod, det var revnet. Men han sagde nej og væddede med mig. Da vi kom hjem, vilde han absolut ikke gaa med for at besee det, før Hallenseren var borte; saa satte han sig magelig ned, lod Rødvinen hente, betalte den, og vi drak den til vort Smørrebrød in bona caritate. Da jeg saa vilde vide, hvorfor han da med saadan en bestemt Vished paastod en Ting, han siden selv indrømmede at forholde sig anderledes, sagde han blot: „Dem Hallenser möcht' ich's nicht gern gönnen,

daß etwas an unserm großen Rauch zu tadeln wäre!" — Preussisk! —

Jeg maa holde op lidt, kjære L. Kjælderfolkene her ovenfor slaaes en Smule; det kalder gjerne mange Nabofolk sammen. En Rejsende bør jo studere Nationer. Hvor er der bedre Lejlighed hertil end i Folkebevægelser? Her er Folk i Bevægelse, hele Gadens Folk; altsaa! — — I Anledning af Kjælderfolkenes Væsen fik jeg af min Værtinde en dejlig Historie, som jeg, naar jeg i Aften har pakket ind, og efter at have fortalt lidt om det Sidste, jeg seer i Berlin paa Theatret for denne Gang, skal meddele Dig. Nu er Klokken mange; strax syv — o!

Kl. 11 om Aftenen.

Indpakning besørget, Alting i Orden. Kl. 4 i Morgen kommer en Karet for Døren, med halvfjerde Hjul under, halvtredie Hest for, en halv Kudsk (det er en Jødekarl). At han bliver hel nok til at kjøre halvtredie Hest, det troer jeg vel, men at have en Jøde til Kudsk er mig saa underligt, at jeg ikke kan tænke mig ham anderledes end som en taalelig Halvdel af hvad jeg forstaaer ved en Kjøresvend. Han holder Pidsken som en Alen og Tømmerne som et Stykke Sirts, han skal rive af. Til Hesten siger han det Samme, som man siger til Svin, man hyjer ud af en Have; Alting griber han an, som om han stod indenfor en Disk paa Østergade, men munter er den gamle Svend og kan være brav nok til at kjøre med for 9 Rdl. preussisk 28 tydske Mil. — Jeg var ikke nær saa glad over „Ferdinand Cortez" i Aften som over de andre spontinisske Sager, jeg nu kjender. Dog er Wild fortræffe-

lig. Orkestret ogsaa, men Musiken er, synes mig, langt mindre gehaltrig end de forrige, især „Vestalinden". Jeg har taget Afsked med alle mine vakre Kunstbrødre her: den herlige Weiß, Rüthling, Krüger og den stolte Karl, denne Gropius. Gid jeg kunde have blevet og seet „Ferdinand Cortez" ud, bare for hans Dekorationers Skyld! Det er sandt, en saadan Mand spiller en stor Rolle ved et Opera-Theater. Jeg har taget Afsked med Berliner-Theatret i en Billet til den elskværdige Stümer. For at vise Dig, at jeg ikke heller for selve Vedkommende af Theatret synderligen skjuler mine Tanker, (jeg mener at gjøre deres sunde Smag og Menneskeforstand den bedste Kompliment ved Oprigtighed i denne Henseende), saa meddeler jeg Dig herved et lidet Stykke af min Billet til ham:

„Deinen Musa-Tempel hüten die lieblichen Musen! — er stehe immer fest und hehr auf seinem sandigen Grunde! — Ach! da habe ich nun, vor lauter Lustigseynwollen, eben etwas recht sehr trauriges gesagt! Ich meine wahrhaftig mit diesem: sandigen die reelle factische Bedeutung des Wortes. Denn in der Nähe dieses Hauses der Musen und Gratien, was habe ich nicht ausstehen müssen! — Wie habe ich nicht die Göttinnen bedauern müssen! Wie oft sah ich sie den Tempel freundlich umflatternd, die Pforte gütigst suchend! Ein rauhes Wehen des brandenburgischen Haiden-Windes erhob Wolken von Staub und warf sie den lieben Genien so unverschämt, so dummdreist in die Augen! Wie die Holden sich die Augen rieben! wie sie sich räusperten und endlich mit verfinsterten Gesichtern davon flogen! Vier, fünf Mal habe ich dennoch gesehen, daß sie ruhig, ihrer würdig, ungestört

hineingezogen sind; da rief ihnen aber auch der Tongott selbst, von innen heraus, den rauhen Wind besiegend, sein harmonisches Komm! Komm! entgegen, und munter hüpfend, den ruhigen Augenblick benutzend, schwangen sich die Lieblichen hinein. Mehrmals kamen sie zufrieden, sich englisch über ihre Priester besprechend, wieder heraus. Nur einmal — sie hatten „Nurmarrhall“ gehört — kamen sie taumelnd, einzeln, einander von der Seite fernher anblickend, ganz verdutzt vom Tempel aus. Ich staunte sie an. Sie kamen mir — wie soll ich's Dir sagen? — sie kamen mir wie branntweinbetrunkene Bauerdirnen vor. Sie wirbelten sich in niedrigen Kreisen, anfangs auf dem Platze, eine Zeitlang herum, wurden nach und nach leichter, schlossen sich dichter an einander, umfaßten sich endlich wieder göttlichschwesterlich, und mild wie reine Flammen in einander zerfließend, entschwanden sie meinem entzückten Blicke!“

NB. „Nurmarrhall“ er nemlig saa skrækkelig overlæsset med Larm-Musik, saa Mennesker blive fortumlede af den, end sige de fintbyggede Muser.

Mit Følgeskab seer ikke interessant ud og lader kun til at kunne komme i Liv, naar Talen er om at drage den Ting i Tvivl, at Berlin koncentrerer i sit Skjød den hele kultiverede Verdens Kultur, i Kunst som i Videnskab. Jeg talte lidt med Musikeren i Aften paa Theatret. Men det er da intet Under, at Mennesket kunde blive exalteret ved Ting, som der blev sagt ham. Han stod nemlig i Paaklædnings-Værelset hos Weiß og gjorde Staccato-Strøg paa en Violin, væddende med to Andre om Aftensmad, at dem kunde han gjøre med hvad Bue det skulde være, hvorpaa man bragte ham en Kontrabas-Bue. Derover

blev han vred. Men man opfordrede ham til at holde Ord eller give Aftensmaden. Han var naragtig nok til at prøve paa at staccatere med Bue-Uhyret, men blev leet ud og maatte ud med Aftensmad. — Hans Humeur til at være brav Rejsende tør jeg ikke vente mig meget af. Han bliver, hed det paa Theatret, lige fra Restaurationen fulgt Kl. 4 til Bogns! — Naa, det kan jo gaa meget bravt derfor. Bare der nu maa forefalde Noget, som jeg kan føre ind i nærværende mit Dagbogs-Brev.

Det var nu Historien om Kjælderfolkene derovre. Ja — men den maa jeg oversætte efter Værtindens, Mad. Werners, Fortælling, thi paa hendes fortræffelige Berlinsk at foredrage den, det er jeg ikke i Stand til. Jeg sad og skrev ved Vinduet og hørte, som jeg oftere har hørt, Folkene derovre skjændes frygteligen. Da kom Værtinden ind: „Asch Herr Jeh! juter jroser Jott! jrausames Spektakel wieder! Sieh mal!“ — Jeg kom til Vinduet. Manden derovre kom ud af Kjælderen og havde sin Kone i Haaret og en Pudel ham i Benene. Hele Fortovet midt ud paa Gaden var fuldt af Tilskuere. Blandt disse mærkede jeg, i Forbigaaende sagt, et Ægtepar, der stod meget andægtige og tilskuede Affairen. Da Kjældermanden fik sparket Hunden væk, saa gav han sig til med en Slags Tamp at mishandle Konen skjændigen. Men den Kone, som stod blandt Tilskuerne hos sin Ægtemand, tog sin Arm fra ham, traadte ham nu under Øjnene med Næverne i Siden, og saa vidt jeg kunde slutte af hendes Miner og Gebærder, sagde hun: Saadan skulde jeg gjøre ved Dig! — Manden vendte sig tvær og gik; hun dag efter, muk-

kende. En lang Rebslagerdreng endte Scenen mellem Kjælderfolkene paa en god Maade. Som Manden er iøvrigt i Færd med at smøre paa, gaaer den raske Dreng bagved ham og slænger ham en Krands Hyssing, han stod med, om Halsen. Han trak rask til, og baglænds faaer han Krabaten trukken om, saa at han faldt lige i det just der værende brede grønbetrukne Bassin, hvortil Gadekommissairen havde ladet Rendestenen voxe. Der blev nu en uendelig Jubel mellem Folket. Konen reddede sig imidlertid ned i Kjælderen, og Manden slap ikke Pøbelen af Hænder, før han gav sit Ord paa at lade Konen være i Fred. Skulende som en Hønsetyv listede Slubberten sig ned. Folket adspredtes efterhaanden, lidt efter kommer han ud ganske pudset, seer sig om til alle Sider, og med eet Sæt er han om Hjørnet. „Nun jeht der verfluchte Teufelsmensch", sagde min Madame: „Asch Jott! o Jott! Nun kann er Kegel schieben, so'n Rabenaas! nach so'n Affaire! — O jeh! o jeh!" — Da jeg nu nøjere begyndte at spørge hende ud om Folkene derovre, satte hun sig op paa Kommoden og fortalte Følgende. Men, som sagt, Du maa tænke Dig hendes ægte Berliner-Foredrag saa vel i Sprog som Stil.

„Hun er et møiet fornemt Fruentimmer! vist er hun saa! hun var en Slags Jubernangt (Gouvernante), saadan en Slags Husholdersk hos en Greve inde fra det Schlesiske. Hun stod sig meget godt, for jeg maa sige Dem, hun havde Penge, vist havde hun! Nej — saa skulde hun over til Grevens, som var nok Minister eller saadant Noget ved den hellige Alliance, der blev holdt i Wien eller derude. Nok er det, hun skulde over Hamburg og

gaa til Søs og saa træffe sammen med Greven i London. Der kunde de nok ikke komme over til uden til Søs, hvordan det var, og saa rejste de af fra Hamburg paa et Skib. Nu, hvorom Alting er, saa kommer der en Argjan- (Orkan) Storm paa, som de allerbedst sejlede derude, og saa vælter Skibet, og der kommer for meget Vand i det, som er nu meget slemt paa Søen. Der omkom mange Mennesker, vist gjorde der det! — men Jubernangten havde faaet fat paa en Anstalt, saadan en Kasse eller Noget, og var saa lykkelig, at hun virkelig reddede sig en Tidlang paa samme Kasse. Nu havde der været en Lejetjener med ombord paa Skibet, og det er den nedrige Person, ham derovre, som nu efter saa grusom en Opførsel kan gaa og spille Kegler. Saadan en Hyæne! — Han var nu ogsaa falden ud i Vandet, og han svømmede omkring længe og havde faaet en stor Aare at holde sig til. Men han kjendte nu Fruentimmeret meget godt, da han ogsaa var her fra Byen af, og saa snart han faaer Øje paa hende, saa søger han at komme hen til hende. Nu behager De at forestille Dem, at da hun, den Stakkel, siger til ham: Hej Landsmand! o, forlad mig ikke, men hjælp mig, at jeg kan komme herfra med Livet! — saa spørger han hende, om hun havde Penge hos sig. Da græd den stakkels Jubernangt og rakte ham sin lille grønne Pung, men da han vil gribe den, saa falder den i Søen og drukner. Nu kan De deraf slutte Dem til hans gemene Krakdeer, at han blev arrig og sparker bagud for at ville rive hende ned af Kassen. Men saa i sin Nød og store Forlegenhed, da man jo i slige Tilfælde, troer jeg, nok kunde tage Fanden selv om hans Hals og klappe

ham paa det Venligste, saa siger hun: Hør Landsmand, gode Lejetjener, jeg har Penge staaende i Hamburg. Kommer vi herfra med Livet, og han bliver hos mig, saa skal jeg hjælpe ham i Vej! Nu bliver han da meget venlig og holder sig om hende og hjælper hende. Vejret er ganske stille, og han mener, der kommer nok et Skib. Nu om Natten saa begynder han at smigre nok saa galant for hende og gjør ordenlig lidt Kour til hende og, rent ud sagt, frier til Jubernangten i Søen. — Man veed jo nok, Livet er kjært. Mennesket havde jo ogsaa en ganske net Person at se til, og saa forlovede de dem sammen paa Skibskassen. Og tænk saa! neppe en halv Time efter saa kommer et Skib og tager dem op, og de kom atter igjen til Hamburg. Men nu vilde hun ikke. Hun vilde rent slaa op med ham, da hun snart mærkede, at Lejetjeneren ikke var et Skud Krudt værd, end sige en jalant Jubernangt. Men saa kan De behage at tænke Dem hans Trækker og List. Han skaffede to Vidner paa, at de højtideligen vare forlovede sammen, endskjøndt hun svær paa, at der var ingen andre Vidner end den stille Maane, Stjernerne paa Himlen og Søen. Men et Fruentimmer! man veed nok, hun har ingen Forsvar, naar hun er ganske alene. Er det ikke sandt? Desuden forsikrer hun højt og dyrt, at hun, da hun gav ham sin Tro paa Kassen, saae op mod Himlen og sagde paa Hollandsk: *Jeg gaaer fra det snarest mulig.* Men nu var der ikke Andet for, hun lod sig forskrække og vie til ham. Dog narrede hun Personen. Nu blev hun ved at paastaa, at hun slet ikke havde flere Penge staaende i Hamburg end et hundrede Dukater, som hun strax hævede, da de kom

der sammen fra Skibet. Hun sagde bestandig, at flere havde hun ikke. Nu er det, at han banker hende hver Dag, for at hun skal sige, hvor de andre Penge staaer. Men hun siger, hun har ingen Penge flere. Men hun har. Det er ganske fornuftigt af Jubernangten ellers, at hun siger det; for naar han mærker, at hun ingen har, saa lader han sig skille fra hende, det er det, hun vil. Men hun indseer jo godt, at kommer hun ud med Pengene, saa drikker han dem op paa Keglebanen, og saa, naar hun er fattig, saa jager han hende dog væk. Hun spekulerer altsaa meget rigtig, men det koster hende svære Prygl, hver Uge nogle Gange. Det Eneste, som den gemene Tyran er generet for, det er hendes Pudel, som bider ham i hans Bagben, naar han slaaer hende. — Nu kan De begribe Hr. —, at de kuns leve maadelig sammen. Men Penge-Postkarlen kommer tidt til hende hemmeligen, naar han er ude, det seer jeg nok; hun har vist ikke lidt til Bedste maaske. Naar hun nu bare holder sig, saa bliver de nok skilt ad, for han giver hende Potteskaar i Hovedet (ɔ: en god Dag), mærker han, at det var hele Rigdommen, de 100 Dukater. Derpaa, maa jeg nu sige Dem, lurer jeg. Lader Lejetjeneren sig narre og hun slipper fri for ham, saa skal vores Mitchell (Madam Werners Stedsøn) tage hende. Hun er nu gammel og kan jo ikke leve længere end som en ganske kort Tid, saa gjør han et andet smukt Parti med en kjøn ung Pige, som er hans Kjæreste; men hvad kan det hjælpe nu, de har inte Noget nogen af dem? Nej, derfor spekulerer jeg som saa: først den Gamle, naar hun bliver skilt fra sin brølendes Hyæne derovre, og saa kan han i Guds

12*

Navn siden faae sin Kjæreste, naar saa vor Herre kalder hende, om hun har Penge — men hun har!"

Saaledes løb akkurat paa Dansk Madam Werners Fortælling paa Berlinsk. Øv Dig nu paa at fremsige den ret i naturligt Sladder-Kjællinge-Foredrag; den er meget god til at bruge en Aften, naar man er bleven læns for god Snak. Ellers lærer man heraf, hvor meget man maa vogte sig især for ugifte Fruentimmer, enten de nu ere Jubernangter eller hvad de ere, at lade sig af romantiske Situationer forlede til at give Ægteskabsløfter fra sig. Hun har dog vist være greben af det Ensomme i denne vilde Havnat, af Maanen og Stjernerne foroven, forneden, og alt saadant Noget! Reflexionerne behage Du at besørge selv.

Jeg kan hilse Dig fra Frederik den Anden Jeg stod i Aften paa Slotspladsen og læste Inskriptionen paa den kongelige Bibliotheks-Bygning: Nutrimentum spiritus. Jeg lo, men i samme Øjeblik fik jeg Hals, Øjne og Øren saa fulde af Støv, at jeg blev rent fortumlet, og idet jeg vilde frelse mig ud af Hvirvelskyen ved at løbe bort, rendte jeg med Hovedet lige imod et Hjørne af Palladset, saa Ilden stod ud af mine Øjne. Nu gik der et Lys op for mig; da jeg kom hjem, saa fortalte vor Stedsøn, Hr. Mitchell, mig, at det kunde gjerne være, det havde været Frederik den Anden. I hans levende Live havde han aldrig kunnet udstaa de Lærdes skoptiserende Miner og Bemærkninger over bemeldte Inskription. En Gang havde han fra Slotsvinduet seet En, som standsede og lo, da han læste: Nutrimentum spiritus. Han gik ned i Slotsporten og kom ukjendt i Snak med Manden. Denne

sagde: „Det er slet Latin, jeg gad dog vist, hvem der har besørget den tosſede Inſkription." — „Det har nok Kongen selv," sagde Fritz, „han paastaaer, at i hans Tid var det godt Latin." — „Saa hils ham og ſig," sagde Manden, „at efterſom han har al den Berømmelse, han ſom en dygtig Konge, en ſtor General og klog Statsmand kan forlange, ſaa kunde han gjerne overlade ſine Magiſtre Æren for Opfindelſen af en Inſkription paa ſit Bibliothek." — „Siger I det?" ſvarte Fritz med biſtert Aaſyn. „Jeg er ſelv Kongen, I taler ſaa ubeſkedent til. Hvad ſkal der da ſtaa? Nu?" — Men Manden var bleven ſaa forbløffet, at han ikke var i Stand til at ſige Ordet. Kongen vendte ham Ryggen og gik vred fra ham. Den arme Lærde ſtirrede forvirret ſaa længe efter Kongen og hans Nutrimentum spiritus, idet han gik over Pladſen, at han løb lige ud i Spreen. Førſt da han ſtod i Vand og Dynd indtil Halſen, ſkreg han: «ingenii». — Men Kongen, ſom ſiden hørte dette, mente, at det var ikke Umagen værdt at benytte ſig af et Raad, ſom var fundet i Spreens Mudder, og lod den gamle Inſkription ſtaa.

Nu bare en liden Kunſt-Samtale med **, ſaa et Par Ord endnu, og ſaa pakke vi ind, baade dette og os ſelv.

Jeg ſaae igaar med ** et Maleri, ſom hang paa Væggen hos Reſtaurateuren, hvor jeg ſpiſer til Middag. Jeg: Kan De forklare mig, hvad den Bevægelſe vil ſige, Figuren der gjør? — **: Bevægelſe? Den rører ſig jo ikke af Stedet. — Jeg: Jeg mener — — den Stilling, hvori hun ſtaaer, udtrykker jo en Bevægelſe, og hvad ſiger den? — **: Ah! ja det er en ſkrækkende Stilling.

— Jeg: Ja vist, det er meget sandt, men hvorfor er hendes Stilling bleven saa skrækkende. Seer De, der sidder en stor Flue, den er hun bleven bange for. — **: Hvor? — Jeg: Ih der! der fløj den! — **: Ja saagu! det gjorde den jo ogsaa! — Troer Du, jeg lyver? Er ikke denne Samtale bogstavelig sand, saa gid jeg aldrig maa blive troet af Dig eller Nogen. Og dersom Du troer, at ** spasede, saa fejler Du.

Een Ting maa jeg endnu meddele Dig. Min Afsky for Smaatyranner kjender Du; for de store ogsaa; men her er nu Talen kun om smaa. — Nye Borgmestere i Smaakjøbstæder falde saa ofte, om de endog som Studenter og Kandidater vare ganske gode og fredelige Fyre, til at blive grumme Borger-Tyranner, naar Skjæbnen kalder dem til at være Stats-Styrere i det Smaa. Du veed jo nok ham i **, som vi begge kjendte, som just udmærkede sig ved sin sjeldne Borgmester-Konduite, at han løb omkring i Byen og skar Bognskagler itu egenhændig, pryglede Bønder forbæret, mishandlede frugtsommelige Koner, som bønfaldt om at erholde som en Naade, hvad der var simpel uafdisputerlig Ret, saa at det gik paa Livet løs, i det Mindste kostede det et ufødt Barn sit; han løb, kort sagt, som en uvan Tyr, for — at holde Orden i Byen; slog Borgerne halvt til Døde, for at bringe Liv i Borgerskabet; pryglede Damer, Herrer, Oldinge, Børn, Præster og Leviter o. s. v. Du erindrer Dig nok de mange Historier, vi hvert Aar hørte, naar vi besøgte **. Det var nu i de Tider. Nu er jo alt Saadant langt bedre. Humanitet og god, sindig Konduite er Noget, hvori nu alle unge Borgmestere der i Landet udmærke sig, og

det er jo særdeles behageligt. Hvad jeg nu vilde sige: Du erindrer Dig altsaa nok, hvor mangen Gang jeg, naar vi hørte om ....s Excesser i forrige Tider, ønskede: Gid jeg var stærk! gid jeg var Konge! eller gid jeg var Amtmand bare! — — Herre Gud! Her i Berlin skulde jeg da opleve Fyldestgjørelse for min Afsky og min saa tidt saarede menneskelige Følelse.

En lille Borgmester i *** skal være paagreben, en Fyr aldeles i ovenmeldte Stil. Han har ofte været paa Spil, men ved en Lejlighed, hvor mange Mennesker vare samlede, er han gaaet omkring og har delt Prygl ud med sin Stok. Hændelsesvis kom han til at slaa en ung Borgers Kone Armen itu. Manden sagde: „De maa ikke slaa saadan, Hr. Borgmester!“ — „Maa jeg da slaa saadan?“ svarede denne og drev den stakkels Mand een over Hovedet, saa han faldt og blev liggende. — I Stedet for at anfalde Borgmesteren paa oprørsk Vis, som det med Rette vilde blevet kaldt, styrede de nærmest Omstaaende Mængden tilfreds. Sex af dem tog ind til Hovedstaden øjeblikkeligen, meldte hvad der var gaaet for sig og bad om Undersøgelse. Den erholdtes strax. Borgmesteren, som ikke har det Mindste til Undskyldning for sin gale Adfærd og ikke kan kalde det Oprørstale, at en Mand, staaende med sin lemlæstede Kone i Armen, siger til Overfalderen, men Graad i Øjnene, som det udtrykkelig hedder i Beretningen: „De maa ikke slaa!“ — Denne Borgmester er nu arresteret; Kongen har personligen hørt Borgernes Klager og lovet dem fyldestgjørende Ret.

Nu god Nat, kjære L. Klokken er snart Et. Natten bliver saa mørk og stille. Gaden den er saa øde og tom.

Værtens Dreng bliver ved at spille, Wanzer spadsere her rundten om. Faarekyllingen piber, Jubernangten hun klynker: Mitchell, kom og tag mig med Guld og med Rynker! Oppe paa Taget skinner Lys paa Kvist — Se kun til Kvindernes Rænker og List! Pyntemadamen hun ligger og lurer, seer, jeg har Lys; hun troer vel, jeg kurer? — Væk med dit Æble, o Eva! — Du sukker? — Gaa, skam Dig noget! se, Lyset jeg slukker! Ingen Berliner skal rose sig af, at han har seet mig i Svaghedens Grav. Nu da — god Nat! Du stadslige By! Jeg fra dit Sand og din Tørhed vil fly. Skjøndt, det forstaaer sig, det er ej dit Alt, men Sand og Vind sammen, det er dog fatalt!

Smaastykker af „Brevduen“.

Subskriptions-Plan.

Under Titelen:

For Tænkere

udkommer, saa snart alle de Titusinde have tegnet sig, som skriftlig og mundtlig nu i flere Aar have plaget mig, for at jeg skulde samle og udgive mine Værker, en Bog, som vor Litteratur i flere tusinde Aar har savnet, og, som jeg haaber, vil ikke alene finde hines Bifald, men lige saa Manges til. Min Musa — som hedder Grine-Birthe og er, som Læseren seer, altsaa ikke blandt de gamle Ni — har ofte indgivet mig Et og Andet, som Mange have beundret og vidst at pille den dybe Visdoms Kjærne ud af, der laa deri, og ved denne deres Skarpsindighed sattes i Stand til at nyde det Fremsatte, medens Andre — Musen forlade dem det! — have slængt Bladet hen i den værste Krog i deres Hus og derpaa sagt til Pigen i stor Vrede: Stine! vil hun gaa hen til Akteur Rosenkildes i lille Kongensgade Nr. 73 og sige Brevbuen af! — men strax! — hører hun? strax! — Udgiveren af dette Blad har faaet Skyld for Forfatterskabet, men jeg Undertegnede er det egenlig og vil nu træde frem med mine retmæs-

sige Forbringer paa den Beundring og Roes, som Brevbuen hos mange dybsindige Læsere har høstet. Det Mishag, de Krænkelser i anonyme Breve, Afsigelser af Bladet, Skjældsord, Stikpiller paa offentlige Steder, som Bladets Udgiver har døjet for min Skyld — kan han beholde. Den Fordel, jeg ved mine genialske Produkter har forskaffet ham, vejer vel op mod Skaden. Som sagt, jeg vil samle alle mine Værker og udgive dem til Verdens Nytte, at sige ene og alene for Tænkere. Den berømte Roman, hvoraf der i Manuskript har cirkuleret noget Fragmentarisk, vil deri fuldendt, affilet og poleret udkomme. En skjøn Rejse-Journal og en Del Karakter Tegninger, som jeg samler i mit Vindue, naar jeg drikker mit Thevand, Alt, hvad der findes i mine Skuffer af den Slags, som svarer til Navnet: For Tænkere, vil jeg samle og næsten forære Publikum — maaske til en Nytaarsgave, eller ogsaa som en Fastelavns Bolle. I Fortalen siger en forstandig, lærd og mangeaarig Ven af mig Undertegnede disse Ord: „Jeg har min Salighed aldrig læst en saa fortræffelig Bog, det er vist!“ — Disse Par Ord sige meget, de sige næsten lige saa meget som det, der ofte staaer bag efter de Ord i Adresse-Avisen: „Forfatteren, eller Hr. Prof. N. N., Hr. Dr. N. N., Hr. Provst N. N. siger i Fortalen: o. s. v.“ — Nok er det, denne Bog skal blive en god Bog for Folk i alle Fag, i alle Situationer, at sige, Notabene: Tænkere. Men paa Gaden maa Ingen læse den, thi da gjør han sig til Nar! og det er ikke min Mening, paa offentlige Steder ikke heller: forgangen Dag læste min Fætter Kristen Stillepind en Stump af mig, med en Mundfuld varm Chokolade i Munden,

men han spruttede Chokoladen ud paa en ung haabefuld Mands snehvide Permissioner og blev nødt til at gjøre Afbigt, da Mennesket maatte gaa hen og staa Fadder som et Svin. Nyttig skal Bogen blive. Igaar fik jeg et anonymt Brev fra En ude paa Hospitalet, med en Rigsdaler i og de Ord:

„Jeg Undertegnede har leet min Mave i Stykker „over de Stykker, der har staaet i Brevduen i den „senere Tid, de have været mig af stor Nytte, da jeg „første Gang i Dag har Appetit. Højstærede! Deres „Blad“ — NB. thi det blev egenlig sendt til Udgiveren — „er ved Gud det ypperligste Blad i den be„kjendte Verden, saa vidt mig er bekjendt. Jeg ønsker „Dem al Held og Velsignelse! Lidt til Tobak!

Ærbødigst
* *“

Breve af den Slags har jeg — thi mig blive de siden leverede — over de tusinde af. Jeg vil derfor haabe, at min Bog gaaer af som varme Kartofler, vidste jeg ikke det, saa maa jeg rent ud sige, det vilde ærgre mig at begynde derpaa. Det er ikke for Fordelens Skyld, at jeg udgiver denne Bog, ingenlunde, thi den skal kun koste 1 Rdl. eller lidt over, og al Indtægten agter jeg at give bort til Understøttelse for nogle unge Mennesker. Subskription modtages hos Brevduens Udgiver i lille Kongensgade Nr. 73 og hos Bogtrykker Popp. Og det erklærer jeg højtidelig: at kommer der Ingen, saa vil det være mig yderst ubehageligt.

NB. Enhver afholde sig fra højvise og næserynkende Skuffer herangaaende! ikke en Gang hjemme, alene, bør de finde Sted! Da nærværende Forehavende sigter til det Offentliges Nytte, hvilket jeg skal bevise, naar den Tid kommer. — Min Stil kommer Ingen ved,

med Agtelse
S. S.
i. e. Solon Solonsen.

P. S. Falsk Navn, jeg hedder egentlig Søren Cathrine de Pultkammer. Nu maa De ikke tro, at det Hele er Løjer! — Som sagt, i lille Kongensgade 73 subskriberes, og kommer der Mange, saa kommer Bogen ogsaa — bestemt!

Snurrige Fatasiteter.

(Uddraget af Assessor .....s Stambøger, 6. Bind, Pag. 3191).

Du gotter Dig ret ved at fortælle En en ikke meget bekjendt Anekdote. Du er færdig og venter, at han skal bryde ud i Skoggerlatter; han siger i dets Sted: den fortalte jeg Dig jo paa Gaden i Formiddags! hvor det er rart! ikke sandt?

Eller Du faaer en eller anden udmærket Raritet, en ny Gaade, Anvisning til et nyt originalt Arrangement af et levende Voxkabinet, eller Du har udfundet en ganske uopfindelig ny Figur i det kinesiske Gaadespil. Du farer afsted til Fru P. „Ah! min Naadige, her skal De høre en Gaade!" Du reciterer den med Ild og Sjæl. — Hun gaber: „Den sidder jeg jo her og bryder mig over!" — Nu flyver Du, fortrædelig over dette Uheld, til Frøken S. „Læs, min Dejlige! her skal De se et Voxkabinet — hvilke Ideer, hvilke Tegninger! Der — seer De — den Venus der — hør nu! De skal" — „Ah!" afbryder hun Dig, „jeg sidder jo her og syer mig Fingrene ømme paa Dragterne dertil — vi prøver det i Aften hos os." — Hvor Du raser! Du iler til Fru St. Nu vil Du dog have den

Fornøjelse af din Sang, at vise denne aandrige Kone din skarpsindige Udfindelse af den nye Figur; men hvad ligner din Fortvivlelse? Du kommer ind og finder hende springende og hoppende af Fryd over, at hun nu kan triumfere over den unge N., som gav hende den Figur i Aftes og væddede med hende om et nyt Patiencespil til hendes Ægteherre, at hun ikke kunde udgranske det. Hvor skrækkeligt!

En akkompagnerer din Sang med Violinen eller Klaveret, men er bestandig en Takt forud eller bag efter Dig. — Det er behageligt! — ikke?

Der staar jo P., siger Du paa Gaden til Dig selv; Du lister Dig bag paa ham, pikker ham rask paa Skulderen, han vender Ansigtet hurtig — og Du staaer med opløftet Arm for at lade hans Næse tørne imod din stivt udstrakte Langfinger. — Nu seer Du et fremmed, Dig aldeles ubekjendt Ansigt at stirre paa Dig, saa staaer Du der kjønt! — Hvad?

Du kommer gaaende rask ned af en Gade og seer ikke Prindsessen af N. før hun er næsten lige for Dig. Du træder rask til Side, for at gjøre ret en sirlig Reverens, men Du tager Dig ikke i Agt for Kjælderhalsen, som Du træder tilbage i, falder næsegrus ned, din Hat flyver fra Dig midt ud paa Gaden, mens Du ligger der barhovedet og kikker ud af Kjælderskuret, og Prindsessen leer, i Stedet for at lægge Mærke til Dig som ret et galant og artigt Menneske. Det er fornøjeligt!

Du skal til et Bal, Du klæder Dig nok saa pyntelig paa, i pæne hvide Benklæder og Silkestrømper. Vejret er dejligt, Du gaaer derhen. Du kommer lykkelig og vel

igjennem alle Gader og Stræder, har ikke en Gang Støv paa dine blanke, smukke Dandsesko; nu møder Du en Flok Køer; Du gaaer rolig forbi dem og aner intet Ondt, Køerne gjøre Dig Intet, tænker Du, men se! det er varmt, og Fluerne er slemme efter Kvæget, en Ko vifter om sig med sin lange, vægtige Hale, for at faae Fred for de paatrængende Insekter. Koens Hale er uren, den slaaer til, og da Du i det Samme gaaer den tæt forbi, faaer Du Slaget tvers over dine dejlige Permissioner; Du er nu smurt til, har ikke andre at tage paa, og maa da gaa hjem gjennem mange Gader, ved høj lys Dag, med denne Tverstreg over dine Buxer og over alle dine Glæder — maa det ikke ærgre en anstændig Kavaler?

Du gaaer en smuk Søndag Formiddag og promenerer med en Ven under Armen. Du seer Jomfru H., som Du er dødelig forelsket i, komme Dig i Møde. Du sætter Dig i Positur, piller lidt i Halstørklædet, skyder Brillerne lidt fra, for at kunne fryde Dig ved Glandsen af hendes Øjne. Hun gaaer Dig forbi. Du tager rask og ærbødig Hatten af, men tænker ikke paa, at der bag ved Dig kommer en lille vever Pige med et Fad Tykmælk, Du hugger bag ud med Hatten og slaaer Pullen lige ned i Fadet, saa at dets hele Indhold, paa Fløden nær, som bliver siddende paa din Hat, flyver om Ørene paa Jomfruen, Pigen og Dig selv. Den Sidste bander Dig dygtig — den Første mønstrer sin Pynt, tilkaster Dig et vredt Blik og retirerer ind i en Dør; men Du? hvorban er Du tilmode?

Du er i et stort, fornemt, altsaa meget stille Selskab. Du er kommen til at sidde ved Siden af en døv Mand.

Du vil sige Noget til ham, for at begynde en Samtale, Du veed ikke Andet, end at han hører saa godt som Du, og begynder nu: Det er et dejligt Vejr igjen, Gudskelov! Han: hvad behager? Du gjentager den sublime Bemærkning. Han opfordrer Dig atter, og omsider maa Du raabe ham ind i Øret, hvad hele Selskabet har hørt Dig fire, fem Gange fortælle ham. Bliver Du ikke flov derved?

Hr. Gr. P. staaer om Aftenen i Parkettet lige overfor Dig, der er nogle Bænke imellem Eder. Han bukker, Du er nok saa glad og gjengjælder med ret et dybt Buk. Han ændser det ikke. Du gjentager dit Buk. Hvor flov bliver Du nu ikke, naar Du tilsidst af hans gjentagne Bukken bliver underrettet om, at han slet ikke bukker for Dig, men maaske forbi der er Noget, der gnaver ham i Nakken, eller han hilser paa En, der staaer bag ved Dig, som Du ikke førend for silbig bemærker.

Du sidder i et Selskab ved Bordet. Den lille Frøken R. med Duesøjnene, som Du har et godt Øje til, smiler til Dig og bukker sig i det Samme ned, for at tage Noget under Bordet. Du kan ikke styre din Lyst til at faae et lille Haandtryk appliceret gjennem denne Kontrabande-Vej og taber ogsaa Noget ned, for at være nødt til ogsaa at bukke Dig ned under Bordet. Idet Du nu gjør det, er Frøkenen kommen op, Du seer heude ikke derunder — og farer op i en Hast. Du støder Hovedet mod Bordet Suppetallerkenen styrter ned over al din Stads, og Alle se paa Dig og Suppen, der strømmer ned ad Dig. Det er ogsaa ret morsomt?

Du møder en velklædt Mand. Du vil gaa af Vejen, det vil han ogsaa, thi han er lige saa høflig som Du; men nu gaaer I begge til en og samme Side, altsaa stedse imod hinanden. Nu beslutter Du at gjøre Front for ham op til Muren — det gjør han ogsaa — og der staaer I da begge To. — Bliv der nu et Øjeblik, ellers render I jo atter paa hinanden!

Har Du aldrig forsøgt, hvor rart det er, naar man er ret hungrig en Aften og man da farer ind i en Spisesal, hvor man troer, Alting er paa rede Haand — og finder, der er ikke en Gang dækket Bord endnu. — Det er behageligt!

Naar Du kalder fire, fem Gange paa Tjeneren, og han kommer ikke, saa bliver Du vred, farer op af Stolen og skriger, saa det ryster i Vinduerne: „Lars da!" — Han er kommen ind, staaer lige ved Siden af Dig og venter paa, hvad Du har at befale. Du bliver dog ganske underlig derved, det kan ikke nægtes. — Eller ogsaa farer Du ud af Døren ganske bister. Han kommer løbende i det Samme og render Panden imod Dig, idet Du af al Magt skriger: La —!

Du sidder ved Siden af Amalia R. Du har ret gjort Dig lækker for hende paa alle Maader og er ganske henrykt ved hendes Venlighed, der gaaer saa vidt, at Du ganske sagtelig fornam et lille Tryk af hendes Haand, da hun bad Dig om at skjære Ænderne for. Du er ellers en god Trancheur og glæder Dig derfor over denne passende Lejlighed til at udvikle nok en Fuldkommenheds Blomst for hendes Øjne. Een And er meget lykkelig expederet. Nu kommer Nr. 2, din Tillid til din Kunst er

vovet, Du kan ikke nægte Dig smaa Tempos, Formitets-Greb, der klæde godt og tilkjendegive Sikkerhed i Sagen; dine Øjne glide ogsaa imellemstunder fra Anden hen til den søde Amalia ved din Side. Hun giver Dig et opmuntrende Bifalds-Smil, det opflammer hver Evne i dit Indre. Du har kun een, ak, saa uskyldig Ærgjerrighed, den, ved saadanne domestikale Færdighedskunster at ville glimre i Damernes Øjne — er det at undres over, om Du griber Dig an, naar et saadant Charite-Smil straaler Dig i Møde? Du sætter med fordoblet Kraft, Liv og Sjæl din Gaffel i Anden. Du støder paa et haardt Ben i den, den smutter af Tallerkenen for Dig og, o ve! lige ned i Skjødet paa den yndige Amalias dejlige, kostbare Kjole. Der staaer Du! er Du nu ikke en ulykkelig Yngling? Men i saadanne Øjeblikke gjælder det at vise Aandens Nærværelse. Du trækker rask dit Tørklæde ud af Lommen og begynder at tørre den elskede, den dyrebare Gjenstand Saucen af; men se, Menneske! hvor har Du ogsaa Øjnene? der staaer Du jo og tørrer Smørret af Frøkenen med hendes eget kostbare kinesiske Shavl, som hun før i Haven gav Dig i Bevaring. — Usalige Stund! udbryder Du, i hvilken jeg fødtes! Ha! — bort — ! — Nej bliv, Søn, fortvivl ej! raisonneer dog som en fornuftig Mand — bliver Sagen ugjort, forbi Du fortvivler? Viis nu, at Du er funderet i Natur- og Folkeretten, og at Du ikke lader de Ting, der ikke ere i vor Magt — som Epiktet siger — gjøre Dig ulykkelig. Viis Sjælestyrke! glem ikke, at Du — — ja, tænk bestandig: vi ere fejlende, daarlige Skabninger, der ere de Luner underkastede, som — kort, Du er fornuftig! I Tilfælde, at Du skulde

komme i en Situation, hvor slig Tilfælde kunde møde Dig, saa læg det nu paa Sinde, hvad jeg har sagt her, saa kommer Ulykken ikke bag paa Dig som en Tyv om Natten. Du vil møde den med Mod i mandigt Bryst, og aldrig, enten i den ene eller — —

Epistel fra Digteren Sandstrøm til Magister Skjævøje.

Jeg har den Ære herved at tilstille Magisteren en Plan til et af mig forfattet Sørgespil, som jeg haaber vil vise mine Fjender, at mine dramatiske Digter-Fortjenester, rigtig vurderede, ere lige saa store som alle mine øvrige. De veed, værdige Ven! at Skjæbnen spiller i den nærværende Kunst-Periode i Tydskland en betydelig Rolle. Iligemaade gjøre ogsaa et vist Slags hvide Pudelhunde overordentlig Opsigt i Dramaet. Disse to Digtarter, forbundne i Et, tænkte jeg, maatte jo gjøre dobbelt Virkning. Denne Tanke avlede Forsæt, Forsættet Udførelse — Udførelsen, haaber jeg, forrest og fremmest min Muses Protektor og Vens forøgede Velvillie, mine arrige Fjenders Sønderknuselse, og endelig især beforbre et lidet Expediet, som jeg, ved at faae det opført ved en vis Lejlighed (derom mundtlig), ikke venter at gaa fejl af. Læs nu, og meddel mig, smagfulde Ven! Deres Bemærkninger. Jeg er ikke saa blind for Andres Indsigter, at jeg jo

gjerne tager imod et eller andet godt Raad. Planen meddeles Dem herved løselig til Overtænkning: — — Der er, som i ethvert vel indrettet dramatisk Værk, en Helt og en Heltinde, som er hans Elskede. Desforuden har Helten en Hund, Othello kaldet. Denne er ham fast lige saa kjær som hans Elskerinde; thi Othello er tro som hun og klog som en Portbetjent. Nu vil Skjæbnen, at Elskeren er meget fattig og bestandig, særdeles paa hans Geburtsdag, overvældet af alle Slags Ulykkes-Tilfælde. Hans Elskede, der er lige saa fattig og ædel som han, smægter under en gammel mistroisk Formynders Opsigt, der ikke vil give sit Samtykke til hendes Giftermaal med Helten, men vil twinge hende til at ægte en anden rig ung Mand. Men Elskeren forstaaer at hjælpe sig; han korresponderer med Kjæresten, og det ved Othellos (Hundens) Hjælp. Omsider røres Formynderen ved saa mange Prøver paa en sand oprigtig Elskov; han giver Elskeren sit Samtykke og tillader ham Adgang i sit Hus. Dette skeer just paa hans Geburtsdag. Den Elskede giver ham en Present, og for at gjengjælde hende den, opbyder den unge Mand sin hele Formues Kraft for at kjøbe hende et Garnitur Brüsseler-Kniplinger, da han veed, hun, som alle Skjønne, gjerne pynter sig. Amanda er ganske fortryllet, men da Kniplingerne have nogle slemme gule Skjolder, vil hun vaske dem ud i Mælk. Om Aftenen aflægger Helten et Besøg, og Othello er med. Det elskende Par forglemmer i deres Henrykkelse Alt uden om sig. Skaalen med Mælken og Kniplingerne staaer i Kammeret paa et lidet Bord. Othello, som ikke altid i sin ædle, men fattige Herres Brød er fri for Næringssorger, lugter Mælken og — o Ve! — sluger

den tillige med Kniplingerne, det ømmeste Kjærligheds-Pant, med ulykksalig Graadighed i sig. Tænk Dem nu her Amandas Fortvivlelse, Heltens modige Rasen og den skjælvende, ængstelig klynkende Othello under Sengen. Helten, som har anet, at der paa hans Geburtsdag nok vil indløbe Fortrædeligheder, er belavet paa Ondt — han har Pistoler med sig. Han tager dem op, sætter dem for Panden, medens Amanda rusker Pudlen i Nakken — (den maa være afrettet til at stikke Hovedet frem). — Han vil trykke løs, men — atter Skjæbnens Geburtsdags-Forfølgelse! — Pistolerne har han glemt at lade; ny Fortvivlen — hvilken Scene! hvilken Mangfoldighed af Begivenheder, omgrændset af et lille Sovekammers Rum, et halvt Minut af Tid! det giver Situation! der er Holdning! der kan blive Kolorit! — bare jeg saa havde en Karl, som kunde ret brøle igjennem! — en Othello har jeg — og indstuderet, min Faer! o! og instrueret! men det maa jeg sige, der er ogsaa Talent! — Ja, som sagt, denne Scene vil gjøre Effekt! — Nu videre!

Efter et Løb af et Aars Tid forglemmer man da denne sørgelige Tilbragelse, og Heltens Geburtsdag kommer igjen. Den er udseet til hans Forlovelsesdag. Han, Amanda og Formynderen sætte sig til Bords, ogsaa Othello er nærværende. Alt skal fryde sig i Dag, altsaa faaer den trofaste Elskovspostillon sin Tallerken under Bordet, velforsynet med Steg, og en dito med Suppe fra Middagsbordet. Ynglingen vil nu bevise Formynderen, at han har samlet sig nogen Formue; den bestaaer i Skatkammerbeviser; han tager dem ud af sin Tegnebog og lægger dem med et stolt Smil paa den Gamles Tallerken. Nu

kommer Skjæbnen igjen — denne Gang i en Tjeners Skikkelse, som træder ind af Døren, det foraarsager en Trækvind, der blæser Papirerne ned under Bordet i Hundens Suppefad. Othello er atter forblindet af Sult-Raseri, sluger ogsaa dem i sig; da man vil tage dem op, ere de forsvundne. Ethvert følende Hjerte, som har Følelse, vil kunne føle med Digteren. — Hvilken Situation! — Den rasende Elsker farer op, griber i Frakkelommen efter Pistolerne; den i Taarer svømmende Amanda skriger i fortvivlet Angst: „Hold inde, Barbar!“ Hun mærker naturligvis hans Absigt og flyver op for at forhindre den. Den Gamle, ligesom sønderknust af Forskrækkelse over den overhaandtagende, pludselig opkomne Jammer, er ganske elendig og veed ikke, hvad han skal gjøre. Hans store Snusdaase staaer aaben for ham paa Bordet; han vil rejse sig i en Hast, for ogsaa at forsøge paa at stille den fortvivlende Elsker tilfreds. Idet han sætter Hænderne paa Bordet for at staa op, farer han med alle fem Fingre i den aabne Snusdaase, hvis rige Indhold ved Omvæltningen rinder ud og strømmer ned i Suppefadet til Othello, der rolig endnu ikke aner Virkningerne af den Elendighed, han — Skjæbnens blinde Værktøj — har frembragt. Den Gamle mærker Intet til denne, siden saa saare stærkt indgribende Hændelse. Han gaaer hen imod Parret. Helten holder nu en Slags dialogisk Monolog, idet han i stum Fortvivlelse seer efter, om der er Krudt paa Fænghullet. Denne Monolog er bearbejdet efter Hamlets — være! og ikke være! — Han er færdig. Amanda fatter en stor Beslutning. Hun vil dø med ham, og lister sig til at tage den anden Pistol op af hans Lomme. Han

sætter sin for Panden — hun ligesaa med sin. Da han seer det, smiler han, rækker hende sin højre Haand, som hun trykker, idet hun siger: paa een Gang, min Elskede! — De vil nu begge trykke til, men i det Samme begynder Othello ved Fadet at nyse, hoste, harke, fnyse noget ganske frygteligen. Parret vender sig — det gjør en Standsning i Affairen. — Dyret seer paa dem med Øjne, hvori Smerte og store Lidelser ere at læse (— Hunden maa være barberet, ellers kan Mimiken ikke blive tydelig —). Man seer i medlidende Følelse paa det arme Dyr. Du vil dø med os? spørge begge paa een Gang. De knæle ned ved Siden af Fadet, de klappe Dyret og glemme for et Øjeblik deres egen Fortvivlelse af Forundring over Dyrets pludselige Sygdom. Othello vrider sig, piber, hulker og — reverenter talt — faaer ondt og maa sig b . . . . . Men se nu! — der komme Skatkammerbeviserne ganske uskadte tilbage igjen! Elskeren griber et af dem og springer op, for med en Serviet at aftørre det. Han seer den væltede Snusdaase paa Kanten af Bordet lige over Fadet, og — Knuden er løst: Othello har faaet den spildte Tobak i sig og maa derfor af med Ynglingens ufrivillig ranede Rigdom igjen. Sedlerne tørres, der mangler ikke een. — Hvilken Overgang fra den rædseligste Fortvivlelse til den frydeligste Fornøjelse! Den Gamle, som Parrets Beslutning at ville dø har slaaet lam og væltet om i en Lænestol, hvor han af Mathed og anstormende Sorg er slumret ind, vaagner og overraskes behagelig ved Skjæbnens forunderlige Vendinger, hvoraf han tager passende Anledning til en stor Epilog i stor Stil. (Denne er færdig). Ved Slutningen styrter Othello i

Kjærligheds og Taknemligheds Favn. For Resten overlades Gruppen til Akteurernes gode Konduite.

Det er Planen. Eftertænk den nu nøje. Paa Løverdag kommer jeg ud til Dem med Stykket. Jeg forbliver med Agtelse, og naturligvis med ømt Venskab, gode Magister!

Deres
F. H. Vandstrøm.

Af Assessor Rosenhagens Dagbog.

Aftenen den 4. Juli.

(Deklameres som Monolog).

Gud bevares! hvad kan dog ikke et Menneske holde ud! — eller maaske er jeg død! — Ih! nej, det kan jo dog ikke være muligt. Jeg føler jo med den allerevidenteste Sensoriellitet den vegetabiliske Naturs Progression og Animalitetens Influence paa min Psychiskhed. — (Nu kommer jeg dog lidt efter det, kan jeg mærke. Herre Gud! dersom nu den lumske Doktor fik dette at se! hvor han vilde blive ærgerlig; jeg veed nok, alligevel han skjuler det, da han er bange for min Indflydelse, at han siger, jeg er dum, uden al videnskabelig Aandsdannelse, slov — som en udskyllet Potpourrikrukke — skal han en Gang have sagt — bi Du! bi Du kun! —) — Nu, hvad var det nu — naa, ja vist! her er jo Liv og livfuld Natur nok;

for saa vidt altsaa, at mit indre Jeg ikke maaske bedrager ved de aller — (se Konversations-Lexikonnet) Illusioner, saa at jeg troer at være levende og maaske er ganske død, saa er jeg levende endnu; ja vist er jeg, det er jo mine nye Tænder, min nye Paryk — ulyksalige Prydelse! siden Du bedækker mit Hoved, er jeg et rent Offer! — Der staaer Konversations-Lexikonnet (min sande Ven, min eneste Trøst! maaske min eneste tro Ven. Mennesket er et Væsen som er — nu derom siden). Ja, der staaer jo Konversations-Lexikonnet — (havde dog nær kommen i Vinden i Aftes, husker jeg nu, med min Onkel, skal dog i Tide se efter, hvad det egenlig hedder. Jeg paastaaer: akromatisk siger man om Skalerne, f. Ex. at synge en akromatisk Skala. Han siger, at — og han lo rigtignok noget ganske lumsk, saaledes som han plejer, naar han gjør Nar, det han slet ikke er fri for — han sagde, akromatisk det var — jeg troer, han snakkede om farvet eller farveløst, hvad det var). — NB. huske at kaste op i Morgen efter akromatisk).

Jo vist er jeg levende — nu mærker jeg det med Vished, thi igaar Aftes var jeg jo levende, da hun var her oppe paa mit Studerekammer, hun, der staaer der nede ved Pumpen. — O, Du guddommelige Ellen Ammensen! — et urimeligt Navn! et ækelt Navn! det kan jo dog aldrig synges i Recitativ — hun skal have et andet Navn! — Amalia! søde Amalia! — der staaer hun. Hu! jo nu mærker jeg, at jeg lever — jeg elsker, gjør jeg, jeg elsker Dig, Amalia! Hun mærker det — hun mærkede det igaar Aftes; her — der paa Væggen er Mærket! — Hvilken arrig lille Taske! Jeg vilde kysse hende, og saa

slaaer hun mig lige sporenstregs efter min Kindbakke! — Om jeg ikke havde gjort en Vending! — hvor den lille Lalle klaskede fladt paa Væggen! og alle fem Fingre, ganske sorte af Blaabærsaft, satte sig paa det pæne nye Betræk. Der staa de! — O hvor de staa! levende Minder om mit Hjertes Drifter! — Hvad det nu var — nu kom jeg fra det. Ja jeg lever, og lever for min Elendighed! som et Bytte for min Smertes Rovfugl! O Gud — ja jeg lever—! hvor det dog er muligt, at man kan være saa grændseløs ulykkelig i denne sublemariske Verden (se Konv. Lexik.); thi jeg har været saa uhelbig siden — i Morges — nej — det begyndte i Aftes egenlig, med Ellen, da hun — Amalia skal hun hedde — da hun slog efter mig med sine Blaabær-Fingre — siden det Øjeblik har Ulykken forbitret mig mit Liv og gjort mig virkelig ganske uhelbig i det Hele. Jeg vil tegne det op; det sønderriver rigtignok mit Hjerte, men jeg vil. Skal jeg være Offeret for Skjæbnens giftige Hugtand, saa faaer jeg at finde mig deri! Jeg udarbejder jo desuden denne Dagbog for min ældste Søn, den skal vejlede ham paa Livets Tornesti og gjøre ham lykkeligere end hans Fader, at sige om jeg skulde ikke være ogsaa saa malitieus uhelbig at faae en Kurv. Der falder mig ellers her en herlig Gaade ind: Hvad er det? Faaer jeg, saa faaer jeg Ingen; faaer jeg ingen, saa faaer jeg. O Herre Gud! hvilken Gaade! den er jo dog vel rigtig? Faaer jeg — en Kurv — ja naar jeg frier til den søde Kone, Gud hvor hun er elskværdig! — og saa faaer en Kurv, saa faaer jeg ingen — at sige Sønner, Børn etc. etc. — men faaer jeg ingen — at sige Kurv — saa—aa — ypperligt —! Den skal

vi dog en Gang lægge Onkel for Tanden; kan han knække mig den, Faer?

Naa, det var nu min ulykkelige Skjæbne! lad mig nu se! — slog efter mig med Blaabærfingrene; o I hellige Himmelmagter! jeg var nok saa kry over at hun ikke traf mig — men —. Var da paaklædt og gaaer. Med mit hvide Lommetørklæde i Haanden, overordentlig pæn og — min Tour, hvor den sad! — kommer ud paa Gaden; der staaer nedenfor min Trappe den tykke Kammerraad og min yngre Broder Studenten (den polidske Strik). Kammerraaden vender mig Ryggen, min Broder seer mig ikke, før den slove Knægt stikker i en Latter, saa —! Kammerraaden drejer sig, seer mig aldrig saa snart, før han ogsaa stikker i en Latter, saa uforskammet! lige paa Gaden! Jeg blev gyselig opbragt, det vil jeg aldrig nægte. — „Kun en Usling kan aldrig blive vred", siger — (se Conv. Lexik. — det staaer der dog vel?) Men — jeg stod dog stille; saae stor, alvorlig, rolig ned paa dem — jeg stod paa Trappen — som sagt — stod alvorlig — men rolig, høj. Men saa blev der først en Latter til Gavns. Hvilken Scene! Jeg paa Trappen, mit hvide Tørklæde i venstre Haand og sammes Tommelfinger i Benklæde-Klappen; med Højre legende med mine Signeter. Venstre Fod frem, Kroppen tilbagekastet, et fint, højt, ironisk Smil paa Læben. Min Broder nedenfor — pegende med den ene Haand op imod mig — under en uafbrudt Latter seende paa Kammerraaden, der rækker begge sine Arme op imod mig, som for at favne mig, alt under et evindeligt Hyl af Latter! — Det blev galere endnu. Amagerkonen i Porten rejser sig, stikker Hovedet udenfor, seer mig, stikker i Latter,

farer tilbage, vælter en Kurv med Blomkaal i og — leer dog! — leer saa gyselig, at man kan høre hende over hele Gaden. Folk, som komme fra begge Ender (af Gaden), høre Latteren, se Grinebiderne — se mig — fare midt ud paa Gaden, og — le — le højt. Ovenfor lukke de Vinduerne op — flokke sig sammen — stirre nysgjerrige ned — faae Øje paa mig — og le — skoggerle! Jeg bliver staaende — smiler og — vinder mere og mere i Fatning. Nu kommer Ellen fra Porten af ud, seer, hører, vender sig imod mig. — Ih — men Hr. Assessor! — hi, hi, hi! — fniser hun ud — vender sig, stikker i gyselig Latter og — farer ind igjen. Jeg bliver staaende, smiler — og — er fattet! Maa jeg spørge, siger jeg til min Broder, stor og rolig, hvad er der hos mig, som vækker din Latter i en saa besynderlig Grad? Han lo stærkere, jo roligere, større, højere jeg vedblev at være. «Medium tenuere beati», — det er: stab Dig dog ikke saa lapseagtig, hold dog Maade! (jeg sagde det paa Latin for Høflighedꝛ Skyld). — Nu grinte — jeg finder selv Udtrykket fælt, og betjener mig ellers aldrig af slige Pøbel-Flosker, men her er det passende, thi det var Grin — nu grinte han og hele Slænget paa det allerforskrækkeligste igjen. „Men hvordan F..... seer Du ud!" mælede han da endelig. — Nu var det da rigtignok forbi med al Rolighed, Storhed, Højhed. — Jeg kan ikke taale at se ud — hu! — Spejlet op! — jeg seer — seer alle Ellens Blaabærfingre — lige over min Næse, Mund, Hage — spændte saaledes, som hun havde taget for sig, da jeg vilde kysse hende. — O Gud! om jeg ikke havde havt en inderlig Godhed for Pigen, hvor jeg havde tilintetgjort

hende! — Men Kjærlighed! Du er Vredens Magthaver, Du er den Lidenskab, som vældig styrer det menneskelige Hjertes Anliggender! — og — o Gud, hvor jeg ogsaa elsker den Pige! — Jeg kom ind, fik vasket mig — lod Folk paa Gaden adspredes lidt og gik saa rolig min Gang ud ad Porten til.

Den fortvivlende Elsker.

Monolog.

Nej! det kan jeg ikke holde ud,
Det er altfor pinlighaardt at døje!
Det er nu den fjerde Gang, min — Brud,
Som hun kaldte sig — ha! græd mit Øje!
Atter! — atter! — atter! — atter har
Zephyretta Wims holdt mig for Nar!

Jeg vil dø, jeg vil! — Ha flyd mit Blod!
Kom, min Ven i Farens Stund — o Sabel!
Du har seet mig, da det gjaldt om Mod,
Hvor jeg hugged' Næsen af von Schnabel! —
Du, min Ven! skal bane Livet Vej
Ind til Fredens Hjem! — Av! — av! — av nej!
Det gjør altfor hæslig ondt! — Nej stikke
Mig ihjel — det giver jeg dog ikke.

Hænge ikke der Pistolerne?
Godt! — velan da! en af Jer skal lette

Farten for mig! — Mon det er den Rette?
Jo! — Du skjælver Arm? — Ha! — en — to — tre! —
Dog nej! — hvorfor slukke Livets stille Fakkel
Med et saa forskrækkeligt Spektakel?! —

Gift er meget bedre. Ja vist, Gift.
Laan mig lidt, I Rotter der i Krogen!
Bare der nu ikke kommer Nogen! —
Her er nok! — Nu rolig, vilde Drift!
Jeg skal tæmme Dig! — kvalsyge Hjerte!
Her er Lindring mod din Elskovssmerte!
Se troløse Wims! gys for dit Værk! —
— Mon Portionen ikke er for stærk?! —

Nej, saa vil jeg heller hænge mig,
Her er — o Triumf i Dødsminutet!
Selv har hun endnu i Aftes puttet
Den i Lommen paa mig! — Pibelidse! Dig
Kaarer jeg mig til Ledsagerinde;
Trofast og usvigelig Veninde! —
Sno Dig om min Hals! og slyng mig saa
Over i det dunkle Himmelblaa!
Uh! — det kildrer! — er der intet Andet? —
Jeg vil heller styrte mig — i Vandet!

Blanke Vover smaa!
Sølverbølger blaa!
I skal favne mig!
Jeg skal synke Dig
Op til Bryst, Najade!
Vi skal flyde glade

Sammen hen til Kysten, hvor
Glemsel af Troløshed boer! —
Smerte — svind!
Taare — rind!
Let, o stille Vove!
Rul, at jeg kan sove
Ind til evig Ro fra al min Kval! —
Falske! dine Taarer, uden Tal,
Om Du ogsaa græd dem for mig, bryder
Jeg mig aldrig mere om! — Jeg flyder
Hen i Bølgedøden — spotter med din Graad! —
— Naar man bare ikke blev saa kold og vaad! —

Nu — Eet veed jeg dog — det Taarn, hvor Ingen
Springer fra for Løjers Skyld —
Dibhen iler jeg! Min Smertes Byld
Skal et Spring fra Gitterværket lindre!
Nu skal ingen Vælgen længer hindre
Mig i Farten fra min Pinsels Bo!
Jeg skal finde Hvile — Ro! — !
Nu farvel! — dog — denne Taarnespringen!? —
Luften kvæler En — det er just Tingen!

Død! — har Du da ingen — Arm,
Som fra denne Hjertejammer
Frelse kan min pinte Barm? —
Du, Natur! — for disse Sjæle-Flammer
I dit kolde, haarde Bryst
Ingen Lindring, ej den mindste Trøst?

Vel da! — om endogsaa tungt det falder, —
Trodse vil jeg Jer — Dig Elskov med!
Hører mig! jeg sværger højt en Ed: —
For at drille Jer — jeg — døer af Alder! —

Adskillige Leveregler til et anstændigt Levnets Beforbring.

(Ud af Acerra philol. Roslfont. Amstelod. pag. 112).

„Du bør aldrig spytte ud af Vinduet, især og partout ikke om Aftenen, men og ikke om Dagen, thi posito et Vindstød — det kan jo ganske imod din Villie letteligen fare velklædte Mennesker, ja endogsaa en Standsperson ind udi hans Øjne, og om han jo vel kan viske sig med sin Næseklud, saa er det dog upassende og kan forvolde Dig dit Huses Ruinering.“

Exempel:

Kardinal Mazarin kjørte en Gang gjennem Rue de St. Honoré i Paris og et Vindue blev opslaget og han bekom en Klat Fugtighed paa sin Hage; men han lod holde og lod examinere, hvem der boede. Det var den i sin Tid bekjendte og til Hove fær afholdte Abbé de Letrain, som Kardinal M. selv holdt af. Dog, fra den Dag fik han aldrig mere Gehør hos ham og kunde ikke faae nogen Emploj, hvor stor end sammes Duelighed var til mange forskjellige Sager, men døde i Fattigdom.

„Saa og naar Du smider tørt Snustobak ud af Daasen. Gjør det stille i Gaarden, men aldrig paa Gaden, thi det er en absurd Affaire."

Exempel:

Admiral Tromp, mens han endnu var Schoutbynacht, gaaer paa Torvet i Antwerpen. Han tager sin Daase op udenfor en Tobaksbod og slaaer samme ud. Men nu staaer, ham uafvidende — dog man bør jo se sig for! — en Herren-Staat og samtaler med en anden Fornem. Paa een Gang farer der begge de tvende Herrer en god Del af Schoutbynachtens Daase ind i deres Øjne. Men Tromp fik dog begge de tvende Herrer paa sin Nakke og havde svær Fortrædelighed af dem, da samme troede, det var med Intention.

„Samme gjælder om flere andre Ting, saasom Papirstykker, blæse Piber ud, slaa Blækflasker ud og mere saadant.

Nogle have for Skik, at naar En snyder sig, saa at trække ham Næsekluden fra. Dette er en Spas, men kan blive farlig og bør undlades! —

Naar Du seer En staa paa Gaden, og han ligner din ganske fortrolige Ven paa et Haar, saa bank ham dog ikke paa Skuldrene med din Stok, thi —"

Exempel:

En ung Fyr kom gaaende paa en af Berlins store Gader og saae sin Broder staaende. Men han gav ham bag fra en svær Hivert. Og nu vendte hans Broder sig om, men saa var det ikke ham, men det var en Prinds af Hessen-Homburg, som nu lo deraf, men hvor let kunde dog ikke Saadant blevet hans store Fortræd! —

„Naar Dig klemmer din Støvle, da have Nogle for Skik, hvor de paa Gaden staa og tale med en Mand, at hugge med Hælen imod noget Fast, for at faae mere Rum til Tæerne, dog det duer ikke."

Exempel:

En stod saaledes paa Breitenstraße i Mannheim og huggede bag ud; men han stod tæt ved en lav Kjælder og slog med sin Hæl ind i et Vindue til en Mælkehandlerske og nedslog et Kar med Surmælk; og Manden, som var Graver, kom derop fra og saae meget tungsindig ud over at hans ganske sorte Paaklædning var paa det Uheldigste tilrakket. Fløden laa over hans sorte Kalot og den bedste Part af Mælken i store Stykker paa hans Skuldre og Bryst: hvorudover at den Rejsende lo heftigen. Men det forværrede dog Sagen, og han kom i Bøder.

„Bland Dig aldrig med dem, som drive Spektakel med Vægtere under Navn af Løjer, thi det er 1mo stor Synd og 2do kan let blive en Malheur derudaf."

Exempel:

Paa Skidentorvet i Kjøbenhavn var en Gang et stort Hul gravet til Vandrenders Eftersyn. Nu kom Nogle om Aftenen ind fra Porten og vare lystige, og det skulde gaa ud over Vægteren. Men da samme mærkede dette, lod han, som han sov i et Kjælderskur. Og de kom til ham og tog hans Morgenstjerne fra ham og mere. Men saa vaagnede han og foer op og snappede en Lygte for at se at faae dem grebne. Dog de vare ham for benstærke. Lygten slukkedes ogsaa for ham, og nu maatte han da ophøre med Forfølgelsen. Men paa sin Raabgang siden saa gik han i Hullet, formedelst at han selv havde

slukket Lygten, der er Vartegn for Sligt. — Og om Morgenen derpaa blev han optagen og iført den spanske Kappe. —

„Husk vel paa, naar Du gaaer i Kompagni, at medføre Næseklud. Da nu Fingrene sjelden mere bruges — seer ogsaa ilde ud."

„Gaa ikke paa Gaden og stil din Klokke efter Taarnskiver og sligt, thi Du kan enten rende Andre lige i Synet eller snuble og tabe Værket, som man ikke finder paa Gaden; undtagen at man er rig, og dog, skjøndt man ikke kan savne saadant, ligner det dog ingen Ting."

„Naar Du møder silbig om Aftenen Vogne med Værk i, da have Nogle for Skik at gaa tilbage, men spørges hvorhen? Du gaaer tilbage, og der kommer en anden, Du gaaer nu atter af Vejen, da kommer der atter en tredie, thi nu er det deres Tid — men Du skal strax, at Du seer samme, sætte din Næseklud for og stemme dit Vejr og rende, thi da slipper Du nemmest. Dog om Vægterpibning finder Sted, da stands og hold ud, thi ellers kommer Du let fra Scylla til Karybdis."

„Naar Du seer Komedianter agere og din Sidemand siger til Dig: „Er det dog ikke alligevel ganske ypperligt," saa sig bare: „Aa Gud bevares!" med Mildhed og venlige Miner. Men siger en anden Sidemand: „Er det dog ikke noget ganske Gudsjammerligt?" da sig igjen: „Aa Gud bevares!" blot med den Forandring, at Du sætter Dig stærkt tilbage og Haanden for den ene Kind, vrikker med Hovedet og seer op udi Vejret, da kan Ingen vide, hvad Du vil, og Du er bedst faren, om der bliver Larm. Thi naar Ingen er bleven klog paa Dig,

saa kan hverken Slagterne slaa Dig eller Studenterne begrine Dig."

„Naar Du seer En noget borte, som Du vil sky, formedelst at Du skylder ham Penge, da, om Du troer, han har seet Dig, saa gak strunk hen til ham, og sig: „Ej Mester! gaaer han nu ud? jeg vilde været til ham — ja det er sandt, saa kan jeg først gaa hen paa Banken, jeg skal saa have vexlet — farvel! — adies! — vær nu hjemme om en tre Kvarteer — adies! adies!" — Men lad ham ikke komme til Orde. — Mærker Du derimod, at han ikke seer Dig, saa stik i stærkere Gang, som om Du gaaer et Ærinde af stor Vigtighed — gak travlt ham forbi — stir lige ud for Dig — helst noget bister — bidende i dine Læber; og rynkende Panden, da, om han saa bliver Dig vaer, vil han tænke: han skal i Affaires — og dermed slaa sig til Ro."

Gaade.

Mit Første er kort, mit Andet er stort,
Mit Tredie naaer Himmelens Bue.
Min Højre er blaa, min Venstre er sort;
Jeg mægter en Trone at true.
Naar Evigheds Verdeners maalløse Hav
Sig dynger i Klynger og synker i Grav,
Da bruser min Torden, da stormer min Røst
Og splintrer og knuser hvert dødeligt Bryst.

Men bryder Du kjækt ved min Grav
I det fraadende Hav
Fordømmelsens Stav,
Da svinder min Væsen i Intets Favn,
Og taber sit Navn.

Nogle Leveregler.

(Meddelte af en Blytækker).

Jeg har seet Mennesker i mange Aar fra Høiheden af og kan for saa vidt gjerne tale med desangaaende.

Nu om en god Opførsel:

Man siger: en god Opførsel dertil hører at gaa baglænds ud af Døren, hvilket er Løgn. — Thi

pr. Ex.

Gaaer jeg baglænds ud af en Dør, som der er Trappe lige op til, da bliver jeg ved en Precipentence og Salt-mortale-Spring til en Latter for Vedkommende. Mens kommer ogsaa en Frugtkone og vil ind, som mig er passeret. — Nu hvad skeer saa — jeg træder Samme — saa hun skriger og larmer, og jeg maa da vende Herskabet indvendig Bagbollen til — som plejer at sige — for at komplimentere og exkusere mig for hende. Dog bedre naar Kontennement er til det, at lade hende skrige, indtil vi faae rekommenderet os til Herskabet.

Men nu noget Andet. — Om at spytte.

Du gaaer ind til en Herre — husk at spytte udvortes — for at ikke dit første Ord til din Gönner skal blive et Spyt. Føj!

Men har Du gaaet i Tanker, til Du kommer lige til Døren, da se Dig vel for, at Du ikke gjør Fortræd, naar Du vil af dermed. Thi

pr. Ex.

Jeg gaaer nu i Tanker — og ringer nu paa Klokkestrengen. Nu komme de posito strax og oplukker, saa har Du i din Mund —

(Dog dette gaaer væk — da man sjelden kommer i den Kasus. Men kan ogsaa blive staaende, om De synes

T. S. Blytækker).

Nu mere. — Om at gaa med Andre paa Gaden.

Det er begribeligt, jeg gaaer aldrig med Nogen, naar jeg er fuld om Dagen; men bør man egenlig drikke sig saa fuld, at Nogen behøver at skamme sig ved Medgangen? troer nej. — (Det gaaer ud, Hr. Ven! —

T. S. Blytækker).

Du skyller Penger bort, og naar Du sidder hjeme, saa kommer de og vil kræve Dig.

NB. Naar jeg i gammel Tider sadte op i en af Kronerne paa Fruetaarn og saae dem først ringe paa min Dør i Studiestræbet — saa at gaa væk igjen stille og monkante, derhos kaagende op ad Taarnet, da lo jeg tit indvortes. Mens nu er Du en Jordborger og driver din Dont hjemme. Du skyller een, Du skyller to, trende, fire — ja vel flere Personer ud af begge Kjøn. Hvad skeer Mandagen er en slem Dag med de Ting. Kan Du

komme tidlig oppe fra Sengen af, om Du kanske er udgift mener jeg, da vær fling og far ud af din Sengekammeradt og i Klæderne og gak saa i Byen. Mens Du kan ikke, saa bliv hjemme, at sige inkognito. Mens Du kan ikke — at NB. Nogle i Huset veed det, ja saa —

NB. Du sidder — paa din Stol posito, og forretter, da banker det, nu stille — Du har taget Nøglen af Døren — Papiret sider for Nøgle-Hulvet og m. m. videre. Du har gjort dit, vær saa rolig bare og men for alting stille! — Nu holder Bankningen op — vær stille — Han er lumsk, han lader, som han gaaer, mærk det, o han vil just have Dig haardelig fat — stille! — Banker igjen — hold Dig stiv. Nu hvidsker han igjennem Hulvet, kalder — svar nu dog ikke, men stiv! — Han er saare intrikat og siger: „Jeg seer Dem nok, vær kun saa artig — luk op!" — stille! — Nu lurer han, men nu mærker han, der er Intet derved at gjøre, saa gaaer han, men Du — vær stille længe endnu — indtil at han brummer — brummer han, idet han gaaer, da kan Du, at sige paa Hosesokker, liste Dig til Hulet og sekurisere Dig — nemlig om han gaaer ned ad Trappen. Men dog NB. med den yderligste Forsigtighed. Man har Exempler paa særdeles Krigspuds, at nemlig han lader, som han brummer og gaaer, men staaer der dog lurende — Thi han har nu sattet sig fore at fange Dig —

pr. Ex.

Saaledes sadte jeg hjeme engang og netop just en Mandag; paa min Dør er et libet Kighul med sort Taftes Gehæng fore, meget peen. Han brummer og gaaer væk, det havde varet 3 Kvarter og over. Med sædvan-

lig Forsigtighed svever jeg hen til Døren paa Sokker. Lister stille det lille Gehæng bort og kiger yderlig sagte ud. O! men Fristeren sover ikke — nei se hvor Skarnet var usigelig træsk! Hvad saae jeg vel, mener min Hr. Ven? — O! — hans ene venstre Øie lige tæt ved mit høire — bare Glasset imellem — O! han lurede mig op den fuule — den snige Herre, han var mig den Gang for stiv. Men ved slig Kasus saa maa en anden Maskine sættes i Gang: Se, jeg blev vel konsternert noget — men i Hast tog jeg mig samen og lo — saa venlig og saa kjær som mig muligt var, og lo højt — og sagde — mens jeg oplukkede Døren — ej hvad Hr. Stephensen — ih Gud bevares, er det Dem — ih — men hvorfor sagde De det ikke — gode Hr. Stephensen — hvem De var! — det er jo dog Hr. Stephensen? — ja for mine Øjne slar mig fejl — nej jeg skal sige Dem, min Tante var, at det var en vis Herre, som jeg har foren paa han skal aldrig faae mig i Tale, da jeg skal sige Dem, jeg vil ikke tale med ham — det har nu sine vigtige Aarsager. — Nu begynder da Hr. Stephensen og snakker om Penge — mens jeg lader ham — det er gjerne det Bedste — han kommer kun libt til Orde — o. s. v. mens Du bør vogte Dig for den Ting — og har Du Kighul — da veed Du nu, hvad Trækker den Slags Folk ere mægtige til. For Alting — stille! taalmodig! — det er Principaliteten i de Dele.

Nu mere: om nogle Fruentimmer. Hvad er et Fruentimmer? En for Staden uundværlig Ting af allerstørste Vigtighed. Og alle de Personer af samme Kjøn i sit Fag ligeledes, mens Fruentimmer — og — Fruentimmer bør tages i Agt for:

Som nu pr. Ex.

Jeg gaaer aldrig paa Gaden om Aftenen tæt op til et Fruentimmer, som kommer mig imod, da, om hun har nogen posetiv Absigt paa mig, men som jeg ikke vil — faaer jeg saa overmaade let een Gadedørs Nøgle i mit Ansigt. Men naar jeg seer hende komme ansættendes, da iler jeg bort fra samme over paa andet Fortog. Hun skjælder mig nu ud — men jeg gaaer og takker mange Gange. — Det er nu betræffende slemme Fruentimmer. Mens om Dagen. — Eet Fruentimmer møder mig paa Volden, som galant Mand gaaer jeg afsides for hende, men er jeg kjøn, ja Gu plirer hun til mig — og er forliebt, men dog forstaaer sig, med det Gode, og anstændig. — Men da er det just, at det gjælder, thi er jeg forlovet og jeg nu seer for meget paa en saadan — saa bliver jeg borte i det, og det duer ikke. Men jeg holder for at bide sig i Læpperne, se til Jorden og rende stærk væk, det hjælper.

Jeg, til Hr. Mr—g.

Motto: Bliv ikke vred! —

De har alletider været meget rask paa det imod mig, Høistærede! Hvor De har kunnet komme til, har De altid gjort mig og Mit til en Skiveskydning for en Vittigheds-Jagt, som vanærer det virkelig tænkende Menneske —

— maaskee mere end De troer — men! — Ikke vilde jeg være i Deres Sted, velædle Hr. Dimmeling! ikke for Alt, hvad der er til i denne Verden, det maa jeg nu herved erklære; og til en liden Revselse vil jeg nu fortælle rent ud en ret morsom Historie, som skal bevise, at De med al den Pral, De fører om Aftenen hos Things, hvor De drikker Deres Øl og gjør Andres saa surt eller bedsk, saa man tidt maa hjem saa tør i Halsen som et Par Forelskede efter en Wiener-Vals paa et Lergulv, dog alligevel er en Praler, som netop i det Kapitel, De altid fører paa Bane: nemlig Deres Hus-Regimente, er den største Kujon, som Jorden har seet i de sidste sexten Aar; det er meget sagt; endnu mere — De er en større Kujon end jeg. Ja! — jeg skal bevise, hvad jeg siger. At jeg her offentlig tager Dem fat, det har De fortjent; ja ved Gud har De saa! De har omrailleret mig, saa hele Gaden peger efter mig, naar jeg lader mig se, og det formedelst at De tilfældigvis kom til at se, hvad der passerede mig den Morgen, da jeg var saa uheldig at faae paa Øret af min Kone, hvilket var en Fejltagelse og forvoldt ved, at min Kone troede, det var mig, der havde lagt Oldenborrer i hendes Seng, som jeg tør gjøre min Ed paa aldrig er faldet mig ind. Men at De fandt Deres Glæde i at præludere saa umanerlig udelikat og, mildest talt, saa ubeskrivelig nederdrægtigt desangaaende forrige Aften mellem saa mange Mennesker derover, at De har forvoldt, at jeg nu staaer i alle Aviserne omkring i Landet som en Nar med et Ørefigen i Ansigtet, det skal jeg hævne mig over! — „Ja hævne vil jeg mig, og hævne blodigt, saa sandt jeg er en Bologneser!“ — Forstaaer De mig? —

De gjør Nar ad mig? — Vi lidt! jeg skal vise Dem, hvordan man bærer sig ad med at fordrive dum Grinebiderlatter! — Jeg er fornærmet, ofte fornærmet af Dem, tirret og drillet, min Stilling som Mand og Herre i mit Hus er af Dem paa en tvetydig Maade gjort forbægtig, at jeg nu ogsaa en Gang viser Dem i Deres sande Nøgenhed, det kan Ingen fortænke mig i. — De har saa tidt givet Rygtet Noget at rende med om mig, jeg har nu faaet Dem at se i Deres sande Skikkelse. Hr. Enevolds-Hus-Regent, som De kalder Dem selv! — Herre Gud! — Stærke Kæmpe! mandige Herre! bliv ikke vred, om jeg beviser det hele højstærede Selskab, hvor De hidtil har glimret som en svær Karriol af første Rang som Ægteherre, at det var Løgn det Hele!

Medborgere!

Jeg har et Kvistværelse ud til Gaarden for mig selv skraaes for Hr. Dimmelings Værelse til Gaarden, men højere. Hans Sovekammer- og længere henne hans Spisekammervinduer vende lige ud mod mine. I Morges stod jeg tidlig op, da vi skulde vaske, og saa skulde jeg gjøre Ild paa og koge Thevand. Jeg holder af Naturen. Jeg vilde nyde en halv Time af en skjøn Morgen og se Solen staa op. Jeg staaer — at sige da mine Vinduer her vende ud til lutter fire, fem Etages Huse, saa kan man ikke; men en skjøn Tanke er det altid at staa i et aabent Vindue, omtrent naar Solen staaer op! — og ryger Tobak. Mit Øje falder, idet min Pibe begynder at fænge, ind i Hr. Dimmelings Sovekammer. Han er vaagen, jeg seer ham vende sig om og med yderligste Forsigtighed

probere, om Madam Dimmeling var vaagen. Hvilket han iværksatte med en stor Fiffighed, idet han med en liden Fjeder kildrede hende under Næsen; da han nu havde forsikret sig om, at hun var i Begreb med en dyb Søvn, seer jeg ham forsigtig reise sig op og med den ærværdigste Færdighed at iværksætte en hemmelig Echappade over Madamen ud paa Gulvet, (af en Ægtemand, som paa offentlige Steder praler med enevoldsk Herredømme i Huset, ligger ved Væggen, overlader jeg til upartiske og retsindede Læseres Bedømmelse; at det just beviser Hr. Dimmelings Regiments-Kvartermesterskab — det synes mig ikke — dog — Faktum tale)! Han bliver staaende lidt og seer med en Ængstelighed, som var til at male, hen paa sin sovende Arrigane, som jeg ved mig selv faldt paa at kalde hende, skjøndt jeg dermed ikke vil gjøre Hr. Dimmeling til nogen Thezeus — (at min Tone er sarkaspisk, det er saa tilgiveligt). — Han vil være vis paa sin Sag og træder nærmere, strækker sin Haand hen til hende, og Fjederprøven foretages nok en Gang. Arrigane slumrer — Thezeus gaaer. Jeg seer ham liste sig sagte ind ad en Dør og forsvinde. Jeg kan ikke begribe, hvad Manden har for, Noget mærker jeg nok paa Alting at Mennesket spekulerer paa. Som jeg staaer grundende derpaa og seer Røgen af min Pibe svinge sig i bølgende Bugter op imod Himlens Blaa, som Digteren saa skjønt udtrykker sig, og lader mit Øje følge dens stille svævende Flugt, saa faaer det en anden Direktion og vender sig mere østlig, og jeg faaer et Syn, som nær havde gjort mig uvis, om jeg drømte eller stod vaagen i mit Kvistkammervindue og røg Tobak. Jeg seer nemlig den gode Hr. Dimmeling staa i sit Spise-

kammer og paa det Allerflittigste at klø i sig af en rund Terrin med kold Kirsebær-Suppe, som stod paa et Bord ved Vinduet. Hvor det gik! — Skefuld paa Skefuld, og med Fingrene ned efter Kirsebærrene! — saa rap har jeg længe ikke seet Hr. Dimmeling, men Ængstelighed var der over ham. — Hvert Øjeblik standsede han og skottede til Døren, saa i Terrinen igjen! og det gik dejligt! — Jeg saae, hvor det gottede ham! — Slikmund! — Kommer hjem sent ud paa Natten — tør i Halsen, vil læske sig — forstod ham nok! — men den arme Mand maatte jammerlig undgjælde for sin Slikvornhed! — Jeg vendte mit Øje fra ham og kastede det ind til den sovende Madam Dimmeling. Hun rører sig. Hun strækker sig. Hun smiler. Jeg skal aldrig nægte, det er en meget kjøn Kone. Hun tager for sig med sin venstre Haand og kløer sig paa Halsen med den højre. Hun smiler atter! og virkelig fornøjede jeg mig derover, da det i Frastand er ret net at se paa. Som sagt, hun griber efter Noget og drejer med stor Hast Hovedet om — væk er Hr. Dimmeling! — Hendes Ansigt malede omtrent disse Ord: Hvad? oppe? Hvor mon han er? Er det nu Tid at staa op? o. s. v. Der var noget Forundrende, noget Fortrydeligt i hendes Ansigt. Hun seer sig om. Hans Klæder ligge der, langt kan han ikke være borte. Hun drejer sig om mod Kammerdøren, den staaer paa Klem. Hun ud af Sengen! — Dimmeling arbejder flittig i Terrinen, aner ikke den Uvejrssky, der trækker op over ham. Hun lister sig ud af Døren. Dimmeling stirrer ned i Terrinens Dybde efter flere Kirsebær. — Hun træder ind i Spisekammeret, og, idet Gemalen sætter sit Hoved i Terrinen for at slubre

den søde kolde Suppe i sig — lister den velsignede Kone sig bag ved ham, griber ham rask i Nakken og trykker Mr. Slikmunds Hoved lykkelig og vel helt ned i Terrinen, saa Suppen stod om Ørene paa ham. Madam Dimmeling var vred, meget vred, da en ung brav Kone vel maa harmes over en silbig hjemkommende og tidlig opstaaende, paa Slikkeri udgaaende Ægtefælle; hun var med Rette vred. Hun greb i samme Øjeblik et Kræm-Ris og trakterede min gode Dimmeling meget passende med samme. Han sprang voldsomt omkring med Terrinen om Ørene, — han kunde ikke faae den af — han maa have været meget fortvivlet, thi jeg kunde tydelig høre de hule Jammerskrig inde i Terrinen. Da hun var færdig, løb hun ud, slog Døren i og tog Nøglen af Døren. Hun lagde sig i sin Seng og græd og var meget vred. „Den velsignede lille Kone var virkelig en bedre Stilling værd," sagde jeg ved mig selv, og en Taare randt ned ad min Nattrøje. Men Hr. Dimmeling foer omkring, den usselige Blindebuk, paa en jammerlig Maade, og den skjønneste Kirsebærsuppe løb i Strømme ned omkring hans hele Korpus Delikti. Jeg vidste nu, hvad det var, ellers havde det været mig saa let at faae et Slag af Skræk derover som at klø mig selv i Hovedet. Thi han saae ud, som han var halshugget — og at Noget var lagt ham ovenpaa Stumpen, mens Blodet fløb ned over ham. Men jeg, som havde seet Alting, jeg vidste bestemt, at han ikke var halshugget paa nogen Maade, at han havde et Hoved, men det sad fast i Terrinen. Suppen fløb, hver Gang han gjorde en Vending med Hovedet, saa der blev en Aabning, og de prægtigste Kirsebær trillede ham snart ned

over Nakken, snart ned over Ansigtet og Skuldrene. Han maa have været i en slem Situation, thi han spillede sommetider omkring, som en pidsket Top. Omsider kom han til at løbe mod Benet af en stor Kobber-Potte, saa at hans Hjelm brast og hans Frihedɔ Time slog. Med begge Næver greb han Fligen af sit linnede Klædebon og tørrede sig i Ansigtet, men det var forgjæves Arbejde, da Linklædet selv var dyngvaadt af Suppe. Solen stod nu ogsaa stærkt paa, og Fluerne begyndte at gjæste den arme Mand. Han bankede paa Døren, smaaknurrede, bandede, bad, jamrede sig og græd, men Ingen hørte hans Klager og Smaapukken uden jeg, og bønhøre ham kunde jeg ikke, om jeg ogsaa havde villet, som jeg ikke vilde paa nogen Maade, da jeg undte ham al det Passerede. „Amalie! Amalie dog!" hvislede Dimmeling kaldende, men hun laa længe stille hen og brød sig om Ingenting. „Vil Du ikke komme og lukke mig op? — Amalie! — hør nu, kom nu! — Gud velsigne Dig, gode Amalie, der er en Bi herinde, som vil bide mig, skynd Dig Barn! — Av! — hørte Du, hvor den stak mig — O! — Av! — Av! — og de Helvedes Fluer — væk! — O! Amalie, kan Du være saa urimelig! — Hør Amalie! Du skal faae det, Du veed nok! — Amalie!" — Hun lettede sig, stod op — aabnede Kammerdøren til Gangen, og en vakker Parlamentering begyndte.

Hun: Hvad vil Du sige med det, Du veed nok?

Han: Vil Du nu bare lukke op! — av — Hør! jeg bliver saa forstukken — aa!

Hun: Hvad vilde Du i Suppen, Du? har jeg ikke een Gang advaret Dig?

Han: Aldrig — skal jeg mere — av! Hør, skynd Dig, Kone! jeg bliver et elendigt, mishandlet Menneske, skynder Du Dig ikke (pidsker om sig efter Fluerne). Du skal faae Fløjl til en Pels til Vinteren.

Hun: Og til to Spencere?

Han: Av! — ja (jager).

Hun: Og i Eftermiddag kjøre ud?

Han: Ja — min søde, rare Kone! — Av — skynd Dig.

Hun: Og i Morgen?

Han: I Morgen ogsaa? det koster saa forbandet, Du — av — ja! ja!

Hun: Og faaer jeg saa nyt Betræk til Meublerne i Salen?

Han: Ja da — aa!

Hun: Og vil Du saa lade være at drive ude om Aftenen herefter til Klokken tolv?

Han: Ja — bestemt!

Hun: Og ikke prale i Byen af, hvor rask Du regjerer her hjemme?

Han: Ih Gud bevares! Kone! — Herre Gud! skynd Dig!

Her brast jeg ud i en temmelig stærk Latter, to Øjne fløj over Gaarden fra hvert Vindue hen imod mig, Vedkommende bukkede sig i stor Hast, Gardinerne bleve nedrullede, eller rettere sagt, Dækket faldt. — For mig var Lystspillet endt, for Hr. Dimmeling endte det vist som et Sørgespil. — Nu har jeg, tænker jeg, viist dem Allesammen, mine Herrer! at Hr. Dimmeling just ikke er nogen Helt, og haaber saaledes af ham herefter at blive befriet

for al mulig videre Tiltale, om han ogsaa en Gang imellem skulde se, at Omstændighederne nøde mig til at finde mig i Et og Andet her hjemme. God Morgen!

Ærbødigst
Perle Drachenblut.

Autidens Afornuft.

(Fremstilt i Originalbreve).

Skomagersvend Sebastian Nagel til Jomfru Lisette Bach.

Allerkærreste Mamsel Lisette!

Jej klæder mej hiærtelig over dereses gode Komportemang og Velbefinden, hvorom jej med det allerføste vender at blive underrættet. Hvad mej er angoendes saa befinter jej mej saa vel som muuligt er i disse gritiske Tidspungt. Kuns skeneerte den tunge Fæleisen og de nye snævre Lantins Beenglæder mej mejet i at stodere Menneskeligheden underveis. Jej indseer nu vel, at Glæder skabber Folk; det skønnede jej af Modtakelsen i Hærbergene, hvor Krokonerne mejet fint veed at finte sej i de reisentes forskillige Dentenzer. Min Kærlighet til dem sporede jej føst ret, da jej var skilsmisset fra dem, mit hiærte begærede verken mad eller Drigge, og dag og Natt løb Kinderne mej ned ad taarerne. Det er Grusomeligt! at skilnes ad med elskofsflamen i hiærtet og Honingsøt at bliive samen, Igge sant, min enkel, o, kunte jej dog altid være i dereses Saavekamer? hvor lyggelig var jej da, men denne Salige

Tange maa jej nu slae af mine Tanger i mange Tider — — — ak Gott, hvad skal der blivve af; Hvor mangge fornøielige Sekunter og timer har jej igge tilbragt i dereses Saavekamer, naar den nobige frue var i Hvisfit „das waren mir selige Tage?“ kunde jej synke endnu, mens i Rosentimer erre Forsvuntne. Vore hiærter simbatisserte, omslyngte hverantre i Gudsnavn, og vi øste af voreses dybe Gemybder tilværelsens Klæder, som den indere Birgens rørlige og viltere Liv alene kan give, og som kuns danede boletiserte Mennesker fornæmme, men slettes ingenlunde raa og lave Siæle, uden følelse for den høire stræben efter en idealisk Værren eller ikkeværren, som hans kongelige Høihet Prints Hamlæt af Storbritanien siger. Ja hule Lisette, jej har dereses Omgang og Bekænskab at tagge for mit intre Gemyds ytre Udannelse, ti uden dem var jej en gemeen Mennesk i Aand, Kraft, Villie, Ansyn og vidskap! og havde aldrigen mine Lævedage opsvunget mej til den dransendendale Birgen. Ogsaa i følge dereses Raad haver jej besøgt Domkirken i Cöln. Til ævig Amindelse for mej og vore forvendtende efterkomere haver jej afkrasset mej en lile steen, som skal erindre mej om den mærkværtige begivenhet, at jeg nembliq haver seet denne bykning, der stætse skal svæve for min lævende Følelse. Med min Udannelse gaar det rask vorwärts; min Mæster bor her i et Læsebiblitek, han er en overmaade Mand af høi Gemydt og stor Kraft, gandske opaafrende sig til den bolitiske Videnskap. — Menneskets Utvikkeling er uentelig, det følte jej i forgaars ved synet af Ollermandens datter, der hvirkelig er en stor og forbræffelig skønhed uten Lige, nei hendes Lige haver jej al-

drig seedt i Yndighed og Ansælighet. Alt haver tre skomagersvænde, alle fra frankfurt am Main, hængt sei i dereses Spanræmme paa Kroloftet af al for megen Kærlighet, og den fiærde, som var en Bræmer og Altgesel derhos, døde Dagen førend han vilde hænge sej paa hændes Veigne, af skarlagensfæber. NB. alle fire vare Fruensarbejdere. Den gammeltyske Kunstsants er engang vakt i mej, og jeg gløder af batriotisk Ild for voreses forfatning, der gandske ligner den gammelgræbske. Vivat den tyske Handværksstand!! de skulde se os sidde i Hærberget ved et glas Øl og jævne Vertensanliggenderne, hvem der igge der bliver en Batriot, har intet hiærte, intet Gemydt. Svar mej snart.

Evig
dereses i Døden trofaste Væn
Sebastian Nagel
i Arbejde hos Hr. Peter Riegelmann.
Skomagermæster i Mainz, boer i Læsebibliteket, ligeoverfor Kluppen.

Jomfru Lisette Bach, Kammerjomfru hos Fru v. X., til Sebastian Nagel.

Dyrebareste Sieleven, Kæreste Væsen!

Vor inderlig har ei Deres kære brev rørt mig, stedse gæmmer jeg det i min Barm, at ikke Husholderskens uindviede Øje skal faa Øje paa det. Hun sover deshværre endnu bestandig med mig i et Hværelse. Denne gemene

Person fortsætter uafladeligt sin fisiskmoralske omgang med den grove Kudsk og har ingen Sands for højere Dentenzer. Hvor nogen kan synke saa dybt fatter min Forstand ikke. I Gaar hvar jeg i Kirken, ak havde De dog hværet ved min Side. Vor dybt rørt, vor jerteopløftende, vor humoristisk talte den unge Hr. Pastor, jeg havde kunnet hulke højt, vis jeg ikke havde glemt mit Lommetørklæde jemme. Han talte om den voxende Imoralitet i hvor moralske Tid, om de syndige Mennesskers uedrige Drifter, om hvort Gemyts Svingninger og hvankelmodige Jerters Dentenzer. Han roste Bestandigheden, det faste Sind hos Manden, men hos Kvinden Kvindelighedens ømme Overstrømmen i fortrolig Omgang, den fortryllende, godmodige Mildhed, og hvore Meningers smægtende Slutning til det stærktfølende mandlige Køn eller Masskulinum. Troe skulle hvi blive hængende hved hvore Mødres Sæder i Oltiden, ikke i den egentlige graa, men i Midalderen, og holde fast hved hvore Forfædres Skikke! tilraabte han os med dybt behvæget Stemme, paa det at Himmelen ikke heller paa sin Side skulde forlade os. Med hvaade Øine gik jeg jem af Kirken og saae inderlig foragtende paa den fritænkerske Kammertiener, der mødte mig og kaldte mig til den naadige Herre. Hvenlig tog han mig hved Haanden, sigende: Lisette, du er et godt, humoristisk Barn, fuld af ømme Følelser, siig mig dog, hvor har min Kone nu igen giort af Klædebørsten? I det samme traadte Fruen ind og sagde paa en virkelig gemeen Maneer: Er hun dumme Gaas her nu igen, hun giorde bedre i at stoppe sine Strømper! O, min Jertevæn, hvad gives der dog ikke ogsaa blandt os Kvinder for følesløse Siele. Den naadige

Frue er ellers god, men intet Hvæsen af første Bodenz, og tiender kuns de nedrige Husglæder, men ikke et fromt enthusiastisk Hjertes høiere Sving til en bedre Hværen. Hvad de siger mig om deres Mester, begeistrer mig gandske for denne Mand, ligesom ogsaa deres egne geniale Anskuelser. Hvad Oldermandens Datter anbelanger, da er den naadige Herres anden Kammertiener Lasleche virkelig en humoristisk jovial Yngling, fuld af Følelse og Hjertensgodhed i sit Indre. Hvistnok kan Oltidens Storbommelighed ikke maale sig med Nutiden, som er det Eneste, det Store og det Sande! Jeg forbliver til Døden og saa længe det skal hvære

Deres evig elskende
Lisette Bach.

Jomfru Lisette Bach til hendes Søster Trine Flink.

Ak, i vilken Barm skal jeg udgyde mit overstrømmende Hjerte, uden i Din, jertelskende dyrebare Søster. Vor lykksalig er Du, at den sparsomme Natur har nægtet Dig alle de rasende Lidenskabers urolige Behvægelser, og at du i et stort, ømtfølende Hjertes rene Behvidsthed, med en patedisk Siels indre Rydelse, kan overlade dig dit barnlige Gemyts sorgløse Skalten og Hvalten. Ja lykkelige Kone! Du kænder ei Livsspirens søde Rørelser i den kvindelige Siel, ømme Følelsers Barndom, milde Fornemmelsers første Spretten i uskyldige Hjerters høiere Rydelsers Morgenrøde, den hede Længsels Smægten og

Stræben, et følende Hvæsens Kærlighedsflammes fyrigbange Hengivelse, Gemytternes højeste Attraa! Men du kænder ej heller Jertejammerens Smerter, Sielemarterpinen, Barbariets Indgreb i Sindsnydelserne, lave jordiske Attraaers dræbende Is, og den moralske Vildheds raa Begreber. — I Ægtefolk leve et roligt Planteliv, og Enhver af Eder harmonerer for sig. Efter dit Sind hvilde du hvære ganske lykkelig, vis ikke din Mand havde den romantiske Smerte i Armen og den orkaniske Fejl i Leveren, som plager ham saa ofte. Men jeg var fra min Barndom af født til et højere Sving, og er ogsaa nu et Offer for min større Dentenz.

Du kænder mine Følelser for Sebastian Nagel! Med megen Møje havde jeg foræblet hans raa Natur, og gjort den modtagelig for ømme Følelser. Han hvar i min Omgang bleven from, aandrig og elskværdig, en Perle blant Skomagersvende, uden derfor at tabe sin mandige Krafts høiere Takt, da Skæbnen kaldte ham fra min Side til fjerne Lande. Haab om hastigt Gensyn lindrede Smertens Fylde. Dengang tænkte jeg ikke at en anden Følelse saasnart vilde fierne mig fra mit Jertes hulde Yngling. O, I barbarriske Mænd, hvorlidet ere I den herlige Kvindelighed værde! Den naadige Herre, der besøgte mig i min nye Tjeneste, gav mig den huldsalige Trøst, at jeg hvar skabt for en høiere Bestemmelse. Sandelig, det føler jeg nu, da en hværdigere Yndling besidder mit Jerte, min fulde Elskov. Om ham vil jeg tale, og glæmme den utaknemmelige Nagel. Han hedder Emanuel Elskerjeg og er Compagnigirurgus hved Garderne. Allerede hans Navn er fortryllende. Jeg lærte at kænde

ham, da han skar den naadige Frues Ligtorne. Vilken ædel Holding, vilken mandig-kraftig-yndig Vækst. Se skulde du, vorledes han med sine søde Kærligheds-spilopper fantaserer omkring mig, og i Overmaalet af sin Streben efter Genkærlighedens Himmellykke, leger med mine Bølgelokker, beundre hans med Længsel parrede høje Alvor, hans dybe Vidskabsoverbevisning, den rolige tapre Beskedenhed, der troner paa hans Pande, og kroner hans hele Hvæsen; høre skulde du hvore overstrømmende Sieles stumme Underholdning; og lade din Søster hvederfares Retfærdighed, som, i selve Kærlighedens Arm, skuende den Elsktes hvaade sorte stirrende Øinepar, hveed at hvedligeholde herlige Uskyldsskabningers tabte Ligevægt, Anstendighedens Balangse.

Ogsaa min ny Hvæn er ganske for den dyriske Manetissimus, og har allerede anstilt diverse Exbirementer med mig. Han siger, jeg er af den hulde Modernatur selv gjort til en Klarseerske. Jeg skulde blot overlade mig til mit fine Nervesystems aandige Tilbøjeligheder, da vilde jeg snart til alle Vantroendes Beskæmmelse kunne læse med den bare Mave. Naar jeg engang er kommen saa hvidt i hans Privatlektioner, skal jeg ogsaa offentligen overlade mig de unge Herrer Doctorer i Medesinen til Udhvidelse af Kunsten og Bestyrkelse af deres Repitation. Vilken herlig Udsigt for mig til Hæder og Ære! O jeg hvil hvist elske ham evigt, denne Engel i Mandsskikkelse, denne mine Glæders og min Lykkes Skaber, der igæn har formildet min Ærgelse over hans Køn, uden vem jeg ikke mere kan subsistere.

Din tilforn i Jertet sønderrevne, men nu udsigelig salige Søster

Lisette.

Jeg Undertegnedes Mening om denne Hovedstads meget og temmelig afskyværdige Transugt,

NB. som jeg nok veed Ingen kan gjøre ved, men jeg mener nu bare saa, gid Fanden havde den!

Ærbødigst
Carl Pous.

(Hvori jeg med det Samme agter at forklare mig over Et og Andet, det Almindelige betræffende, og over mig selv og min Person og Andet med mere, som heri forekommer. Jeg ønskede ellers gjerne, at man nu ikke strax vil begynde at — — Fy for Katten! der har vi Transtanken — jeg maa tale videre: Da jeg aldrig udtaler L, saa glemmer jeg det sommetider i min Stil, som bedes undskyldt).

Min i mange Aar for sin Durabelhed almindelig agtede Taalmodighed er nu at faae enten til Kjøbs eller til Leje for en enlig Herre eller Dame uden Børn, da den nu paa ingen mindste Maade er mig til Nytte mere. Jeg har baaret over med menneskelige Svageligheder og Torskaber (som jeg, naa jeg vil være vittig, for en Allegoris Skyld kalder dem) men nu kan jeg ikke mere, hvorudover min Taalmodighed er mig blot og bar til Byrde, og altsaa kan den faaes for en billig Kjendelse. — Nej dog, uden Spas, jeg skal fremsætte Faktum og overlade til velsindede og villige Menneskers Dom, om jeg har Ret

eller jeg har Uret. Sagen er denne: I mit Hjerte elsker jeg usigelig alle Mennesker, baade af Han- og Hunkjønnet, dog mest Hun, da det er det, jeg især præfererer ved mange Lejligheder, men foruden disse to Ting elsker jeg følgende: 1mo god Mad, sprængte Ænder og Rødkaal, Gaasesteg, Brokfugle, Dyre-Ryg, Vildgaas — Hamborg Oxebryst, Østers og — men jeg bør nok ikke gaa videre, da, om jeg husker ret, saa var det nok især Maden;

men nu videre: pro 2do fredelig Omgang og min store Lænestol bag Kakkelovnen, o, den er mig saare kjær! — min tamme Ravn, mine store Meerskums Pibehoveder (nu har jeg 24), 3tio Kaffe og grøn The, og saa et Slag Rambuus paa 50 Spil med Organisten fra 6 til 11 — ikke eet Minut senere eller tidligere. 4to om Formiddagen erkyndiges paa passende Steder om, hvad der vanker paa Gaffelen. Saaledes troer jeg nok, at mit Skilderi er omtrent færdigt; dog een Ting: jeg hader Katte, Vand, vaade Ben, harske Sild, Tranlugt — men her maa jeg nu med det Samme allerførst puste og fatte mig, da min Forbitrelse er saa usigelig, bare ved at jeg begik den Fejl, at jeg selv her skrev det forbandede Ord; der staaer det: Tranlugt — o! jeg kan forsikre Dem, at nu sidder jeg her, og sidder virkelig varmt inden Vægge, min hele Væsentlighed befinder sig ordenlig saa inderlig vel. Paa Tromlen ligger en knyttet Næve ganske fuld af Lugtendes — kort, her er jeg vel! — Alt er godt! men det forsikrer jeg, at bare fordi jeg nu i Hast satte det forbandede Ord der, nemlig Tranlugt, saa er jeg ikke mere det samme Men-

neske; mit Hjerte truer med at sprænge min Brystdug, — det er virkeligt! ja — jeg kan ikke riskere betydeligt ved herved at erklære at:

det banker med stærke Slag og høje
mod Knappen i min Trøje.

Ja — uden den ubeskrivelige Sjælero, som plejer at ledsage mit Livs Bane, maa jeg rent ud tilstaa, jeg maatte fortvivle. Thi — nu er det for mig, her i mit varme behagelige Værelse, saa væmmeligt af bare Stank, blot ved at det Ord: Tranlugt staaer der skrevet! — Er det da at undres over, at jeg tager til Gjenmæle? Nej, ingen god Borger-, Stats-, Politi- og Menneskeven kan fortænke mig deri, og nu vil jeg ogsaa, saa snart jeg faaer fyldt mine Lunger med lidt ren Luft, tolke mine Kvaler og mine Nag for et humant Publikum! — Nej — Alt er imod mig! Alt vil forene sig denne Onsdag Formiddag for at faae mig, saa snart muligt er og ske kan, lagt ned i min Gravhøj; thi se! — som jeg aabner Vinduet for at aande lidt friere og renere, saa indsuser hele Strømme af transvanger Luft og — mit hele Jeg er ikke mere. Jeg føler min Stilling. Medfølende behage at melde sig, da Deltagelse i saa Tilfælde er meget behagelig. De undskylder, at jeg maa forlade Dem, da min hele Hus-Lyksalighed under nærværende Konjunkturer er ikke 1 ℛ og 4 ß værd, og mer giver jeg ikke for en Portion Boeuf-Steg og en Sopken. Saa vil jeg heller løbe over og faae det, mens Klimatet her saa kan sætte sig lidt.

Nu har jeg imidlertid fattet mig, er roligere, Maven mindre tom, og jeg haaber, at jeg inden Klokken kalder til de højere Pligters Beskrivelse henne hos Fousfannés,

at jeg skal have meddelt mig med Klarhed og Bestemthed den Gjenstand betræffende, for hvis Skyld min Pen i denne Stund og Time arbejder til Almenhedens Nytte.

Af det korte Udkast herovenlil bliver det mine højstærede Læsere klart, at jeg er en Mand, som lever stille hen for mig selv og aldrig har brudt mit Hoved med Andres Sager. Men — Staten, Fædrelandet, Hovedstaden, mine Medborgere, Landsmænd, eller i det Mindste dette Kvarteer eller denne Gade, hvor jeg boer, det højprægtige Torv, hvor jeg skal gaa hver Formiddag 4 Gange eller mere rundt for at faae Appetit, Alt dette kræver mine Sjælevner anvendte, da jeg, naar det saaledes skal blive ved, snart vil være en Byrde, saa vel for mig selv som for Andre, saasom ingen Ting forstemmer mig saa net, som naar jeg har løbet Spisesedlen igjennem, og nu skal vælge, jeg da mærker, at det er Skarn med min Madlyst. Jeg finder desuden, naar jeg husker mig rigtig om, saa har mit hele Liv været en skjøn indvortes Stræben efter at gavne det store Hele; men jeg har aldrig kunnet komme til. I den franske Revonution, pr. Ex. da var jeg næsten altid, naar jeg undtager min Spisetid, beskjæftiget med at tænke over, hvorledes man med Et kunde gjøre Ende paa den Jammer o. s. v., men saa kom Bonaparte mig i Vejen, og saa mærkede jeg, at der var Intet at gjøre for mig. Siden, da han begyndte at gribe for vidt om sig og ligesom paa en Maade at ville spille Herre næsten over alle Potentater og bar sig ad, som om han alene forstod mere end Alverdens Konger og Kejsere, ja endog ikke skammede sig ved at banke dem i Feldten, paa flere Steder offentlig, som er skeet ved utallige Lejligheder, da han ordenlig

gjorde sig til af, at han kunde gjøre dem i Stand, som hans Mundheld var, hvilket slet ikke var saa farligt, da Enhver kunde gjort det Samme, naar Vorherre havde betroet En de Gaver, saa at han burde just ikke rose sig saa meget af det. Men hvad jeg vilde sige — da han saa tog for sig selv og blev altfor voldsk, saa satte jeg mig mangen Gang ned her i min Stue og studerede paa, hvordan han kunde tæmmes, og saa sagde jeg til mig selv en Gang, ligesom jeg sad i Stolen og skulde til at blune libt: Naar bare der var Enighed, saa fik han Bask, det gjorde han; og neppe var jeg vaagen, saa kom Posten og saa fortalte man, at der var oprettet en hennig Anniance mod Bonaparte, og saa fik han ogsaa Bask og det dygtig. Saa var nu ogsaa den Vej lukket for mig. Saa kom Grækerne og rebellede med Tyrken. Da begyndte jeg at studere paa, hvor mange Mennesker der dog er her i Verden, som ikke har nogen Emploj, og det er bestemt, jeg sagde til mig selv: vidste jeg, at jeg kunde være her inden Mandag, for det var min Broders Geburtsdag, saa gik jeg ved Gud med. Men saa hørte jeg, at der gik hele Tusinde derhen, og saa saae jeg da nok, at det behøvedes ikke. Nu Spaniolerne, som var paa en Maade temmelig grove mod deres Konge og vilde ordentlig raisonnere. Der gik det mig ligesaadan. Jeg sagde en Morgen tidlig, Klokken var ikke otte en Gang, til Konen, som reder min Seng: „Dorthe," sagde jeg, „veed hun hvad, hun skal se, at Spaniolerne de gjør det for grovt, pas paa, om Svoger taaler det.." Og den var ikke fire om Eftermiddagen, saa var Franzosen paa Benene, og nu faaer de Smør, som er Ret! Jeg har desuden flere Horn i Siden paa Spa-

niolen. Han var her i Landet 1808, og da laante en af dem en Stok af mig med Bonaparte paa Knappen, og da han saae ham, saa bliver Mennesket saa indtændt krakilsk, at han giver sig til paa en Maade at ville ligesom banke mig over Skulderen, saa Stokken gik itu. Det var nangt ude paa Marken, saa at jeg gjerne kunde have slaaet ham igjen, da han aldrig kunde vente nogen Sukkurs; men som Fremmed og Gjæst her, troede jeg, at man burde ikke genere ham. Og han generede sig da heller ikke, men slog mig bnant andet over min Næse, saa at jeg siden den Tid ikke kan forbrage de Folk. Iblandt flere Ubehagenigheder saa har jeg det deraf, at det Bogstav L, det kan jeg ikke mere næse, men siger meget ofte af Vanvare, ogsaa skriver, N, saaledes er det altid gaaet mig. — Jeg vil dermed sige, at det antid skeer som jeg tænker paa, saa at jeg anbrig kan faae nogen Ting sat i Pennen, før det er sat i Værk. Og saa er jeg nidt efter nidt rent kommen i Vane med aldrig mer at brybe mig om nogen Ting. Her i Byen var nu saa tidt baade det Ene og det Andet, som endnu ikke var saa fuldkomment, som det kunde være, og jeg har derfor ogsaa tidt sat mig for at arbejde Noget ud, enten som Forslag enner gode Raad enner saadan Noget, men det drev immer over, formedelst at jeg veed nok, det kommer siden, og at, saa snart jeg sætter mig paa Stolen for at tjene mine Medborgere, saa inden jeg faaer begynbt, saa er en Anden færdig og kommer med det. Er det med Smaat, er det med Stort, det er Et og det Samme. I forrige Maaned rendte jeg mod et skarpt Rendestens-Jern og faldt paa Hovedet i samme. Jeg rejser mig yderst rasende, at sige i mit Indre — og

følte paa Gangen, at jeg var bleven halt. Min Forbitrelse steg et Trin hver Gang jeg gjorde et Trin, og da jeg kommer hjem og Dorthe nukker op for mig, saa skriger hun af Skræk ved at se mig. Jeg svarer og siger: „Gaa din Vej med Lyset," for jeg var ordenlig skamfuld over at jeg hantede. Men da jeg kom ind, saa saae hun det dog, og saa brød min Rasenhed ud. Nu fortalte jeg det Hene, og hun sagde: „Vil De have nidt Draaber, da De er meget alterneret." Men jeg var ogsaa græsselig! „Hør Dorthe," sagde jeg, „veed hun hvad, se paa mig," sagde jeg. „De er saa bleg som en Væg," sagde hun, „og De ryster som et Espeløv," sagde hun. „Dorthe," sagde jeg, „siden forneden, saa raaber hun immer for Løjer, at hendes Haar børster sig, men veed hun Noget? — Jeg kan godt sige:

Mit Haar sig børster.

Det forsikrer jeg — paa Ære! naar jeg tænker paa den Gadekommissair, men det er bare af en grændseløs Arrighed! for er det ikke sandt? — er jeg nu ikke nemmenæstet for hene mit Niv? — tag mig Støvleknægten! og hjælp mig!" Men saa fik jeg da at se, hvad det var: min Bagflikke var stødt af Støvlen, og deraf kom det at jeg haltede, men det er det Samme! Sæt at — nu sætter jeg, at jeg havde gaaet barbenet! — havde ikke da, uden Tvivl, det ramt min egen Hæl personlig, som nu traf min Bagflikke? En Gadekommissair bør derfor, om muligt er, immer være — ja det er nu det Samme, da det har staaet, som det pnejer at gaa mig, i et andet Blad, og nu maa jeg ogsaa ud at røre mig, da det lakker ad Middag. — Næste Gang videre; bare nu Ingen ogsaa kommer

mig her i Vejen igjen, og siger, hvad jeg har tænkt, for det gaaer gjerne saa; men jeg har ogsaa Pligter mod min egen Person, og derfor maa jeg nu snutte for denne Gang.

Et Stykke Fantasi.

Det var en Mandag. Vintersolens Straaler tittede ganske venlig ind ad mine Vinduer, og jeg besluttede, lokket af deres milde Hilsen, at kaste mig et Par Timers Tid i den frie Naturs Arme. Da disse ere meget følede nuomstunder, saa tog jeg Galocher og Chenille paa og gik ud for at spørge Skildvagten udenfor Vesterport, om Lærken ikke skulde være kommen. Gaaende forbi Slagterboderne, faldt mit Øje ned i en Vallie, hvori der laa to Kalvehoveder, som med vemodige Blikke saae ud over Kanten ned efter 4 Kalvefødder ved Foden af Vallien. Der laa et usigeligt Udtryk i de livløse Hoveders stive Stirren. Disse Ord laa umiskjendelig paa det Enes Tunge, der hængte ned mod Fødderne: „Jeg tør give mit Hoved paa, at det er mine Fødder, i det Mindste de tre.“ Der var noget Grueligt i disse letsindig henkastede Ord. Hovedet vilde han give paa, at de tre Fødder, som slet ikke kunde være ham i mindste Maade til nogen Nytte mere, vare hans. Hovedet — hans Alt og ikke en Gang hans eget! — Letsindige, taabelige Ødselhed, Staternes, Nationernes Ruin! — sagde jeg ved mig selv, idet jeg

bad Slagteren sende mig begge Hovederne hjem til forloren Skildpadde. Mig selv ubevidst laa der vel ogsaa i denne Beslutning en Lyst til at vise Hovedet, at det slet ikke mere havde Ret til at give sit Hoved paa nogen Ting mere her i denne Verden. Ved denne Hændelse var imidlertid min Lyst til at kaste mig i Naturens Favn gaaet over, og mine Tanker begyndte at sværme om i det Filosofisk-Følsomme og Filokosmiske. Idet jeg nemlig passerede Slagterbodernes Række, hvorfra saa mangt et ærværdigt Ko-, Stude-, Faare-, Kalve- og Svinehoved tilkastede mig betydningsfulde Blikke, tænkte jeg som saa omtrent: „Hvad ere vi dog, alle vi Beboere i denne Verden til Hobe? Der ligger nu et Hoved af en Oxe, som maaske igaar knejsede kraftigt og fornemt paa sin stærke Krop, — som maaske igaar endnu under de gladeste Forhaabninger travede Hovedstadens Spir i Møde; som maaske endnu igaar har staaet udenfor Slagterens Port paa Vesterbro og seet med kritiske Blik paa Frue Taarn, rystet med Hovedet, sammentrukket Mulen i et spodsk Smil — og i samme Moment faaet et saadant Slag med Øxen paa den kritiske Pande, at baade Taarn og Vold og Stad løb i Eet for de misfornøjede Kunstdommer-Øjne. Ak," sagde jeg videre, „havde Du nu, eller en anden brav Mand her i Staden, havt det Hoved paa, saa kunde det dog aldrig — aldrig arriveret. Hvorfor skulde det netop sidde paa en Stud, en rigtig Stud! O! det kunde sidde paa den Krop, der maaske kunde have baaret det højt, o! meget højt i Vejret, til saare megen Ære og Anseelse, og nu skulde det! — væk!" — tænkte jeg igjen, „Du er i Stand til at grillisere saaledes over det Oxehoved, at Du

faaer ondt i dit eget.“ Jeg stirrede længe paa de andre Hoveder ogsaa, især faldt mig mange, mange sørgelige Betragtninger ind, da jeg saae paa et velsignet stort Faarehoved, som en vakker Tjenestepige lagde i sin Kurv. „Hvad,“ sagde jeg til mig selv og gik hen imod Amagertorv, „hvad kunde der ikke blevet af det Hoved i vore mærkværdige Tider, om det havde siddet paa Skuldrene af en —“ „Skal De ikke have et Læs god Tørv, gode Herre?“ sagde en Bonde her til mig og forstyrrede mig, idet jeg just tænkte noget meget Fortræffeligt angaaende den hellige Alliance og andet mere Politisk, som da enhver god Verdens- og Statsborger har Lov til. Jeg gad ikke svare Bonden, saa vred blev jeg paa ham, formedelst at han forstyrrede mig og maaske berøvede Verden noget af det Sublimeste, som endnu er tænkt om den Sag. Da jeg var kommen op i Frederiksberggaden, mødte jeg fire Svin, som ret lod til at være ved roligt og velstemt Humeur og traskede fro og tilfredse op ad mod Gammeltorv. „Hm!“ sagde jeg og faldt atter hen i Tanker, idet jeg satte mig paa Bagerens Trappe. „Der gaa de nu ganske muntre og villige fremad, og Karlen der med Kjæppen er den Eneste af dem alle fem, der veed, hvor de skal hen. De gaa nu samme Bestemmelse i Møde som de andre, over hvilke Du har faaet Hovedet fuldt af fatalistiske Griller. Du skal dog en Gang indlade Dig i en Diskurs med en af dem, man kan ikke vide, hvad Nytte, Oplysning og Opbyggelse Du kan have deraf.“ Drengen stod stille og snakkede med en Gadekjører om det Urimelige i, at denne nær havde kjørt Benet over paa en So, som han selv førte i en Snor. Det største Svin i Flokken

vilde nok se efter, hvad det var, der laa i Bagerens Rendestenen, og skred hen imod mig. — De andre benyttede Rastminutterne til lignende Forskninger andenstedes. Da Galten var ganske nær ved Fødderne af mig, siger jeg til ham:

Jeg: Hvor I se muntre og lystige ud, godt Folk, I skal dog vel ikke paa Bal — det skulde man snart tro, saa rask springe I afsted.

Galten (— seer stivt paa mig, med en Kartoffel i Gabet, som den alt havde faaet fat paa —): Maa jeg spørge, hvem jeg har den Fornøjelse at tale med?

Jeg: Jeg indseer ikke, hvorfor Du just skal vide, hvem jeg er, men jeg kan gjerne sige Dig det, jeg —

Galten (afbrydende, lidt spodsk): Geneer De Dem ikke, jeg bryder mig ikke mere om at vide det end saa meget (slaaer ud med den ene Taa og stænker en Mands Buxer til); jeg beder om Forladelse! — (Manden slaaer den over Nakken, den farer over Rendestenen og render Trynen i en Brødkones Kurv. Hun skjælder den ud for et Svin. Galten leer).

Jeg: Hvor kommer Du fra? hvor har Du hjemme?

Galten: Jeg har hjemme i Ordrup. Jeg kommer nu fra et Gjæstgiversted paa Broen, hvor jeg har ligget i Nat. Jeg veed det ikke ganske bestemt, men jeg troer, jeg skal i Huset hos en Familie som deres eget Barn. Min Tante, som ligger derovre i Urtekræmmerens Rendestenen, hun er bare gaaet med for sin Fornøjelse. — Gud bevares, hvor det er et Søl paa Landevejen. Jeg seer De har Galocher paa. (Pralende): Det ærgrer mig, at jeg ikke ogsaa fik mine med — men det kunde ikke have hjulpet

— for seer De — (stryger sig af og til med Foden om Øjnene).

Jeg (med Betydning og Vægt): Skal Du i Huset hos en Familie? — hvad er det for en Familie? — (for mig selv) Arme! — Ulykkelige! — Forblindede! — o! — (sukker) — Hvor gammel er Du?

Galten: Fem Fjerding Aar (stryger sig). Turde jeg ulejlige Dem med at bevise mig en Tjeneste? — der er kommet mig Noget i mit ene Øje — vilde De ikke se at faae det ud?

Jeg (smilende): Nej, min Gode! Det kan Du gjerne lade sidde. — Jeg bad i Morges min Svigerinde at kjøbe mig et Svinehoved til Sylte. Dit kan være mig saa godt som et andet. — Faaer jeg det paa mit Bord, saa skal Grannet nok komme ud.

Galten (stirrende paa mig med vaade, vemodige Blikke, som om der anede ham Noget): Hvad! — hvad mener De? — (gyser) o det aner mig! (roder med Fortvivlelse i Rendestenen): De Grusomme! de have bedraget min uerfarne Ungdom! — aldrig skulde de faaet mig til at gaa den lange Vej herind i det Søl, havde jeg troet det! — men — Dag og Nat skal jeg rode om Jeres Leje!

Jeg: O Sladder, Kjære! hvormed —?

Galten (slaaer en forbitret Krølle paa Halen og grynter): Min Tryne skal —

Jeg: Din Tryne? — vildledte Yngling! din Tryne, dine Tæer, din Hale, Alt hvad Du nu kalder dit — kan om faa Timer være mit, om jeg vil — Du —

Galten: Men der er jo dog Ret i Landet! —

Betænk selv, min ædle Fremmede, vilde De lade Deres Tæer, Tryne og Øren o. s. v. sylte? — Behag at sætte Dem i mit Sted!

Jeg: Nej min Gode! Du maa forlade mig, der er saa vaadt.

Galten: Ogsaa Spot? — O! jeg maa sige Dem, jeg er født i en ulyksalig Stund! Skulde jeg nu ofre mit Liv paa Fraadseriets Alter! O — ve mig.

Nu kom Driveren, og med et meget lydeligt Drag over Nakken befalede ham: afsted! — Galten sprang ned ad Gaden, og besynderligt at hverken Karlen eller Andre paa Gaden kunde forstaa ham, men det gik i Et væk: o ve mig arme Yngling — væ! de Grusomme! — mig skeer stor Uret! — væ! væ! — Paa Gammel Torv fik han Øje paa en stor Kartoffel; her standsede et Øjeblik den Fortvivlendes Jammerskrig, og nu drev den mig af Syne.

Dagen efter om Aftenen — hvad skeer? Jeg havde glemt den hele Affaire. Vi skal have lidt Sylte i Aften, siger min Kone. Paa Bordet marscherer op et prægtigt Svinehoved. Kort at fortælle: Jeg giver mig i Færd dermed, og hvad finder jeg i det ene Øje? — en lille Glasflise. Da gjenkjendte jeg min unge Fremmede fra igaar. Samme Træk. Hint Dannelse forraadende Smil om Overtrynen. Det samme genialske Glimt i Øjnene. Jeg var ikke ganske fri for lidt Bemodighed, skar et Stykke af Trynen af og sagde: „Saa snart er det dog gjort med os her i denne Verden!“

Brev fra Søren Gjerne.

Undertegnede, en Mand, som gjerne gaaer paa Komedie, forpligter sig herved til at tilmelde enhver, saavel inden- som udenbys Theater-Recensent Et og Andet, hvad der af Vigtighed passerer, saa og hvilke Skuespillere der have spillet, da Plakaterne formedelst indtruffen Forhindring, Sygdom o. s. v. kunne fejle. Theater-Kritikerne, som ved Forretninger forhindres fra at møde selv, undgaa saaledes at bedømme Akteurer, der ligge i Sengen. Jeg Undertegnede, som i min Ungdom har bidraget meget til Kunstens Fremme ved flere kritiske Forsøg, som jeg gjerne om Morgenen, førend Stykket, udarbejdede, da mine Forretninger vare ude hele Dagen til 9 slet om Aftenen, kan med en liden Historie bevidne, hvor skrækkelig man kan støde an, naar man forlader sig blindt hen paa Plakaterne. Jeg havde den Gang en Ven, som var Akteur og var min meget gode Ven, saa at jeg ved hver Lejlighed pousserede ham og bragte det ogsaa dertil, at den hele Verden skreg Bravo, naar de bare saae ham paa Gaden, samt klappede. Vi omgikkedes da desformedelst meget og vare næsten altid sammen. Han læste mig ud af Øjnene, hvad Likueur jeg vilde have, hvad Mad jeg helst spiste, hvad Tobak jeg røg, kort, der var i 19 Maaneder, at sige Skuespil-Maaneder (det var i 1794 og 95), et ubrydeligt Venskab mellem os to uadskillelige Venner. Men — saa var der en vis Anden, som jeg ikke vil nævne, da der lever Familie af ham endnu i Amerika og jeg elsker

Fredelighed; denne var mig en Pest. Storsnudet og raff i hele sit Væsen, gjorde Nar ad alle mulige Recensentere, (den Gang vare vi fire), var aldrig den, der, naar han saae En paa Gaden, skulde saa meget som sige Godmorgen eller vise mindste Attention. Mødtes vi paa et offentligt Sted, og han saae en af os staa ved Disken, saa maatte Ingen vente, at han læste En Noget ud af Øjnene, ikke en lille Kop Kaffe en Gang — (NB. undtagen en eneste Gang, det var den Aften, da „Høstgildet" gik første Gang, havde jeg just sat mig for at gaa paa Komedie. Dags Formiddag traf vi sammen hos Sultanis, hvor just vi fire den Gang værende Recensentere vare samlede med nogle Venner derovre fra. Da trakterede han mig med en Kop Chokolade. Men fem smaa Minuter efter fik jeg bitterlig ondt og maatte bort. Jeg havde den hele Dag ikke Ro eet Kvarteer, før hen imod 6 om Aftenen, saa tænkte jeg, det gik vel an at se Stykket, men jeg kom kun ind ad Døren for at rende ud igjen og maatte, efter fem forgjæves Forsøg i første Akt, som endtes med, at en Bogbindersvend stillede sig for Døren og forhindrede mig i at komme ind, forføje mig hjem under de bitreste mundtlige Udtryk imod Forfatteren til min usigelige Pine og mine to Marks Forlis, den lede Akteur ......). Grov og hofmodig var denne Herre, men — da han virkelig stod sig saa forbandet godt hos Publikum — saa roste jeg ham dog meget, roste Alt, hvad han spillede: Rub og Stub var genialsk, stort, mesterligt, kort Alt, hvad jeg kunde finde paa; men han foragtede min Ros, han gjorde næsten offentlig Nar ad mig og min æsthetiske Vandel, grinede ad mig paa Gaden og var, rent ud sagt, ret en

opblæst Person; saa svor jeg: vil Du forsmaa mit Venskab og Beskyttelse, Du — saa skal jeg vise Dig, hvad Du og hvad Kunstnerne alle ere, naar vi Recensentere ville Jer til Livs — Du skal se! ... jeg svoer en græsselig Ed. Det var just en Mandag Morgen — og, som for at jeg ikke skulde slaa det hen, hvad passerer? Vi mødtes siden paa Fortovet udenfor Dyvekes Hus, og se! han vilde ikke paa nogen Maade gaa af Vejen, da jeg dog havde Retten. Jeg sagde: Hør min Herre! vil I gaa væk, seer I ikke, at jeg har Rendestens-Ret. Hvorpaa det uædle Menneske svarede: Har I Rendestens Ret? — vær saa god da! — og lagde mig ynkelig ned i samme. Som sagt, da svor jeg. Jeg løb lige hjem, Plakaten havde jeg. Om Aftenen gik just „Bagtalelsens Skole“. En vis Rolle deri, som jeg nu ikke tør nævne, thi saa kunde man jo strax se, hvem jeg mener, udførtes den Aften efter Plakaten af Hr. X. Hr. X. vil jeg kalde ham, nemlig min Fjende. Nu var det just Tilfældet, at min gode Ven O. ellers udførte denne Rolle, og, som Flere sagde, yderst slet, men jeg havde da altid, for venlige Forholds Skyld, anseet ham i vores Blad med god Bedømmelse. „Ha — ha!“ sagde jeg ved at se X.s Navn, „velkommen min gode X.! er Du der — saa Du skal nu gjøre Kaalen fed? min Ven skal skubbes til Side? — nej Gu' skal han ej! — Du skal se, hvor jeg skal smøre Dig — og lære Dig at pille af igjen! —“ Nu recenserede jeg Stykket og levnede min gode X. ikke Ære for 47 Skilling. Det var virkelig en net sammenskreven Kritik. Grundig, klar — æsthetisk skjøn! — Jeg skreg af Henrykkelse som et Barn, da jeg læste den: voilà la bonne

critique! voilà la bonne critique! Det var ogsaa, uden Overdrivelse sagt, den bedste, jeg endnu havde forfattet, og den kostede mig megen Tid fra mine Forretninger. Jeg skrev nemlig den Gang Spisesedler for de sex herværende Spiseværter imod fri Beværtning — at sige frit Valg mellem alle Retterne, to Portioner og saa Komedie-Plakaterne. — Den Gang var min Stilling virkelig meget behagelig! — men nu videre! — Jeg er yderlig vel tilmode. Jeg gaaer til mine Forretninger og har oven i Kjøbet om Middagen den store Glæde, at min Jonathan, min O. er den Dag ved Bordet. Han sidder lige overfor. Efter Suppen siger han: Maa jeg? — og vil helde Vin i mit Glas, da han, som sagt, læste mig det Mindste med det Største ud af Øjnene. Jeg svarer: O jeg beder! — jeg beder!

O.: De har vel seet Plakaten?

Jeg: Jo (sarkastisk smilende; med Vægt): jeg har seet den! (nikkende betydningsfuld til ham, tager Glasset). Paa god Fornøjelse i Morgen af vort Blads Læsning, min Ven! — god Fornøjelse! — (drikker ud).

O. (rækker sig over Bordet og hvisker): Er De færdig?

Jeg (ligesaa): For en Time siden. O! De skal more Dem, søde O, De skal more Dem.

O. (kalder): Trine! — giv os en Flaske St. Julien.

Vi levede nu meget nydelig den Middag. Jeg spiste, til en 5—6 Glas god Vin, en dobbelt Portion Rosiner og Mandler, og vi vare lykkelige ved vort Venskab. Han gik, og jeg tænkte idel Fred og Fryd ved Tanken om den Opsigt, Nr. 29 i Morgen skulde gjøre.

Morgenen kom. Jeg kunde ikke bare mig. Neppe har jeg faaet Kritiken i Stand til Stykket om Aftenen, før — jeg afsted hen til Sultanis. Den Første, som her møder mig, er Msr. X., som staaer med Bladet i den ene Haand og en Postej i den anden. Alle Mennesker ere i en yderst lystig Stemning, men det, som jeg ikke kunde forklare mig: X. med. Neppe seer han mig, før han iler hen til mig og med en Stemme, som jeg virkelig længe antog for Rørelsens, siger han: „Ædle Mand, som jeg miskjendte, vær bestandig min Vejleder, min faderlige, skjøndt strenge Dommer. Du, som jeg har hadet, Du, som jeg — o Du haardt Forurettede, Du, i hvis Kop Chokolade jeg har blandet for 18 Skilling Kinder-Pulver forleden Dag! — o! kan Du tilgive mig! — o! — Du laa i Vandet formedelst min Brutalitet igaar Formiddags, og i Dag læser jeg din faderlig-alvorlige Kunst-Vejledning og Omhu for mig offentlig! — o, Du er meget større end jeg — David! David! Du er meget retfærdigere end jeg! — Hvor jeg føler mig for evigt bunden til Dig — hvorledes skal — kan — tør — maa jeg takke Dig! vil Du have Ratafia eller Bitter — sig — vil Du have — Sultani! giv ham en Sopken Parfait' Amour! — Vil Du have en lille eller en stor? — O! — giv ham Parfait' Amour — thi hans Kjærlighed er fuldkommen, som hans Højmodighed" — etc. etc. etc.; thi han blev ved. Jeg drak Snapsen; han havde virkelig faaet mig i den Tro, at han fandt sunde Bemærkninger i min Kritik, og nu, overbevist, ramt, vilde gjøre sig gode Venner med mig. Jeg tager ham i Haanden, han klemmer min fast — trækker mig til Vinduet og siger, omringet af alle Til-

stedeværende, med en paa en Gang forandret alvorlig, men venlig Røst: „Du har vundet en ny Ven, ædle Sjæl, da Du har tabt den gamle! — vær rolig! — gak og vær rolig!" — Mig var nu hele Sagen bleven en Gaade. Men skrækkelig skulde den blive løst! — Jeg gik. — Megen Grinen og Fnisen fandt Sted!

Jeg skulde om Eftermiddagen ud paa Vesterbro. Paa Amagertorv møder jeg, lige netop paa samme Sted, hvor jeg under Gaars Dato var bleven nedlagt i Skarnet, min Ven Hr. O. Jeg flyver ham i Møde, ventende at se Glæden tindre ham ud af Øjnene. Han holdt mig Stokken for, saa at jeg rendte Hjernekulen lige mod den derpaa værende Knap. „Hvad vil I, Slyngel!" begyndte han. „Tak for Fornøjelsen, I lovede mig igaar — apropos! — Her laa I jo igaar i Rendestenen — Slubbert — I kan vel taale et Bad i Dag igjen!" — og plump! ligger jeg lige i det fra Bryggeriet udstrømmende Svalevand varmt og godt. — O. gik under haanlig Latter. Ikke eet Ord fik jeg sagt! — ingen Oplysning, ingen Talen til Rette.

Vaad og snavset iler jeg hjem og klæder mig om. Fortvivlet aner jeg Uraad. Alting blev klart for mig om Middagen ved Bordet hos Simmoni. — Jeg sidder og spiser et Stykke Oxesteg; Pigen kommer og siger højt og lydelig disse Ord: Jeg skulde hilse Dem fra Madamen, at da Hr. O. har skrevet til hende, at han ikke spiser her, hvis saadan en Slyngel, som De er, skal sidde ved Bordet, saa behøver hun ikke Deres Tjeneste. Sedlerne faaer hun nok skrevet. Vil De nu rejse Dem, der er En, som ingen Plads har! —

Men, siger jeg, lille Trine, vil hun høre mig, jeg har jo ikke i mindste Maade fornærmet O.

Trine: Har De ikke? har De ikke rakket ham til i Deres Theaterkritik, saa ikke en Hund mer tager et Stykke Brød af ham?

Jeg: Jeg?

Trine: Ja De! — har jeg ikke selv læst det?

Jeg (rolig i Bevidstheden om min Uskyldighed): Hvor da?

Trine: Igaar jo! har Nogen læst Magen? — veed De vel, saadan en Kritik — naar min Mand var Akteur, og blev saadan talt til —

Jeg: Men min søde Pige.

Trine: Aa, gaa væk! vil De være grov mod en af Madamens bedste Kunder — hvilke Udtryk! — har De kanske glemt det, vær saa god og læs selv!

Jeg: Men lille Trine — X. spillede jo Rollen — se her Plakaten! ham var det jo, jeg kritiserede, Pige!

Trine: X. — er De gal? — X. var jo her i Aftes! det var Madamens Geburtsdag — O. kom ogsaa siden. I Dag staaer det jo ogsaa i Adresse-Avisen undskyldt, at X.s Navn var af en Fejltagelse sat paa Plakaten. Men — gaaer De da ikke selv paa Komedien, naar De recenserer?

Jeg: Jeg skal sige lille Trine, mine Forretninger ere just ude paa den Tid.

Trine: Ja men Gud bevares, saa kunde De dog have et Bud der, som kunde se efter saadant Noget! — ja, der er Madamen, tal nu selv med hende.

Jeg overbeviste nu let Madamen og fik hende til at

mægle mellem mig og D., saa at vi bleve gode Venner, men dog kun Mund-Venner! Aldrig mere fæstede den paa indvortes Agtelse grundede Tilbøjelighed sig mere i vore Hjerter, og mit Liv randt hen i lang Tid temmelig glædesløst. — Men fra den Tid stolede jeg aldrig mere paa Plakaterne. Jeg recenserede endnu selv indtil Anno 99, da slog en arrig Akteur mine to Fingre itu, og saa maatte min Kones Søster vænne sig dertil, indtil 1801, da blev jeg ansat som Gadekommissair, og saa ansaa jeg det ikke passende for mig — Jeg maa ikke glemme at tilføje: jeg kritiserer altid Rollen uden at nævne Akteuren ved Navn. Havde jeg nu brugt at nævne Navnet, saa havde D. seet klart, hvem jeg vilde til Livs, og saa var Sagen rigtignok aldrig gaaet saa vidt.

Men nu, som ovenfor er sagt, nu er jeg i den Stilling, at jeg lever af min Pension, men gad dog gjerne gaa paa Komedie om Aftenen. Da nu vores herværende Nutids-Recensentere vel, ligesom jeg i min Tid, have nok at gjøre med at passe deres Næringsvej og ikke kan selv møde, saa erbyder jeg mig mod fri Komedie at melde dem Et og Andet til videre ydermere Sikkerhed, men dog med Navnet fortiet. — Skrive kan jeg ikke, da som sagt mine Fingre ere for krogede til samme. — Mundtlige Bemærkninger over Musikken, Operaen, Dandsen og Sligt kan ogsaa haves, men vidtløftigere Kritik maa besørges selv.

Søren Gjerne.

NB. Friske Afhandlinger af det dybere Slags, passende for et Morskabs-Blad af det højere Slags, bekommes immer færdige à 6 ß.

Smuse Kunst-Kritik.

Jeg har rigtignok ladet mig fortælle, at der blandt de Kunstdommere, som Tirailleuren formodenlig har Sigte paa, skal være en Mand af Lærdom, Smag, Forstand, Aand og Kundskab om den Sag, han dømmer i. Skulde det være muligt? — Men hvortil da det synderlige Indfald: saa ukjendeligen at maskere sig? — Nej, det er Snak, det er jeg vis paa, og hvilket Hensyn skulde da forhindre mig fra at give denne Skjemt Plads i mit Blad?

imprimatur!

C. N. Rosenkilde.

Indledning.

Help Gott mit Gnaden,
Hier wird ock Seepe gesaden!

Efterat have saa temmelig grundig studeret mig til, hvad en Kunst-Kritik er, og hvorledes en rigtig Kunst-Kritikus skal forholde sig i sin Virken, har jeg Undertegnede givet efter for de mange Steder fra indløbende Anmodninger til mig om at paatage mig Kunst-Recensions-Væsenet over Hovedstadens Marionet-Theater. Jeg vil gjøre mig den størst mulige Møje med at røgte mit høje Kald, men mine ældre Kolleger maa endelig ikke tage mig det ilde op, at jeg hjælper mig, som jeg kan, og laaner mig frem hos dem, thi jeg skal have den Ære at sige os — jeg har ikke selv Tid til, enten at gjøre mig en orden-

lig original Samling af passende Kunst-Ord og Talemaader eller samle mig en Portion Mottoer og andet Pilleri sammen, hvormed en rigtig Kritikus bør være forsynet, før han maa tænke paa at kunne faae det fornødne Sand slaaet i Øjnene paa Folk.* Jeg laaner dem derfor af de højædle og velædle Herrer, bedende dem at betænke: jeg laaner jo ikke som i Arithmetiken een, som er ti, saa righaltige ere de Floskler, vi Recensentere — om Forladelse at jeg er saa bristig! — betjene os af, sjelden. Desuden venter jeg Billighed af mine Kolleger i saa Henseende De knibe fra Tydskernes Litteratur-, Kunst- og Theater-Blade, jeg kniber fra dem.

Kunde jeg nu bare svinge mig op til den Anseelse og særdeles store Indflydelse, hvortil mine Kolleger have bragt det! — Naa! naa! Rom blev ikke bygget paa een Dag. Nu skal jeg stræbe det Bedste muligt er. Grundighed, Liberalitet, Humanitet, samme Upartiskhed som den, jeg saa ofte har beundret hos mine Herrer Kolleger, skal blive Gjenstanden for mine Bestræbelser. Et ædelt Publikum vil ikke lade dem dø i Fødselen, mit Øjemed er at gavne, hvorfor jeg ønsker saare nødigt at blive miskjendt.

Ærbødigst af
Søren Gjernesen.

NB. Det faldt mig ind, just ligesom jeg i Morges kom ud i Luften, at det maaske vil bedst konvenere mine Herrer Kolleger at jeg indskrænker mig til Afbenyttelsen af et vist Antal Ord, Kunstudtryk og Talemaader, og saa forpligter mig til at lade dem have alle de andre i Fred. Jeg har samlet mig efterfølgende sammen og haaber at

kunne hjælpe mig igjennem med dem. Skulde De nu siden hen lægge nogle af, som De ikke mere bruger, saa tør jeg vel igjen ty til Skatkammeret. De Artikler, som jeg anseer for D'Hrr. Kollegers mest afbrugte og mig dog vel tjenlige, ere:

Elskværdig, klassisk; vi se med Fornøjelse; Livlighed; Ynde; vi[1]) finde kun at tilføje; sjælegribende, ret pudseerlig[2]); ædelt Udtryk; — Holdning; falsk Holdning; rund Holdning; — her har jeg selv opfundet et nyt Ord: holdt Holdning — men det vil jeg beholde selv, Ihr Herren! — I behøve ikke at ty til mig! — fast holdt[3]); svagt Spil; smukt Foredrag[4]); rundt Foredrag; ædelt Foredrag; havde fortjent lydeligt Bifald; ren Diktion; at snurre heldigt med en Rok, deraf videre: at snurre rent, at snurre skjønt, at snurre lækkert, at snurre sødt med en

---

[1]) Vi, det er et stolt Ord. Naar jeg nu begynder med mine Dukker, saa siger jeg ogsaa vi. — Det maa jeg vel nok?

[2]) Rart Udtryk, dette ret; det er saadan et Slags Distinktions-Tegn egenlig; jeg har nok mærket Jer det af; f. Ex. naar I seer Noget, som I ikke kan dadle og ikke vil rose — fordi I har et eller andet Smaahorn i Siden paa Vedkommende, saa hedder det saa net som grundigt: ret bravt, ret pudseerligt, ret vakkert. En skjøn, ærværdig, ærefrygt-indgydende Tone for Læreren at tale til Skolaren! — Brav? — Jo, I have studeret Jeres Fag! — en Skjelm skal sige Andet.

[3]) Ikke Løs-Holdt.

[4]) Dette Ord vil naturligvis forekomme sjeldnere hos mig, hvilket jeg er glad ved, da jeg saa Skam ikke veed, hvad jeg skulde svare den virkelige, fornuftige Kunstkjender, som en Gang fik i Sinde at spørge mig: Hvad forstaaer I ved et godt Foredrag i Musiken?

Rok; spillede med Flid[5]); Referenten saae med Fornøjelse sine Bemærkninger bemærkede[6]); Nuancer, nuancerede; skarp Nuance; streng Nuanceren; Opfatning; Farvespil; givet med Farvespil[7]); viste sit Talents fulde Styrke; mindre heldig; Spils Kulminations-Punkt; kold, uden Følelse, men mesterlig; Hverdags-Karakter; kort Omrids[8]); fortræffelig i Spil og Sprog, der skulde have været fransk, men dog klang noget svensk; karakteristisk; vi finde os beføjede til at erindre; temmeligt Liv; Præcision; Triumf for Hjerte og Aand; mandig Djervhed; stor; genialsk; snurrig; ægte Skole; rene Klokke-Toner[9]); sjelden Nydelse; hjertegribende skjøn; klar, ren, tæt, fast, løs.

Kommer der difficile Kasus, saa forstaaer sig, saa tager jeg, hvor jeg finder Noget, at sige Afslagt; mine Dukker kunne jo godt nære sig med, ja maa anse det for en Ære, at svøbes ind i et af Eders afslidte Recensions-

---

[5]) Ikke af Vandvare.

[6]) Dette Udtryk er fortræffeligt og snildt og er med stor Succes brugt af flere Tusinde Theater-Kritici.

[7]) Ikke Regnbuens.

[8]) Dejlig Ting med den raske Expedition, hvormed Ihr Herren sommesteds gaa frem. Kunde jeg bare lære at fatte mig saa kort! Hvor det er en Glæde! — Kort og solid tillige: det er Knuden. Jeg læste saamænd forgangen 8, siger otte Akteurer, recenserede i 12 Linier og det i et nyt Stykke. Hvad det er vakkert!

[9]) Klokker-Toner kunde man vel ogsaa sige? — Jeg kan skam lige saa godt slumpe til det Ene som til det Andet, da jeg næsten ikke veed, hvori der er de bedste Toner, enten i en Klokke eller i en Klokker. Men — Ihr Herren ere da Kjenderne ex professo, det er noget Andet.

Stykker, som kanske alt har gjort sin uendelige Virkning og baaret de skjønneste Frugter.

Apropos: bare et Par endnu:

Vinde Pidske sælsomt; uægte Maneer; voila la bonne comédie; sand komisk[10]); Udenomsvæsen; spidse Næsen paa et Stykke og ikke faae en lang; ikke sikker i Papirerne; sund, god, ægte genialsk Skole; ædel, høj og honet.

Nu kan jeg nok hugge mig igjennem.

Mottoerne tager jeg ligefrem, hvor jeg finder dem, latinske, tydske eller franske[11]). —

Nu begynder jeg. NB. Naar selve Recensionen begynder, saa bedes Læseren læse skrækkelig hurtig, ellers forfejles Total-Indtrykket.

Marionet Theatret.

Motto.

Arte opus est: autem sollers qvoqve perficit usus,
Perficit ars qvidqvid, repperit ingenium.

Puh! (Recensenten tørrer Sveden af Panden). Ja, det er sandt, jeg overdriver det ikke, naar jeg herved højtidelig forsikrer, at jeg sveder paa D'Hrr. Kunst-Critico-

---

10) Vil vel sige det, som I leer ad? — I have Ret! — den, som Andre leer ad, naar I mule, det er en Fjæleboer. Fy —! Smør ham! — driv ham ud af Templet, det er en Duekræmmer! eller En, I have Pique til, og det er jo Et.

11) Havde Ihr Herren ikke Tid til at søge en Smule Italiensk op? det seer dog saa forbandet net ud, men nu ikke noget altfor ravgalt Tøjeri, for ellers staaer jeg jo som en Nar, jeg gamle Menneske!

rum Vegne, naar jeg forestiller mig, hvad det dog maa være for et Fandens Arbejde med den Kastenop i Konversations Lexikonnet efter lærdomsforraadende Artist-Noticer, i Digterne efter Distichser og i alle mulige tydske Kunstvejvisere efter at finde passende Kunstudtryk, nette, sirlige Talemaader, humane Pidskesvib til Skrabet, samt pæne Mottoer, da samme klæde saa usigelig skjønt. Det maa jeg rent ud sige, da jeg skylder Sandheden en saadan Erklæring, at skulde jeg gaa paa egen Haand, saa gav jeg det Væsen op, bestemt! men nu har jeg det jo ret saa nemt, saa det er en Lyst, nu er det en ren Børneleg. Thi — vil jeg lægge Vind paa Grundighed alene, ret den sande gamle, gediegne, reele og derhos dybe Kunst-Kundskab, saa veed jeg jo, hvor den er at finde. Vil jeg være rig, elegant og derhos dyb og belæst tillige, saa har jeg jo det hele Skatkammer liggende her for mig, kan læse mig til Alting. O! naar jeg bare tænker paa, hvilken Kritik jeg skal lave til paa Løverdag, jeg sværger paa, jeg dirrer af Fryd! — Kaster jeg nu blot mit Øje op til nærværende Smule Motto, som jeg saa nemt slap til, er det at undres over, at jeg er usigelig glad? — Saadant et Motto: — om Forladelse at jeg endnu en Gang nedskriver det! —

Arte opus est: autem sollers qvoqve perficit usus,
Perficit ars qvidqvid, repperit ingenium.

Der staa de gyldne Ord! — de burde skrives med Ildbogstaver over hver Mands Dør, saa nydelig klæde de over en Kunstkritik. Hvad de ere paa Dansk, det veed jeg ikke, da mit Forbillede og Mønster aldrig sætter Oversættelsen hos; (han har nok af visse Aarsager forsvoret

det, jeg forsværger det af samme Aarsag). — Gav gjerne en Mark til, at jeg vidste, hvad det er paa Dansk, bare for min egen Fornøjelses Skyld. — Jeg havde først i Sinde at ville bruge et Vers, som vor Pige synger om Morgenen, naar hun slaaer Ild: Skra, Skra, lailepa, Skrut siggaraliga! so, so, kulleko, væ sibenbürgen — men da det er næsten for højlærdt — hun siger det er Sandskrift — eller Sandkridt, hvad det hedder — en Slags Indiansk — og her ere saa Faa, der ret forstaa det — saa lod jeg det fare. Latin er der dog Nogle, som forstaa, saa at man ikke skriver det for Tosser, om ogsaa man skriver det som Tosser.

Men til Sagen.

Onsdagen den 27. Febr. opførtes „Prindsessen af Føla og Prinds Dinglomandius med Kobbernæsen eller den forkølede Noblesse“, Tryllespil i 4 Akter, og „Den gamle Skade eller Penge adler“, et lyrisk-mekanisk-sentimentalt Skuespil med Kor. Mellem Stykkerne Mørke og Bænkenes Nedrivelse, Intermezzo af Tilskuerne.

Jo mere der, vel ikke uden Føje, klages over, at den gode gamle Tradition i de ægte Tryllespil fortrænges af Buffonader og Fjælebodsvæsen[12]), jo glædeligere maatte

---

[12]) Ogsaa et vakkert lille Fif, det, at tale i den alvorlige Tone en Gang imellem, især naar der er Personer for Haanden, som vi ville til Livs, og skjælde over Fjælebodsstreger og Sligt, det lægger immervæk Sands for det Højere for Dagen, og hvor den melder sig, der siger det Intet, om det hele Øvrige er Brøvl. Den, som en Gang imellem, hvor det kun kan komme til at tørne paa ubetydelige Personer eller paa Subjekter, som vi ere arrige paa, sladrer om ren Sands, ægte Stil, om

det være for Referenten at bivaane en Forestilling, der var saa rar, at vi skreg højt af Glæde, da Tæppet faldt ned over den nydelsesrige Scene: voilà la bonne comédie! Det var en Kunstnydelse fra først til sidst. Prindsessen var yderlig, forstenendefortryllende, men det gule Skjørt, hun havde paa, var især henrivende skjønt, det gav Kunstnerinden, der gjorde den Rolle, ret Lejlighed til at vise alle sine Talenters koncentrerede Styrke.

De utalligste Nuancer betegnede denne Karakter, til hvis Opfatning fordres den glimrendste Fantasi. Alt blev givet med sjeldent Farvespil. Hvor det Hele var født! — Beklagelsesværdigt var det rigtignok, at hun ledsagede

---

Fjælebodens Afskyelighed, om Buffona, der maa blive udenfor med Bjelden, om bonne comédie o. s. v., han har Spillet gaaende; om ham sige Folk strax: „Hm! det er en gammel Dreng den, han veed Besked! — Han har Ret — væk med Fjæleboden!“ Sommetider er der kanske ingen Fjælebod andetsteds end i Kritici Hjerne, men det kommer der ingen Døbelig efter, naar Kritikus bare bliver fast og fylder Folk saadan med Kritikens Barnemad, at de ikke kunne komme til at spytte den ene Skefuld ud, før den anden er der. Jeg har lært græsselig Meget af Jer, Jhr Herren! og haaber, at det ikke skal blive derved. Nu var der vel Den, der kunde være taabelig nok til at komme med den Snak, at Kritikus, naar han skjælder, skænder og beskæmmer, saa burde hau ikke smøre sin Skjælden, Skænden og Beskæmmen af i nogle faa Linier, men paa en fornuftig, sindig, den smagfulde, dannede Mand værdig Maade uddrede sig over, hvad han har at dadle! — Det er Pjank, — det er jo Noget, Enhver kan se med et halvt Øje. Desuden — den Snak! — fornuftig, dannet, smagfuld! — hvorfor? hvor staaer det skrevet, at Kritiken skal være saa forskrækkelig fornuftig? — Ah! —

Kongen og Dronningen til deres Dør, i Stedet for at disse skulde fulgt hende ud, det svækkede ganske det hele Total-Indtryk, og Alt gik fra det Øjeblik rent i Lyset[13]). Men alligevel, og skjøndt hun var altfor usikker i Papirerne til at kunne bringe noget sammenhængende Helt derudaf, var det dog en mesterlig Fremstilling. Prinds Dinglomandius. Hvor superb! Sjelden eller aldrig have vi seet eller hørt Mage til den Skjønhed, Værdighed og hjertegribende Sandhed, hvormed denne Kunstner veed at stange sine Tænder og klingre med sine Sporer. Hvor kraftig, hvor ædel, hvor nuanceret! O! alene dette vilde være tilstrækkeligt til at gjøre denne Rolles Fremstilling fortienstfuld og mesterlig; hvilken Samvittighedsfuldhed — hvilken Dybde i Studium. Rigtignok var der noget for meget kold Regelmæssighed, især der, hvor Prindsen river sit Haar af efter Takten, heller ikke var der Følelse nok i det Sted, hvor Dronningen tilraaber ham de gyselige Ord: „En Ulv paa Lur ved Huset gaaer! — og stjæler Bondens Lam og Faar!" — thi her burde Prindsen have gjort det, som han nok veed selv[14]). Men mesterlig var dog det Hele. Fornemmelig var det Sted i 3. Scene

---

[13]) Jeg gaaer til Bunds, skal jeg sige os. En rigtig Kritikus tager Alting med. Ligeledes Frugter af min Læsning, samlede paa Recensions-Fælleden. Hvor jeg har tidt beundret den sunde Skarpsindigheds Lud, hvormed I vaske Skrabet, og vide at pille, var det end det smaaligste Smaat, frem for at lade det Kram vide, at de staa milevidt fra det, for hver den sande Kunsts ægte Dyrkere ene værdige, laurbærkrandsede Maal: Eders Yndest!

[14]) Hvorfor skulde vi saa sige ham det?

2. Akt, hvor Prindsen tog sig om Skjægget med den ene Haand og sparkede op i Lysekronen med den anden Fod, idet han med knusende Vælde raaber ud af Vinduet: „Xanthus var en af de Heste, som Neptunus saae til Bedste!“ — en ren Triumf for Kunstnerens Haand, Fod og Hals. — Hertug Madsens Parti var det umuligt at udføre bedre. Det var lige fortræffeligt i Spil og Sprog. Sproget var det ægte gode gamle Spanske; det klang rigtignok noget færøisk, men det var just det Mesterlige. Bestemt! det Parti kunde ikke gives bedre.

Fyrstinden Grethe Skrues Rolle blev givet saare, saare skjønt! — nej det er sandt — Fremstillerinden var ret naturlig — ret vakker[15])!

Liden Zibon Zittrona, Dronningens Papegøje, var ganske uovertræffelig. Dog overtraf hun sig selv. Vi ere

---

[15]) Der var jeg nær kommen til Skade og havde brugt et Kraftudtryk om en af Middelpersonerne i mit Kridthus. Men jeg slap dog derfra saa temmelig. Dette: ret — ret — ret — det er et stolt Nuancerings Ord i vores Kunst — „thi — naar vi rent ud skal sige vor Mening om os selv — hvor kunne vi indlade „os paa nogen ordenlig solid og forstandig Dom? — forstaaer „sig, vi kunde nok, men vi have af visse Aarsager forsvoret „det! — Nej, vi have fire Ting for Øje — bør kun have „disse fire Ting for Øje: Overdreven Roes og varsom, delikat „Omtale, middelmaadig Roes og Dadbel. Mignonerne — thi „enten de nu skjøtte om at være vore Mignons eller ikke, de „ere det nu en Gang — vil sige: Veltpersonerne de to første. „De tvende sidste Artikler kan Skrabet dele mellem sig, som de „ere Venner til.“

Lutter nye gyldne Sætninger, som Verden først har lært at kjende fra den Tid, det første Theater blev til, men jeg har læst mig det til udi dette Aar.

meget forlegne for at finde paa de passende Udtryk, hvorved vi kunne male, hvad der gik for sig i vort Indre, da dette Naturens og Kunstens Mesterværk satte sig paa Kanten af Fadet ved Taffelet, slog og baskede med Vingerne, saa Vællingen stod om Ørene paa det hele kongelige Hus, idet hun skreg i eet væk: Sukker! Sukker! skal Poppen have! — Kongens lille Rolle var ret i gode Hænder. Den Ide, at tørre sit Ansigt af med Dronningens Skjørt, var ret vakker, ret pudserlig, men Pidsken i Nakken stod for meget ud. Hans Tone, da han sagde til Dronningen: „Ih saa se til den forbandede Poppebreng! det skulde jeg have gjort, saa skulde vi hørt en Brælen!" var ret løjerlig[16]).

Dronningens Parti var nok noget af det Charmanteste, som Kunstens Territorium i sidste Aartusinde har havt at fremvise. Skade at hendes ene Arm var af Træ, men det forstaaer sig, det var den anden ogsaa; dog, desto ædlere vare de Former, under hvilke den dybeste, himmelhøjeste Sjæl udtalede sig. Vi havde nær faaet ondt, saa at vi maatte gaa lidt ud i Luften i den Scene, hvor hun sidder paa Kakkelovnen og skraaler: „Hans! Hans! kom og tag mig ned, jeg brænder mig!" — Men Mage til den lungerystende, sjæleknibende, hjerterørende, nervedirrende, aandsforstenende, alle Muskler beherskende Sandhed i disse Ord, i dette Jammerskrig! — nej, det er ikke hørt før — bestemt! aldrig før. — Vi tør i Kunsthistoriens øverststaaende Annaler dristig antage dette Skrig,

---

[16]) Hele Huset lo, undtagen jeg, derfor synes mig, at dette ret løjerlig kan være nok.

som det første Skrig, nogen Dødelig har givet af sig, fraregnet det, Adam skreg, da han savnede sit ene Ribben. Vi beklage at vi ikke blev inde og hørte det, da skulde vores Kritik bleven bedre endnu. Vi glemme aldrig dette Skrig, som rent ud sagt satte Krandsen paa denne Kunstnerindes Ære. Vi anse det for Kunstens Kulminations-Punkt. Ligeledes var den ømme lidenskabelige Bevægelse, hvormed hun slaaer Kongen paa Skulderen, saa han skriger: „Av for Satan!“ ret greben ud af Naturen, hvorudover vi ogsaa følte os grebne, da det, som er grebet ud af Naturen, især for den, der kan begribe, hvad der er grebet ud af Naturen, er yderst sjælegribende[17]).

Hertuginde Stines Rolle ere vi ellers noget forlegne med at omtale, da vi have næsten talt os ganske læns for de Epitheta, som vi finde værdige for dette guddommeligste Kunstværk, som noget dødeligt Øje har seet. At sige i den nyere Tid. Rigtignok var det Skade, at man bestandig kunde se, hun var forkjølet, da hun idelig tog sig om Næsen med sin Søsters Fingre, men det kommer da ikke os ved, da det ikke var vore. — Hvilken Renhed i Kostumet, især den ene Pampusse. Den anden var mindre snavset. Hvilken Adel i Stillingen, hvilken sød, smægtende, hjerteopløftende, taarebydende, suksukkende, harmonisk-smeltende Tone, der hvor hun i 3. Akts 19. Scene løfter sit ene Ben i Vejret, griber efter sin Mands Hoved og udbryder under stille, pauseafbrudte Taarestrømme: „Har Bonden meget Kvæg paa Stalde, da kan man ham lyk-

---

[17]) Vi kunne. Vi vide. Vi forstaa. Derfor tør vi erklære, dømme, krandse, lønne.

salig kalde!" — Vi tvivle meget paa, at vi have hørt Noget, der i lige Grad paabød os Ære for Kunstens Høieste: den naturlige Natur, den sande Sandhed. Kunde vi have kommet op paa Theatret, saa havde vi sikkert tvalt hende under vore Hyldinger; men det er endnu ikke det, vi især beundre ved denne Rolle. Den rigtige fintfølende Maade, hvorpaa hun klædte sig om, saa Ingen kunde se det, ja ikke en Gang mærke, at hun var klædt om, det var usigelig vakkert!

Grev Jens af Dalliraskenborg udførte sin lille Rolle ret med Ild, især der hvor han banker sin Pibe ud, saa Gnisterne fløj hen og antændte Kongens Hør-Parhyk.

Hans Kone, Grevinden, var ikke paa sin Plads. Hun slog en stor Mund op, da Prindsen i 4. Scene 1. Akt kastede hende en Appelsin til, og derved fik man den Ide, at hun vilde tage den i Munden; ellers røber hun Flid og Talent, og ved flittigt Studium af vore Bemærkninger kan hun nok blive til Noget.

Kammertjenerens, Fyrbøderens, Kokkens, Dragon-officerens, Husholderskens, Fyrst Niels's, Augustiner-Munkens, den forgyldte Drages og Porthundens Partier hævede sig alle over det Middelmaadige. Dekorationerne vare skjønne, Scenen værdige, og Beværtningen udenfor ret vakker. Kort, det Hele var af den Slags Forestillinger, hvor Musen, den høje, ædle Kunstens Genius, sidder inden-for til Højbords, medens Buffona staaer kjønt udenfor med sin Bjælde.

Se saa — nu har jeg ikke Tid længer. Det er sandt — den anden Forestilling — ja Klokken er nu for mange, og jeg maa løbe. Men det er sagt i en Hast.

Dette lille Stykke: „Den gamle Skade", nød en mesterlig Forestilling helt igjennem — det er jeg fuldkommen overbevist om, hvorfor jeg slutter denne min Kritik med Forsikring om min uindskrænkede Højagtelse.

Ærbødigst
Søren Gjernesen.

P. P.
Min Kone anbefaler sig ogsaa
til Vask 5 ß Snesen.

Da ovenstaaende Spas forekom Udgiveren i det Mindste fuldkommen lige saa uskadelig som de Kunst-Kritiker, Forfatteren formodenlig vil raillere over, troede han, trods dens lette Gehalt, at kunne give den Plads her. Den ædle, sande Kunstens Ven, den kompetente Dommer, vil jo ikke vredes over, hvad der ikke kan gjælde ham. — Finder Nogen Spasen for let, for tom, saa bedes følgende Indskrift af en Skomager, der illuminerede med en Praas i sit lille Kjælder-vindue i Anledning af en Fred, lagt paa Hjerte:

Som Freden är
Så ljusas här.

Aforismer.

Hvor jeg kommer, enten i Aftentidenden eller Morgen-'+o, læser jeg Aforismer. Mange forstandige og lærde

Mænd have bebrejdet mig, at jeg ingen fører ind i mit Blad. Herved følge nogle, bare for at bevise, at jeg kan gjøre Aforismer lige saa vel som de Andre.

1.

Himlen er det Blaa i Jordens sorte Øje. (Denne er lige saa god som den i Læsefrugterne indførte: Jorden er det Sorte i Himlens blaa Øje).

2.

Agurken er Taffelets Vid. Viddet er det menneskelige Livs Agurk.

3.

Haandværks-Standen er meget agtværdig.

4.

Fornuften er Menneskets Morgenstjerne. Vogt Dig, Dødelige! at Vægteren ikke slaaer Dig, saa at Du tumler ned i Dumhedens Kjælderhals.

5.

Blæk er sort. Ondskab er ondt.

6.

Man plejer at sige: Klæder skaber Folk, Kjød skaber Heste, lige saa godt kunde man sige: Kjød skaber Heste, Klæder skaber Folk.

7.

Flint og Staal give Ild. Vold og Vrede give Blod.

8.

Statstidenden er et fortræffeligt politisk Blad. Theaterrecensionen i Aftenbladet er næsten endnu bedre.

9.

Storm er god, men Varme i Stuen, især i Frostvejr, er bedre.

10.

Drengen paa 18 Aar kan være en Mand. Manden paa 60 kan være en Dreng.

11.

I Aar er Tørven ikke dyr, det kommer af, at Vinteren er saa ualmindelig mild. I Hamburg har man havt primula veris for flere Aar siden.

12.

Kjælderen er det Laveste i et Hus.

13.

Tydskerne kalde Guldpenge „Goldne Füchse", det oversættes paa Æsthetiskdansk: „guldgule Ræve".

14.

15.

Violinen kan man spille paa, Violen lugter man til.

16.

Sund Menneskeforstand bragte fordum Baalbød, nu

17.

En anden Gang skal jeg nok levere flere, men i Dag kan jeg ikke, da Klokken er mange.

18.

Mon der ikke skulde være en Taarnvægtertjeneste ledig højt oppe mod Himlen, da jeg ikke kan nære mig her paa Jorden.

19.

Den, der gjør Nar ad Narrene, staaer sig ikke, thi de ere for mandstærke.

Avertissementer.

Igaar døde min Kone, Vorherre maa vide, hvor længe jeg holder det ud. En Kjælder er til Leje hos

J. Kricks.

* * *

Naturens Jammer brøler i mit Hjerte, thi jeg er forloren. Maria Agnes Jutiens døde i Aftes i Skumringen og tog mit Hjerte ud af mig ved sin Bortgang. Jeg kan ikke leve længer i denne Stilling, da mit Embede og Forretning fordre en Deltagerinde i Livsvandringen. Hvorpaa jeg anmelder, om der er Nogen, der vil indlade sig med

J. George Jutiens.

* * *

Nu er jeg ganske ulykkelig! vor Hest faldt med min Mand i Aftes og duer-nu til ingen Ting mere; den var vores eneste Glæde. Hvem der vil kjøbe vores Gig, som nu ikke kan nytte os mere, kan melde sig i Aringaden Nr. 2. Jeg fortsætter Professionen ved Hjælp af en duelig Mestersvend. Gud hjælpe mig! han var en øm og

kjærlig Mage og en honnet Mand og Fader til 3 Børn, som med mig begræde Savnet af

Jane Prollen.

* * *

Undertegnede farver superb baade det Ene og det Andet for billig Pris. Min Kones Malice, som jeg da nu er bleven kvit Sudskelov, vedbliver ellers flink at bagvaske mig paa gode Navn og Rygte, men det er det Samme, jeg foragter hende med Tavshed og fortsætter min Handelsgren. Lovende god Behandling og net Arbejde.

Deres ærbødigste
Peters Amhson.

* * *

Jeg seer mig nødsaget til formedelst de meget hyppigen indløbende Skrivelser at bekjendtgjøre, at jeg ikke mere arbejder for Øvrigheden, da jeg siden en behagelig og lykkelig Begivenhed nu er en velhavende Mand og kun paatager mig undertiden en eller anden Exekutionsforretning for min Fornøjelse, og naar det ellers er særdeles gode Venner, som ønske at betjenes af mig.

Deres beredvillige
Abraham Schahlt,
Skarpretter.

* * *

Forevifer nu meget fremmede Dyr og forunderlige Skabninger, som ere sære at se. — NB. en svær Haifisk, forgyldt indeni og med brede Guldkanter. — Men nu vil

jeg dog ikke mere, hvorfor jeg er ikke Sproget meget mægtig. Min gamle Abekat med blaa riflet Næse, som er saa meget naturlig og vidunderlig, ligesom et Monstrum, kaa faae at kjøbes. — Det Første, jeg vilde sagt, var et Hovedvandsæg. Om De skulde have fundet samme. — Timevis Vejledning i alle levende og sømmelige Sprog for billig Pris er at bekomme for moderat Betaling. Mine Fjender gjøre Nar af min Methode, dog leer jeg bestandig af dum Tale.

Hengivenst
Olli Patrisson.

* * *

Nu har jeg lært at brække Tænder fra og rekommenderer mig derfor til de fornemme Herskaber og forsikrer honnet og geschikt Akkommodering. Jeg har en Del Stumper af forskjellige Personer, som jeg har exerceret mig paa, og er nu derfor min Metier virkelig voxen. Hvilke forevises

ærbødigst
Reumen.

* * *

Min Mand gled med Foden, og i Følge Skjæbnens urandsagelige Villie, saa faldt han ud i Vandet. Han har aldrig gjort mig imod i nogen Ting, derfor Fred med hans Gravhøj! — De skal ikke ulejlige Dem med at søge efter ham, da jeg haaber at samles med ham. Saasom den Tanke er min Trøst, at vi sees igjen. —

Salig Birthe Lassohn.

* * *

Vor Kones lykkelige Forløsning med en sund Dreng glæder det os at melde.

Salithong & Comp.

* * *

Da jeg om 8 Dage ankommer. Jeg logerer sagtens maaske nok i den store skotske Bjørn, paa Kanten. Om jeg skulde føre min Paraply med mig, som er gul med langt Skaft og Spids med mit Navn paa Knappen, saa anmeldes det til det Offentliges Kundskab, at de da kan lade den staa, thi ellers vil Enhver komme med samme, for Drikkepenges Skyld, til den store skotske Bjørn paa Kanten. Men om Nogen finder den, da er det min.

Min Daase ogsaa, som har Kobberlaag med mit Portrait, der er godt at kjende, hvorfor jeg haaber, at Ingen er saa ublufærdig at tage samme væk fra mig.

J . . . .

* * *

Det er Trang for mit Hjerte at offentliggjøre, at nu boer jeg for mig selv og gjør Alle og Enhver ved efter nyeste Façon. Jeg lever ikke med min Mand mere; han har hidindtil gjort sig en Fornøjelse af at prygle mig paa en Maade, som velanstændige Mennesker ellers finder temmelig triviel. Jeg har opført mig imod ham, saa det er en Skam for ham at ville være saa urimelig, hvilket er altid uforbelagtigt og røber en sort Sjæl, lav Tænkemaade og andet mere.

Bergfisk lægges bestandig i Blød og Kraver i Læg;

og saa vel i som uden Huset spises honnette Personer af

Amalia Grunis.
Klipper-Haar.

* * *

Undertegnede, som drømmer særdeles godt baade i Lotteriet, i Giftermaal og Arvegods-Affairer og andet Saadant. Hvorfor jeg anbefales herved og udbeder mig Deres Søgning. Om De vilde behage at bestille hos mig Numrene i Lotteriet eller andet deslige, som da expederes perfekt og drømmes bestemt. Men De maa passe at komme, inden jeg gaaer i Seng. Jeg drømmer bedst paa sprængte Ænder og Rødkaal, iligemaade ogsaa ganske brav paa gule Ærter og godt ungt Flæsk, saa vel som paa alle velkonditionerede Fødevarer. Dersom slige Artikler bringes i Huset, modtages de gjerne for andet Honorar.

Ærbødigst
Mary Pitle, Sal. Madsen.

N.B. Harske Artikler give gjerne meget usikre Tal, hvorfor jeg frabeder mig saadanne venligst.

* * *

Formedelst en indtruffen Omstændighed kan bekommes: en rød Vest, to dito brune Hopper (N.B. den ene er egenlig en Hingst), som er et Familiemaleri udaf et Dødsbo o. s. v., en Del Messing, en ung Pige af god Karakter, som er ledig og nu ønsker en Tjeneste, fire Fag Vinduer, 9 Kammerpotter og en Lieutenant til Hest af

Insergenderne, malet af en meget berømt Maler i Rom under Kejser Trejan, fem store Røgler, en Papirsax, tolv Pund hvid Sæbe, en dito Ko og to unge Faar, en Gaardhund, et udsøgt æstetigsk Bibliothek, en Vugge, 7 smukt indbundne Vejvisere for Aaret 1801. — NB. Sammesteds laves de noksom bekjendte Blodpølser med videre. — Ligeledes: fjorten Snese haardkogte Æg til Trantning, en sort Mynde, en dito fin Kjole tjenlig for en Konfirmand, tre Teltstole, en Bondekarl, som forevisер gode Attester, som vil have Tjeneste, fire Skok ægte Kastagner. NB. de smage særdeles, en Kobber-Potte, to Hatte, tre hvide Strudsfjer, en dito Hønsehund, en rød dito, en sort dito, NB. udmærket skjøn, en blaalig dito, som bider, en Husjomfru, som med gode Kundskaber forbinder en særdeles Duelighed. Attester kan faaes om forlanges, men de behøves ikke, da hun er god nok og udmærket. NB. det bemærkes: Hønsehundene er malede om Natten, Natstykker. — 25 Par Lagener, ikke meget fine, men grove og næsten nye, to røde Slaabrokker, tyve dito god Langkork, som har reddet sit Liv en Gang i en svær Sygdom, da den er velsmagende, billig og har Kræfter, er for en syg Mand og daarlig Mave; en Æske med Penneknive, som kunne godt bruges paa store Kontorer, naar der bliver sat Blade i dem, en Kam, NB. en Skildpaddes Krumkam, en dito levende i Spiritus, NB. seer ud som levende, en stor Bog, en dito i Folio, en dito i Qvart, en dito endnu større, en dito meget stor og forgyldt, trende Pladser i Logen Litr. W.W. til Mad. WWWW's Benefice, to Kameler, femten Ildtænger, en tydsk Bibel, en Gadedørsnøgle, en Lejlighed for en fornem Familie af Stand, to Pund

Pottekæs, en Stalblygte, en Slump Caviar, Badens Grammatica latina, Saxos dito, en Hankat, to Par Støvler af Wiener Bandtæt, NB. anmærkes: de tre ere til venstre Fod og den fjerde er borte, men skal tilsvares, et Skriverbord, en Laas, en Krukke med Asier, 15. Pund Smør, noget harsk, brugeligt til Almisse. Anvisning til at blive rungenert ved Lotterispil, en Kjødgaffel, et Pund gammelt Jern, Birckner om Trykkefriheden, Paine om Menneskerettighederne, den sachsiske Kok, Rinaldo Rinaldini, Glorioso eller den store Djævel, en Lax, to og tyve flamske Sild og Sulzers Theori der schönen Wissenschaften. — Desuden: en Barbeerkniv, en ny Galease, 14 Pund Bly og to og tyve dito Hvedemel, samt en ny Tobaksdaase. Anvises ogsaa en smuk Lejlighed for en honnet Kavaler, som er ude om Natten. Min Kones letsindige Karakter nøder mig til at bekjendtgjøre, at jeg traf hende i en Ting, som er ikke værd at nævne her, men som kommer for Retten. Det er foranlediget af denne Omstændighed, at jeg separerer vores Bo, og derfor stiller jeg mig med det Samme ved disse benævnte Artikler.

En Pige, som kunde gjøre mig fuldkommen lykkelig, ønskes om tre Aar fra Dato, men uden gyldige Beviisligheder skal hun ikke melde sig, da saadanne ikke antages i Pletteſtrædet Nr. 12.

Ærbødigst af
Best.

NB. Alle de nævnte Artikler bekommes hos Undertegnede Best.

* * *

For nogen Tid siden laante Hr. F. L. R., Bøssemager og Borgerkapitain herstebs, mine graa Wellingtonner med samt Dito Vest og en rund Hat, men som jeg var en Nar at laane ud, formedelst at jeg skulde nu gjøre Barsel selv med min nyfødte Dreng; dog nu kan han ikke komme i Kirke og ligger hen ligesom en Hedning. Saaledes gik det mig lige saadan ifjor med Rasmus Kalvekudsk, der traf mig op i Spil først og siden paa en ond Maade gik hjem til Mit og gav sig ud for Lieutenant Flinker, som er mig, hun mærkede dog hans Absurditet og undslap den paatrængende Voldgiftsmand med mere, som er skeet i Absigt at haane mig og min gode Familie. Men nu Bøssemageren, han gaaer nu rask hver Dag og spekulerer fix i mine Benklæder, samt kræver ind, hvor han kommer, og sætter min Hat i Pant. Dette vil jeg dog nu sige: inden fire Uger fra Dato skal mine hernævnte Ejendeles Udlevering igjøres og jeg satisficeres, da jeg ellers gjør en Tort paa ham, som vil klæde forbandet for en Borgervæbning. Det stikker mig kanske, at jeg offentlig nævner ham og formerer en infamisk Affaire imod al saadan ærerørig og syforsandensk Passage. Nu har min Dreng Mæslinger, saa nu kan det da være, indtil som sagt — dog at Hatten udbedes ærbødigst. Jeg fik da rigtig nok god Betaling for hans to Drenge, som jeg lærte op og dannede til gode Naturmennesker, og viste dem omkring i baade de firetyve Specier — efter min Maade — og med Skrift. De drev det dog til Fraktur, men jeg fik en Elloertée, som Franzosen han siger. Nu kan han snyde mig, om han kan; men kjønt er det ikke, bestemt ikke! Jeg kunde godt have været Borgerkapitain,

meget godt, da jeg den Gang havde Brændevin nok liggendes efter min Svigerfader, og de kunde gjerne drukket dem fulde lige saa godt hos mig og saa gjort mig dertil, lige saa godt som den Slyngel, der fortærer min Hat og regjerer raskt og fornemt i mine Kropstykker. Jeg siger rent ud, at det er ikke passende, men tvertimod næsten noget upassende. — Mine Gæs gik fra os igaar, og vores lille Prindsesse, som stod i Vinduet af Porcellain, faldt ned og gik itu paa Hovedet. Det kom af, at jeg smak Vinduet raskt i for den lange Dragoner, som gaaer og gloer immerværk efter mig, naar han veed, jeg er ikke hjemme; meget muligt efter min Kone ogsaa mest, men som har forsikret mig, at hun foragter ham, hvorfor han burde indstille sine vansmægtende Uartigheder, som klæder lige saa slet som at laane mine Klæder og Hat af en Borgerkapitain, da jeg dog er kuns en Lieutenant, og ikke kan faae min Dreng døbt for samme Tings Skyld, hvilket er en gemen Standsning i Opdragelsen.

Den Spørgen, der nu har været efter Rosiner og Langkaal, kan ikke bekommes før paa Onsdag. Dog kan De høre ad.

I Morgen prøve vi Generalprøve paa Julius von Sassen, og paa Søndag opføres Armod og Højmodighed, som nu gjerne kan gaa, da den storagtige Hr. F. Fabian nu er forladt Byen, saa vi kan heller lukke den hele Rolle ude. Det gaaer godt an. Jeg derigerer nu selv det Hele. Paa Mandag indtræffer 40 Stykker fede Gæs og syv pillede Kalkuner. Nu er mine Gryn fortræffelige; dog kan de fattige Folk faae fire Tønder, som ere noget lugtendes, naar de skynder dem, for godt Kjøb; men jeg

giver dem ikke bort, da de allerbedst kan bruges til Gjødning.

Maa jeg nu bare bede om mine Wellingtonner og min Dito nye Hat.

Ærbødigst
Ole Amallia Flinker.

* * *

Forgangen Morgen tidlig gik Vejret fra min Mand, salig Jonas Rift, som var en meget god Kristen. Han har havt det ondt nok her i Live, hvorfor nok kan vides, at de Ugudelige triumfere. Men min Trøst er den Tanke, at de kan ikke gjøre mig Noget, da jeg sidder i uskiftet Bo. Gamle File hugges op. Ogsaa vaskes Handsker, samt varme Æbleskiver til en efter Tiderne passende Betaling. Dersom en Rodemester ellers har Lyst, saa er jeg ikke utilbøjelig til at indgaa i nok et Ægteskab, da jeg nu har Løb i de Sager. — Det anmeldte Bal en masque gaaer ikke nu formedelst min tunge og billige Sorg. Condolence frabedes. Ligeledes en Sørgekappe til Leje for 24 ß, paa egne og Stedbørns Vegne.

Sørgeligst
Petrine sal. Rift fød Raballer.

* * *

Den 1. August fødte min kjære Kone lykkeligen et Drengebarn, som snarest muligt skal døbes og kaldes Inger Andreas Jengersen. Begge ere sunde og friske og Moderen ligesaa — samt Drengen, som befinder sig meget

vel. Hvilket til Vedkommendes Efterretning herved ikke undlades at bekjendtgjøres

J. F. Jengersen.

*   *   *

Maal til en Ligkiste-Inskription.

Paa Pladen.

† †

A. B. C. Ditlev Stjerneskud. Skræddermester.

O, din Stav er brudt!
Ak, din Naal er brudt!
Dødens Persejern har Du fornummet!
Hvorfor maatte Du dog ikke her,
Du, som var baade mig og alle de Andre saa overmaade kjær,
Smage lidt af Fløbeskummet,
Som Dig Livets mange skjønne Glæder gav?
Smerter findes der i Dødens Hav!
Men din Dyd som Skrædder var bekjendt! —
Derfor var Du elsket. Nu er Kjolen vendt!
Evighedens Ærmer ere syede!
Dødens gamle Knaphul sprættet op!
O, den ædle skjønne Krop,
Hvoraf alt for tidligt Sjælen flyede!
Intet kan mig her saa stærkt fortryde
Som den Tanke, at min Ven
Aldrig kommer mer igjen! —
O! — ak! — den, som føler med mig Arme!
Veed vel selv, at Sorgens kolde Varme

Er en saare usel Trøst mod Jamrens Pil.
O — beklager

Deres meget hengivne
Jacob Peter Zihl
Mælkehandler boende paa Hjørnet.

NB. Jeg indseer meget vel det paafølgende Ralieriement, men da jeg med Tavshed foragter saadant.

* * *

Jeg er kommen under Vejr med en gyselig lav Nedrighed, som er denne: en ond og slov Person*) har forskjellige Gange fundet Fornøjelse i at gjøre sig tilgode ved en sig meget libt skikkende Morskab paa min Bekostning. Samme har nu drevet det i den Høide, at jeg skal i forrige Uge, med en Højde af 73 Tommer, som beviser det Urimelige i Digtet, have gaaet forklædt paa Gaden som et fire Aars Barn, for at Ingen skulde kjende mig, naar jeg kom og gik ned fra Trappen, hvor Mdsll. Ahorn boer, som jeg efter Rygtet er en fortrolig Ven af; — men det er en af den nyere Tids græsseligste Paabedigtelser. — Og saa græsselig desuden, at jeg, om jeg virkelig var kun et fire Aars Barn, dog neppe kunde falde paa at tro samme; thi for det Første, pro primo: hvor kan noget Menneske, som er 73 Tommer høj, passe Klædningsstykker med et fire Aars Barn, eller — posito, jeg sætter ogsaa, at dette var muligt, at da Nogen kunde tro, jeg vilde være saa dum, ja næsten enfoldig at bilde mig ind, at jeg, da jeg næsten er lige saa gammel, som

*) Jeg veed meget godt, hvem det er, da det sagtens er en af Nutidens Lapse, som vælter sig paa Folk.

jeg er høj, nemlig 72 Aar, skulde være saa forblindet af Forfængelighed at kunne tro, at Nogen skulde mene, at jeg lignede et pur ungt Barn, om samme endog var ualmindelig stort. Men Alt dette fraregnet, hvad urimelig Passiar der ligger til motiverende Grund for en Beskyldning, som egenlig er lige saa fornærmelig som dum og impertinent, derom kunne vi bedst overtydes ved grundigen at analysere os om anden Hovedpost i Beskyldningen, som er denne: „For at Ingen skulde kjende mig.“ — Her haaber jeg, at det skal lykkes mig at fremstille den skumlende Nidding i sin hele Afskyelighed. — Aldrig kan noget Menneske udgrunde eller finde Bund i en saadan Skurks bundløse Nederdrægtigheder! — Det er Takken for saa megen Artighed imod en saadan Slyngel ved alle Lejligheder. — Hver Nerve skjælver i min Sjæl, og Hjertet brænder med Bredens Luer, som det hedder i Robert oder der Mann. Dog til Sagen. Men først, Apropos: Samme Uhyre fandt ogsaa paa 1807 at sige, at jeg, da Slaget ved Kjøge begyndte, skal have forklædt mig som en 13 Aars Bondepige og paa den Maade undgaaet Fangenskab. Skjøndt nu heri ikke er slet saa megen Lumpenhed, da Tingen for en Del er sand, at sige ikke for at undgaa Fangenskab; men det var lidt før Bataillen, at jeg besluttede mig til det berørte Krigspuds, blot for at udspionere hos Englænderne, om de havde Kugler for, samt om Kuglerne vare af Jern, og sammes Kaliber o. s. v. for at kunne derefter tage mine Mesures. Men den æreskjærende Hen- og Absigt sees dog klarlig, som dog slog Klik, da jeg, Gud være lovet! er æstimeret af mine Foresatte altfor meget til det, baade før og især siden. Men

til Sagen: Som Rygtet siger, har jeg — men det er udspredt af en bekjendt Filur og Skurk, det erklæres herved! — har jeg altsaa for ikke at blive kjendt paa Gaden, naar jeg kom fra eller gik til Mdsll. Ahorn, derfor iklædt mig som et fire Aars Barn.

Det Lumpne og Afskyelige ligger her saa klart for Dagen; thi: pro 1mo, først maatte Mdsll. Ahorn holde mig for et Fæ, om jeg kom og bød mig til, som et fire Aars Barn, at ulejlige hende med mine Besøg.

2do, hvad skulde jeg hos Mdsll. Ahorn som et fire Aars Barn — risikerede jeg ikke Trappernes Nedsmidelse, inden jeg kunde komme til at opklare mig? —

Endelig 3tia: veed jeg, og med Overbevisning, at det er Løgn, da min Samvittighed siger mig det. Aldrig tillod jeg min Handlemethode at gaa udenfor det Lovformelige; men Forklædninger og mere er langt der udenfor, saa at han burde bedømmes med 3 Mark, i det Mindste.

Saaledes har jeg da med Kulde og med tapper og ærerørig Fermitet viist og beviist, at Satans Magt, med Nedrighedens Instrumenter, som gjerne befindes villige, hvor Lejligheden vises, ugjerne og meget nødig tæmmer sig, hvor pirrende Raadhed finder Sted.

Dog endnu Et: behøver jeg at forklæde mig for noget Menneske paa min lovlige Vej? — og overalt — det Hele er noget dumt Sludder! —

Bedes Indrykket. Skjøndt Ubenævnt, dog bekjendt som

Deres hengivne
D.

NB. Da jeg veed, at det interesserer Deres Velædelhed: min Søns Kones Søster fik Ondt i Nat Kl. 1, og Kl. $12^1/_2$ havde jeg den store Glæde, at høre den Spædes første Skrig. Dog om Morgenen — saa havde jeg hørt feil, det var min Kone.

* * *

Da jeg vil gjøre Relighed for mig og Mit, da min Honnettetet og Ordenlighed er bekjendt iblandt Mennesker, som oppebevare en sand og inderlig Agtelse for Dyden under enhver Skikkelse, da det ikke ligger i min Karakter, som en enkelt Lem af Kloden, at snyde noget Medmenneske, hverken paa den ene Maade eller paa den anden; men Prekeverthed og Orden er mig Nummer 1 i de gjensidige Forpligtelser, som Verdens fornuftige Skabninger skylde hinanden, saa udbeder jeg mig, at Alle og Enhver, der maatte formene sig at have Noget tilgode hos mig, vilde behage at henvende dem til mig jo før jo hellere, da jeg vil gjøre dem min Undskyldning i den nedrigste Ærbødighed, fordi jeg aldrig seer mig i Stand til at betale her i Verden — men jeg har en stor første Prioritet i den anden; dog maa de Kjæltringer, som maatte formene sig hidtil at have havt Restancer hos mig for bekommede Sager, vide, at jeg ikke har Lyst at lade mig tage ved Næsen længere, og hvis de ikke indfinde sig med fuld Betaling, især Hr. Skomagermester Herman Slaafgut, da vil jeg offentlig lade avertere hans saa vel som de øvriges fulde Navn, Kald og Levebrød i Aviserne, saa at deres Uefterrettelighed i Pengesager skal vorde dem til Spot og Spe for hver retsindig Mennesketen. NB. Mit Kommis-

sionskontor, hvori Mestere kunne faae Drenge og Drenge Mestere, staaer som sædvanlig aabent; for skikkelig Opførelse fra begge Sider kan indestaaes af

Lars Strut Beutel Steirum,
der lever af sit Eget,
boende i Smallegaden paa Kvisten.

* * *

Under 14de Hujus er jeg i et offentligt Blad, der ikke utydeligen gav tilkjende, at det var mig, de mente, blevet anseet med nogle højst naragtige Bebrejdelser, som jeg dog skulde have leet ad, om de ikke havde været af den Natur, at min Æres Beklejnelse paa samme beroede. Nemlig at jeg forgangen under 1ste Hujus skal have skaaret en Dames Ligtjørne af og da givet Anledning til at hun mistede den ene Taa, ved det at jeg ved et uoverlagt Plaisanterie og Skjemt skal have skaaret den ene Taa bort fra hende. Hvis Nogen kan overbevise mig derom og bevisliggjøre Saadant, da skulde jeg være ham usigelig forbunden; men da det Uheld passerede i Mørke, som her sigtes paa, og det desuden ikke egenlig var nogen Dame, men en Langværens-Karl, som heller ikke behøvede 10 Tæer, da et Menneske af den Stand gjerne kan hjælpe sig, naar de Andre ere solide, saa advares herved Vedkommende, at de ikke bliver mig for grove med deres Stikkerier, som jeg nu er ganske kjed af. Jeg kan vel skjære af Vanvare et Menneske et temmelig uhelbig stort Hul i en Fod, men det bliver dog aldrig større end den Foragt, hvormed jeg til Dato altid skal møde enhver jammerlig og ildesindet Malice. Jeg har hidtil levet anstændig af min Kunst,

men siden den uhelbige Landmands-Affaire gaaer det tilbage — ja det gaaer tilbage. Men under 14de Hujus er jeg af Magistraten meddelt Bevilling som Fiskeblødder, og mit Lokale er stort nok dertil, saa opvartes der nu foruden om Dagen hos mig med Barbering og om Aftenen fra 7 af med Dands, Punsch, The og Sukker, varme Æbleskiver, sorte og hvide Pølser, skaarne Smørrebrødre og tre Musikantere. Formedelst Forandring af min Bopæl er jeg sindet at skille mig ved min Moralitet i 4 Hefter, min Datter som hun var i 2 Dito, alle Kobberne til Jomfruen La Pusellin d'Urlang, som var min Kones eneste Medgift, da jeg førte hende i Triumf ud af Nonneklosteret. 3 Par ungerske Støvler, en Kasse Congothe med Tobak. Et Haandbibliothek 400 Bind at sige Hylderne. Et komplet Spisekammer med 6 røgede Oxetunger, 4 Skinker, 1 skuret Kjedel, 7 Kalvefødder syltede i Gelee, 4 Kalvehoveder, 1 stor Allonge-Peruqve paa Krog, 10 friske Brød, 33 Champagne-Glas med Vin i, en Gjedde, 7 Aborrer, 17 stegte Kramsfugle, 1 Fjerding Smør, angrebet, 4 Dito fulde harsk med Orm i, 1 Stuepige, 1 Kokke-Dito, Hovedet af min Kone ind ad Døren — Alt i hollandsk Smag malet af min Søn, som er en Hollænder paa Sværd-Siden. (NB. paa hollandsk Lærred med sværr gammeldags Ramme.) Mit eget Portrait, saa snart samme kommer fra Udstillingen, hvor det bestemt ikke er for at glimre, men bare for den svære Philipences Skyld paa Hagen, som Maleren fandt saa morsom. Malet i den italienske Maneer, men ikke med Snørkler.

* * *

Jeg blev temmelig overrasket igaar Aftes, da jeg gik forbi Pistolstrædet, hvor der stod En, som kjendte mig og strax skjældte mig ud for en Kjæltring, samt nedværdigede sig meget dybt og greb til det Uanstændigste, hvormed samme daskede mig i Ansigtet. Skjøndt det var en Fruentimmer-Gestalt, saa blev jeg dog strax vaer, at det var min fraskilte Kone, som hedder „Ane med Syringen." — Nu er min tjenstlige Begjæring, at hun vil blive mig fra Livet, samt om muligt snart indfinde sig og hente hendes Barn, da dette vores Kjærligheds Pant ellers kan gaa for mig, hvor hun vil. Som sagt er, hun lyder Navnet: „Ane med Syringen." Men aldrig skal jeg nedlade mig til Stiklerier. Hun veed, at jeg en Gang har baaret hende paa Hænder og Fødder, men alligevel lønnede hun mig med det, som især lykkedes hende, da hun fik mig narret til at ligge paa Kvisten.

Ærbødigst
Pet. A. Dingle.

*   *   *

Et Rygte er udbredt om mig, Ondskaben er stor — hvo skulde have tænkt det!!! — Men Nedrigheden skal ramme sin Løn og Synden af Bagtalelse og lav Bagtalelse skal bortfejes og henvejres som Avner for Vinden og Mel udi en gruelig Stormgangs Malestrøm — min Vrede er grændseløs — Gud give at jeg kunde annamme Spor og Fingre udi den haanlige Nidding, som i Sligt haver beteet sig, mig til Skjændsel og Skam, min Næste til Mistro paa Dyd og Redelig i denne hardt betrængte Verden; dog vi ville ikke klynge og klage forgjæves —

vi ville lade Verdens Foragtelighed følge den nederdrægtige Lux, som har anmastet sig til mit Navns Beklikkelse saa vel heden som deden. — Sagen er kortelig denne — giver Agt, o kjære Venner! saa at jeg kan vinde Eders Agt igjen: Jeg skal have forfærdiget en Ligtale over en honnet Kristen, som jeg ikke skal have forfærdiget; thi en Mand, som boer i Kjøbenhavn og er almindelig bekjendt som en stor Taler, skal have forfærdiget den Tale, som jeg har forfærdiget. Nu kommer der da rigtignok en misundelig Kjæltring med sine skosende Anmærkninger og kaster mig to Sider lige i Næsen udi et vist kritiserende Blad; paa den ene Side sætter denne Mand den anden gode Mands Tale, og paa den anden sætter han mine Tanker — er det nu ikke uhonnet? — Tankerne ere mine egne — det veed Gud de er! — hvorfor man nu vil fradrage mig den tilbørlige Berømmelse, som jeg dog tilkommer; thi den Dosmer kan jo dog lukke sine Øjne op og se, at mine Tanker ere henvendte til en anden Person eller Ting udi Persons Sted end Mandens Tale, og det er jo dog ikke min Brøde, at han har tænkt før jeg. Lad nu denne Sag jevne sig selv — men jeg er dog gruelig vred i Parykken — thi Formastelighed er stor imod en saadan Mand som jeg, ja ingen Bryggerknægt kan være mere lumpent behandlet af sin bedste Kunde, end jeg er behandlet af et saadant Kryb, som jeg med Tavshed foragter.

Brauer.
Besørger som sædvanlig alle Helligdage behørigen definerede i et blandet Tungemaal paa slet Papir.

Til
Dem, som kjende Sagen.

En, med Bur til, stor Papegøje, som kan tale og snakke, at sige naar den vil — ønskes i Følge Kommission til Kjøbs, helst for Intet. Men den maa være stor og med Bur til, samt kunne snakke f. Ex. om Vejret — om Komedien o. s. v. Jeg er ene Mandfolk i Huset og har Ingen omkring mig uden mine to Piger, og jeg forlanger derfor intet Andet her i denne Verden end en med Bur til stor Papegøje, som kan snakke.

*　*　*

En ung Mand af god æsthetisk Dannelse, som maatte have Lyst til at gaa Ærinder, kan melde sig i Svabakker Gyden langs op ad Trappen, hvor der sidder en Pudel og gøer, men som ikke bider, da samme er malet.

*　*　*

Til en let, suffisant, durabel, stor og stærkbygget Wienervogn, som for en enlig Wienerherre og trende Fruentimmer, viser Undertegnede en Kjøber, at sige — imod Diskretionen først, ellers ikke. Jeg veed nok, at jeg forleden Morgen sagde Mad. Agnete Fix Noget, som hun ogsaa rigtig tog imod, — men jeg fik — ja det er nu det Samme — man narrer mig en — to — tre — fire — fem — maaske sex Gange — men saa sige vi stop — som er mit Navn nemlig

Ad. F. Stop.

NB. Hvem mon det var, som rendte mig i Kjælderen i Aftes, saa min Hat faldt i Kartoffel-Ballien og mit Hoved kom til at ligge i Skjødet paa Madamen? — mon det var honnet? — jeg veed ellers nok, hvem det var, —

naar jeg nu nævnte ham? — saa var han jo dog blameret — jo — det var rigtignok en net Streg af en Broder!

* * *

For Opdageren af, hvem den Person var, som igaar Aftes paaførte mig en af den sildigere Tids infameste Alterationer, loves herved en meget anstændig Douceur. Jeg gik over Gaden for at hilse paa min Broder, som er bleven Assessor ved den gule Feber, da han nu er saa overordenlig glad over samme, men idet jeg tager ham i Haanden, saa flyver en Skomagerdreng igjennem os og slaaer en af de bekjendte saakaldede Knald-Tingester af lige for Begges vores Næser. Jeg mistede min Fatning og min Broder, Assessoren, sin Tour. For Opdagelsen af samme kan man ligeledes vente en god Diskretion og Navnet fortiet.

Min Broder gratuleres herved paa det Hjerteligste — som blev glemt over det nedrige Spektakel.

Jeg saae meget vel, at det var den samme Dreng, i det Mindste hans Skjødskind, Hue og øvrige udelikate Fripostighed, som røbedes forgangen ved at løbe foran mig en Morgen, jeg trak op med min Kohorte til Auerspiller-Porten, og bestandig uagtet de kjærligste Vink og Varsler fra min Side, at lade Sagen bero, dog blev ved at tirre mig og stikke mig Regningen for Næsen, som var paa lumpne fem Mark — en Opførsel, der saare lidt viser allermindste Frugt enten af Søndags eller Mandags Skolegang (man exkusere den Smule Sarkasme!). Jeg har herved kun godhedsfuldeligen villet advarsle velbekjendte

unge Frisksfyr; kommer han een eneste Gang igjen, da ve! — Ve ham! jeg siger ikke mere. Jeg vil ikke gaa videre end: Om jeg nu havde været frugtsommelig? Kunde jeg ikke lige saa godt have været et Fruentimmer? — En Gysen gjennembæver mig

Med sand Agtelse
John v. Ellenbidger.
Lieutenant i Waterloo-Legionen.

* * *

Til Kjøbs forlanges

en Mand med et alvorligt Udvortes, lidt graahærdet, derhos en Del skaldepandet, nogle vældige Furer og Rynker udi Ansigtet, har han selv et langt Skæg, da var det saa meget des bedre, han kan gjerne være stum, og paa Tændernes tilbørlige Antal sees ingenlunde; Klæder behøver han ingen af. Naar en saadan Mand vil melde sig hos Undertegnede, da kan han faae tredive Rigsdaler strax for sig selv (NB. samme Penge maa udsættes for hans Børn; thi han skal leve af Rødder og Vand). Han skal bruges til at liste sig om i min Have, hvor jeg har anlagt en Eremithytte, i hvilken samme Subjekt skal agere Eremit. Han kan være forsikret om en honnet Omgang, og naar Vinteren kommer, skal han blive taget ind. Jo stillere han kan være og jo mere mager, blegnæbet og udtæret han seer ud, jo bedre vil det være for det Pittoreske. Anmodes jo før jo hellere at melde sig; thi nu er det paa den Tid, da man skal have en Smule landlig Plaiseer og uskyldige Glæder i Naturens overflødige Skjød. Findes hver Dag paa mit Kontor i Gothersgaden Nr. 711 i Kjælderen,

hvor udsælges til alle Tider gamle Klæder, saa gode som nye, alle mulige Kunstsager og de udvalgteste Bogsamlinger, neppe rørte, Alt til billigste Priser; forsikres billigste Behandling; item paa mit Landsted paa gamle Kongevej, Saligrolighedslund, hvor Eremiten behageligen kan tage det Nærmere i Øjesyn.

Engryd Faulebogaard.
Marchandiser.

* * *

Ved at staa forgangen Dag paa Rundetaarn, hvor jeg egenlig var gaaet op paa en Maade i Desperation for om muligt at springe ned igjen, at sige i eet Spring, formedelst nogle forefaldende Fortrædeligheder, saae jeg et Sted, hvor Jernværket har et saa stort Hul, at igjennem samme gjerne et Barn kunde passere. Jeg gøs ved Tanken og gik ned for at advare Vedkommende.

Med sand Agtelse
Jørgen Sophie Greis.

P. S.

Ligeledes forgangen Dag gaaer jeg, temmelig anstændig klædt, forbi og tænker paa ingen Ting; som jeg vil se i Vejret, da jeg for en Lettelses Skyld nok holder af at nyse imellem, og det aldrig slaaer fejl, at jeg nyser bare ved at se i Luften — som sagt, da jeg vil se i Vejret, bliver jeg en vis Person vaer, som stod udover Rækværket og saae ned — og saae lige ned i begge mine Øjne. Da jeg ikke i tænkelig Maade agtede at fornærme ham, saa blev det mig yderlig paafaldende at erfare, at han spyttede

mig ned, saa det rammede mig lige ned i mit Halslinned, hvori min sal. Kones Portrait sidder i en Basrelief som en Slags Brystnaal eller Pretension, og ramte hende lige paa Basreliefen. Min Agtelse for en Person, som er mig saa kjær, at jeg ikke kan beskrive det, forbitrede mig meget, og jeg besluttede, at han skulde føle en brav Ægtemands Ømfindtlighed. Jeg løb med hele hans paasiddende Fornærmelse paa staaende Fod op i Taarnet, men da jeg just vil til at overfuse ham med nogle af de under Opgangen paabelavede Grovheder, samt med min Stok slaa ham lige over Nakken omtrent, saa har Mennesket af Frygt for min blodige Hævntørst fundet Lejlighed til at eschalpere mig, formodenlig ved at benytte det Tidsrum, da jeg løb op indværts, til at springe ned paa Gaden udværts. Da jeg ikke traf ham der, formodes noget Sligt. — Min Rasenhed havde nær bragt mig til at sætte ud efter ham, men jeg vilde ikke, men svoer en Ed: Jeg tørrer ikke min Kones Pretension af! — Ham skal mit hævnlystige Blik søge overalt paa Jorden, ham skal min Arm tvinge til at tørre mig af, enten paa denne eller hin Side Graven, da han ikke maa tro, at jeg vil for Intet gaa min hele Livs Løbebane som et Svin.

Ærbødigst
Jørgen Sophie Greis

* * *

I Mandags Formiddags kom jeg Undertegnede gaaende fra Østergade, drejer om til venstre og lader det Meste af Kongens Nytorv ligge paa min højre Haand, saa at jeg altsaa skred lige over ad Hovedvagten til. Nu

har jeg gjerne for Skik, at jeg stiller mit Uhrværk efter Hovedvagtens, som da med Flere er Tilfældet og kan ved mange særegne Affairer være nyttigt — kort om, det var just Kl. 10 bestemt, da netop min Uhrstilling husker mig derpaa, som var til Dels Aarsagen til, hvad der passerede. Som jeg nemlig staaer og stiller Uhret, faaer jeg paa een Gang et højst upassende Foos — Skrab — Tørning, hvad man nu vil kalde det — jeg vil hverken udskjældes af Sprog- eller Litteratur-Venner eller -Fjender for et Ords Skyld — det erklæres herved forud — saa vil jeg hellere holde op — meget hellere — langs opad mit højre Skindben. Jeg tog strax til Gjenmæle med disse Ord: „Av! for den sorte Syge" — hvilket da under slige Omstændigheder ikke var saa underligt; men i samme Moment erholder jeg et Puf midt i min Pande, saa at begge mine Øjne paa en Maade løb i Vand derved. Tingen var denne. En Slagterdreng kommer gaaende med sit Trug paa Hovedet; men disse Fyre ere gemenligen nysgjerrige og skal glo om efter Alt, hvad der passerer. Bedre var det, at Sligt undlodes, da dog slige Personer ikke kunne bilde sig ind, at de ere ene her i Verden, men det skulde man tro, de troede, da, naar jeg vil gaa baglænds med et Trug paa Nakken, dertil udfordres, at der maa ingen Folk være paa Gaden. Nok er det, jeg, som staaer paa lovlig Maade og stiller mit Uhr — da Punktlighed er Noget, jeg præfererer for Alt i Verden — kunde ikke se den kjødslæbende Yndling, som grinende over et Slagsmaal mellem to Hunde gik bagværts og saaledes 1) spankulerede mig til Præjudice langs op ad mine Ben, samt derhos 2) ikke

undlod at slaa mig en stor brav Bule i min Pande med mermeldte Trug.

Jeg vilde kun forvolde ham og maaske hans Ryg med en lidet morende Rekognition af hans Mester, naar jeg nævnede ham, derfor og saasom jeg, om jeg saa stod paa mit Hoved saa vel som paa mine afskrævlede Ben, ikke kjender eller kan signalisere Personen, da mine Øjne løb saa saare heftigen ud i Vandet af det mig paa saad Maade bibragte Slag, saa tier jeg for denne Gang. — Men jeg kan forsikre mine Venner og Velyndere, at dette er Oprindelsen til, at jeg har Bind om Hovedet, og ikke det, at jeg blev funden i Rendestenen siden efter om Aftenen, da samme ikke var mig; hvilket bedst kan bevises dermed, at jeg aldrig har saaledes ligget paa noget offentligt Sted. Jeg mærkede meget vel, at der blev fniset af mig, da jeg traadte indenfor Døren, men den stille Fred, som hver ædel Mand gjør sig egen ved Moralitet, skal altid være Hovedformaalet for mine varmeste Bestræbelser. — Af en Fejltagelse har En taget min Hat, som var bedre end hans; faaer jeg den ikke i Morgen, saa river min Kone Hovedet af mig, og saa kan han beholde den.

Andres Jorsing.

* * *

I Torsdags Eftermiddag 3 slet fik jeg udenfor et Hus i lille Pillegaden, som er blaamalet, med grøn Port, 4 Etager, en Kjælder paa hver Ende, Trappen midt paa Huset, hvorpaa sad en hvid Kat og paa Skorstenen 3 à 4 Duer — formodentlig Maanneds — ud fra Vinduet i 3. Etage en Skaal koldt Vand over Hovedet, uden at jeg

er i Stand til at begribe Aarsagen, da min Vandel altid bliver sig selv lig. Denne lave Adfærd kunde Ingen vente sig, som gaaer sin Vej stille frem. Jeg finder mig derfor nødsaget til herved at erklære: at jeg holder mig for god til Sligt, og er jeg fra Dato altid forsynet med en god Ziegenhainer-Kjæp, naar jeg gaaer ud, saa at Intet skal hindre mig fra, hvis Sligt oftere indløber, at sætte mig til Modværge.

Niels Binger.

* * *

Jeg har herved den Ære at meddele til et humant og fintfølende Publikums Kundskab samt de af mine Venner, som ville gratulere min Geburtsdag, at jeg ikke med nogen Bestemthed kan sige, naar den falder. Paa de tvende Dage 7. April og 27. Maj er jeg født og døbt, men hvilken jeg er født paa, og hvad Dag jeg blev døbt, derom kan jeg ikke med Vished vide Noget, formedelst at min Amme har solgt den lille Bibel, hvori det staaer, for Beslagets Skyld.

Apropos: Jeg vilde kjøbe mig en god durabel Landejendom. Hvis En vil understøtte dette Forehavende og laane mig en tyvetusind Specier mod maanedlige Afdrag, saa vil jeg foruden fri Vask etc. give ham nyttig Beskjæftigelse i Haven, da Bevægelse i fri Luft er noget af det Sundeste. For god Omgang med en dannet Familie uden Børn indestaaes.

* * *

Ægteskabs-Tilbud.

En ung Mand paa fem og tyve Aar med god Formue, som han sandsynligvis inden den næste Klasselotteritrækning er Ejer af, samt temmelig moralsk Karakter, der ved gode Vidnesbyrd kan erfares, ønsker at indlade sig i en højst lykkelig ægteskabelig Forening med en ung Pige af god Familie og god Formue, NB. reel. Men hun maa være Elsker af Børn, da uden samme ingen ægteskabelig Lykke kan finde Sted. Og mange Børn om muligt. Tillige ønskes i ovennævnte Tilfælde, som strax skal blive bekjendtgjort, et Hus, 3 Etager højt, hvor der er højt til Loftet, da min Kone skal være af høj Statur. Et Bibliothek, en Malerisamling og 4 Papegøjer i Bure, en ny Karethy, 6 Spilleborde, et Spiseborb til 30 Personer, et Billard, 2 Rideheste, 4 à 8 Kjøre-Dito, Alt velkonditioneret. En stor Gaardhund, 2 Kaner, 4 Kammerpiger, som ogsaa maa være Elskere af Børn, 1 sort og 3 hvide Tjenere. En Husnar, to Snyltegjæster, en Huslærer, helst en Seminarist. Da deraf kan erfares, hvorban jeg agter at hellige mig ganske til et stille Hus- og Samlivs yndige, rene Glæder, saa veed hun, hvad der kan ventes i Henseende til Ovenmeldte. NB. Alt i Fald jeg vinder Gevinsten, som formodes, da det dog en Gang maa komme.

Men hun maa se godt ud og være Elsker af Børn.

Pille Fransker,
paa Hjørnet af Skvatgyden
og Dinglegyden

P. S.

Nej! naar jeg tænker mig om, saa vil jeg dog lade det Hele fare, da jeg er for ustadig for en Kone.

Prolog og Epilog

til

C. N. Rosenkildes Aften-Underholdning.

paa det kongelige Theater den 26. December 1828.

Forfattede og fremsagte af ham selv.

Prolog.

Smørumnedre.

Han underholder nok i Aften, som jeg hører,
Han — denne Rosenkilde — som ifjor en Gang
Fik mig sat paa Theatret, og som sang,
For ret at vise, hvad han fører
— Den smukke Herre — i sit Skjold,
Den samme Vise her paa saa profane Brædder,
Som jeg har skrevet selv og sjunget meget bedder.
De husker nok:
„O, Pige! som min Sjæl at kjende lærte,
„O kald mig Du! o kald mig Du!"
De husker den vist nok, ej sandt?
De vil dog tilstaa, det var mer end ugalant,
At det, som i en fyrig, men honnet Passion,
Var destinert en sød og elskelig Person,
Som var mit Alt, mit Hjertes rene Væsen,
At ta'e det fra mig lige midt for Næsen,
Og syng'et her i en Komedie?
Det maatte blive mig mit Livs Tragedie!

Det blev det ogsaa, derfor gaaer jeg ene
Endnu i Skolehuset som i Verdens Ørk;
Thi Pigen havde været her og seet den Tyrk,
Og hørt ham synge Visen. Morg'nen efter
Gaaer jeg til hende, som hun staaer
I Gaarden og gi'er Hønsene, den hulde Maard!
Jeg lod nu i bemeldte Kvad mit Hjertes Kræfter
Fortælle, hvad de sukked' efter.
Men naar jeg sang de Ord: „O, kald mig Du!"
Saa lo hun, saa det var en Gru;
Og da jeg gjorde saadan — lo hun osse,
Jeg stod der næstendelen som en Tosse.
Jeg kom slet ikke ud af første Vers,
Hun slog mig hele Frieriet hen i Skjerts.

Jeg var strax efter selv herinde — og
Desværre blev jeg snart paa Tingen klog.
Nu har jeg listet mig herind i Aften,
Blot for at spille ham et lille Puds,
Den smukke Fyr, Hr. Selvfilosofus.
Hør: vil De hjælpe mig? Jeg veed, hvad der kan bringe
Ham rent fra Lune, Vid og Sands,
Saa han gaar fra'et, Monsieur Gale-Frands;
Le ikke af ham! ikke alt for meget!
Og brister Rogen ud, saa hys ret stærk!
Saa ligger Kunstens hele Spilleværk.

Jeg taler ikke saa af nogen Hævnesyge,
Men, som en Kristen, for at bedre ham.
Han er forkjælet, saa det er en Skam.

Hvad Andet vel end Deres altfor store Gunst
Har ham forført til slig en Misbrug af sin Kunst? —
Ak! havde det ej været, stod det bedre
Den Dag i Dag med stakkels Smørumnedre.

Jeg be'er: tag ej min altfor store Frihed ilde op.
Maaske jeg her har spilt mig selv et slemt Spilop.
Man løber surr saa vel med et indskrænket Ho'dtøj
Som man usikker gaaer i altfor snevert Fodtøj.

Epilog.

Hvad min Prolog Dem har forklaret galt,
Det bør min Epilog om muligt rette.
Og hin har, om jeg mindes ret, fortalt,
At Deres Bifald har fordærvet Alt,
Hvad der hos mig ej hørte til det Slette.

Dog nej! o nej! Den Mening er ej rigtig!
Nej! Deres dyrebare Gunst
Er ikke for mig selv alene vigtig,
Men den er og nødvendig for min Kunst.
Jeg som et Forskud den betragter,
End ufortjent; men i min hele Tid
Jeg ved en ufortrøden Stræben agter
Dem at betale den til sidste Hvid.

Dog — kort er Livet, Kunsten den er lang;
Og posito jeg sætter,
Jeg kommer ej saa vidt, at jeg en Gang

Min hele Gjæld til Dem udsletter,
Da holder dog den Lærdom Stik,
Som Figaro mig monne give:
Før skal jeg evig Deres Skyldner blive,
End nægte Gjælden noget Øjeblik.

En Retsscene i Paris.

Fra vor egen Korrespondent have vi*) modtaget følgende Skrivelse:

Paris den 23. Januar 1859.

— Mere morsomme Breve, siger Du, og understreger Ordet, for at jeg ikke skal lade det falde til Jorden; Du maa dog være rimelig! hvor skal jeg tage det Morsomme? Det findes ikke hvert Øjeblik paa min Vej. Skal jeg passe mine Ting ordenlig, saa bliver der ikke megen Tid til at gaa paa Jagt efter noget Morsomt; og det findes netop sjeldnest, naar man jager efter det.

Igaar var jeg, ja det er jo sandt! igaar oplevede jeg jo dog Noget! Nu ja, mig morede det! — Det skal jeg opvarte Jer med. Det vil altid fylde lidt i mit Brevs Postskriptum.

Jeg drev om hele Dagen saa godt som; men saa traf jeg sammen med S—, han vilde op i Politi-Retssalen

*) ɔ: „Illustreret Tidende", til hvis 1. Aarg. Rosenkilde havde skrevet denne fingerede Korrespondance.

(Assiseretten, troer jeg den kaldes) og opfordrede mig til at gaa med. Der kommer L— hver Tirsdag, sagde han, og det var ham om at gjøre at faae fat paa ham; han havde laant hans Kalmuks-Overfrakke, og han maatte dog have den igjen, syntes han, skjønt han tvivlede om — — — Du kjender jo vor skikkelige L— og saa veed Du jo, hvad det var, han tvivlede om. L— var der ikke, men derimod stod der en Urtekræmmer for Skranken og foredrog en Klage for Forhørs-Dommeren. Det skulde Du have hørt! Jeg vil forsøge paa at gjengive hele Scenen saa tro, som min Hukommelse endnu har bevaret den.

Urtekræmmeren, en meget lang, tynd Figur, noget skeløjet. Han er særdeles omhyggelig, endogsaa noget elegant paaklædt: har Glacée-Handske paa den ene Haand og den anden indsvøbt i et hvidt Lommetørklæde med Kniplinger. Han taler meget hurtig.

Dommeren: Naa, hvad er det nu?

Urtekræmmeren: Det skal jeg tage mig den Frihed at meddele Retten, ganske saaledes som det Hele er foregaaet. Undskyld — min højre Haand —

Dommer.: Ja det kommer nu ikke — hvad er det?

Urtekr.: Jeg skal i Øjeblikket — blot jeg maa — Sagen er nemlig denne. Det var Nytaarsdag. Saa er der gjerne en Del Mennesker i min Boutik, og deriblandt var der en Madame, en Madam Donture, en Familie af min Kone, det vil sige langt ude, hendes Søster har nemlig for et halvt Aar siden været gift med min Kones —

Dommer.: Til Sagen!

Urtekr. (forplumret): Jeg skal strax — tillad mig: Sagen er, at Madam Donture, hun spurgte om Konfekt-

Svedsker. — Vel har vi Konfekt-Svedsker, svarer jeg, og saa siger jeg til en af mine Kommis': Hvor staaer Konfekt-Svedskerne? — Konfekt-Svedskerne? svarer han — der højt oppe, øverst, siger han; det var mig nu om at gjøre at expedere Madam Donture — for —

Dommer.: Til Sagen!

Urtekr. (mere forvirret): Det er Sagen, Hr. Dommer! Det hører aldeles med til Sagen, for jeg skal have den Ære at sige Hr. Dommeren, havde ikke Madam Donture netop forlangt Konfekt-Svedsker, saa var det aldrig skeet, det nemlig, som jeg nu skal have den Ære at — strax at tage mig den Frihed at —

Dommer.: Nu da?

Urtekr.: Som sagt, jeg farer op ad Trappen, op til Hylden, hvor Konfekt-Svedske-Daasen staaer, og faaer ogsaa Daasen fat; men saa i det Samme, saa skriger der en Dreng, som ogsaa var i Boutiken; en kjøn lille Dreng, som det gjorde ondt paa mine Vegne, det er en god lille Dreng, som kommer tidt i Boutiken, det er nemlig en Blikkenslager-Dreng — og han skriger som sagt: „Der var En, der stjal den Kurv med brændte Mandler, som stod derhenne." Hvor blev han af? siger jeg og farer i eet Spring ned af Trappen, sætter Daasen for Madam Donture paa Disken, og ud af Døren: „Der! der!" skriger Drengen, „der render han!" Jeg sætter efter ham i en lynende Fart, men er ikke i Stand til at hale ham ind! forunderligt! ja det er forunderligt! Der staaer han!! En lille kortbenet Krabat! Vil De se! Naar jeg i mine Levedage har seet Magen til som den Fyr kunde bruge

fine Ben! Jeg tør indestaa for, at der paa hvert af mine Skridt gaaer tre som hans.

Dommer.: Men!

Urtekr.: Han farer afsted, og om Hjørnet, ind i en lille Gyde, og det seer jeg; han smutter ind af en Dør, jeg efter ham; men væk er han! Jeg spørger Portneren, som staaer i Gangen og er just beskjæftiget med at omfavne og kysse en Amme og ønske hende „glædeligt Nytaar“, om han ikke havde seet En løbe op ad Trappen. Han giver sig til at le og svarer: „Nej, jeg havde Andet at bestille.“ Saa flyver jeg 3 Trin i hvert Spring op af Trappen, som en Pil gjennem alle Etager, og kommer op, lige op til Loftstrappen! Og hvem kommer mig nu i Møde der? hvem mener Hr. Dommeren? Han! han der staaer! (til den Anklagede): tør han nægte det?

Anklagede: Nej! (grinende): det nægter jeg slet ikke! hvad skulde bevæge mig til at nægte det — hm!! (griner).

Urtekr.: Vil De høre!! — Saa farer jeg ind paa ham, griber ham i Kraven og siger: Han har stjaalet en Kurv med brændte Mandler fra mig, hid med den! Vil De saa tænke Dem, hvad han svarede: „Gaa væk, Urtekræmmer!“ svarede han og forraader sig jo selv; hvoraf kunde han vide, at jeg var Urtekræmmer, naar han ikke—. I det Samme gaaer Døren op til et Kvistkammer — for Folk hørte jo, at jeg gjorde Allarm, og saa raaber der en Kone: „Hvad er det? her staaer jo en Kurv med brændte Mandler udenfor min Dør!“ „Det er min Kurv!“ raaber jeg, for det var min, og jeg tog den med, for Kurven var min, og de brændte Mandler vare mine; men troer

De, at han gik i sig selv og tilstod, at han havde knebet Kurven? jo der skal vi have det! Han erklærede rent ud, at han aldrig havde seet Kurven før for sine Øjne! —

Ankl.: Det erklærer jeg endnu; jeg vil erklære det Samme til min Dødsstund!

Dommer.: Det beviser, at det mangler ham ikke paa Dumdristighed!

Ankl.: Uskyldighedens Dumdristighed! Uskyldighedens rene Samvittighed, min Herre! Det kan jeg sige her, for Retfærdighedens Domstol, som honnet Mand, uden Selvbebrejdelse! for det er jeg! jeg! for Gud og Mennesker! det være svoret! ved min hellige Daabspagt!!

Dommer.: Man har jo fundet brændte Mandler i Jer Lomme!

Ankl.: Ja en! Alle brændte Mandler ligne jo hinanden! gjør de dog ikke det, Hr. Dommer? Lad os faae fat i en af Urtekræmmerens Svende; tør han sige, at min brændte Mandel er en af Urtekræmmerens? Jeg havde kjøbt mig lidt Mandler til min Kone, som ligger paa Hospitalet.

Dommer.: Har han kjøbt een brændt Mandel til sin Kone?

Ankl.: Jeg havde kjøbt for tre—fire Skilling naturligvis! jeg gik med dem i Lommen fem—sex Dage, for jeg havde ikke kunnet faae Tid til at se ud til hende, den Sjæl! Saa kom Nytaarsdag; jeg har en Del Bekjendtskaber, henhørende til det smukke Kjøn; naar der saa kom en ung kjøn Dame til mig og ønskede mig glædeligt Nytaar, naa! saa gav jeg hende en brændt Mandel og ønskede hende glædeligt Nytaar igjen, naturligvis! og saa-

ledes gik det til, at tilsidst var der kun een tilbage til min Kone! — Det maatte jo blive den naturlige Følge!

Dommer.: Den Historie, han der fortæller, mangler jo al Sandsynlighed; desuden — hvorledes er han kommen op, lige op paa Loftet der i det Hus, hvor man attraperede ham? hvad havde han der at gjøre?

Ankl.: Ih jeg — vilde jo se til en gammel Ven af mig, som hedder Rupaton, som jeg troede boede der endnu; men han var flyttet; Herre Gud! det kunde jeg jo ikke vide! Portneren siger jo ogsaa, at der har boet en Hr. Rupaton der. Lad ham komme! Han siger, han vil gjøre sin Ed paa, at der har boet en Hr. Rupaton der i Huset.

Dommer.: Det veed vi, det har Portneren bevidnet — men —

Ankl.: Naa! — Er jeg saa ikke aldeles uskyldig! —

Dommer.: Men den Kurv med de brændte Mandler, som stod der oppe, hvor er den kommen der op?

Ankl.: Men kan jeg da vide det? Man stjæler en Kurv med brændte Mandler fra en Urtekræmmer; nu finder samme Urtekræmmer denne selvsamme Kurv oppe paa Loftet i det Hus, hvor jeg arme Mand i samme Øjeblik just er kommen op for at spørge efter en kjær gammel Ven. Ulykkeligvis finder man een brændt Mandel i min Lomme, som jeg har kjøbt selv for mine egne Penge, og saa skal jeg være en Martyr, en brødefuld Forbryder, en — Tyv! — Skrækkeligt! Jeg kan nævne Urtekræmmeren, som jeg har kjøbt Mandlerne hos! Lad ham møde! Han vil ikke nægte det, han gjør Ed paa det, at han har solgt mig for tre—fire Skilling brændte Mandler; han boer i

Rue St. Martin, Nummeret veed jeg ikke, men Man
jeg meget godt: han havde Frost i begge Tomm
Lad ham møde! eller lad et Par Betjente gaa
hen til ham! —

Dommer.: Hvor kan han ville bilde N
at den Urtekræmmer skulde kunne huske, at han
ham for tre—fire Skilling brændte Mandler for
Uger siden.

Ankl. (tragisk): Jeg bliver altsaa et Offer
fælbighedens Blændværk!

Dommer.: Det er jo desuden ikke hans f
søg! Han er jo dømt to Gange for Tyveri!
med fire Maaneders — anden Gang til to Aars

Ankl.: Er jeg ikke renset ved Straffen? Ha
udstaaet den — med en Engels Taalmod — og
tion? Har Nogen Lov til at lade mig høre ilde
Jeg siger det, hele Verden maa høre det: jeg er
tyr for en Kurv med brændte Mandler, og for m
min kjæreste Ven i Verden, min Rupaton! —
klærer jeg højtideligt for Gud og Mennesker!

Det hjalp ham ikke, Retten dømte ham til e
Fængsel.

EW YORK PUBLI
EFERENCE DEPART

's under no circums
en from the Buil